

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Brøndsted, Karl Gustav.; af K. G. Brøndsted.

Frihed! : Nutidsfortælling

København : Reitzel, 1893

418 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

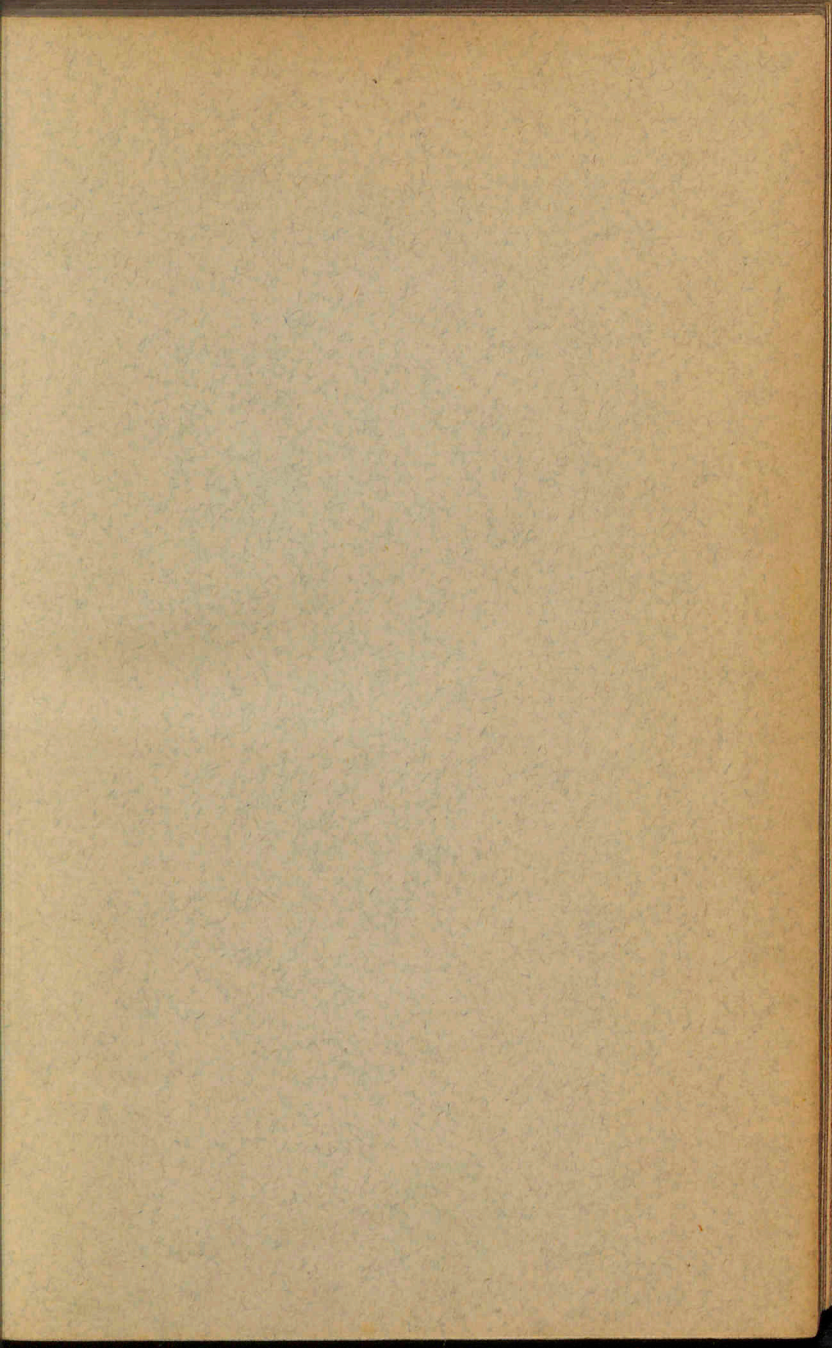
57. - 102.

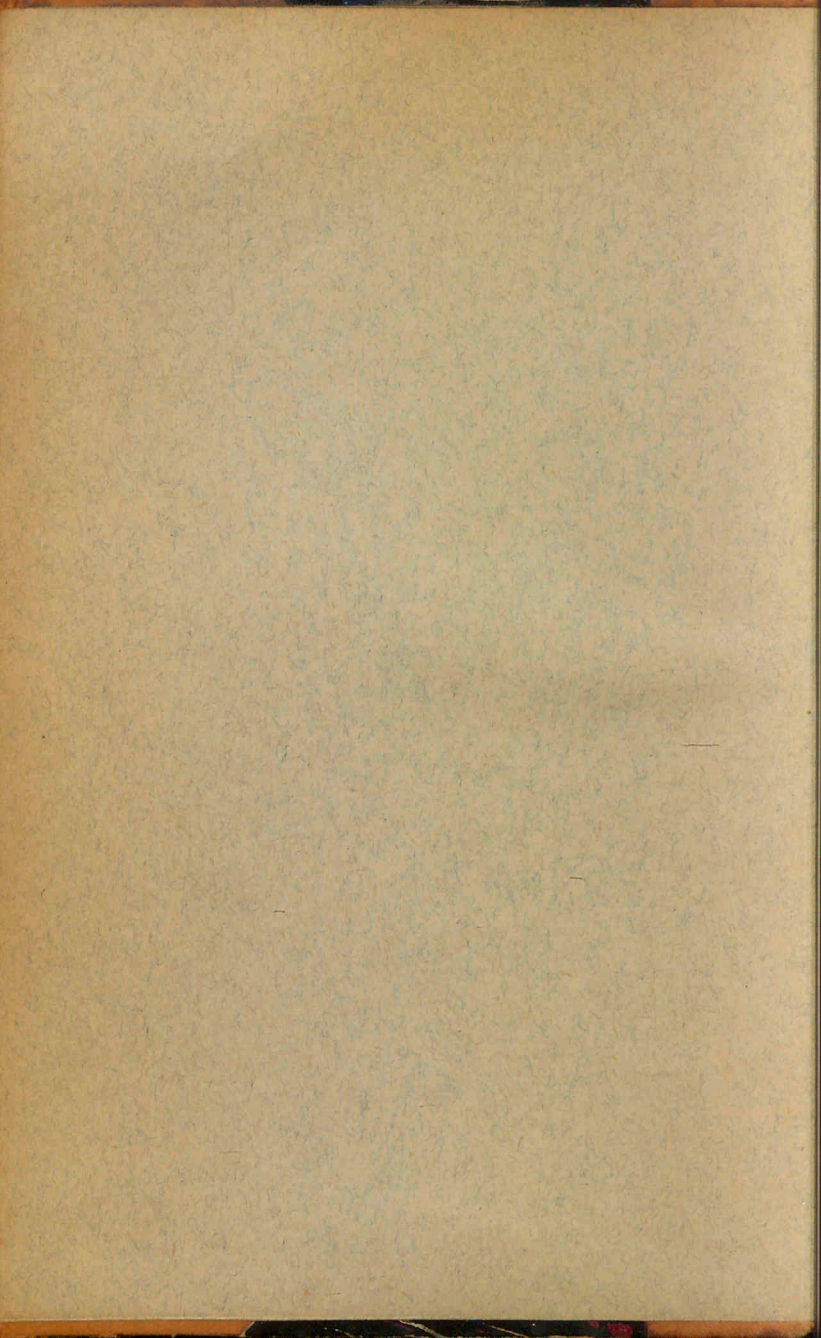
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

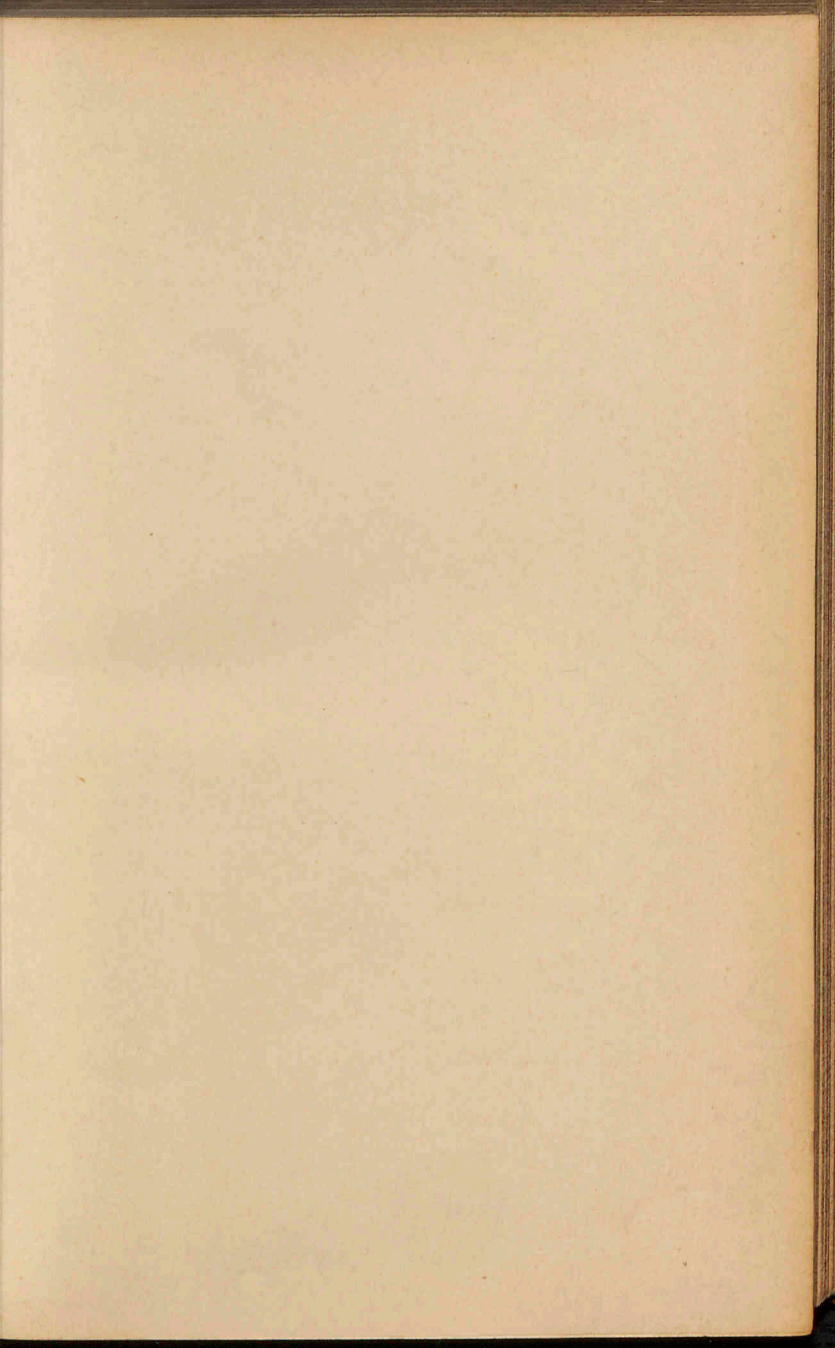

130002482518

FRIHED!

NUTIDSFORTÆLLING

AF

K. G. BRØNDSTED

KØBENHAVN

DET REITZELSKE FORLAG (GEORGE C. GRØN)

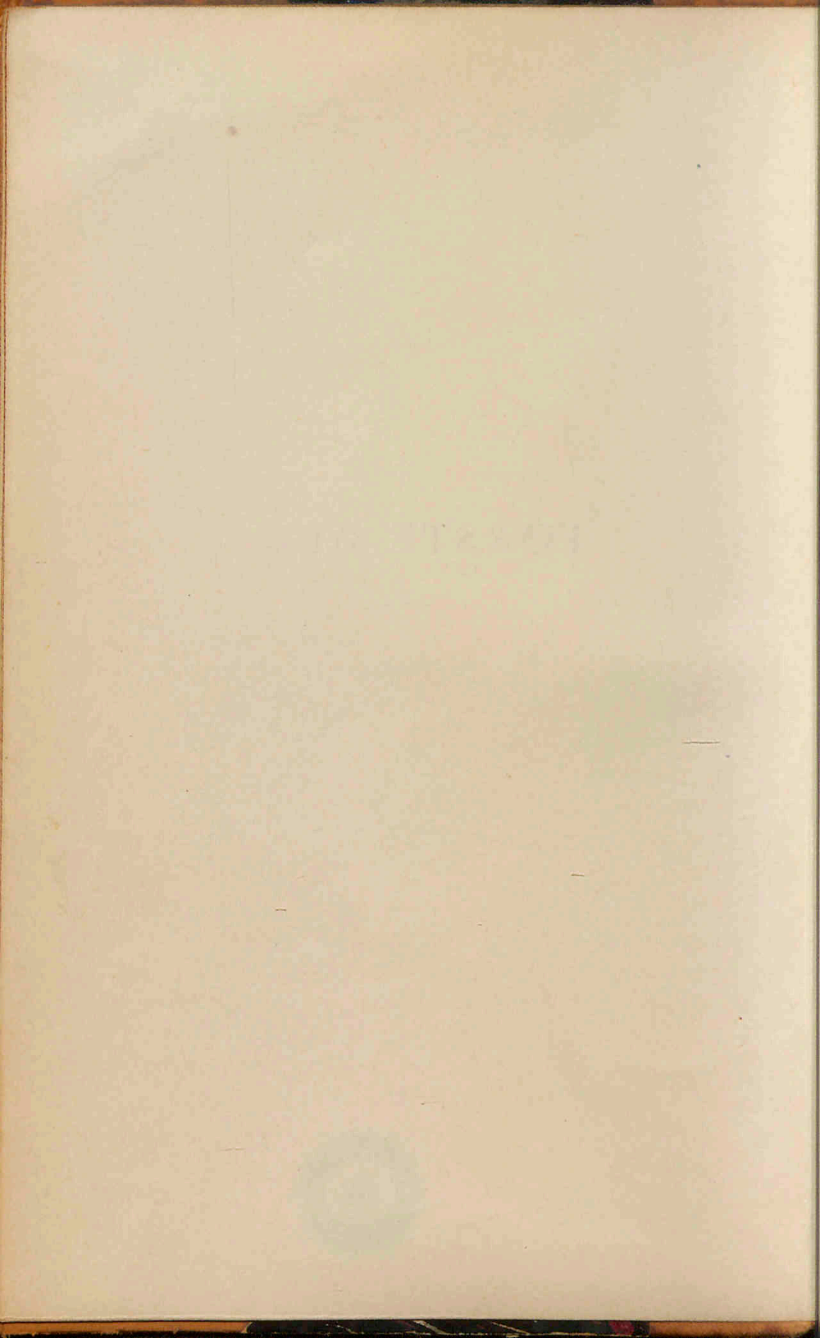
FR. BAGGES BOGTRYKKERI

1893

FØRSTE DEL

Første Kapitel.

Et Lys, der slukkes strax i Begyndelsen af Fortællingen.

I det samme Moderen gik ud af Stuen, slukkedes Lyset. Det var ikke hende, der havde slukket det, men et Pust af den stærke Nattevind udefra, Nattevinden, der gennem de ikke altfor tætsluttende Vinduer hurtigt foer gennem Sovekammeret, da Døren aabnedes og lukkedes efter den bortgaaende. Den slukkede Lyset — det var kun et lille Blus, en Bagatel af en svømmende Væge i et Glas, men dets Udgaan var dog en skrækkelig Begivenhed for den lille Dreng, der nu laa alene i Mørket i det store Sovekammer.

Bag det nedrullede Gardin piskede Valnøddetræets Blade mod Ruden. «Moder» sagde han ængstelig og halvsagte, derpaa med et Raab: «Moder!» — men saa blev han forskrækket over sin egen Stemme, og tredje Gang hviskede han det kun, med angstfuld Inderlighed: «Moder!» Men hun kan umuligt høre ham nu. — Og saa kom han til at tænke paa, at han jo nu var en stor Dreng paa sex Aar; han bed Angsten i sig og besluttede kækt at modstaa Mørkets Rædsler. Nedenunder, i Stuerne, derfra kunde han høre Forældrenes Stemmer; det var en stor Trøst; — nej, Moderen kunde han dog ikke høre, men

Faderen talte, højt og sonort, som han plejede, og alt imellem lød en klar kæk Pigestemme, det var Frederikke, hun drillede vist Caroline, det kunde han høre paa Tonen; Carolines Svar lød blot som en utydelig Mumlen. Det var ogsaa en Trøst at vide, at Søstrene snart maatte komme op ovenpaa — de sov i deres eget lille Værelse ved Siden af —; og tilsidst vilde jo ogsaa Fader og Moder komme og finde deres lille «Tym» ligge og sove ganske alene i det store mørke Sovekammer; saa vilde de undre sig over, at Natlampen var gaaet ud, og fatte inderlig Medlidenhed; — og Tym græd lidt af Rørelse over sig selv — — ensformigt vedblev det store Valnøddetræ at piske sine tunge Blade mod Ruden, ensformigt, hjemligt, hyggeligt; han kendte det jo saa godt, det gamle Træ, det vilde ham intet ondt — tilsidst lyttede han fornøjet, talte Slagene mod Ruden, vilde se, om han kunde komme til tusind (stort skulde det være), men han kom kun til otte; saa sov han.

Men en halv Time efter foer han op i ubestemt Skræk; han maatte have drømt slemt. Søstrene vare nu inde ved Siden af, kunde han høre. «Frederikke!» skreg han. Døren aabnedes, et svagt Lysskær faldt ind, og Frederikke kom, i sin lange hvide Natkjole; hvor smuk, hvor sød! Og han kastede sig hulkende om den tre Aar ældre Yndlings-Søsters Hals; hun trøstede ham og beroligede ham. «Gaa ikke din Vej, Frie!» Men hun lo blot ad ham: «Du store Dreng, skam dig noget»; saa gik hun, og Lysskæret forsvandt. — Atter hin Træets ensformige, ensformige Banken, og under Tanken paa, hvor sød en Pige Frederikke dog var, sov Tym blideligt ind for Alvor.

Og sødt vaagnede han op om Morgenens, til Sol-

skinnet, til Legetøjet, til Gaarden og Haven — det var rigtignok kun en lille Købstadhave, men der var dog Plads nok til en stormende vild Galoptur paa Kæphestens Ryg rundt om Plænen, og der var et Plankeværk at krybe op paa, og Posten, og det store Valnøddetræ, hvor Frederikke kunde kravle et Stykke tilvejs — eller til en lille Spadseretur med Moder ned ad den solhvide Gade (hun gik sjældent i Haven nu, for der var tidt lidt fugtigt dér) og maaske helt ud til «Præstelunden», hvor der var saa underligt at være — under de høje susende Asketræer, saa stort, saa stille, næsten som Vejret gik fra En; især naar Moder bad ham gaa lidt stille og langsomt — ja for Moder var altid ligesom svag og langsom af sig nu, og saa kunde hun se paa ham med saadan løjerlige, bedrøvede Øjne, at han blev ganske forknyt (men det gik snart over) — eller til et Par Historier af Tante Gine, som han rigtignok daarlign forstod, for hun talte jydsk; men det var dog meget morsommere, end naar Frøken Asmussen, Søstrenes Lærerinde, begyndte paa sine Historier, der dog vare særlig afpassede efter den barnlige Fatteevne — — ja sødt vaagnede Tym op til den smukke Verden med al dens Fryd og Herlighed, saaledes som den forgyldes af Himlens Sol for en lille Dreng, der lever i et godt Hjem, paa Livets Solside. — O Tym, hvad vilde du ikke senere i dit Liv have givet for at kunne vaagne saaledes til den velsignede Dag!

Saa kom der Tider, da Lægen, Doktor Meinke, paa én Gang blev hyppig Gæst i Huset, hyppigere og hyp-

pigere, undertiden to Gange om Dagen, og tilsidst kom der ogsaa et Par vildfremmede Læger med Jærnbaneloget fra København. Tims Seng flyttedes ind til Søstrene, derpaa ned i Tante Gines Værelse. Tante Erica kom fra København og skulde bo hos dem. Det store Sovekammer ovenpaa havde nu altid nedrullede Gardiner; dér laa Moder, og Tym maatte være ubegribelig stille, naar han en Gang imellem kom derop for at kysse hende. De stormende Galopture omkring Plænen holdt op, Historierne holdt op, og paa samme Tid holdt ogsaa Stikkelsbærrene og Ribsene op — alt syntes at holde op —; og Valnøddetræets Blade faldt i de vaade Gange.

Det skete en Dag, da han et Øjeblik sad alene nede i Dagligstuen med Søstrene — alle de voxne vare ovenpaa —, da hørtes ligesom en Tummel oppe fra Sovekammeret, og Søster Frederikke rejste sig; hun var saa hvid i Ansigtet: «Jeg gaar ovenpaa.» «Vi maa jo ikke», sagde Caroline. «Jamen jeg gør det alligevel», svarede Frederikke trodsigt, og afsted ilede hun. Broder og Søster (han sex Aar, hun otte) havde rejst sig op; de holdt hinanden i Haanden og lyttede, saa de knap turde trække Vejret. Tummelen forstærkedes ovenpaa; derpaa blev der ganske stille; strax efter aabnedes Døren, og Frederikke — Ansigtet var ligesom ganske stift, Stemmen saa haard, saa haard — Frederikke sagde ind ad Døren:

«Moder er død.»

Død — Tym fattede ikke ret Ordets Betydning, men vel, at det var noget forfærdeligt; det skar lige ind i Hjertet, saa koldt og haardt som det havde lydt; han udstødte et stærkt Skrig, flere Personer kom til; han hørte, at der blev udstødt Bebrejdelser mod Frede-

rikke; han saa' Søster Carolines Ansigt, det saa' helt forvildet ud; men ellers snurrede alting rundt for ham.

Og nu var der slukket et Lys for Tym, slukket for aldrig at tændes mere.

Andet Kapitel

handler om forskellige gamle Familieforhold, med mere.

Den Gang Fru Amalie Lemvig, en halv Menneskealder før denne Fortællings Begyndelse, endnu hed Frøken Amalie Güllich, og hendes Forlovelse med cand. theol. Mathias Lemvig deklareredes ved det festlige Bord i hendes Forældres Hus, da var der ikke En af de mange Gæster, hvis glade Ansigter og fyldte Champagneglas spejlede sig i de svære Sølvkandelabrer og det andet gammeldags Arve-Sølv, uden at han i sit stille Sind tænkte, at det var et overmaade godt Parti for den unge Kandidat.

Thi vel regnedes Mathias Lemvig blandt de haabefuldere unge Theologer, i alt Fald af «theologisk Samfunds» Medlemmer, i hvis Forhandlinger han var en stadig og ivrig Deltager, og vel var han et ualmindelig kønt Menneske, fuld af Livlighed og Aand, og dertil — nu — med gode Manerer og net Væsen, men hans Fader var en slet og ret Bonde fra Midtjylland, og han selv ganske blottet for jordisk Gods — det maatte dog virkelig kaldes et glimrende Parti at blive Svigersøn

denne gamle formuende københavnske Embeds-Slægt. I fem Generationer opefter havde ingen Güllich endt som ringere end Kammerherre eller Konferentsraad; den nuværende Konferentsraadinde var en født Sehested; rundt om paa Væggene i Spisesalen hang Ahnebilleder af lutter anselige Ætter.

Konferentsraad, Departementschef Güllich plejede, liberal og gæstfri som han var, at samle ikke blot Byrds og Aands Notabiliteter om sit brede Bord, men ogsaa unge Mennesker af ringere Position, naar de blot paa en eller anden Maade syntes at stræbe opefter, og saaledes var det gaaet til, at Husets næstældste Datter, Frøken Amalie, havde forlovet sig med Kandidat Lemvig. Fra begge de unges Side var det et purt Inklinationsparti, og Familien modtog fait accompli uden ringeste Uvilje. I det mindste tilsyneladende, thi selv Konferentsraadinden sagde: «Ja ja da!» og kyssede sin Datter.

Efter Forlovelsen fandt Kandidat Lemvig sig foranlediget til — vel for ogsaa at yde ligesom lidt fra sin Side overfor den megen materielle Velvære, der vilde tilflyde ham af denne Forbindelse — at søge Erhvervelsen af Licentiatgraden ved det theologiske Fakultet; dette lykkedes dog ikke: det mundtlige, frie, «inspirerede» Foredrag laa altid bedre for ham end den skriftlige Udvikling, især naar denne var forbunden med Undersøgelser og Kritik. Der blev ikke talt videre om dette Uheld: den Güllichske Familie viste Svigersønnen al venlig Opmuntring, snarere i forøget Grad, og et Par Aar efter rykkede de unge ind i et lille Præstekald i Jylland, for atter efter temmelig kort Tid at ombytte det med det aneligere Lundbyvester Købstadkald kun fire Mils Vej fra Hovedstaden.

Om der nu end i Anledning af denne Befordring blev ymtet en Del om Familie-Indflydelse i Ministeriet o. s. v., saa viste det sig dog snart, at Pastor Lemvig gjorde god Fyldest, hvor han var bleven sat. Hans statelige Skikkelse; de brede (jydske) Ansigtstræk, der syntes prægede af solid og godlidende Djærvhed; dertil en stemningsfuld og flydende, om end ofte lidt uklar, Veltalenhed — alt det gjorde Kirken fuld om Søndagen og hidkaldte Tilhørere fra Nabosognene, ja endog fra den nære Hovedstad. Og skønt de praktiske, verdslige, Præsteforretninger ikke syntes at ligge videre for ham, og han heller ikke gav sig meget af med den egentlige saakaldte «Sjælesorg» (i personlig Berøring var han undvigende og vel egentlig lidt forlegen), saa vidste han dog ved sin hele Færd at vinde alles Agtelse og manges Hengivenhed.

Hjemmet var i Begyndelsen ganske præget af den Göllichske Tradition og Smag. Den Livets rolige Tugt og Orden, den maadeholdne æsthetiske og materielle Velvære, den afdæmpede fordringsløse Elegance og de beherskede Følelsesudtryk, hvortil Fru Amalie havde været vant fra sit Hjem, blev Præstegaardens Karakter. Uden særlig stærk Uvilje gjorde hun, vel ogsaa ubevidst støttet af den solide Medgift og det mere, der var i Vente, den Göllichske Overlegenhed med Lethed gældende overfor sin bondefødte Mand. Hendes Person var stille og fordringsløs, præget af Smag og Skønhedssands; hendes Forstand var sund, Karakteren nobel. Men Helbredet var ikke stærkt.

Først nogle Aar ind i deres Ægteskab fødtes deres første Barn, Frederikke, opkaldt efter Fru Amalies

Moder; ogsaa Caroline, der kom Aaret efter, var opkaldt efter en Güllichsk Paarørende.

— Men imidlertid havde der hos Præsten efterhaanden udviklet sig en vis — langsomt men sikkert tiltagende — Ændring i Anskuelser, Tale og næsten Levevis.

Allerede fra hin Dag i Forlovelsesperioden, da han maatte opgive Tanken om Licentiatgraden, begyndte hos ham en vis Misstemning mod det, han kaldte «dødt Skriftvæsen i Modsætning til levende Aandsmeddelelse», og Uviljen bredede sig saa smaat fra theologisk lærd Læsning til al Bogvidenskabelighed overhovedet. Han begyndte ogsaa at stikle til Universitetet og Universitetsfolk og alt, hvad der smagte deraf; i sin Uvilje indfattede han efterhaanden ogsaa de æsthetiske og politiske Synsmaader, som antoges at hænge paa nogen Maade sammen dermed. I denne Svingning fulgte hans Hustru ham ingenlunde, og, naar han i hendes Nærværelse snærtede «Aandsaristokratiet», «Intelligentsen», «de nationalliberale» og «Embedsstanden», søgte hun vel paa sin passive, stille Maade at lade ham forstaa, hvor saaret hun følte sig, men hendes Maade var for fin for hans Opfattelse: da hun ikke formaaede at bruge stærke og direkte Udtryk, forstod han slet ikke hendes Følelser og vedblev derfor, utilsigtet, at fjærne hende fra sig.

Kort efter Carolines Fødsel hændtes det, at en af hans jævnaldrende Studiefæller — en fordums Modstander paa Talerstolen i theologisk Samfund, men ellers en god Ven af ham — ikke blot tog den theologiske Doktorgrad, men ogsaa begyndte en straalende litterær Løbebane, — og denne Mand var altid forhen bleven anset for ganske jævnt begavet, og navnlig (fra hine Samfundets Diskussioner) at staa betydelig under Lemvig! Og nu begyndte

Pastor Lemvig, uden at gøre sig Rede for, hvad den Drivkraft hed med sit rette Navn, der saa mægtigt paa-virkede hans Opførsel, nu begyndte han ret for Alvor at give sine oppositionelle Anskuelser Luft i Ord og Gerning. Da var det, man begyndte at se hans smukke høje Skikkelse omkring paa Tribuner i Midtsjælland ved politiske Møder, samtidig med at Familiens Omgangsvenner i Egnen — Byens Embedsmænd og Nabolavets Godsejere — trak sig tilbage først fra Præstegaarden og siden fra Kirken, hvor de begge Steder erstattedes af lutter Bønder; da var det, at nye Aviser trængte sig ind mellem de gamle embedsmæssige paa Dagligstuebordet, at Præsten begyndte at snakke familiært med sine Tjenestefolk (det klædte ham tvungent), og at han tilstod Børnene Friheder, som hans Kone misbilligede; ja han ytrede aabent, «at man burde lade Barne-Naturen skøtte sig selv, saa trivedes den bedst, ligesom Planter i Frihed».

Dette sidste var hendes skolede Natur for stift; hun gjorde Indvendinger, men blev mødt med Fraser og theoretiske Udviklinger, dem hun ikke kunde besvare, og saaledes bestyrkedes Præsten blot i, at han havde Ret.

Da deres sidste Barn, en Søn, født et Aars Tid efter Caroline, skulde gives Navn, afgjorde Præsten det efter sin Vilje: han skulde hedde «Tymme», skulde han, og dertil «Styrbjørn» og «Frode», alt til Varsel om ur-nordisk Kraft og Frihedssind; men da Tymme Styrbjørn Frode Lemvig holdtes over Daaben, da græd Moderen, og det ikke af pur religiøs Betagethed. Efter Højtideligheden vedblev hun at græde, saa at Præsten selv blev en Smule benauet over sin Sejr; da først fik han en Fornemmelse af, hvor dybt han havde saaret hende, men nu kunde det jo ikke gøres om.

Ved Daabshøjtideligheden var hendes Familie ikke repræsenteret (uden ved meget kostbare Daabsgaver); derimod var der fra Jyllands inderste Egne kommet en fjærnere kvindelig Slægtning af Præsten, en Person af Almuestanden. Denne blev siden boende hos dem; man kaldte hende i Begyndelsen Jomfru Lemvig, siden mest Tante Gine eller blot Gine; Præsten vilde have sat igennem, at hun skulde kaldes «Frænke Gine», hvilket imidlertid strandede paa, at Børnene aldrig kunde komme ud af denne Stavelsesforbindelse; i to Aar exercerede Præsten med dem, men Frederikke blev stridig og sagde tilsidst altid «Vil ikke», naar Præsten prøvede hende; og derved blev det.

Tante Gine var en skrap og rap lille Person paa omkring tredive Aar den Gang; Meningen var, at hun skulde være Konen til Hjælp i Huset, og dette kunde ogsaa nok behøves, eftersom Fru Amalie blev mere og mere svag. De to kunde ikke rigtig lide hinanden, men Tante Gine viste sig snart saa nyttig og dygtig i Huset, at der ikke kunde være Tale om at undvære eller erstatte hende.

Da Fru Amalie omsider forlod dette Liv — det var kort efter hendes Faders, den gamle Konferentsraads, Død —, mærkedes det ikke som en stor Forandring i Præstegaardens Liv og Sædvaner; disse havde længe været prægede af en Aand, der var modsat den Gülüchske.

Ved Hustruens Baare talte Præsten uforbeholdent i den stopfulde Kirke:

«Var min elskede Hustru end ingen folkelig Kvinde
«i dette Ords strængeste Betydning; var der end fra
«hendes tidligste Udvikling ret som draget et Slør, et
«magtbundet Dække over hendes Sjæl, i folkelig og i

«kirkelig Henseende; saa var hun dog — o Gud være
 «lovet, at jeg tør vidne det! — saa var hun dog paa
 «sin Vis, i sit Mon, og ad sine Veje, baade en dansk
 «Kvinde og en kirkelig Kvinde, om det end, som Skjal-
 «den siger, laa

«For Syn bortgemt,
 Men i Hjærtet klemte».

«Saa være da Himlen lovet, at hun nu er kommen did,
 «ja did, hvor alle Slør afdrages, ethvert magtbundet
 «Dække brister, hvor der hersker, hvad her ikke gør:
 «fuld Aands-Frihed, fuld Hjærte-Frihed og fuld Livs-
 «Frihed!»

— Güllicherne kørte hjem strax efter Jordpaakastelsen, efter et yderst kort og formelt Ophold i Præstegaarden; Sjællands Biskop, der som en Paarørende af Familien kørte i den Afdødes Moders Landauer sammen med denne og Frøken Erica Güllich, ytrede tørt: «Jeg var tilforladelig ikke uden Frygt for, nej jeg var sandelig ikke, at vor gode Lemvig skulde have tilføjet mellem sine Friheder i Herrens Rige: «og fuld Troes-Frihed». Hm.»

Kaptajn Leonard Güllich og Godsejer Johannes Güllich, der var rejst over fra Fyn, kørte hjem paa Jærnbanen, men deres Moder, den gamle Konferentsraadinde, nærrede en aristokratisk Fordom mod denne Institution og benyttede altid sin egen Ekvipage.

Tym er atter flyttet ovenpaa i det store Sovekammer. Der sover ogsaa Jomfru Lemvig og Søster Caroline. Frederikke sover alene i det lille Værelse ved Siden af; saaledes har hun villet det.

Tym farer op af Søvne, som han undertiden plejer. «Moder!» raaber han. Ak, hvor umuligt, at hun skulde høre sin lille Dreng. Tante Gine hører ham og dækker ham til. — Det gamle Valnøddetræ pisker som sædvanligt paa Ruden, men dog anderledes end forhen; Bladene ere borte, det er den nøgne Vinter. Saa tænker han paa sin Moder; Ansigtet er saa utydeligt, mon han er ved at glemme hende? Saa vilde det jo dog gaa, som Doktor Meinke sagde forleden, at han en Gang vilde glemme hende. Nej, det maa ikke ske! Og lille Tym stirrer ud i Mørket efter sin Moders Ansigt; han ser mange Ansigter for sig, de skifte og komme, men hvor er Moders? — Hvordan saa' Moder egentlig ud? — —

Lidt efter hvisker han: «Tante Gine! nu kom hun.» Tante Gine lader, som hun sover, og svarer ikke; lidt efter rejser hun sig dog i Sengen og ser, hvordan det gaar med Drengen. Jo, han sover nu fast og trygt; en Taare hænger ved Øjenvipperne.

Tredje Kapitel.

Gyldne Minder!

Der var en Gang i vor Barndom en grøn Eng; der har aldrig været saa grøn en Eng siden. Og hver Morgen, kan De tænke Dem, naar vi Børn kom ned

fra Stuerne for at lege paa denne Eng — for vi havde Sommerferie — fandt vi den bedækket med Gaaseurter og Blaaklokker, der var ogsaa Valmuer og mange andre Slags, og de smilede og nikkede — aldrig siden har Smaablomster været saa fornøjede. Og fra Gærdet langs Onkels Have kiggede den vilde Hybenrose, den svagtduftende, blegrøde Hybenrose, frem bag sit smaa-bladede Løv og undrede sig over, hvor blaa Himmelen var i denne velsignede Morgenstund; og naar en sagte sommerlig Susen sænkede sig fra Aske-Alléens Kroner ned over Rosenhækken og purrede spøgende om i dens Ranker, da spredtes de blegrøde Blade ned over Guldknapperne og Snerleblomsterne ved dens Fod og fangedes af Duggen — aldrig har der været en yndigere Leg.

Der var ogsaa en lille Lund, og naar jeg gik lidt ind i den og til Exempel stillede mig paa Broen over Bækken, saa var der tydelig Mening i Vandets Mumlen under mig; det sang, troer jeg:

«Det er Sommerferie, min Dreng, Sommerferie!» og lagde en saadan Fryd og Lykke i det Ord, som det aldrig siden har haft, hvordan man saa end udtalte det. Dér husker jeg ogsaa en vis Skovens Fugl, skjult et Sted oppe i Trækronerne; naar alting tav undtagen Bækken, da kunde den skære ind med sit: «dy dy, dy dy, dy dy, di-i-i», og den sidste Tone (højere end de andre, og langtrukken), den gav formelig Genlyd under Skovens hvælvede Loft; naar saa Genlyden var forsvunden, kom gerne et Svar fra en fjedret Kammerat et andet Sted inde i Skoven: dy dy, dy dy, dy dy, di-i-i, fjærnere klingende, men lige saa klart. Tonen husker jeg, men dens Mening har jeg glemt; det var

vist ogsaa noget om Sommerferiens og Barndommens Lykke; den Gang forstod jeg det.

Det er nu vist, at siden vi bleve voxne og fornuftige og lærte at skatte denne Verdens dyrekøbte Ting, da begyndte Engene at blive mindre grønne og Himlen mindre blaa; Gærdets vilde Rose falmede, og med den de andre Blomster. Da var det ogsaa, at vi saa smaat glemte, hvordan Bækkens Sang mellem Stenene skulde tydes, og hvad den lille Kvidrer i Lunden dog saa indtrængende havde fortalt os. Vi lærte mange rare Ting — men det glemte vi. Glemte det — næsten. Thi mangel en halvgammel Fyr gaar endnu, og helst naar ingen ser ham, ud paa Barndommens Eng og spejder efter hine Blomster; ud i Lunden og lytter efter hine Toner; lytter med smerteblandet Vemod, om han dog ikke skulde kende, ikke skulde forstaa lidt af det endnu; og naar nogle af disse gamle Børn mene virkelig at kunne det, da fortælle de deres Genopdagelse til andre, fordi de i deres Glæde ikke kunne lade det være; men saasom de fortælle noget, som kun faa have Stunder at høre paa (det er jo ogsaa ganske unyttige Ting!), gør de fleste tværtimod Nar ad dem; saadanne gamle Børn kaldes Lyrikere og passe ikke rigtig til vor Tid.

Men i vor Barndom vare vi alle Lyrikere.

Der var den Gang mellem andre Vidundere, som senere forsvandt, et fredlyst Sted, et helligt Sted — og her paa Jorden! — hvor der var evig Sommer og evig Lykke. Det var netop det Sted, hvor vi tilbragte vore Sommerferier; maaske en Herregaard eller en Præstegaard eller et andet Sted paa Landet — langt, langt ude paa Landet. Der boede Onkel og Tante,

eller hvem det nu var, i evig sommerlig Herlighed. Sorg og Forkrænkelighed kendtes ikke dér; alt og alle vare glade fra Morgen til Aften. Og hvorfor skulde de ikke ogsaa det? Aflode nogensinde Havens Stikkelsbær og Ribs og Solbær? Vare ikke altid Kirsebærtræerne tunge af rødmende, gulnende eller sortnende Frugt? — Der vaagnede vi om Morgenens ved de glade Lyd af Hønsenes Kaglen og Duernes Kurren; maaske var der ogsaa Duer og Høns hjemme, men de vare ikke saa glade som dér, saa lidt som Hestene eller Køerne, eller Kusken, eller Pigerne, eller noget, der hørte dette Sted til. Og Solen aflod ikke at skinne paa den grønne Eng derude og paa den vilde Hybenrose, der omsluttede hele Helligdommen. Og i Skoven, der hørte til, aflode ikke Hindbærrene at modnes paa de tørre, bare Pletter, som kun vi selv og Kusinerne og Fætrene kendte; og den kære Sø blinkede mellem Stammerne; dér laa Baaden, og vi kendte Hemmeligheden med at faa den løs uden at laane Nøglen — — vi roede langt ud, og store Fætter Rudolf sprang først ud fra Baaden i Vandet og sagde, at vi godt kunde bunde — — og naar vi saa kom hjem, saa var der Middagsbordet og glade Ansigter og Munterhed — og saa den Rødgrød, som ingen lavede som Tante!

Præcist saadant et Sted havde ogsaa Tymme — langt, langt ude paa Landet, helt ovre i Fyn: først kørte man hele Sjælland igennem paa Jærnbane — og med hvilken salig Følelse lagde Tymme sig ikke i Kupé-hjørnet for at sove lidt og vide, at naar han næste Gang slog Øjet op, saa var han mange Mile nærmere ved de hellige Steder. — «Har du sovet lidt, min

Dreng?» — «Jeg ved ikke rigtig; hvor langt er vi?»
 «Bøj dig frem, saa ser du Storebælt.» «Storebælt, hurra!» — Og hurra, der er Dampfærgen! — Gaa ned i Kahytten og sidde dér? Nej, nej. Se Frederikke, hvor Vandet bliver hvidt og skummende her bag det Sted, hvor Skruen løber; det kommer op nede fra; det ligner Flødeskum, akkurat Fløden, der kommer paa Tante Elines Rødgrød; synes du ikke, Frederikke? — Og Maagerne, som flagre tæt ind til Rælingen og snapper Brødstumper i Luften; og Bølgerne, de lange, grønne, hurtige Bølger; aa Frederikke, det er ligesom de ogsaa glædede sig til Sommerferien — — — Se! se! der er Kirken i Nyborg! — — — Dér, dér staar jo Jens, det er Onkels Vogn, det er Vognen fra Rosgaard; aa hurra! — «Jens, sig mig Jens, er Kirsebærrene modne?» «Ja vel Tym!» «Ogsaa det spanske i Hjørnet ved Køkkenhaven?» «Ja vel.»

Ja vel, naturligvis, thi alt er modent og fuldkomment paa Rosgaard, en evig Sommerferie.

— Det var dog ikke en lang Række af Sommerferier, at Tymme kom til Onkel Johannes Güllich og Tante Eline paa Rosgaard. Besøgene havde været regelmæssige fra hans spæde Barndom, da Moderen og alle Børnene fra Lundbyvester Præstegaard plejede at være der en hel Maaned ad Gangen sammen med andre Slægtninge, smaa og store, men efter Moderens Død, og eftersom Pastor Lemvigs Forhold til hendes Slægt kølnedes, forkortedes de. Det var dog fra den Tid, Tymme huskede dem bedst. Hans sidste Besøg fandt Sted, da han var elleve Aar; det var sket mod Faderens og Tante Gines Ønske, og kun paa indtrængende Forbøn af Tante Erica, der saa længe som muligt søgte at

bevare et Forhold mellem Lemvigs Børn og den Göl-
lichske Slægt.

Tymme gemte Mindet om sine Barndoms Sommer-
ferier som om en svunden Fortidsherlighed: den fynske
Onkel og Tante og Kusine Ingeborg og Kusine Mar-
grethe, og alt Tyendet, og alle Gæsterne — de bleve
forklarede Skikkelser, der hørte en anden og bedre
Verden til.

Fjerde Kapitel.

Frihed!

Lutter nye Aviser ligge paa Dagligstuebordet i
Lundbyvester Præstegaard; de gamle embedsmæssige ere
fuldstændig forsvundne. Frihed, Lighed og Broder-
skab brede sig: Præsten er Dus med Jomfru Lemvig;
denne igen med Tjenestefolkene. Disse gaa ud og ind
i Stuerne. Bønder fra Omegnen (Sognet strakte sig
langt ud over den ubetydelige Købstads Omraade) ere
omtrent de eneste Gæster ved Præstens Bord; alt lægges
an paa at være folkeligt, lige indtil Børnenes Dragt,
der er som de smaa hvidhovede Ungers ude fra Land-
sognet. De rode og klatre den hele udslagne Dag i
Gaard og Have, eller de lege med Gadedrengene; de
har nok en Lærerinde, men Fridagene ere mange, thi
naar de, især Frederikke, ikke «føler sig oplagt i Dag»,

saa giver Faderen dem jævnlig fri: «Aanden skal ikke tvinges», siger han.

Under al denne Anarki styredes dog det egentlige Husvæsen med mønsterværdig Dygtighed af Tante Gine, der til al Lykke var lige saa despotisk og kommanderende af Karakter, som hun var frisindet af Princip; ellers var det aldrig gaaet.

Denne Kvinde var, som alt omtalt, en fjærnere Slægtning af Præsten og stammede fra samme midtjydske Egn. Hun havde tilbragt sin Ungdom paa flere jydske Folkehøjskoler, først som Elev, siden i en Række af Aar som en Slags Madmoder; herfra havde hun en Del folkelig Læsning og endnu flere Reminiscentser af folkelige Foredrag, men ogsaa sin store Dygtighed i det praktiske Husvæsen — og saa hele sin Livsanskuelse. Denne var meget fast og meget enkelt: næst efter en strix kirkelig Religjøsitet kunde den sammenfattes i: en inderlig Uvilje mod alt, hvad der ikke var «folkeligt» i dette Ords mest nøgterne Betydning. Af Person var hun lille og kantet, men stille og fordringsløs, renlig og næsten pillen i sin ellers yderst tarvelige Paaklædning; hun vedligeholdte sin jydske Mundart, der især var haardnakket, naar hun kom i Affekt. — Hun beherskede nu Præsten og Præstegaarden og var Skyld i, at der trods Friheds- og Lighedsprincipets almindelige Anerkendelse dog herskede Orden i det mindste i Køkken, Garderobe og den indre Økonomi. Frederikke alene kunde hun ikke magte; denne viste hende tidlig Brodden, som hun da gjorde mod alle, der traadte hendes Luner i Vejen; men Caroline og Tymme bøjede sig som Siv under Tante Gines Kommando.

«Fremfor alt ikke Tvang», gentager Præsten til

den nye Lærerinde — og der er temmelig jævnlig ny Lærerinde. — «Det er Lysten, der skal drive Værket», siger han og lytter forhaabningsfuld til den Sang, der lyder ud fra Skoleværelset allerede under den nye Lærerindes første Time; thi Tante Gine har endelig skaffet En, der besidder den rette Maade: gennem Sang og hjertelige Smaavers og uden videre Lektier at indsmugle i Børnene «som gennem Leg» baade Historie og Geografi og Regning og dansk Stil og Sprogene. Tante Gine, der har Tid til alt muligt, overværer undertiden med stor Fryd disse Timer, der holdes paa ubestemt Tid, efter Overenskomst.

Præsten staar ved det aabne Vindue i sit Kontor; den solvarme Morgenvind stryger ind og blander sig med Tobaksrøgen fra hans kære Pibe. En statelig, værdig Skikkelse; Fred og rolig Lykke synes at bo paa hans Pande og i hans Blik. Han overtænker «Gangen» i sin Søndagsprædiken imorgen. Han behøver ikke at skrive noget videre op; han véd, at Stemningen vil komme, naar han imorgen fra Prædikestolen overskuer den ham venlig stemte, talrige Tilhørerkreds; med Stemningen kommer ogsaa de rette Udtryk; og han glæder sig til at fornemme Genlyden af sin klangfulde Røst under Hvælvingerne og til at møde de ærbødige, hengivne Blikke dernede fra Stolene.

Under Vinduet ser han Frederikke og Tymme tumle sig i den lille Have, sunde, stærke, glade; Frederikke udfører et voveligt Spring fra Plankeværket — det er rigtignok forbudt, men hvad —; Tymme følger hende efter — hillemand, det gik godt — hør hvor de jubler og støjer:

Ude fra Køkkenregionerne hører han den travle,

trofaste Gine rumstere; det er for hans og Børnenes Skyld, hun lever og virker.

Og han drager et Suk, den gode, ærlige Mand; et Suk af Lykke og Taknemlighed, et Suk — det føler han —, der opvejer en formel Morgenbøn. Det faar da træde i Stedet derfor.

— Sang genlyder fra Skolestuen; der er altsaa «Time». Det er Lærerinden og Caroline; han kender Stemmerne; om det just ikke lyder smukt, saa — —

Men hvor kan det da være, at Frederikke og Tym lege i Haven?

Præsten tænker lidt saa kalder han paa Tante Gine.

«Frøken Klausen holder Time, hører jeg; hvor kan det da være, at Frederikke og Tym?»

Tante Gines Ansigt bliver stramt. «Vil Præjsten ett heller sjæl tale med Frederikke?»

Han betænker sig lidt og kalder saa ud ad Vinduet. Efter en rum Tid kommer Frederikke slentrende ind; den store fjorten Aars Pige er sjusket i Paaklædning og Væsen, men kraftig og sund — hun tegner rent ud til at blive en stor Skønhed. Hun har Trods i sit Ansigt nu.

«Kære Barn, hvorfor er du ikke til Time?»

«Ja det sæjer A saa præcis manne Gange; hvorfor er du ett til Time?» gentager Tante Gine.

Frederikke værdiger ikke Tante Gine et Svar; Faderen ser hun lige op i Øjnene. Denne gentager Spørgsmaalet: «Hvorfor er du ikke til Time hos den gode Frøken Klausen?»

«Aa», vrissrer Frederikke med uforstilt Haan.

«Hvad mener du, mit Barn?» siger Præsten.

«Hun sæjer, gør hun», falder Tante Gine forbitret ind, «te det er not Vrævl, de lær oppe i Skolen — du Skaahns Baahn!»

Frederikke krummer de smukke Læber: «Ja det siger jeg, for det er det værste Sludder, og jeg vil ikke komme der, uden jeg har Lyst.»

«Men Frederikke dog!»

«Men Fader dog!»

Faderen ser raadvild paa Frederikke, derefter raadvild paa Tante Gine.

«Min søde Frederikke, betænk dog»

«Nej, jeg vil ikke — du siger jo selv altid, Fader, at man skal ikke tvinges»

«Jamen denne Lærerinde, den gode Frøken Klausen; det er jo dog noget andet»

«Ja det skal du saamæn have Ret i; for de forrige, de vilde dog lære os noget, men denne, u ha, det er det værste Sludder og Vrøvl; jeg er saa ækel og væmmelig ved det; jeg kommer der aldrig mere, aldrig, hører I» og hun stamper med Foden, trodsig — og smuk.

Faderen betragter hende, mere raadvild end før.

«Ja nu kan du gaa, foreløbig.»

Derefter ser han paa Tante Gine. Denne siger: «Ja det er nu liegodt Aristokrati; det sitter i hinner; det er der ett møjet aa gør ved.»

Præsten stryger sig med Haanden over Panden; han ser ud i det frie, glade Sollys; saa klares hans Blik — det havde faaet et forbigaaende Udtryk ligesom af Betyrning — og han siger med Eftertryk:

«Med Guds Hjælp, Gine — Midlet er Frihed. Og i Taalmodighed, lad os mærke os det.»

Tante Gine staar lidt uvis; saa faar Frasen sin

gamle Magt over hende. Hun nikker og siger: «Ja, Frihed i Taalmodighed, det maa vel være det.»

— Præsten staar alene og tænker efter.

«Ja, ja. Det er det Güllichske Blod. Ja det er det.»

Men Frederikke er bleven ked af at lege. Nu sidder hun i «Folkestuen» og læser. Der er Ro og Fred; Tante Gine har travlt andetsteds.

Tymme staar hos og spørger, hvad hun læser.

«Aa», siger hun og læser videre. Hun sluger Bogen; det er en Roman fra Lejebibliotheket i Byens Boghandel; der faar hun i Hemmelighed en Masse Bøger; hun sluger dem alle og forstaar det halve. Hendes Interesse er ligelig delt mellem saadan Læsning og vilde Legemsidrætter.

Femte Kapitel.

Krigsførende Magter.

Konferentsraadinde Güllich har været tre Dage i Besøg i Præstegaarden! Hun, som siden Datterens Død ikke havde sat sine Ben der, kom pludselig over dem derude, som en Stormvind.

«I tre Dage bliver jeg hos Dem, bedste Svigersøn, hverken mere eller mindre», sagde den gamle Dame

til den forbavsede Præst, da han hjalp hende og hendes Jomfru, Jutta, ud af Landaueren.

Fra et af Vinduerne var Tante Gine Vidne til Ud-stigningen. Hun bandt Køkkenforklædet strammere om sig og mumlede:

«Det blywer en Kampens Tid.»

Præsten raabte ud i Haven: «Børn, Børn, kom skal I se, hvem her er»; hans Stemme var slet ikke saa fornøjet, som det skulde lade; det mærkede Børnene godt. De havde forresten set Vognen allerede ude paa Landevejen — de kendte den nok fra de Par Gange, de havde gjort et flygtigt Besøg i København —, men vare med Vilje løbne bort.

«Kom Børn, kom!» Saa maatte de da op; Frederikke kom slentrende bagefter. Paa Trappen bleve de stoppede af den allestedsnærværende Gine: «Jøsses Børn, hudden er det, I ser ud; op med Jer og ta nowed rent Tøw paa». De to lystrede, men Frederikke saa' blot ned ad sin sjusketsiddende Dragt, krummede Læberne til et lille spodsk Smil og traadte derpaa ind til Bedstemoderen. Siden indfandt Caroline sig, underlig, kejtet; sidst kom Tymme, ogsaa kejtet; han lignede mest en køn Bondedreng; Kasketten havde han beholdt paa; Faderen tog den lempelig af ham.

— Ja det blev en Kampens Tid, disse tre Dage. Stille og uden ydre Rabalder rasede den uophørligt, saa at sige fra Stue til Stue. Det var en Kamp mellem modsatte Principer, krydsende Berettigelser, raceforskellige Personligheder. De krigsførende Magter vare Bedstemoder Güllich og Tante Gine; Kampens Genstand var Herredømmet over Huset og især Børnene.

Bedstemoder Güllich var kommen for at se med

egne Øine, hvor vidt Tøjlesløsheden havde grebet om vig i dette Hus, bestemt paa at virke, hvad hun kunde sirke, i modsat Retning, især med Hensyn til Børnene og deres Fremtid; og hun havde Magtmidler i Baghaanden: hele den Göllichske Formue beroede hos hende i uskiftet Bø. Præsten, der skulde have ledet Defensiven, trak sig strax ud af Kampen, men Tante Gine, ikke mindre viljestærk end Konferentsraadinden, bød hende dristigt Spidsen, som Frihedens og Folkelighedens Forkæmperinde; paa sin Side havde hun det ved Tid og Vane grundfæstede Herredømme over Huset og Præstens Vilje. — Bedstemoderens Angrebsmaade var i Begyndelsen den tavse Kritik; hun sagde ikke meget, vogtede sig fremfor alt for kommanderende Overgreb i Husets Ordning, men man saa at hun mønstrede og kritiserede; ligeoverfor en saadan Krigsførelse, der satte Præsten i Forvirring, Tyendet i Angst og Børnene i Respekt, havde Tante Gine Brug for al sin jyske Sejghed.

Hvorledes Kampen bølgede frem og tilbage, kunde ses af mange smaa Træk. For Exempel:

Til Middagsbordet strax den første Dag, Kl. 12, mødte som sædvanlig Karlen og den ene af Pigerne (den anden havde Tur i Køkkenet) og satte sig ved den nedre Bordende. Konferentsraadinden gjorde en næppe mærkelig Trækning ved Næsen, men indtog sin Plads til Højbords og lod ellers som ingenting, naturligvis. Tante Gine, der ikke havde føjet en Tøddel til sin almindelige graa Hvergarnsdragt, der altid var proper og ulastelig, satte sig med en egen bestemt sejrrig Mine ved Siden af Børnene. (Præsten havde i Forvejen, noget forlegen, foreslaaet Gine at lade Tyendet blive

ude fra Middagsbordet i disse Dage, men var bleven rejst paa ret Køl igen af hende). — Men næste Dag, før Bordet, kom selve Karlen og den Pige, der havde Bordtur, og vægrede sig rent ud ved at komme ind. Den Dag sad Tante Gine ved Bordet og næsten rystede af Forbitrelse, medens intet sporedes paa Bedstemoder. Tymme begyndte paa et: «Jamen hvorfor . . .?» men standsedes øjeblikkelig ved et eftertrykkeligt Knubs i Siden af Tante Gines haarde Kno. — Imidlertid, Tante Gine huserede endnu samme Eftermiddag saaledes med Folkene, at de den tredje Dag punktlig indfandt sig. Folkelighedens Sag havde atter sejret, og Tante Gine stirrede stift paa Bedstemoderen, da Karlen og Pigen med et ulykkeligt Skrabud nedlode sig ved Bordenden.

Der plejede at ligge paa Dagligstuebordet, mellem andre Aviser, et Par af særlig «rød» Farve. Bedstemoder havde strax mønstret dem, og de vare som blæste bort om Eftermiddagen: Præsten havde taget dem bort. Men næste Dag laa de der igen, og allerøverst; og nu blev de liggende, det vaagede Tante Gine over. Friheden havde atter vundet en smuk Sejr.

Samme Dag (det var den anden) talte Bedstemoder i Enrum med Lærerinden, Frøken Klausen. Det var en ung En, meget frisindet og efter Tante Gines Hjærte, sikker paa «Maal og Midler», hun forlangte blot at faa Lov til virkeligt at give alle Timerne. Efter denne Samtale havde Bedstemoderen set meget alvorlig ud, men hun sagde ikke noget. Derpaa havde hun taget alle Børnene for sig i Enrum, med deres Bøger; hele Huset vidste, at de skulde examineres i Lærefagene — Vorherre maa vide, hvordan den gamle Dame bar sig ad, for i hendes Ungdomstid lagdes der ikke megen

Vægt paa den kvindelige Skole-Uddannelse. Imidlertid har hun vel forstaaet at examinere uden at røbe sig selv, thi da de igen kom ud, hver med sine Bøger i Haanden, var Frederikke meget rød i Hovedet, Caroline grædende, og Tymme forvirret. — Efter denne Examen sporedes første Gang Mangel paa Beherskelse hos den gamle Dame, hendes Hænder rystede, og Øjnene funkede bag Brillerglassene. Hun tog i Døren til Svigersønnens Kontor, men betænkte sig og opsatte Mødet til sidste Dag, lige efter Middagsbordet.

Da stod Hovedslaget, imod hvilket alt det andet kun var som Forpostfægtninger at regne. Tante Gine deltog ikke, men gik frem og tilbage udenfor Kontordøren, talende til Børnene:

«Nu vil hun, den gamle Gulliken, ta alle jer Bøhn og gør jer højr og Aristokrater og Folkefjender, og fylde jer med det døde Bogstav, som ihjelslaar, og ha Jer i den sorte Skole, som er mod Folke-Aanden, i det Sted I skulde paa en Folkehøjskole — aa jøsses da!»

Hun var ganske ude af sig selv (ogsaa over at blive holdt udenfor Kampen og Afgørelsen) og begyndte i sin Vaande at nynne en af Sangene fra hendes Højskole-tid, — hendes Stemme var ellers ikke til det — en Holger-Danske-Sang, som til at mane den fule Aand bort, der husede inde i Kontoret, men saa standsede hun paa en Gang; hun hørte Præstens klare Stemme derindefra:

«Jeg véd det helt vel men det større Onde, kære Svigermoder, det større Onde hvad jeg vilde kalde Fortabelsen af Barnehjertet, af — af — af Hjærtelivet — af Aandens Frihed ja, kære Svigermoder, den Fare har De med Deres Opdragelse og Forudsætninger maaske mindre Øje for»

«Det var skønne Ord», sagde Tante Gine glad, «sodden ska det vær, giv ett tawt, Mathís Lemvig.»

Bedstemoderen hørtes at sige noget, men det kunde ikke forstaas udenfor.

Præsten lidt efter: »Blive til — ikke blive til noget? Hm. Hm. — For det første ser vi to vist med saare forskellige Øjne paa den Ting, hvad det overhovedet er at blive til noget»

Han blev afbrudt af en kort, uhørlig Bemærkning af Kontraparten. Men fra nu af kunde man paa Tonen i hans Svar mærke, hvor bitter i Grunden Striden var, skønt Anstanden bevaredes.

«Kære Svigermoder; De har gentagne Gange — tilladt Dem — at minde mig om vor afdøde uforglemmelige Amalie — og det paa en Maade, som om De — paa en Maade — ligesom repræsenterede hendes Rettigheder her; jeg maa sige»

Han standsede, og der var et Øjeblik ganske stille i Kontoret.

Frederikke sagde: «Fy, vi lur; lad os gaa»; men Tante Gine holdt hende haardt fat om Haandleddet og lyttede anspændt efter Bedstemoderen, som nu var begyndt at tale. Tante Gine løftede paa én Gang Armene i Vejret; de graa Øjne lyste af Vrede; hun maatte have hørt noget slemt.

I det samme traadte Bedstemoderen ind; de to Kvinder mønstrede hinanden et Øjeblik; Bedstemoderen sagde: «Ah, Jomfru Lemvig, saa De har lu—», men hun tog sig i det, trak lidt paa Skuldrene og gik med et stramt, koldt Smil igennem Stuen ind til sit Værelse, hvor hendes Jomfru, Jutta, besørgede Indpakningen til Hjemrejsen.

Kampens tre Dage ere forbi. Stilhed er indtraadt: «Slaget var endt. — Paa den blodige Val, der nylig genlød af Kampen, Hørte man kun»

Tante Gine føler, at Hovedslaget er tabt, men kender ikke i hvilket Omfang. Hun spørger Præsten, men denne svarer undvigende og udsætter Forklaringen, ligesom en slagen Korpschef, der ømmer sig ved at rykke ud med Tabslisterne overfor den øverstbefalende.

Saadan gaar det i flere Dage, men tilsidst gaar Tante Gine ham alvorligt paa Klingen.

«Det nøtter ett at lægge Skjul længer; er det saa, at Tym han ska væk?»

Præsten nikker. «Ja, naar Tid kommer.» Han vover ikke at se paa hende.

«I Skole? i den sorte Skole? Er det sodden?»

Efter en Tid kommer Svaret: «Ja; det viste sig at være nødvendigt at bringe dette Offer.»

«Er det Pengene, som gør'ed?»

Præsten svarer ikke.

«Saa har du forraadt Frihedens Sag for det usle Mammon, og Barnet er hjemfaldet.»

«Det var nødvendigt — for hans Fremtids Skyld. — Og med Guds Bistand — — jeg vil sige dig, Gine, der er udgaaet mange Frihedsmænd netop fra Latinskolen.»

«Og han skal bo — —?»

«Ja han skal. Hos Bedstemoder, ja.» Præsten sukker. Han fortsætter:

«Og ydermere har jeg maattet love, at Pigebørnene forinden Tyms Afrejse skal besøge deres Bedstemoder i Hovedstaden, en kort Stund, en kort Stund.»

«Og alt det har du sawt ja til Mathis Lemvig?»

«Det var nødvendigt.»

Sjette Kapitel.

Tymme kommer til sin fine Familie i København.

«Gud døde mig, der har vi Knægten!»

Ved dette pludselige, kraftige Udbrud rykkedes Tymmes Blik hen paa en midaldrende, temmelig høj og slank Mand med en stor blond militær Knebelsbart og en hel Mængde smaa Rynker om Mund og Øjne; han stod ved Bedstemoderens Stol og stirrede paa Tymme gennem en Monocle; det var den Mand, der havde brølt saa frygteligt.

«Aa, Leonard», sagde Bedstemoder nervøst.

«Om Forladelse, Mama», svarede Manden. «Men der er minsæl ikke Spor af Lighed med Familien; det er Gud forlade mig Faderen op af Dage.»

«Men Leonard dog», sagde Tante Erica, der var den, der havde lukket Døren op for Tymme og strax kysset ham saa venligt.

«Det er din Onkel Leonard», sagde den samme Dame og drejede Tymme blidt henimod Manden.

Det var altsaa den Onkel, Frederikke havde syntes saa godt om, da Søstrene sidst vare i København. Selv havde han aldrig set ham, det han vidste af, for det Par Gange, han som ganske lille havde været i Besøg i Byen, havde det truffet sig saa, at Onkelen ikke havde været der.

Tymme følte, at der ventedes noget af ham; han vilde gaa hen til Manden, men saa syntes han, det var saa flovt; derpaa gjorde han et Par Skridt hen ad Bedstemoders Stol til, men hans Trin paa det bløde

Gulvtæppe løde saa underligt, at han blev staaende paa Halvvejen; han saa raadvildt paa det store Bogskab, paa Lysekronen under Loftet; derpaa drejede han Hovedet lidt til Siden — og brast i Graad.

Det var saamænd ikke underligt; Graaden havde siddet ham i Halsen lige fra det Øjeblik, da Tante Gine havde forladt ham efter at have ringet paa Forstuedøren; hun havde derpaa, saa snart hun mærkede, at der vilde blive lukket op, skyndt sig ned ad Trapperne igen; men hun havde dog sendt ham et Afskedsblik, aa det var ligesom hun ogsaa vilde græde; — da var det begyndt at komme op fra Brystet, som om han skulde hulke; og i Næsen og i Øjnene; — men i det samme var der blevet lukket op, og Tjeneren var kommen ud; han havde set paa Tymme og hans Vadsæk, der laa ved Siden; derpaa havde han raabt ned ad Trapperne: «Aa De! — De dér!» men Tante Gine havde ikke svaret. Saa var Tjeneren gaaet ind, og strax efter var det, at Tante Erica havde taget ham ind i Stuen.

Nu stod han der og græd, og ved Tanken om, hvor gruelig flovt det var for en elleve Aars Dreng, græd han endnu stærkere.

Og i den korte Tid, medens han midt paa Gulvet i den store, fremmede Stue lod Taarerne flyde bag de mod Øjnene pressede Hænder (han vidste, at Hænderne vare sorte efter Rejsen, og at Taarerne vilde blive sorte — hvilket forøgede hans Graad), i denne korte Tid saa' han i Tankerne alle dem derhjemme, som han nu havde forladt, og Hjærtet sammensnøredes. Men dog var han sig bevidst, at det var gruelig flovt, og at

Bedstemoder og alle de andre fremmede Mennesker nu lo ad ham, eller ogsaa vare meget vrede paa ham.

Men da han saa' op, ja, saa var der det forunderlige, at den fremmede Mand, han med det forfærdelige Brøl, han, hvem Tym havde troet vilde være uhyre forbitret, han stod tværtimod og saa' paa ham saa mildt og venligt. Og Tante Erica havde saamæn lagt hans Hoved op til sig og klappede ham paa Haaret. Ja selv Bedstemoder hørte han sige:

«Lad ham faa den store Billedbog, Erica; men først ovenpaa og vaske sig, og det grundigt.»

«Aa lille Barn, lad dog være at dyppe Smørrebrødet i Theen», sagde Bedstemoder. Det var ved Thebordet næste Morgen. Tymme standsede sit Franskbrød paa Vejen fra Koppen til Munden og saa' forskrækket paa Bedstemoder, men nu løsnede det halve af Brødet sig og faldt ned i Koppen. Saa paafulgte en Række mislykkede Redningsforsøg, og under alt dette vedblev Bedstemoder at stirre paa ham. Lidt efter sagde hun:

«Erica. Saa er det altsaa bedst, du strax tager ham med til — til — hvad er det nu han hedder.»

«Ja, Mama.»

Tymme sad i sin Forlegenhed og purrede sig i Haaret; han følte, at Bedstemoder nu stirrede paa det; derfor tog han Haanden derfra, og de lange blonde Lokker faldt ned over Panden og kildede ham saa frygteligt under Næsen, men han turde ikke føre Haanden derhen.

«Nej», sagde Bedstemoder, «vi maa allerførst have

ham hen og klippes, ser jeg. Lad Anders gaa med ham og komme strax tilbage.»

«Ja, Mama», sagde Tante Erica og gik hen og ringede paa Tjeneren.

Syvende Kapitel.

Mere fra den fine Portion.

Tjeneren Anders gik ned ad Gaden med Jomfruen, Jutta, der ogsaa havde By-Ærinde; de havde Tymme imellem sig.

«Denne Gade hedder Amaliegade», sagde Anders til Tymmets Belæring; det er faktisk den fineste Gade i Byen, maa De vide.»

«Naa», sagde Tymme og traskede afsted.

«Vi gaa nu til vor første Frisør her i Staden; hans Navn er Petit; Petit; mærk Dem det, unge Herre.»

«Jo», sagde Tymme. — «Men vil De ikke hellere sige du til mig; — og De med», vedblev han, henvendende sig til Jutta.

«Gud velsigne Dem, jo», svarede denne. «En smuk Dreng», hviskede hun over til Anders; Tymme kunde jo ikke undgaa at høre det; han blev rød.

«Mon Dieu», svarede Anders, «sig ikke saadan noget til den unge Herre, han kunde let blive indbildsk; sig det til mig, om De behager; jeg er vant til at høre det.» Og han snoede sin Knebelsbart.

(Det gik op for Tymme, at Tjeneren lignede Onke. Leonard noget saavel i Knebelsbart som i Tale og Mannerer; dog syntes han ikke, det klædte ham saa godt).

«Er Onkel Leonard rar?» spurgte han pludseligt.

«Jøsses», sagde Jutta. «Det er den bedste Herre, der gaar paa Jorden.»

«Yess», tilføjede Anders. «Gentlemand fra Top til Taa, det er hvad han er, Gud døde. — A popo, har De hørt, har du hørt Tale om Kaptajnens galante Ungdomseventyr i Viborg — dog det har du vel næppe?»

«Gud, Hr. Anders, hvor kan De dog falde paa at tale om saadant noget til Barnet?» sagde Jutta.

«Pardon mig. — Hjærtet er kun én Gang ungt, som vi sagde i min Tid, Gud døde. — De, Frøken Jutta! Hun var smuk som De, og kort sagt. Han skal have lignet mig», tilføjede han.

«Aa, De er en Abekat», sagde Jutta.

«Mon?» svarede Anders usigelig selvbehageligt og strøg sig om Knebelsbarten.

— «Hør», sagde Tymme lidt efter (han havde gaaet og grublet paa sit Tilfælde ved Thebordet), hør sig mig, jeg kom til at dyppe Franskbrødet imorges i Theen; var det saa forfærdeligt?»

«Grueligt», svarede Anders alvorligt. «Dog det er dit Spøg. Du kan ikke have begaaet noget saa rædsomt.»

«Jo jeg kom virkelig til det», sagde Drengen, uhyre beklemt om Hjærtet.

Anders standsede sin Gang og slog Hænderne sammen. «Mon Dieu, hvad hører jeg! — Dyppe? — Forfærdeligt!!»

«Bryd dig ikke om ham, han er nu saadan en Spøgefugl», sagde Jutta. «Ja pænt er det nu ikke, men —»

«Ja for det gør Tante Gine altid.»

«Tante Gine», gentog Jutta med en lidt særlig Betoning; der gik en lille Smerte gennem Drengens Sjæl.

«Nu skal vi to», sagde Tante Erica; hun stod med Tøjet paa, da Tymme kom tilbage i klippet Tilstand.

«Hvor skal vi nu hen, Tante Erica?»

«Du skal hen og have en ny Dragt.»

«Tante Gine sagde, at den var hel god, den jeg har paa.»

Tante Erica bekæmpede en Lyst til at ytre sig. Hun sagde: «Det er den saamæn ogsaa, men — men — nu skal du jo meldes ind i Dag, og saa vil Bedstemoder have, du skal være rigtig fin.»

«Meldes ind? i Dag? — i Skolen?» Tymmes Hjærte bankede.

«Ja. Fra Skrædderen gaar vi hen til Onkel Leonard.»

«Har han Skole?»

Tante Erica lo. «Nej, men han skal melde dig ind.»
De gik tavse ved Siden af hinanden.

«Denne Gade hedder Amaliegade», sagde Tymme, «og det er den fineste Gade i København; og Petit hedder den fineste Frisør, det sagde Anders.»

«Han sagde ogsaa», vedblev Tymme lidt efter, «at Onkel Leonard kunde saadan et Eventyr.»

«Eventyr?»

«Jo det var et galant Eventyr, sagde Anders, — galant betyder vel morsomt? — og det var fra den Tid,

han var i Viborg, men Jutta sagde rigtigt nok, det var ikke noget at fortælle mig.»

«Gud», sagde Tante Erica og begyndte at gaa sagtere; Tymme syntes, hun rystede paa Haanden og var ganske underlig.

«Jutta mente sagtens, jeg var for stor til Eventyr; men det regner jeg mig ikke for; jeg tror, jeg vil spørge Onkel Leonard, om han vil fortælle mig det Eventyr.»

Men Tante Erica bøjede sig i ubegribelig Bevægelse ned over ham og tog det højtidelige Løfte af ham, at han aldrig, aldrig, aldrig maatte tale derom til Onkel Leonard; aldrig en Gang nævne, at nogen havde berørt det med Viborg; han kunde ikke taale det.

Saa tav Tymme, ganske forbløffet over, at et Eventyr kunde være saa forfærdeligt.

— Oppe i Skrædderetablisementet — Tymme havde aldrig set noget saa storartet! — var der en meget fin og venlig Dame; hun og Tante Erica prøvede Tøjet paa Tymme.

«Den lille Herre er nok Broder til den smukke unge Dame, Frøken Güllich var hos os med, for fjorten Dage siden, om et nyt Costume?»

«Broder til dem begge to», smilede Tante Erica.

«Aark ja naturligvis, men Ligheden med den Ene var især frapperende. — Var De tilfreds, og hendes Naade Konferentsraadinden ogsaa?»

«Jo vi var meget tilfredse», sagde Erica; Tonen var lidt kort, for hun mindedes de Rivninger, der i den Anledning havde været mellem hendes Moder og Frederikke, og i det hele taget de Scener, dette stridige

Barn havde givet Anledning til under Søstrenes korte Besøg.

Nu var Tymme færdig: flot blaa Dragt med Guld-knapper, Sømandshue med Guldbogstaver og flagrende Baand. Dog saa' han med Vemod til den gamle Dragt, den, Tante Gine selv havde syet, og som nu pakkedes sammen i en Bylt paa Disken. Det var, ligesom de pakkede den egentlige gamle Tym sammen —

Han kunde aldrig lide, at noget holdt op; saa blev han vemodig.

Nu havde han faaet Hjemmet i Tankerne; han sagde:

«Synes du ikke, Frie er en mageløs Pige, jeg mener Frederikke, hvad?»

«Hun var ikke rigtig artig mod Bedstemoder», svarede Tante Erica nølende.

Tymme tænkte efter, hvem der mon egentlig havde Ret af de to, Frie eller Bedstemoder.

«Frederikke sagde, da hun kom hjem, at hun ikke var bange for Bedstemoder. Hun sagde, at Bedstemoder var hvas.»

Det var heller ikke rigtig artigt sagt — mildest talt.»

«Jamen er Bedstemoder alligevel ikke hvas? det sagde Anders ogsaa imorges.»

«Du skal ikke snakke saa meget med Folkene.»

«Ikke? — Jamen Tante Gine siger altid, at det har man allerbedst af, for saa bliver man rigtig folkelig.»

«Ja, men her skal du nu gøre hvad Bedstemoder siger.»

«Ja og hvad du siger; det kan jeg godt forstaa. Dig talte Frie forresten ogsaa om.»

«Naa hvad sagde Frederikke da om mig?» spurgte Tanten med paatagen Ligegyldighed.

Tymme ventede lidt med at svare. «Det er vist heller ikke rigtig artig; jeg véd det ikke rigtig.»

«Naa hvad var det da?»

«For hun sagde saa underligt. Hun sagde, at du var «et skikkeligt lille Skind, god og dum», nej hun sagde ikke dum», skyndte Tymme sig, forfærdet over, hvad hans Sandhedskærlighed havde bragt ham til at melde. «Hun sagde virkelig ikke dum, for det er du jo slet ikke, det véd vi jo nok» — han klyngede sig kærligt til hende og trykkede hendes Haand.

Hun var bleven ildrød i Hovedet og sagde, mest til sig selv:

«Nej nogen Begavelse er jeg rigtignok ikke, men jeg er en — en — Dame, det tør jeg nok sige; og det er der andre, der ikke tegner til at blive — desværre.»

Tymme lagde Mærke til, at Ordet «Dame» i hendes Mund blev til en Hædersbetegnelse, medens derimod Tante Gine altid brugte det som en Haan.

Han lagde ogsaa Mærke til, at Tante Erica lignede Onkel Leonard en hel Del, da hun sagde: «Jeg er en Dame.»

Ottende Kapitel.

Tymme meldes ind i Professor Løwes Skole.

Ikke uden Angst steg Tymme op ad Trapperne til Onkel Leonard, den Mand, der havde brølt saa forfærdeligt igaar, og som kunde et Eventyr, der var saa gyseligt, at han end ikke selv taalte at mindes derom. — Trapperne vare mange, og Tante Erica maatte standse en Gang for at puste.

«Ah, allerede! — ja jeg er strax parat, kære Søster. — Nej sikken forbandet smuk Knægt — det vil sige, ikke egentlig smuk», fortsatte Onkel Leonard, der indsaa sit pædagogiske Fejlgreb, «nej slet ikke smuk, men god; god lille Dreng, ikke sandt, Knægt?»

Hvor han var ridderlig og beleven i sin Optræden overfor Søsteren; Tymme havde aldrig set noget saadant. Paa den anden Side slog det ham, hvor tarvelig Lejligheden og Møblerne vare.

Da Tante Erica var gaaet, klædte Onkel Leonard sig om i et Sidekabinet og viste sig derefter som den han var: Kaptajn i det danske Infanteri, i en stramt og godt siddende Snorefrakke. Derpaa gik de ud sammen.

Kaptajnen, der mærkede, hvor beklemt den lille Fyr var ved det, der forestod, søgte at adsprede ham ved livlig Tale og hyppige Indskud af «Frisk Mod» eller lignende. Tymme havde ikke gaaet en Gade igennem med ham, før han var kommen til at holde af ham.

For at gøre en Smule Gengæld mod Onkelens Venlighed sagde han:

«Frederikke sagde, da hun kom hjem, at hun holdt meget af dig, Onkel Leonard.» (Det var ogsaa overensstemmende med Sandheden, for Frederikke havde endogsaa sagt, at Onkel Leonard var den eneste, hun brød sig om i København).

«Mon Dieu», svarede den varmhjærtede Onkel, «saa sig din Søster igen, at hun kan være vis paa, jeg er hende en hengiven Slægtning, — ligesaavel som dig og stakkels Caroline; det kan I lide paa»; — og han trykkede Tymmets Haand saa kraftigt, at det gjorde ondt.

«Hvorfor siger du: «stakkels Caroline»?» spurgte Tymme.

«Sagde jeg det? — aa jeg ved saamænd ikke selv», svarede Kaptajnen, der virkelig heller ikke kunde gøre sig Rede derfor.

— De kom forbi et Konditori; Tymme mærkede, at Onkelen skottede til ham og til Butiken, ja gjorde et lille Ryk, som om han vilde derop; men de gik dog forbi. Tymme stjal sig til at se op paa ham; han saa' lidt urolig og ligesom utilfreds ud.

Dette lille Tilfælde gik nu Tymme og grundede paa i Tavshed (det var sandelig ikke for Kagernes Skyld); han fandt ud, at Onkel maaske ikke havde haft Penge nok, og naar man satte det i Forbindelse med det tarvelige ved hans Bopæl, saa kom man til det sørgelige Resultat, at han vist var fattig. Nu syntes Tymme, trods sine egne Bekymringer, at han burde trøste Onkelen, og sagde derfor — da en passende Tid var gaaet — med stor Blidhed:

«Onkel Leonard, er du meget fattig?»

Dette pludselige Spørgsmaal maa paa en forunderlig

Maade være faldet sammen med Kaptajnens egne Tanker. Han standsede med et Sæt, saa' paa Tymme og sagde:

«Forbavsende. Aldeles forbløffende.» — — Derpaa greb han ham ved Armen, vendte brat om og næsten trak ham, trods alle Indvendinger, op til Konditoren.

Tymme spiste Kager, men de smagte ham ikke rigtig: Onkels Fattigdom; og saa — Skolen.

De gik gennem nogle lange Gange med Døre til begge Sider; der var Tal paa Dørene; et Par af disse stode aabne, saa Tymme kunde se de lange sorte Skraaborde, Bænkene med eller uden Rygstød, Landkortene og Billederne paa Væggene, og de vældige sorte Tavler; han saa' ogsaa Kathedrene og gyste. Nogle Skurekoner gik derinde og rumsterede, ellers var alting øde og tomt, det var jo Sommerferie endnu, men iovermorgen begyndte Skolen. — De kom til en Gang; udmærket fremfor de øvrige ved et Linoleums-tæppe; det var «Professorens Gang». Onkel Leonard bankede paa en Dør; Angsten og Kagerne sad Tymme i Halsen.

Professor Løwes Skole havde Ord for stræng Orden og Tugt; det var en af Københavns ældste og største. Professoren selv var en ret god Bekendt af Kaptajn Güllich; det var en anselig ældre Mand med et bredt og forstandigt Ansigt, i hvis Udtryk Vanen havde lagt en permanent Strængthed, der dog hvert

Øjeblik gennembrødes af naturligt Lune og godmodig Satire.

«Det var en langstrakt En», sagde Professoren og betragtede Tymme. — «Naa lad os nu se. — Hvad hedder han da?»

Tymme tav; Kaptajnen ogsaa; det var, som om ingen af dem vilde ud med Sproget. «Ja noget maa du vel hedde?»

«Tymme Styrbjørn Frode.»

«Naa. Det var ellers ikke saa daarligt, det. Saa er du da ingen Güllich, det tør jeg vædde paa.»

Kaptajnen forklarede ham Familieforholdet.

«Naa lad os nu se, Lemvig. Du ser mig ud til at være de elleve Aar, godt og vel, skønt — e—. Ja jeg tænkte det nok. — Hvor har du gaaet i Skole?»

«Oppe i det grønne Værelse. — Hjemme hos Fader», skyndte Tymme sig rødmende at tilføje.

«Naa — i det grønne Værelse, ja det kan jeg forstaa. Huslærere og andre saadan rare Folk. Hvad er rar for et Ord, hvad?»

Tymme saa' forvirret paa Professoren; ogsaa Kaptajnen syntes lidt urolig.

«Rar Mad, rart Smør, rare Drenge? — naa? hvad Ordklasse?»

Tymmes Forvirring steg til det haabløse; Kaptajnen trak sig tilbage i en Krog af Værelset og betragtede derfra sin Neveu med dyb Medfølelse.

«Ja ja da. — Saa lad os læse lidt for hinanden.» Professoren tog en dansk Bog og vinkede Tymme hen til Bordet. Tymme læste højt.

«Stop.» — Saa analyserede de lidt; men Profes-

soren lukkede pludselig Bogen og saa' paa Kaptajnen. Denne var meget rød i Hovedet.

Saa kom der lidt Geografi og lidt Historie. Efter endt Examination saa' Professoren igen paa Kaptajnen, der sad tavs som en Mus og rød i Hovedet som en kogt Krebs.

Derpaa fik Tymme et Stykke Papir. «Pas nu paa, Lemvig. Der var en Gang en Bonde, som kørte i en Skov. Saa kom der Røvere, og de bandt den stakkels Mand paa Bunden af hans egen Vogn. Ikke noget at græde for, lille Ven; han kom løs igen. Der er Pen-
nen; skriv nu bare hvad jeg siger:

««Bonden laa bunden paa Bunden af Vognen»».

Tymme skrev; Papiret var vaadt af hans Taarer. Professoren læste det; han skød Underlæben lidt frem og overrakte derpaa nølende det skrevne til Kaptajnen.

Saa rejste denne sig, tog Professoren i Knaphullet og talte hviskende en hel Del med ham; Professoren nikkede: «Ja jeg forstaar; ja saa; jo jeg kender det.» Alt imens stod Tymme ved Vinduet og kiggede bedrøvet ned paa Skolens Legeplads. Der var et stort Træ, det susede sommerligt i Augustvinden; Tymme syntes, at Træet sukkede efter sine fjærne, frie Brødre ude i Skoven; og hans Tanker svævede med sværmerisk Længsel ud over Marker og Søer, langt ud paa Landet, ud over Storebælt, videre, videre — lige til Rosgaard —

Han blev afbrudt i sine Drømme ved at føle en venlig Haand paa sit Hoved og at se Professorens Blik hvile deltagende paa sig. Derpaa talte Professoren længe og venligt til ham, spurgte ham om mangt og meget fra hans Oplevelser; ogsaa fra de gyldne Sommer-

minder og sligt, der laa blufærdig gemt i hans Sjæls Allerhelligste.

«En underlig drømmende En — se hvad vi kan gøre ud af ham — sætter ham mellem de smaa i 4de Fællesklasse, skulde have været i 6te» — det var de sidste Ord, han hørte Professoren sige til Onkelen.

Da han derefter gik hjem med denne (der nu var lige saa tavs og nedslagen, som han før havde været livlig), følte han godt, at der var overgaaet ham en Skam, og ikke blot ham, men ogsaa Familien; og med en ny Smerte kom det over ham, om det ikke noget var Faderens Skyld, hans egen Fader!

Udenfor Bedstemoders Port i Amaliegade oplod Onkel Leonard omtrent første Gang sin Mund:

«Naa, Knægt, frisk Mod! — Mon Dieu, man maa tage fat med Løvemod, saa gør man til Slut sin Familie Ære!»

Niende Kapitel.

Onsdag-Aftener i Amaliegade.

Ved et L'hombrebord var Kaptajn Güllich en hel anden end til dagligdags. Ellers var der gerne noget — ikke just trykket, men dog vemodigt og uglad over ham, men se ham til Exempel om Onsdag Aftenerne ved L'hombrebordet hos sin Moder Konferentsraadinden, sammen med sin Ven og Jævnaldrende, Overretsprokurator Borring, og med sin livlige gamle Tante, Frøken Sehe-

sted, og med Enkefru Scholten; ikke at tale om naar hans hjærtenselskede Broder Johannes en sjælden Gang var i Besøg fra Rosgaard; — se ham, selv med det doucere Parti: Moderen, Søsteren og Hans Højærværdighed Sjællands Biskop, da er han frejdig og kan næsten blive lystig, ja bruger undertiden Udtryk, der ved et mindre fint Bord absolut maatte kaldes: at bande.

Sagen var, at han regnedes mellem Københavns første L'hombrister: han vandt altid. Ikke blot om Onsdagen hos sin Moder, men ogsaa om Mandagen hos Scholtens, om Tirsdagen hos General Mygind, om Torsdagen hos en anden Bekendt, og om Lørdagen hos Borring. Fredagen holdt han blank, for han kunde ikke lide at vinde i sit eget Hjem, sagde han. Disse Gevinster udgjorde, hed det, en ret følelig Del af hans Indtægter, thi det var bekendt, at han sad temmelig smaat i det. Det var noget fra tidligere Dage, noget med et Kvindemenneske i Viborg fra den Tid, han garnisonerede der; hun trak stadig saa forfærdelig paa ham, meget mere end han havde nødig at lade sig byde — saadan snakkede Folk; og Borring, der vidste bedst Besked, kaldte det en «meget overdreven Æresfølelse, en forkastelig Æresfølelse, rent ud sagt». Sagen blev naturligvis aldrig berørt i Güllichs Nærværelse; heller ikke i Familiens; den havde afstedkommet Ubehageligheder af mange Slags og kastet en varig Skygge over en honnet og i Grunden glad Mands hele Liv.

— Bedstemoder Güllichs Selskaber ere altid til Middag. Denne principfaste gamle Dame misbilliger Aftenselskaber og anser det for simpelt at nyde andet om Aftenen end et Stykke Smørrebrød til sin The. Onsdags-Selskaberne begynde Kl. 4, og skønt de have et «dagligt»

Præg (Suppe, Steg, Kage — aldrig mere), møde Her-
 rerne i Kjole, ligesom man altid «tager» tilbords. Der
 sættes kun én Slags Vin paa Bordet (Rødvin), og om
 saa Arveprinsen af Sachsen-Koburg-Gotha pludselig meldte
 sig til Middag, vilde der ingen Forandring blive gjort
 heri: Hans Durchlaughtighed vilde lade sig Vinen og
 Maden smage godt og synes, at han befandt sig i godt
 Selskab, — og hvorfor? fordi alle ved Bedstemoder
 Güllichs Bord føle sig trygge og naturlige og sikre paa
 selv at høre til det gode Selskab; ingen stræber forceret
 efter at gøre sig gældende, og ingen viser urølig Angst
 for at blive overset; og findes der maaske ingen over-
 vættes Aandrigheid, saa er der heller ingen Simpelhed
 og Plathed. Dertil kommer saa Tjeneren Anders's vel-
 dresserede Opvartning, det meget svære Arvesølv paa
 Bordet, de morsomme gammeldags Rødvinsglas, og saa
 de gamle Ahnebilleder rundt om paa Væggen. Jo vist
 er det et fint gammelt Hus, det Güllichske.

Efter Bordet tilstedes der Herrerne en Cigar i den
 afdøde Konferentsraads rummelige Værelse; derefter spilles
 der Kort, af Damer og Herrer blandede, ved et Par
 Borde i Dagligstuen og «Salen»; og hvis bemeldte Arve-
 prins i Tillid til sin Rang skulde finde paa at tage sin
 Cigar med ind fra Rygeværelset, saa vilde Hans Durch-
 laughtighed ganske simpelt ikke blive bedt mere i det
 Hus. Men det kan hændes, at et Par af de oversiddende
 Herrer gaar ind og faar sig en Frikvarter-Cigar i det
 Værelse, der fra gamle Dage, da Kaptajnen var Dreng,
 endnu kaldes «Leonards Værelse», men da altid med et
 Anstrøg af hine gamle Dages halve Hemmeligholdelse,
 idet Bedstemoder Güllich fingeres «ikke at vide af det»
 — en højst pudsig Maner for saa gamle Drenge som

Jægermester Güllich (ham fra Fyn), Kaptajn Güllich og Overretsprokurator Borring.

Det er et gammelt Hus det, hvor Traditionerne holdes i Ære! De sex Generationer Konferentsraader og Kammerherrer m. m. vaage fra deres matforgyldte Rammer over, at alt gaar, som det skal.

Klokken 8¹/₂ serveres Theen rundt, med smaa Tvebakker og Julekage; men Anders vinker med snu Mine Herrerne ind i «Leonards Værelse»; der staar Bajere til dem af Herrerne, der maatte ønske det — langt fra Bedstemoders og Ahnernes Blikke.

Siden spilles ikke mere Kort. Men den gamle og gode Violin, der var salig Konferentsraadens Glæde, tages frem, og Flygelet lukkes op, det Flygel, der var nyt i stakkels Amalies Tid. Onkel Leonard spiller Violinen; han har en blød og blid, lidt sentimental Tone, saadan som Faderen havde det; Tante Erica akkompagnerer, douce og korrekt, men lidt tørt. Tymme lytter til i hvilende Velbehag, saa længe han faar Lov at være oppe. «Hvad er det, I spiller, Børn?» siger Bedstemoder. «Haydn», svarer En. «Ak ja ja; men lad os nu holde op; det er dog ikke som i gamle Dage.»

Saa véd man, Bedstemoder er søvnig; man smiler lidt til hverandre, og derpaa lidt efter: Far vel og god Nat!

Det var en saadan Onsdag-Aften. Tymme stod ved Onkel Leonards Side ved Spillebordet og iagttog beundrende hans hvide Hænder med de lange zirligt behandlede Negle, hvor gratiøst de kunde lege med Kortene

— da siger Onkel Leonard, idet han kaster Kortene og tæller sine Jetons:

«Naa Knægt, hvordan gaar det saa i Skolen?» — han undgik gerne at bruge Benævnelsen Tymme eller Tym — «hvad Knægt?»

Skulde han sige det nu, det, som i et Par Uger havde brændt ham, sige det i de fremmede Folks Nær-værelse?

Han saa' op, og en Taare funkledede i hvert Øje. Gennem Taaren saa' han kun Onkelens rare venlige Træk; de andre forsvandt for ham, og han sagde:

«Alle Drengene de griner ad mig, for det jeg hedder «Tymme»; og saa har de ogsaa opdaget, at jeg hedder «Styrbjørn», og «Frode», og de griner ad mig.»

«Saa bank dem — Gud dø — — bank dem!»

«Det gør jeg ogsaa, hver evigste Dag, men de griner alligevel. Og saa kalder de mig Saul.»

«Saul? Hvorfor det?» spurgte Hans Højærværdighed Sjællands Biskop. Tymme vendte sig til den spørgende; Taaren i Øjet var bleven tættere; han kunde slet ikke se ham:

«Jo det var Professorens egen Skyld, for han kom igennem Klassen, og saa saa' han paa mig og sagde: «Saul, et Hoved højere end alt Folket». Og siden kalder de mig Saul og det kan jeg jo ikke gøre for, at jeg er kommen for sent i Skole det er Fadens Skyld altsammen» Lidenskabens overvældede ham; han græd hæftigt.

De voksne saa' paa hverandre og tav. Omsider udbrød Onkel Leonard:

«Det var ogsaa fordømt, at jeg Naa Knægt eller Dreng eller hvad du nu hedder. Der er ikke andet

Raad for — — det med — — ham — denne — Saul, end at du skal være flittig, og lydig, og lære dine Stile og Lektier og alt saadant noget, paa en Prik, forstaar; saa holder de tilsidst op med deres — Saul.»

Tante Erica spurgte blidt: «Men hvad siger Lærerne om dig?»

«Aa Lærerne», svarede Tymme med betydelig større Ligeegyldighed, «de siger, jeg kan ingenting.»

«Au», udbryder Prokurator Borring.

Onkel Leonard kløede sig paa Næsen med Hjærter Dame, saa' de nygivne Kort efter, kiggede paa Tymme, som om han vilde sige noget, men opgav det og udraabte istedetfor:

«Højærværdighed, De har Udspillet.»

Men siden, da Spillebordet blev hævet, tog han Tym om Skulderen og talte til ham, ubemærket af alle:

«Man maa ikke tale saadan om sin Fader. Hvad Ens Fader angaar, hvad din Fader angaar — saa skyd aldrig Skylden paa ham, han har ingen Skyld, ingen saadan videre Skyld i det, du sagde før; det er kommet saadan; det er nu en — en — en Naturlov. Har du forstaaet mig?»

Tymme forstod ham overmaade godt, trods det med «Naturloven», og var ham inderlig taknemlig.

«Derimod staar det urokkelig fast, hvad jeg sagde før om at banke. Det skal du vide: en Mands Navn, det er hans — hans — naa. Mon Dieu, hvis nogen spotter dig, fordi du nu en Gang er døbt Tymme, eller endogsaa Styrisbjørn, og — e — de andre Navne, saa er du ved din Ære forpligtet til øjeblikkelig at smide ham i Gulvet og udførlig gennembanke ham. Daaben, min Dreng, Daaben er nemlig en stor

Helligdom, den maa ikke spottēs. Har du forstaaet mig, Knægt?»

Jo det forstod Tymmme ogsaa meget godt. Han kunde gaa i Ilden for den Onkel.

Tiende Kapitel.

Tymmme bliver Digter.

Tante Erica plejede at «skrive under» paa Tymmets ugentlige Karakterbog, og hun gjorde det altid med et Suk, for Karaktererne vare daarlige, især i dansk Stil. Han var ikke vant til at arbejde, forstod ikke, hvad det vil sige at lære en Lektie. I Timerne hørte han nok efter, saadan taalelig godt, og der var jo meget, som morede ham, men Hjemmearbejde kunde han ikke rigtig komme ud af det med. Fundamenterne manglede han i ethvert Fag, og naar han gik omkring «et Hoved højere end alt Folket», saa var det kun i korporlig Henseende; i aandelig Forstand var det snarere det modsatte. Imidlertid var han Klassens selvskevne Hovedsmand i alle legemlige Idrætter og dens Forkæmper mod Voldsmænd fra de højere Klasser.

Og saa var han bleven Klassens første Digter.

Thi denne Kluddermads i dansk Stil, der ikke kunde bogstavere sværere Ord efter Diktat eller rigtigt fik lært at skelne Ordklasserne fra hverandre, han var i Følelse og Indbildningskraft ikke blot langt forud for sin

Klasse, men ogsaa et Stykke forud for sin Alder. Fra det udvortes Livs Uheld, Skænd og daarlige Karakterer flygtede han ind i sig selv og dannede sig et drømmende Stemningsliv ud af kære Erindringer og Indtryk. Under Indflydelse af hvad han læste t. Ex. af Ingemann eller Oehlenschläger kom Trangen til at sætte disse Indtryk i Rhythmer og, om muligt, i Rim, men det kneb svært, og saa sank han igen hen i passiv Drømmen.

Undtagen naar en ydre Spore traadte til, til Exempel Forfængelighed, da kunde han være mere udholdende. Han fuldførte saaledes, i Egenskab af Klassens officielle Digter, den berømte Række Slagsange, der — i Forbindelse med hans stærke Næve — skaffede hans Klasse Sejren i den mindeværdige maanedlange Krig, der fandt Sted i Skolegaarden mellem 4de Fælles og 5te Fælles. Dem forfattede han hjemme, naar Bedstemoderen og de andre troede, han læste paa sine Skolelektier.

1. Op, Kampens Børn, spænd Sværd om Belt!

Vis eder nu som saa stærk en Helt!

Fjenden skal bløde

I Kampens Møde!

Ha!

2. Kristiansen, saa trædsk med sin grinende Mund,

Skal falde alt i den samme Stund!

5te Fælles skal bløde

I Kampens Møde!

Ha!

Før det lange Frikvarter gik Digtet rundt i Klassen under Bordet; Tymme skottede da til Kammeraternes Ansigter og læste sin Ære i hvert af dem. — Digtene vilde dog ikke være bragte til en saadan Grad af Fuldkommenhed, hvis han ikke havde haft en kritisk Ven

og Raadgiver i Drengen Mollerup, Dux i 6te Fælles, der altid gennemsaa Versene om Morgenens og rettede nogle Grammatikalere. — Der var kommet Venskab mellem denne Mollerup og Tymme, der jo paa Grund af sin Alder og Størrelse holdt en Del til med 6te Fælles.

Et kortvarigt Brud mellem de to jævnaldrende Venner fandt rigtignok Sted, og det af følgende Grund.

I lang Tid havde Tymme ikke digtet. Saa en Dag, i det første Frikvarter, tog han Mollerup til Side og betroede ham under Tavsheds ubrødelige Segl, at nu var han ved at digte «en rigtig Tragedie».

«Nej, er du?» sagde Mollerup, livlig interesseret. «Men bare du nu ogsaa —»

«Ja, du forstaar jo nok, jeg laver den Tragedie bare for min egen Fornøjelses Skyld, foreløbig da. Den skal begynde med, at der er en Kamp i Luften mellem de onde Aander og de gode, og hvem tror du vinder?»

«De gode vel?»

«Nej du», svarede Tymme henrykt over sin Originalitet, «de onde sejrer, i alt Fald foreløbig; det er meget mere spændende. — Jeg har allerede lavet lidt af Midten, vil du se Papiret. — Saa, aar! nu ringede det — — læs det i Timen og giv mig det igen i næste Frikvarter. Det er dér, hvor han er slaaet af Fjenderne, og alt er tabt»

«Hvad staar I dér og sludrer om, vil I op med Jer!» raabte Inspektøren.

— I Timen læste Mollerup:

«Valfred: Saa er da alt forbi; hver Fryd er slugt,

(«Det er skam kønt», tænkte Mollerup og rettede «slugt» til «slukt»).

Og Nattens Mulm mig rædsomt mon omhylde,
(Møllerup rettede *d* til *l*).

«O, Valfred! som dit Liv, saa er en Frugt,
Hvem Ormen med sin Gift saa grumt mon fylde.»

(«Det er sgu noget Sludder», tænkte Møllerup, da han havde læst det to Gange. «Og Rimene bliver paa den Maade helt gale.»)

I Frikvarteret sagde han sin Mening til Tymme, men denne blev vred og sagde, at Møllerup manglede Følelse. Og nu gik de og surmulede paa hinanden i et Par Uger.

Efter den Tids Forløb kom Tymme igen til Møllerup; hans Ansigt var meget alvorligt og værdigt:

«Ja, jeg vilde blot vise dig, at jeg ogsaa kan skrive Vers — vil du læse dette her —»

Og Møllerup læste med Papiret halvt skjult i den hule Haand, (for Drengenes Nysgerrigheds Skyld):

«O Danmark! Se! din Kyst er kun flad,
Men i Kornmarken springer Kronhjorten saa glad!

O, Svea! Se! ædel er din Søn!
I Skovene grønnes din Birk i Løn!

O, Norrig! de Vandfald saa mægtige bruse,
Og Damperne monne paa Fjordene suse!

Ræk da hverandre Haanden, I dansk-norsk-svenske Mænd!
Saa vil vi altid være hverandres Ven!

«Ja det er udmærket», sagde Møllerup.

«Det er dér, hvor han har fældet»

«Hvem har fældet?»

«Valfred naturligvis.»

«Naa ham. Ham fra Tragedien.»

«Ja, og da han har fældet Fjenderne og derved alene befriet de tre nordiske Kongeriger, saa er det, han synger det. Hvordan synes du om det?»

«Det er ganske udmærket. — Men de to sidste Rim»

«Ja, jeg véd det nok; men gør det i Grunden noget; Ven, Mænd, det lyder dog ens.»

«Aa ja, maaske. — Men «Damperne». De kunde jo ikke have Dampskibe paa den Tid.»

«U, det var slemt. — Hvad skal vi nu gøre lad mig se. Nu har jeg det: «Og Møllerne monne paa Fjordene suse»; jeg mener Vandmøllerne, naturligvis.»

«Jamen der er jo ikke Vandmøller paa Fjordene.»

«Jo naar der gaar Strøm, saa er det vel lige saa godt som en Aa eller Fos.»

«Jamen saa kan du jo sige: «— paa Fosserne suse».»

«Ja det har du Ret i. «Og Møllerne monne paa Fosserne suse», Fosser med *d* eller to *s'er*?»

«To *s'er*. — Ja nu er det aldeles udmærket.»

— Og saa var det gode Forhold mellem Vennerne oprettet igen.

Ellevte Kapitel

handler blandt andet om, hvorledes det gik til,
at Tymme ikke kom i Tivoli.

To Aar havde blandt andre Forandringer bevirket, at Kaptajn Güllich var bleven Oberst, og at Tymme havde fyldt tretten Aar; han gik i 6te Fælles.

En Onsdag Aften, da Oberst Güllich netop havde spillet sine Kort mere end sædvanlig fint, sagde han pludselig til sin Neveu:

«Knægt, jeg hører med Fornøjelse, at du tager dig svært op i dansk Stil. Din Tante fortæller mig, at du har opnaaet to hele mg?'er i sidste Uge.»

«Hillemand», sagde Prokurator Borring. «Hele mg?'er.»

«Mon Dieu, du skal i Tivoli med mig paa Fredag, og . . . og . . . (han regnede aabenbart Udgifterne efter i Hovedet) og du kan invitere en med dig af de andre Dreng, hvem du vil; har du forstaaet mig?»

«Maa jeg tage Mollerup med? ham i 2den?»

«Gerne, Dreng. — Bi lidt — Mullerup? Müllerup? hvad Familie?»

«Jeg ved ikke — hans Fader er Uhrmager i Regnegade, men det er nok ikke hans rigtige Fader, siger de, og heller ikke Moder. Lærerne siger, vi maa ikke spørge ham, for det er Synd for ham, og han kan ikke gøre for det; men jeg forstaar ikke rigtigt det hele. — Han er meget rar, og altid Dux i sin Klasse.

Obersten lod Kortene hvile og saa' aandsfraværende paa Tymme.

«Forældrene ere sagtens døde», sagde Sjællands Biskop, der ønskede en lempelig Afvikling af denne Historie.

«Nej det er netop det underlige. Drengene siger, han er uægte, men jeg har aldrig rigtig kunnet faa at vide, hvad det egentlig»

«Hm. — Ja naturligvis tag den stakkels Dreng med. — Derfor kan han jo selv godt være en Gentleman. Tag ham med, netop. Hm.»

«Sig mig, Onkel, du siger saa tidt: «Gentleman»; er det En, som er flot og fin og med smukke Klæder og den Slags? For jeg spurgte Anders en Gang, og det var vist saadan noget omtrent, han sagde.»

Bedstemoder Güllich: «Ikke flot, men nok fin, og med gode Manerer. — Fingrene fra Næsen, lille Barn. Staa nu rolig; det er utaaleligt, saa du vrikker.»

Tante Erica: «En Gentleman er honnet. Og dømmer mildt, og er hensynsfuld.»

Sjællands Biskop: «Det, der gør en Gentleman, er den ædle og rene Viljes ydre Manifestation; den i alle Livsforhold rene og ulastelige Optræden, for saa vidt den»

Onkel Leonard: «Det er for lærd for mig. Knægt, hør nu efter, saa skal jeg sige dig min Mening om en Gentleman. Til Exempel Biskoppen dér, han er en Gentleman, paa sin Vis; jeg nægter det ikke; se paa Prokuratoren dér; ligesaadan, trods der er noget ved Faget, jeg ikke kan med; Gud fordømme mig, det gode Selskab er fuldt af Gentlemen ja selv jeg, som — desværre — ikke komplet svarer til — til Højærværdighedens Forklaring» — — (han standsede

lidt og syntes at kæmpe mod en indre Bevægelse) — «jo, jeg føler mig som en Gentleman, trods alt; jeg jeg er en Gentleman — Leonard Güllich ingen Gentleman? Jo; Gud dø — Spil ud, Deres Højærværdighed.»

Tymme saa' paa Onkelen, og der var i dennes Øjne et smerteligt, vemodigt Udtryk, der paa en forunderlig Maade rørte Drengen.

Og paa en Gang opstod der hos Tymme et Spørgsmaal, der ikke angik nogen tilstedeværende eller noget nærværende. Han fik paa Læben at spørge, om hans Fader derhjemme i Præstegaarden var en Gentleman? Men ligeoverfor disse Personer, i dette Selskab, turde han ikke komme frem med Spørgsmaalet, og det var noget af det pinligste, han havde oplevet, dette: at han ikke turde.

Men nu traf det sig, at Leonard Güllich (der virkelig var en Gentleman, «trods alt») just kom til at føle eller tænke sig, hvad Drengen havde i Sindet. Thi han sagde helt kærligt:

«Tymme» (det var sjældent, han brugte dette Navn) «Tymme, ogsaa din Fader er en Gentleman, for Pokker, paa sin Vis, men en Gentleman er han. Stol paa det, Knægt.»

Jo vist kunde Tymme gaa i Ilden for den Onkel.

Om Fredagen var Tymme ikke saa glad, som man skulde tro om en tretten Aars Dreng, der skal i Tivoli med en kær Onkel og en kær Skolekammerat. Han havde

ingen Appetit ved Middagsbordet, og strax efter kom han til Tante Erica.

«Tante Erica. Du og Bedstemoder maa ikke blive vred, men jeg kan ikke gaa i Tivoli; maa jeg gaa hen og sige til Onkel Leonard, at han ikke venter mig. Jeg — jeg — er ikke rigtig rask.»

«Hvad for noget. Ja jeg synes nok, du ser lidt daarlig ud; det er bedst, du kommer i Seng og faar Surdejg under Fødderne.»

«Nej Tante Erica, jeg har det meget godt. Men — maa jeg ikke alligevel gaa hen til Onkel Leonard strax, saa skal jeg sige dig det bagefter, det lover jeg dig. — Det er noget slemt, jeg har gjort, og jeg kan ikke gaa i Tivoli; Mollerup heller ikke.»

«Skulde du ikke sige det til Bedstemoder?» sagde Tante Erica alvorligt.

«Helst til dig, men først til Onkel Leonard.»

«Ja men Mollerup, som er inviteret?»

«Det gør ikke noget med Mollerup, for jeg har sagt ham det i Dag paa Skolen, og han holder med mig og vil heller ikke i Tivoli.»

— — — «Onkel Leonard, du maa ikke blive vred, men jeg er ikke værdig til at gaa i Tivoli. Maa jeg ikke være fri?»

«Hvad for noget?»

Tymme stod med sænket Blik. Han trak Vejret tungt.

«Jeg har snydt, skal jeg sige dig.» Han hævede Blikket op mod Onkelens, saa trak han det strax tilbage.

«Snydt?» sagde Onkelen.

Drengen sænkede Blikket endnu dybere.

«Snydt?» gentog Onkelen med stærkt hævet Røst.
«Snydt?»

«Jeg har ikke skrevet mine danske Stile selv; Møllerup har hjulpet mig; derfor fik jeg mg?»

«Snydt altsaa. — Du? en Göllich? — nej, Gud ske Lov, en Lemvig. — Men: snydt!» Oberstens Røst var harmfuld; hans Pande rødmede. Drengen stod tavs.

Obersten begyndte at gaa op og ned ad Gulvet. Han talte med sig selv; Tilfældet syntes at være gaaet ham nær. Lidt efter sagde han:

«Men han meldte det dog selv.» Og senere:

«I Grunden meget af saadan en Knægt at melde det selv. — Havde du meldt det selv i din Tid, Leonard Göllich?»

Og pludselig vendte han sig, med mærkelig opklaret Ansigt, til Tymme og sagde:

«Du gik herhen af egen Drift, hvad?»

«Ja Onkel.»

«Vel. Det var pænt af dig, det vil sige, det var Pokker ikke pænt af dig, for det var ikke mere end din forbandede Skyldighed. Naa, enfin. Kys din Onkel og lov mig Dreng, Dreng, du véd ikke, du har ingen Anelse om, hvor hæsligt alt det er, der ligner Snyderi. Alting kan du gøre, det vil sige Pokker ikke alting — men Snyderi! Mon Dieu, fy for Pokker. — Ja nu snakker vi ikke mer om den Ting, men gaar i Tivoli.»

«Nej Onkel, det synes jeg ikke.»

«Hm. — Du har Ret. Det gør dig Ære. — Men ham, Møllerup, hvad gør vi ved ham?»

«Han holder med mig og vil heller ikke i Tivoli.»

«Hm. Net Dreng, lader det til, ihvorvel hans —
naa. Gaa nu.»

Tolvte Kapitel.

«Baldur, en Forening for Ærlighed.»

Dagen efter stiftedes der i 6te Fællesklasse en Forening, hvis Navn var:

«Baldur,

en Forening for Ærlighed i 6te Fælles».

Stifterne vare Tymme Lemvig, og saa En til af Klassekammeraterne, men Kristian Møllerup i 2den Latin havde sat det ordentlig i Paragrafer, efter at være tilkaldt som sagkyndig Raadgiver.

§ 1. Alle Medlemmerne love hinanden altid at være ærlige og aldrig at lyve, men derimod altid at tale Sandhed.

§ 2. Alt Snyderi er strængt forbudt.

§ 3. Man maa ikke snyde med at læse op af Bogen, naar man er oppe. Naar man er oppe, maa man ikke hjælpe hinanden.

§ 4. Man maa ikke holde Bogen under Bordet og læse paa det næste.

§ 5. Naar Læreren spørger, hvem der har gjort det, maa man tale Sandhed, men han har nok Lov at tie stille og ikke forraade en Kammerat.

§ 6. Om Stile. Naar man ikke har skrevet sin Stil, saa skal man ikke sige, at man har været syg. Ingen maa for Fremtiden skrive Ens Stile for ham eller hjælpe meget, og saaledes faa en bedre Karakter end man ellers skulde have.

§ 7. Man maa ikke lade noget spadserie under Bordet, undtagen det Papir, hvorpaa denne Lov er skrevet, det skal være det sidste. Enhver, der bryder disse Love, bliver uværgeligt ekskluderet af Foreningen.

— Disse Vedtægter for Ærligheden i 6te Fælles cirkulerede under Bordene i Skrivetimen. Alle skreve under, undtagen Klausen, der kunde gaa ind paa det altsammen undtagen § 6, for den «kunde han ikke være tjent med»; og Olsen og Madsen, der havde Betænkkeligheder ved §§ 3 og 4. Rasmussen og Petersen havde nok underskrevet, men de erklærede, at de der- ved kun ønskede at binde sig til de to første §§, der havde deres fulde Tilslutning, alle de andre §§ fandt de for specielle og ikke egnede til stræng Overholdelse. Disse to Medlemmer bleve da strax ekskluderede.

Foreningen traadte øjeblikkelig i Virksomhed. En nedadgaaende Bevægelse i Karaktererne for alle Foreningens Medlemmer konstateredes endnu samme Dag, hvorimod de udenforstaaende holdt deres Karakterer oppe. De fik deres Bank af samtlige Foreningens Medlemmer i det sidste Frikvarter, men dette hindrede ikke, at der den næste Dag meldte sig fire ud af Foreningen; (disse fire havde med stor Iver deltaget i Afbankningen af de udenforstaaende.) Den tredje Dag kom Foreningen i Mindretal i Klassen; Pluraliteten sagde, at man godt kunde være ærlig uden at være i nogen Forening, og at det desuden var noget Vrøvl det hele. Hver Dag

havde nye Frafald at melde, og tilsidst vare kun de to Stiftere forblevne i Foreningen. Disse holdt da Generalforsamling og besluttede enstemmigt Foreningens Opløsning.

Saaledes endte Foreningen «Baldur»s korte Saga.

Trettende Kapitel.

Om Drengen Mollerup og hans Familie.

Uhrmager Mollerup sad ved Vinduet i sin lille Butik i Regnegade og arbejdede. Ryggen var krummet over Karmen, Ansigtet næsten begravet i hans Haandterings Smaagenstande; han stred med det snart indtrædende Tusmørke. Ved Siden af ham sad en ung Pige, Datteren, ligeledes krumbøjet over et Arbejde.

«Jeg vilde gerne tale med Mollerup», siger Tymme, der med nogen Ængstelse første Gang betræder sin beundrede Kammerats Hjem. Første Gang, skønt de havde været Venner i tre Aar! Men Kristian Mollerup saa' aldrig Kammerater hos sig og skjulte sky sit Hjem for dem, enten det nu var, fordi det var fattigt eller ogsaa paa Grund af det andet, det underlige, det med «uægte Barn», som var en Skam for ham, skønt han ikke kunde gøre for det. — Men nu skulde Tymme dog til ham; han havde laant en Skolebog af ham, og Mollerup skulde bruge den endnu samme Eftermiddag; der var desuden noget at spørge om, saa han maatte

have personlig fat i ham. Tymme var noget ængstelig ved Visiten, men ogsaa en Del nysgerrig.

«Jeg vilde gerne tale med Mollerup», siger han.

«Det er mig», svarer Uhrmageren uden at hæve Ansigtet eller rette Ryggen.

«Nej jeg mener Kristian i 3die Studerende, min Skolekammerat, jeg gaar i 1ste.»

«Kristian?» siger Uhrmageren. Nu løfter han Ansigtet langsomt i Vejret; Lupen sidder endnu i Øjet. Trækkene ere gamle, Udtrykket træt; uafsladeligt Arbejde med smaa Ting og i smaa Kaar have præget det; men retskaffen ser han ud. Ogsaa Datteren har kastet et hurtigt Blik paa Tymme, men arbejder strax videre. Der er ingen Ungdom, ingen Glæde i det Blik, kun Arbejde. Tymme føler sig helt benauet.

«Kristian har vist ikke Tid», tilføjer Hr. Mollerup og betragter Tymme med sit trætte Blik.

Tymme staar lidt og drejer Bogen mellem Hænderne. «Det var den Bog . . . », siger han.

«Bog? — — naah, Skolen — ja vil De saa gaa ind og spørge min Kone» — han peger mod en Dør i Baggrunden af Butiken.

Tymme kommer ind i en lille Dagligstue eller Spisestue, hvis fattige Udstyr slaar ham. En ældre Dame — eller Kone — rejser sig fra et Arbejde ved Vinduet; det er samme Udtryk, samme Væsen som Manden, kun lidt strængere.

«Kristian har ikke Tid nu», siger hun og ser paa Døren til et indre Værelse. «Er du maaske en af hans Skolekammerater?»

Men saa aabner Døren sig, og Kristian Mollerup kommer ud. Han ser forbavset paa Tymme, derpaa

hvisker han et Ord til Konen og drager sin Skolekammerat ind til sig selv.

I Kristians Værelse ser der noget mere fint ud end i de andre Stuer; det er ikke blot de mange Bøger, der gør det, eller den kønne Lampe, eller de forskellige Smaagenstande, der alle paa en eller anden Maade høre til Skolen eller til Læsning; men der er noget over det hele —

Kristian taler dæmpet; hans Væsen er noget nervøst og helt forskelligt fra hans sædvanlige støtte Ro og Overlegenhed. Tymme mærker, at han ikke er rigtig velkommen, og siger det.

Kristian rødmer og tilstaar, at hans Forældre ikke holde meget af, at han forstyrres i sin Læsning; «jeg skal sige dig, de vil have, at jeg skal gøre en udmærket Examen.»

«Ja saa er det bedst, jeg gaar.»

Ogsaa Kristian rejser sig. «Jeg skal sige dig, mine Forældre holder saa meget af mig . . . og . . . og du maa ikke blive vred.»

«Nej hvor kan du tro. Saa er det derfor, du altid siger nej, naar nogen beder dig til Selskab?»

«Ja det er, men du skal ikke tale om det til nogen.»

«Nej naturligvis. — Hør, jeg kom for Resten ogsaa for at tale med dig om noget helt andet; kun vi to; jeg . . .»

«Vi kan gaa en Tur sammen i Morgen; vi faar Maanedsløb Kl. 11 —»

«Ja det var udmærket — vi gaar om ad Lange-linie — — men du har jo ikke Tid?»

«Jo, det gør ikke noget; det er mere her hjemme, for jeg skal sige dig, Moder mener . . .»

Men i det samme aabnedes Døren paa Klem, og Madam Mollerup sagde ind:

«Kristian. Lektierne.»

Madam Mollerup fulgte Tymme ud: «Ja Kristian maa jo nødig forstyrres, for — e — her har vi det jo ikke saadan, ser du nok —», og hun gjorde en Rundbevægelse i Dagligstuen, med venstre Arm. «Vi maa arbejde.»

«Aa», sagde Tymme med en Høflighed, der forekom ham selv vellykket, «aa, her ser saamæn meget pænt ud.»

Ude i Butiken sagde Tymme farvel til Ryggen af de tvende arbejdende. Gadedøren aabnedes og lukkedes med et lille Dobbelt-Ring; fattigt og sprukket lød det.

Den Gang da Familien Mollerup for en halv Snes Aar siden boede i Borgergade, havde de en kort Tid til Trappe-Genbo haft en yngre Dame, «Fru Rudolphine Günther» kaldte hun sig, hvis Husstand bestod af en slusket Tjenestepige og en lille køn Dreng paa fire Aar. Hun var af god Familie fra Jylland, sagde hun, og hendes Mand var paa en skammelig Maade løben væk fra hende og deres lille Barn. Selv var hun køn og flot, og syntes at have Penge nok. Der var tit Herbesøg hos hende, og da gik det gemytligt til; endnu oftere blev hun afhentet af Herrer til Spædsereture eller Køreture. De skikkelige Mollerups syntes slet ikke om det Genboskab.

Stor Ynk havde de af den kønne lille Dreng, der altid skøttede sig selv, og da han engang var falden ned ad Trappen, mens Moderen var ude og Tjenestepigen sov, havde Madam Mollerup tilladt sig at gøre Fru Günther en Visit, hvis Resultat var blevet, at Fruen overlod Madam Mollerup al Ejendomsret til den lille Kristian i Nutid og Fremtid, samt en Pengesum en Gang for alle. Fra Molleruppernes Side var det halvt en Medlidenhedshandling, og halvt for Pengenes Skyld, for de sad meget smaat i det. — Fru Günther havde grædende tilstaaet, at Barnet var uægte, og Faderen en meget fin Mand, men et Skarn; nævne ham turde hun ikke, for saa mistede hun en Mængde Penge — aa det var en lang og indviklet Historie, og «Verden den var da saa gruelig slet». Saa kyssede hun sit søde Barn til Afsked, medens Taarerne fløde som Kildevand; og en Uge efter var hun forsvunden med en omrejsende Berider; siden havde Mollerups ikke set eller hørt noget til hende.

For Pengene havde de kunnet indrette den pæne lille Butik, de endnu havde i Regnegade, og nu galdt det at faa Kristian frem i Verden, saa han kunde sørge for sig selv. Først havde de sat ham i en Kommuneskole (Betalings-, ikke Friskole), men saa var en Gang en af Lærerne kommen og havde sagt, at den Dreng burde studere. Der var flere Folk, der havde hjulpet til, og saa var han da kommen i Professor Løwes Skole, hvor han snart fik Friplads og gjorde sine Plejeforældre megen Glæde. Nu galdt det at blive hurtig færdig, for de havde jo kostet meget mere paa ham, end de havde faaet. At adoptere ham havde de egentlig ikke tænkt paa; de forstod ikke, hvordan man bar sig ad,

og havde ingen at spørge, og desuden var det vist ogsaa at gøre Martha Uret; Martha var jo dog deres eget Kød og Blod.

Fjortende Kapitel.

Man skal ikke mere tro paa Storken.

De to Kammerater gaa sammen paa Langelinie. To kønne velvoxne fjorten Aars Dreng, begge med aabne og gode Ansigter; men den ene, den mere mørkladte, har et forstandigere, modnere Udtryk; den andens lyseblaa Øjne og ligesom mere landlige Træk røbe endnu næppe nogen Personlighed, nogen Vilje.

De ere meget fordybede i deres Samtale.

Hvad tale fjorten Aars Dreng indbyrdes om?

Ja kan De ikke selv huske det, højstærede Læser?

Om Lærerne, om Karaktererne, om hvad de har set i Theatrene, ogsaa om hvad de har læst i Bøgerne, og — hvis de ere meget fortrolige — saa «snakke de gammelt» sammen — ja hvis De ikke selv kan huske det, ærede Læser, saa kan det saamæn ikke nytte at minde Dem derom, for det var det mest urimelige Tøjeri om: «Kærlighed»! — Kærlighed, ja; og altid til en voxen Dame, som maaske næppe nok vidste, De var til; dog alligevel, hvor sød en Kærlighed, hvor sværmerisk, hvor ren og uskyldig! — — — Men jeg ser, De har glemt det —

Men hvad De maaske ikke har glemmt, det er en hel anden Ting, en hel anden Ting, som paatrængte sig Dem og greb Dem i den Alder, hvori Tymme og Kristian nu ere, sagtens endda noget før. Nogle nye, hæslige Forestillinger, noget afskyeligt, De «havde hørt af uartige Drenge»; noget, der saarede Deres Følelse og krænkede Deres Forestillinger om Mand og Kvinde, ja om Fader og Moder, krænkede dem i den Grad, at det næsten syntes at formørke Deres Livsglæde og at gøre hele Verden uren; noget, der —, ja noget der maatte være Løgn, for ellers — —

«Er det fra Klausen, du har alt det?» spurgte Møllerup omsider, da Tymme havde lettet sit beklemt Sind.

«Ja, og han sagde, det var storartet, at jeg ikke vidste det i Forveien. Saa var det jo flovt at sige imod, og jeg har ogsaa somme Tider hørt de større Drenge snakke paa den Maade, men jeg har altid syntes, det var flovt at spørge.»

«Jeg skal nu sige dig; de Drenge, der taler paa den Maade, dem er der næsten aldrig noget ved.»

«Nej, men Spørgsmaalet er nu bare, om det er sandt, de siger. Men det er det ikke, vel?» Tymme saa ængstelig, næsten bedende, paa sin mere modne Kammerat.

Kristian tav.

«Ja for jeg véd naturligvis nok, at det med at det er Storken, der bringer Børnene, det er vi ude over.»

«Ja naturligvis.»

«Naturligvis. — Men nu vilde jeg have at vide af dig, hvordan det egentlig hænger sammen, lige fra

Begyndelsen af. For det, Klausen og de andre siger, det kan dog ikke være rigtigt, vel?»

«Jeg skal sige dig; de Drengene, der taler paa den Maade — — nej ganske som de siger, er det naturligvis ikke.»

«Nej naturligvis; ikke saa væmmeligt, vel?»

«Hør — jeg kan selv ikke lide at tale derom — du skulde heller tale til din Fader. — Du har jo en», tilføjede han, og det hos ham saa hyppige vemodige Udtryk kom stærkt frem.

«Aa Fader; jeg véd hvad han vil sige — han vil sige: «Det er Vorherre, som bringer Børnene —»

«Ja men det er jo da alligevel rigtig nok.»

«Ja det véd jeg nok, saadan — naturligvis —, men hvordan, hvordan? — — — Og saa siger Klausen ogsaa noget andet væmmeligt, hvordan man — —»

Mollerup hørte i Tavshed paa ham; tilsidst afbrød han:

«Lad os heller holde op; der er jo saa meget andet at tale om.»

Saa tav Tymme en Stund; derpaa sagde han, i stor Angst og Spænding:

«Jamen tør du sige Ved Gud paa, at det ikke er sandt?»

«Jeg holder ikke af at bande; men det kan jeg sige dig, at helt sandt er det ikke, saadan som Klausen siger det. Men lad os nu holde op.»

Der var igen en kort Pavse; derpaa sagde Tymme uventet:

«Nu skal jeg sige dig noget. Nu véd jeg det. Det er kun de uægte Børn, der kommer paa den Maade, hvad, Mollerup, kan det ikke være?»

Ak, hvad var han dog i sin Ubetænksomhed kommen til at sige!

— Et saa smerteligt Udtryk bredte sig over Mollerups tænksomme Træk, at det skar Tymme ind i Sjælen.

«Jeg mente det ikke saadan, jeg forsikrer dig —»

«Nej du mente det ikke, det véd jeg nok.»

Derpaa var der en lang Tavshed; den vedvarede, til de vare komne helt ud til «Gamle Kalkbrænderi», som den Gang endnu laa der, besprøjtet af friske Bølger, der kom direkte fra Skovshoved og videre udefra, fra Københavnernes dejlige Sommerferie-Egne, hvorhen Byens Røg aldrig naar.

Saa vendte de om.

Men Tymme vedblev at forfølges og pines af de Spørgsmaal og den Bekymring, som Kristian Mollerup ikke havde løst ham fra. Han gennemgik i Tankerne den lille Kreds af sine voxne Bekendte, ligefra Bedstemoder og til Tante Gine; han glemte ikke Tyendet og Folkene hos begge; han tog alle Lærerne i Skolen med; hans Tanke gik til Rosgaard og glemte ikke en Gang Mads Røgter — alle syntes de ham (hver paa sin Maade naturligvis) pæne ordentlige Mennesker, der hverken selv kunde «gøre saadant noget eller være komne til Verden paa saadan en Maade.» Saa sluttede han med lettet Hjærte, at det var noget Vrøvl det hele.

Men naar han igen kom til at tænke paa Klausens: «Det er storartet, at du ikke véd det» — saa blev han igen urolig.

«Man skulde have en Fader, som vilde sige En

rigtig Besked; han maa da vide det», tænkte Tymme; men vidste tillige, at han der vilde blive spist af med Talemaader.

— Da Tymme om Aftenen laa i sin Seng, i Mørket, i Stilheden, og Uroen ikke vilde slippe ham, da blev han paa en Gang underlig blød i Sindet. Han kom til at tænke paa sin Moder.

Han huskede godt hendes Skikkelse; den Kjole, hun for det meste havde haft paa; hvordan hun gik, og hvordan hun talte; men hendes Ansigt vilde ikke komme frem. «Aa Moder», tænkte han; «gid jeg var et lille Barn, og du levede; gid du vilde tage mig i dine Arme, saa vilde jeg græde ud hos dig, og du vilde berolige mig og tage alle de væmmelige Tanker bort.» Han bad sit Fadervor, noget, som han i den senere Tid hyppigst havde forsømt. Tante Erica havde i Begyndelsen jævnlig mindet ham derom; nu gjorde hun det aldrig mere; mon hun syntes, det var flovt? Mon de voxne, de gamle, altid syntes, det var flovt at tale rigtig ud om alting med Børn?

— Mon Tante Erica selv bad sit Fadervor hver Aften? Mon Bedstemoder gjorde det? Onkel Leonard? Tjeneren Anders?

Tymme er paa Tærskelen af Søvnens og Drømmenes Rige. Han synes at se sin Moders Ansigt og de bedrøvede Øjne.

«Moder», siger han, ligesom han gjorde, da han var en lille Dreng.

Men Billedet, han ser, blander sig sammen med andre Billeder, og Søvnens Forhæng trækkes for.

Femtende Kapitel.

Onkel Leonard faar Skænd af sin Moder.

Tymme kom gaaende gennem «Salen» og vilde ind i Dagligstuen, men blev staaende ved den halvt tilbagetrukne Portière, forbavset over hvad han hørte og saa'.

Onkel Leonard stod foran Bedstemoder i en ydmyg og ligesom angergiven Stilling; han fik aabenbart Skænd! Bedstemoder sad i sin Stol og demonstrerede i Luften med Krykkestokken (hun havde i den senere Tid begyndt at gaa med en saadan).

«At tænke sig, at du endnu kan blive sentimental for den — Taskes Skyld! — Nej Leonard, det er for galt — — og nu, da du skulde takke Himlen paa dine bare Knæ!»

(Bedstemoder talte med stor Kraft; ikke højt eller klangfuldt, men med et Eftertryk, saa man blev bange for hende).

«Mama», svarede Onkel Leonard; hans Røst var spag, «Mama maa ikke forlange Umuligheder — jeg er virkelig glad, naturligvis, men — men — den lange Tid, Mama; og — og — Mindet — og alt saadan noget»

«Ja er det ikke, ligesom jeg hørte din Fader? — Det er din Skade, at du har arvet den Güllichske Sentimentalitet og for lidt af vores praktiske Sands — «Mindet»? — Aa haa haa haa» (hendes Latter var kold og skarp) «Mindet!!» (hun pegede spottende paa ham med sin Stok) — «Smukke Minder, I har med hinanden, du og hun.»

«Skaan os, Mama. Skaan i alt Fald hende; hun er død.»

«Ja Himlen være evig lovet» — (og med et pludseligt Ryk hen imod ham:) «men har du da ingen Æresfølelse, Leonard?»

Han rettede sig stolt et Øjeblik, men antog atter hurtigt sin ærbødige sønlige Holdning.

«Men hvad har jeg da egentlig gjort, Mama?»

«Vis vas; gjort? gjort? — Det er din nuværende Holdning, der irriterer mig. — Den Taske, den lede Kvind, den — den —, der har forbitret os alle Livet, det er nu i — ja i femten Aar — —, og hende græder du over, i din Moders Nærværelse — fy!»

«Jeg græder ikke.»

«Vis vas — at tænke sig, at du kunde spolere din Stilling for saadant et gement — du, en Sehe — en Güllich!»

«Jeg har bødet derfor, synes jeg.»

Hun tav et Øjeblik. Da hun atter talte, kunde man mærke, at det var Forbitrelsen, der havde gjort hende maalløs.

«Ja det var det, jeg ventede paa. Dér røber du Grundfejlen i din bornerte Livsopfattelse; dér ser vi hele din forkvaklede Æresfølelse. Har jeg ikke prædiket og prædiket de tusinde Gange: det er ikke det, at du forførte Tøsen — eller lod dig forføre, Mæhæ som du er — det kan hændes; det sér man i de bedste Familier, at en ung Mand skejer ud, lad det være hvad det er, men man gifter sig ikke med hende, man — — — Ti stille, Leonard, vil du tie — aa tak, jeg véd det ret godt; men hvem kan vi takke for, at det blev hindret? Borring, næst Himlen; kun Borring; havde det staaet

til dig, saa — aa haa haa haa — —» (Latteren blev til en anstrængt Hosten).

Der kom en lille Pávse, saa tog hun fat med fornyet Kraft:

«Var det maaske ikke galt nok, at du lod dig flaa, at du lod dig ruinere af den Rendemaske Aar ud og Aar ind; abandonnerede din halve Gage, levede i uanstændig Fattigdom, gjorde Navn og Stilling Skam»

«Mama bliver for ivrig»

«Hele Verden vil give mig Ret, Borring ogsaa. Har jeg ikke sagt, har Borring ikke sagt, at du altid har været en Tosse, at du kunde sluppet ud af Suppedasen med Honnør — men du var stridig og stædig — aa!» (Hosten tog fat igen).

«Mama maa ikke blive for ivrig; Mama kan ikke taale det — og nu er det jo forbi —»

«Forbi? ja det manglede blot, at det ikke skulde være forbi nu — aa Himlen være lovet — naa gaa nu Leonard; jeg er træt og mat.»

— Tymme skyndte sig at liste af; først nu tænkte han paa, at han havde lured.

Men ude i Korridoren blev han Vidne til endnu et Møde; det var Tante Erica, der stille sneg sig ud til sin Broder, mens han tog Overtøjet paa; hun slyngede sine Arme om ham, og han gengældte med Inderlighed hendes Omfavnelse.

«Gud ske Lov for dig, kære Søster! — aa de gamle Dage — — jeg har dog holdt af hende en Gang — hun var en smuk Pige; jeg troede, hun var god — aa de gamle Dage — —»

«Du gode højhjærtede Broder — men Gud ske Lov, det er forbi!»

«Tak, Erica, tak! — — — Gud fordømme mig, der har vi Drengen!! — halløj Knægt, hvad er der i Vejen?»

Tymme saa' imidlertid godt, at det var Onkel Leonard, der var noget i Vejen med.

— Drengen listede sky bort og tænkte paa, hvad han havde oplevet; nogle af de Udtryk, Bedstemoder havde brugt, summede idelig i hans Øren; dertil randt hine Klausenske Meddelelser ham i Hu, og han følte sig rystet i sit inderste, rokket i sin Tro til Onkel Leonard, til alle Mennesker, til hele Livet —

Det begav sig i de samme Dage, at derovre i Viborg afholdtes en ret celeber Begravelse. Fru Rudolphine Schulz, vel kendt under Navnet «flotte Fine», ogsaa i den senere Tid stundom kaldet «Oberstinden» (efter hendes egne forblommede Antydninger), i de sidste Aar gift med en noget anløben «Musiker» Schulz (forhen ansat ved Militærmusiken) og i Forening med ham Ejerinde af Konditoriet «Schulz's Café» — denne Dame stededes til Graven.

Der var ikke noget stort Følge — men Folk stod dog i Vinduerne. De talte om, at Konditoriet nu vist vilde gaa ind, endvidere om Oberstindens pompøse Hatte og fejende Væsen og hendes forgæves Anstrængelser for at blive regnet med til «Selskabet» i Viborg. Og de brave Folk forlystede sig med at genopfriske gamle Rygter om Jomfru Rudolphine Petersens tidligere omflakkende Liv og forskellige Liaisons; da hun var oppe i Trediverne, havde hun slaaet sig til Ro i

Viborg (der nok var hendes Fødeby, og hvor hun endnu havde en Del Familie), havde giftet sig, regeret Schulz's Café og derfra rettet sine Stormløb mod Selskabet, køn og flot og udfordrende til det sidste. Skæbnen syntes omsider at krone hendes Anstrængelser, thi i sin Alders ni og tredivte Aar blev hun angreben af Influenza, denne ret noble Sygdom, og døde saaledes i sin Seng, triumferende over alle sine Fjender.

Blandt Kransene bemærkedes en rigtig køn, der var kommen fra København; der var et Navnetræk paa; i hvide Margariter stod der:

«fra L. G.»

Sextende Kapitel.

Lidt Filosofi, og dernæst hvorledes Ahnebillederne stirrede fra Væggen efter Bedstemoder.

Tjeneren Anders: Tja, Hr. Tymme, nu har jeg givet Dem den forlangte Oversigt over hele denne Sag, saaledes som den i Rialiteten stiller sig, lige fra forfra, da Forholdet tog sin Udvikling i Viborg; og De vil deraf se, at Obersten, Deres Onkel, i et og alt har opført sig som den fuldendteneste Gentlemand.

Tymme: Ja men Anders, det er dog en stor Synd, han har begaaet.

Anders: Synd? (trækker paa Skulderen). Selvfølgelig, men —

T.: Ja men —

A.: Jeg hører selvfølgelig ikke til det Tjenerskab, hvis Principer er, hvad Frøken Güllich med et tysk Udtryk kalder for laxe. Jeg frekventerer, som De véd, nogle Gange Slotskirken og hører Pastor Friederichsen med meget Udbytte, meget Udbytte, ligesom jeg ogsaa et Par Gange i Saisonen kommer i det kgl. Theater; mindre i Sekunderne. Jeg er altsaa ikke fremmed for moralske Synspunkter, om end min Stilling maaske kan synes underordnet. Men min Filosofi er den: Ens Stilling i Samfundet er være hvad den være vil, og jeg smigrer mig med

T.: Ja men alt det De dér siger, Anders

A. (uden at bemærke Afbrydelsen): De kan høre mig skemte, De kan høre mig bruge Udtryk, der hører hjemme i den frie og utvungne Konversation, det kan De; men De har vanskelig hørt mig fremkomme med — e — generende Udtalelser. Tag par Exempel Frøken Jutta (jeg siger selvfølgelig altid Frøken Jutta udenfor Tjenesten; ogsaa det maa have slaaet Dem), tag altsaa Frøken Jutta: nu vel, jeg er endnu i mine bedste Aar; tør sige, at mit Ydre ikke er frastødende — enfin, Frøken Jutta er endnu yngre — har De nogensinde hørt et epivokt Udtryk, en udelikat Tilnærmelse eller blot en nonchalant Antydning, hvortil Forholdet som Medtjenere dog gav saa megen Anledning, har De, Hr. Tymme?

T.: Nej men —

A.: Der ser De. Af samme Grund har jeg undgaaet, i min Beretning til Dem, alle Ditallier. Hr. Tymme er ung, lad ham selv gøre visse Erfaringer; før

den Tid er min Mund lukket angaaende alle Ditallier; saadan tænkte jeg; det er nu mine Principer. Tja.

T.: Jeg er nu alligevel saa bedrøvet over hvad jeg har faaet at vide om Onkel.

A.: Det er en stor Fejler af Dem, Hr. Tymme. Mon Dieu, se paa mig: jeg ser frit paa Tingene, jeg kender Verden, fordi jeg lever og røres i den. Moralen er et, Livet et andet. Om ti Aar vil De selv tænke som jeg, og sige: «min Bedstemoders Tjener var kun en Tjener, men han saa' sundt paa Tingene og indviede mig i Livets Mystier, uden at fornægte Moralen.» — Ja Hr. Tymme undrer sig maaske over at høre Filosofi af mig; men hvorfor skal en Tjener absolut mangle enhver filosofisk Uddannelse? — Jeg har kun tilbage at konstatere om Deres Onkel, at han fra først til sidst har opført sig til min Beundring, og det skulde glæde mig, om De kunde komme til samme Anskuelse.

T.: Jeg synes ogsaa, at det er pænt af ham, at han gav hende saa mange Penge, men det fra Begyndelsen af.... Hør Anders, Bedstemoder er meget vred netop over det, som De beundrer, det med Pengene.

A. (med forandret Stemme, formel og tilbageholdende): Deres ærede Bedstemoder, Fru Konferentsraadinden — naar Talen er om hende, saa afholder jeg mig, i enhver Henseende.

Kort Pavse.

A. igen: Jeg har kun tilbage at tilføje, at salig afdøde Hr. Konferentsraaden i enhver Henseende nærmede sig mine moralske Principer. Om Fru Konferentsraadinden skal jeg ikke udtale mig nærmere, paa nærværende Standpunkt.

T.: Hør Anders, De holder vist ikke meget af Bedstemoder.

A.: Jeg skal dertil kun bemærke, at Frøken Güllich i mine Tanker er den mest koulante Dame, man kan komme i Tjenesteforhold til. Iøvrigt skal jeg, som tjenende Stilling, afholde mig fra enhver Bemærkning.

T. (efter et lidet Ophold): Saa er Onkel Leonard da nu mere velhavende end før.

A. (med sin forrige Fortrolighed): Deres Onkel, Oberst Güllich, er nu i den Stilling, som en Oberst af Infanteriet er, ikke videre. — Hvis Fru Konferentsraadinden tidligere havde set paa Sagen med mine Øjne, vilde han allerede tidligere have kunnet men jeg skal som sagt afholde mig. Iøvrigt, Hr. Obersten har meget i Vente; Fru Konferentsraadinden er en meget formuende Dame.

T.: Tror De, Anders, at Bedstemoder er meget syg?

A.: Med alt Forbehold — Fru Konferentsraadinden kan ikke gøre det længe. Den sidste glædelige Hændelse har været for meget for Fru Konferentsraadindens Konstitution.

T.: Glædelige Hændelse? — Da var hun da saa vred, saa vred

A.: Tillad, Hr. Tymme; jeg har haft den Ære at tjene i dette Hus fra mit tyvende Aar, og jeg har gjort den Erfaring om Deres Fru Bedstemoder, at enhver glædelig Begivenhed har bragt hende i Vrede.

T.: Det var da besynderligt.

A.: Meget besynderligt. — Men tillad, at vi forandrer denne Samtale. Apopo. — Jeg vilde spørge Hr. Tymme til Gengæld for min Uforbeholdenhed i den for-

langte Besked, om De tror, at jeg forbliver i Deres Frøken Tantes Tjeneste, hvis noget uforudset skulde tilstøde Fru Konferentsraadinden?

Det var ganske rigtigt, som Anders havde sagt, at enhver Glæde, der kom over Bedstemoder (ligesom enhver stærkere Affekt), den slog ud i tilsyneladende Forbitrelse, naar hun var sammen med sine daglige Omgivelser, og det var meget vanskeligt for disse at være om hende ved saadanne Lejligheder. Det var ogsaa sandt, at den sidste Historie havde været hende for meget.

Hun sank sammen efter den Tur.

Sjældnere og sjældnere saas hun at svinge sin Stok i Luften. Kun de aarvaagne Øjne under de buskede Bryn vaagede bestandig fra Lænestolen over, at alt gik efter hendes Vilje.

Ogsaa Øjnene paa de gamle Ahnebilleder langs Væggen vaagede; Sehestederne over Buffeten spærrede Øjnene vidt op og betragtede deres Descendent, naar hun blev trillet ind i Spisesalen af Jutta: «Det er en af vore.»

De samme aarvaagne Øjne saa' efter Lægerne, naar de kom og gik; de saa' efter Prokurator Borring, der talte alene med den gamle Dame hver Dag.

Og hvor de stirrede efter Døren den Dag, da hun faldt i Afmagt og maatte bæres ind i Sovekammeret.

Og den Dag, saa hurtigt efter hin — da Kisten blev baaren gennem Salen, den modsatte Vej, da stode Øjnene næsten helt ud fra Lærrederne. «Atter en af vore.»

Da Bedstemoder blev begravet, var der adskillig større Pomp end ved hin Begravelse i Viborg. Kirken var propfuld; det var overvældende med Kranse og Blomster. — Tymme fik nu først et haandgribeligt Vidnesbyrd om, af hvor anset Slægt han var paa mødrene Side. — Sjællands Biskop holdt Hovedtalen.

Ved den Lejlighed saa' Tymme ogsaa sin Fader; han havde ellers kun set ham i Ferierne, for Pastor Lemvig kom aldrig til København. Han havde yttret noget om at sige et Par Ord i Kirken; det var dog blevet afværget, lempeligt og uden Anstød.

Men Sandheden var, at Bedstemoder kort før sin Død havde sagt med sin vanlige Bestemthed — det var noget af det sidste, hun ytrede —, at hun paa ingen Maade vilde have Lemvig til at «staa og ævle over sig i Kirken.»

Syttende Kapitel.

Tymme tegner til at blive en normal Dreng.

Men Tante Gine viser sig i Køkkenet.

Professor Løwe plejede efter hver Maanedsomflytning at gaa omkring i Klasserne og holde en lille Speech, hvor han troede, det kunde gavne. Bag den alvorsfulde Fremtræden og Røst laa der gerne en hel Del Humor gemt.

«— — — Nu du Lemvig, rejs dig op. Jeg

hører, at du igen har begyndt at digte, Lemvig. — Jeg vil sige dig, det var ingenlunde uden Betænkelighed, at vi lod dig komme her op i 2den studerende, saa stor og lang du ogsaa er. Men nu ser jeg til min Beklagelse, at du igen har begyndt at digte. Følgen deraf er jo som bekendt, at du nu staar med $tg +$ i Dansk, det er jo en ren Skandale, ja. I Naturhistorie gaar det saa som saa, i Mathematik ser du jo selv, i Historie naa ja, og saa fremdeles. Jeg havde dog troet, at den senere Tids alvorlige Begivenheder i dit Hjem havde givet dig Afsmag for Digtekunsten. Jeg har aldrig kendt en Dreng, der digtede i Skolen, og som siden blev til noget. Naa lad os nu se: $mg \div$ i Latin, naa ja, det kunde være værre, og i Gymnastik, mg , $mg \div$, $g +$, naa ja. Alt i alt er du jo mod Forventning bleven en temmelig normal Dreng, og naar du en Gang kan præsentere en dansk Stil uden Grammatikalere, saa kan du faa Lov at digte, før ikke, nej. Du er ikke noget Lys, men du kan nok komme med, og $\div$ i Sædelighed, du var hidsig forleden, kan du ikke lade være med den dumme Hidsighed, der saadan kommer over dig, og saa læse mere hjemme og gøre sin Pligt og høre efter paa Skolen. — Naa lad os nu se. Nu du Klausen, rejs dig op. Du er en Laban, $g +$ i Sædelighed, ja. Og saa søger du at faa Indflydelse over dine Meddisciple, navnlig den skikkelige Lemvig (vil du holde din Mund, Klausen), der er ligesom en Vandbæk i andres Haand. Havde han ikke sin Molle rup i 4de, saa blev han ogsaa en Laban ligesom du»

(Siden hørte «Vandbæk» til Tymmes Øgenavne blandt Drengene).

— — De fire Aar, Tymme havde gaaet i denne Skole og været under det Güllichske Hus's milde Tugt, havde efterhaanden gjort ham til hvad Professor Løwe sagde: «en temmelig normal Dreng» — ikke saaledes, at hans sjælelige Ejendommeligheder, navnlig hans stærke poesifulde Følelsesliv, udviskedes eller dræbtes, men saaledes, at han ved Vane, Pligt, Exempel og Arbejde mere og mere var kommen i den Skure, hvori de unge maa op for at komme frem i Verden, saaledes som vore sociale Sæder og Institutioner nu en Gang ere. Alt tegnede til, at han vilde blive en ordentlig Student, om end noget sent, og et præsentabelt, brugbart Medlem af Samfundet. Foruden hvad der kunde komme ud af hans Poesi. —

Hvad Lærefagene angaar, da kneb det altid mest med dem, hvis Grund skulde være lagt hjemmefra, især dansk Stil og Grammatik; i alt nyt, navnlig det store Fag fra 1ste Klasse af, Latin, var han slet ikke saa ringe, og hans Lærere haabede, at dette Fags grammatikalske Exercits med Tiden vilde bringe Orden ogsaa i Dansken. En anden Side af hans ydre Opdragelse: «Plie» og gode Manerer og hvad dertil hører, fuldbyrdedes i det Güllichske Hjem ganske af sig selv.

Dog gjorde sig ogsaa en Kontra-Indflydelse gældende. Naar han i Ferierne var hjemme i Lundbyvester, medbragte han altid derfra en Del «Unoder» i Væsen og Anskuelser, som saa efterhaanden maatte pilles ud af ham igen. Det var, efter Güllichernes Mening, mest Jomfru Lemvig, der dominerede Tonen derude.

De saa' hende en Gang imellem, regelmæssig hver Maanedsdag, naar hun kom ind til København med Skolepenge til Professor Løwes Kontor. Saa havde

hun jo altid Brev eller Sager med til Tymme. Hun plejede at komme til Hjemmet i Amaliegade gennem Køkkendøren, vilde aldrig ind i Stuerne, men afgjorde ethvert Mellemværende med Tymme ude i Køkkenet, til Mishag for Bedstemoderen og Tante Erica. Hun var da klædt aldeles i sin sædvanlige Hjemmedragt (som et nettere Tyende), og syntes i Væsen udtrykkelig at lægge an paa Opposition mod alt, hvad hun saa' i det Güllichske Hus. Hvad hun snakkede om til Tymme, fik ingen at vide, for Drengen tav altid dermed, og man holdt det under sin Værdighed at udfritte det nøjere; men der var ingen Tvivl om, at det gik ud paa Opposition.

Saalænge Bedstemoder var oven Mulde, bøjede Tymme sig imidlertid altid under den Aand og Livsopfattelse, der raadede i Amaliegade, og alle Stormløbene fra Lundbyvester forbleve uden videre Resultat; troligvis har ogsaa hin bestemte gamle Fæstningskommandant mangan Gang vidst at gøre Tante Gine hendes Ophold i Køkkenet temmelig ubehageligt.

Men nu var Bedstemoder død, og Tante Erica førte Kommandoen. Der var nemlig efter den gamle Konferentsraadinde saa megen Formue til hver af Børnene, at Tante Erica kunde vedblive at holde den store fædrene Lejlighed i Amaliegade. Alle Husets Traditioner vedligeholdtes, men Krigstugten slappedes.

Og Tante Gine viste sig i Køkkenet, hyppigere og længere ad Gangen.

Attende Kapitel

handler om Disciplinens Nødvendighed.

Læreren i Dansk i 2den Klasse var cand. phil. Nielsen, en temmelig ung Lærer, men hver Tomme af ham var Iver og Nidkærhed. Han mødte paa Skolen hver Dag med vajende Faner og klingende Spil, saa at sige, og tog fat saa entusiastisk, at hans Timer vare de mest spændende, og næsten alle Drengene vare interesserede. Men saa havde han atter den Fejl ikke at respektere Mellembegreber: af et godt Svar kunde han begejstres til de stærkeste Udtryk af Ros; et daarligt — især dumt — kunde næsten bringe ham i Raseri; og ug'er, ja ug+'er, sade løse paa ham, men ogsaa mdl'er og derunder. Uden Hensyn til Drengenes maanedlige Plads i Klassen oprettede han for sine Timer «Hædersbænke», «Flidsbænke», «Dovenbænke» og «Idiotbænke», og en Elev, som i Begyndelsen af Timen for et uventet godt Svar var sat op i Hædersbænken under offentlig Lovprisning, kunde inden dens Slutning med Lethed se sig henflyttet til den modsatte Ende af Klassen, bedækket med Skændsel og fremstillet som et Exempel paa den mest grelle Idiotisme — eller omvendt. En Gang kom Professoren ind i Klassen just da Hr. Nielsen som sædvanligt gik omkring mellem Drengene som Hyrden i sin Hjord, ivrig sondrende Bukkene fra Faarene; den gamle Skolemand sagde med sit humoristiske Smil: «Naa De har det nok her ligesom hos Kyklopen»; og saa citerede han fra Homer: «— — i Baasene vrimled Lam og Kid, hver Slags for sig ind-

stænget i Lukke»», — naa og hvordan er det saa, Hr. Nielsen? «**I**nd i den gabende Hule han drev af de mæskede Flokke **G**eder og Faar til Malkning, men Hannerne lod han derude **S**ttaa, baade Vædder og Buk i den højtomhegnede Fægaard.»» Højtomhegnede Fægaard, ja.» — Siden den Dag fik Hr. Nielsen Øgenavnet «Kyklopen».

Hr. Nielsen var elsket af den ene Del af Klassen, og «hadet» af den anden, men Klassen i sin Helhed blev bragt brillant frem under ham, for der var ingen, der sov i hans Timer.

Ingen i Klassen havde hyppigere end Tymme Lemvig frekventeret baade Idiotbænken og Hædersbænken, skønt hans jævnligste Findested og saa at sige Domicil rigtignok var Dovenbænken. «Herren forbarme sig naadig over os allesammen», sagde Hr. Nielsen, naar Tymme røbede et af sine «Huller», et af disse gabende Svælg af fundamental Uvidenhed, «gaa hen og sæt dig ved Siden af Olsen. Du véd absolut intet, langt mindre end intet; hele din Aand er et vældigt Minus-Tegn.» Eller, naar Tymme atter ved et Svar havde aflagt Vidnesbyrd om sin ualmindelige og inderlige Opfattelse af en poetisk Stemning: «Det glæder mig, Lemvig; meget, meget. Det Svar hæver dig betydelig over Hoben; her træffer jeg endelig en Dreng, der kan føle; du har truffet det centrale i dette lille Digt af Kaalund. Op med dig paa Hædersbænken.»

Naar Hjemmestilene — Hr. Nielsen lod Drengene skrive to om Ugen, og undertiden, maa det tilstaas, gav han temmelig svære Opgaver efter deres Alder — naar Hjemmestilene kom rettede tilbage fra Hr. Nielsen,

fandt Lemvig tit følgende eller lignende Bemærkning efter Stilen, skreven med rødt:

Indholdet udmærket, endogsaa i	} sammenlagt g.
særdeles Grad . . . ug.	
Orthografien etc. rædsom, haab-	
løs forfærdelig . . . mdl÷	

NB. Fratrullet for Sjuskeri med Skriften $\frac{1}{3}$,
for en Klat extra $\frac{1}{3}$; Resultat $tg+$.

Da derfor Klassen delte sig i to formelige Partier, «Kykloperne» og «Anti-Kykloperne, kom Tymme i stor Forlegenhed, eftersom saa at sige den ene Del af ham, den med Indholdet, elskede Hr. Nielsen lige saa stærkt, som den anden, den orthografiske, «hadede» ham.

Hr. Nielsen havde givet følgende Stileopgave:

«Om Disciplinens Nødvendighed, særligt i en Skole.»

Opgaven var jo for svær for 2den Klasse, men den var bleven godt gennemgaaet paa Skolen af Læreren. Drengene talte dog indbyrdes om dens Sværhed; Anti-Kykloperne foreslog endog at klage til Professoren; Tymme, hvis orthografiske Sjæl den Dag havde Overhaanden, var nærmest Anti-Kyklop, men vilde dog ikke være med til den Demonstration, hvorfor Planen gik i Stykker, og Tymme kom i Misgunst hos begge Partier.

Da han den Dag kom hjem fra Skolen, forefandt han Jomfru Lemvig ventende i Køkkenet, som sædvanligt. Efter megen anden Passiaren med hende om sine Anliggender kom Tymme lejlighedsvis ogsaa frem med Beklagelser over den danske Stil i Almindelighed, og «Disciplinens Nødvendighed» i Særdeleshed.

Jomfru Lemvig ligesom skærpede eller spidsede sit Ansigt; hun vejrede Ufolkelighed.

«Lar han Jer skryw sodden Tøweri, da?»

«Ja, Tante Gine, den har vi til iovermorgen.»

«Hvis det var mæ, vil' A ett skryw sodden Tøweri, aa du ska heller ett.»

«Det gaar aldrig an, Tante Gine.»

«Missæl jow, sæjer A. Det er jo idel Trældoms Aand, atter til Frygt.»

— Paa Skolen den næste Dag lod Tymme, der var i en tvær og lidt obsternadsig Stemning, falde et Ord til Kammeraterne om, at han «ikke havde Lyst» til at skrive den Stil. Han mente ikke noget videre dermed, saa lidt som de andre toge det alvorligt.

Netop i de Dage stode Klassens to Partier særdeles skarpt overfor hinanden, og en Borgerkrig var ved at udbryde. Tymme havde ikke med god Samvittighed helt kunnet slutte sig enten til Kykloperne eller til Anti-Kykloperne; og i det lange Frikvarter, da Slaget just skulde begynde, stod han derfor alene for sig selv, uglesét af begge Parter og lidet tilfreds. — En raabte til ham, at han var fejj, og strax efter skreg de alle: «Fejge Lemvig!» «Fejge Tym!» «Tymme — Styrbjørn — Frode!» «Vandbæk!» «Saul! Saul!» «Vandbæk!»

Med det Raseri, der somme Tider kunde komme over ham, naar noget blev altfor galt, styrtede han løs paa dem, men blev naturligvis strax overmandet og stod nu og gispede under sex—syv Kammeraters faste Tag. Da kom Drengen Mollerup, Duxen i 4de, just slentrende forbi.

«Hjælp mig», raabte Tymme til sin Ven.

«Hvad er det her?» sagde Mollerup, og saa stor

var denne agtede Drengs Indflydelse, at Fangevogterne, om end nølende, slap Taget; dog dannede de endnu en fast Kreds om ham.

«Hvad er det her?» gentog Mollerup.

«Jo for han har været fejj», sagde En.

«Det er Løgn!» brølede Tymme.

«Det er vist ikke sandt», sagde Mollerup, der i hvert Fald ønskede fuld Retfærdighed til begge Sider.

«Jo for han bliver rød; der kan du selv se, Mollerup, han bliver rød.»

Det var nu intet Under, at Tymme var blusrød i Ansigtet, men imellem Skoledrenge gælder det «at blive rød» som et usvigeligt Indicium om Brøde.

Medens Mollerup derfor endnu nølede med at skride ind, opløftede Føreren for Anti-Kykloperne, den opfindsomme Olsen, sin Røst:

«Det kan vi prøve saadan. Lemvig sagde før, at han ikke vilde skrive den danske Stil til Nielsen, den om Disciplinen. Lemvig, har du nu Mod til det? Tør du tage (), og komme ned til Professoren, og alt saadan noget, men alligevel lade være med at skrive den? Tør du det?»

«Ja», svarede Tymme.

De stode dog allesammen og ventede paa Mollerups Sanktion. Denne rynkede Næsen; der var noget i Forslaget, han ikke syntes om, men han var Skoledreng, og sagde omsider til Tymme:

«Tør du det?»

«Ja.»

«Naa saa gør det da.» — Dermed var Tymme fri, og Mollerup fjærned sig, efter dog først at have givet en af Tymmets Fangevogtere, der tilfældigvis faldt ham

i Hænde, et Par Dunk i Hovedet — alt paa den værdigste og mest majestætiske Maade.

Men Resten af Frikvarteret stod 2den Klasse i Grupper og talte om den Dag i Morgen, Stilleveringsdagen.

Nittende Kapitel.

Professor Løwe kommer i et Dilemma.

«Den Dag i Morgen» kom. — Stilebøgerne laa paa Kathedret; Ordensduxen stod stiv ved Siden; Kypklopen traadte ind i Klassen; Spændingen var stor.

«Hvad har vi i Dag? Naa, Stillevering», sagde Hr. Nielsen; der var som sædvanlig Fart i ham; han gned sig i Hænderne og længtes efter at tage fat. «Er de her alle?» (Stilene nemlig).

«Lemvigs mangler», sagde Ordensduxen.

«Hvad? — Er han fraværende, har han Undskyldning, har han Seddel?»

Ordensduxen tav og saa hen til Lemvig.

«Rejs dig Lemvig, svar, skynd dig!»

Tymme stod midt i Klassen, han var temmelig bleg. Omsider fik han fremstammet det Svar, han jo længe i Forvejen havde været betænkt paa:

«Jeg kunde ikke komme ud af den; den var saa svær.»

«Ud af den, svær, hvad vil det sige?» Ned

foer han og stillede sig foran Lemvig, med det iltre Ansigt tæt op i dennes. «For svær? Ikke komme ud af den? Hvad mener du med det? Er du forrykt?»

Havde nu Hr. Nielsen givet sig til at slaa, saa var Tymme bleven trodsig, og det havde været en Lettelse, følte han. Men Hr. Nielsen holdt ikke af at slaa; desuden saa' han i Drengens Øjne noget, der slet ikke lignede almindelig Trods. Han sagde med mildere Stemme: «Sig mig heller, hvad der er i Vejen; lyv ikke; du er jo en ærlig Dreng.»

Tymme følte nu, at han holdt af Kyklopen; det var haardt for ham at holde Taarerne tilbage.

Læreren ventede lidt, men da Drengen intet svarede, vendte han sig kort om og sagde koldt, idet han gik op paa Kathedret:

«Ja, du faar jo O, og en Anmærkning, og saa skal du til imorgen skrive en Straffestil, lad mig se: «En munter Udflugt i det grønne», og saa naturligvis alligevel næste Stiledag levere mig «Disciplinens Nytte», foruden den sædvanlige Stil.» Det var det Bundt Tordenkiler, han i Øjeblikket raadede over.

— Tymme leverede baade Straffestilen «en munter Udflugt» (den var ikke meget inspireret), og næste Termin den sædvanlige nye Stil, men ikke den om Disciplinen. Hr. Nielsen vidste ikke, hvad han skulde gøre andet end igen: O, Anmærkning, Straffestil, og saa Dovenbænken. Han lod dog mærkelig nok ikke saa vred, som man skulde have troet, snarere ligesom forundret; dog Lemvig maatte tvinges, det var jo nu en Autoritets-Sag for Læreren.

Næste Leveringsdag samme Historie. Med de andre Stile gjorde Tymme sig derimod dobbelt Umage, ligesaa

med alle andre Lektier; kun denne ubegribelige Trods med «Disciplinen». — Da Maanedssammentællingen kom, blev Tymme Klassens Fux, paa Grund af O'erne og de svære Anmærknings-Fradrag.

Tante Erica blev meget ilde tilmode. Onkel Leonard skammede ham ud. Men ude i Køkkenet stod Jomfru Lemvig (hun kom næsten hveranden Dag i denne Tid); hun nikkede og sagde:

«Nu holder vi ud et bette Korn endnu, saa sejrer Retten wal til Slut.»

Der var dog først et slemt Pust at gennemgaa, før Retten sejrede.

— Det var akkurat ti Dage efter hin første Stilleverings-Dag, saa stod Tymme i Professorens Værelse.

Ja, saa vidt var det kommet. Det var aldrig overgaaet ham før, at han skulde have Bank af et Spansk-rør. Nu skulde det dog ske.

Det vilde være sket for længe siden, hvis ikke selve Hr. Nielsen (men det vidste Tymme ikke) havde trukket det ud og bedt for ham. Men nu stod Spansk-røret der — det var bedækket med Spindelvæv, for det brugtes kun sjældent —, og Professoren stod der, en mild Mand, men en bestemt Mand, og vist en gruelig stærk Mand. Og hvad der var det allerværste: Tymme stod der, Tym selv; det vilde han have forsvoret.

Og han var femten Aar gammel.

«Naa. Du har altsaa fortjent en Tugtelse, Lemvig,

og det af den alvorligste Art», saaledes sluttede Professoren en liden Tiltale. «Indser du det?»

«Ja», mumlede Tymme; han skælvede af Frygt, men for Skammen, ikke for Smerten.

«Underlige Dreng», sagde Professoren, idet han sænkede det allerede løftede Spanskrør, «og du vil stadig ikke skrive? Eller sige hvorfor?»

Aa hvor tit havde de ikke spurgt ham: «hvorfor?» Men at sige det var jo at sladre paa Kammeraterne; derfor sagde han:

«Nej.»

Professorens Ansigt formørkedes. Et stærkt Sus, et Slag, en Støn; Spanskrøret atter løftet Døren aabnedes, to Drengene stode i den; Professoren havde ikke hørt deres Banken og deres Komme; det var 2den Klasses Ordensdux, og saa Møllerup af 4de.

«Hr. Professor! Hr. Professor!»

«Herud med jer, og luk Døren», tordnede Professoren, saa snart han fik Øje paa dem.

Men nej. Møllerup gik lige hen til ham og sagde:

«Undskyld, Hr. Professor, maa han ikke være fri, det var de andre, det var mig, der fik Lemvig til det.»

«Og I kommer nu for at — for at —?» sagde Professoren.

«. . . for at tage Pryglene», svarede Møllerup, og der var intet frækt, intet forsørent ved hans Stemme eller Udtryk, kun naturlig Æresfølelse og Redelighed.

Professoren var i et Dilemma; men han var en gammel Pædagog af den Slags, hvis Førstand sidder ikke blot i Hovedet, men ogsaa i Hjærtet, saa han kom vel igennem det. Og da Spanskrøret atter blev sat i

sin vante Krog, havde det ikke mistet mere af sit Spindelvæv end den Smule, der hængte bag paa Tymmes Trøje.

Syvende Kapitel

indeholder, blandt andre vigtige Begivenheder, hvorledes Oberst Güllich var lige ved at blive af med en Krone.

«Naa, Professor», sagde Oberst Güllich to Dage efter — det var i Professorens Værelse — «nu er den Smule Sag da jævnet. Knægten har jo skrevet Stilen. Han har faaet lidt Stryg; for Pokker, det skal De have Tak for. Mon Dieu, Disciplinen fremfor alt.»

Professoren rømmede sig blot. Han stod med et aabent Brev i Haanden.

«Denne — Mullerup — honnet Fyr, egentlig talt» fortsatte Oberst Güllich.

Professoren rømmede sig igen, og det saa betydningsfuldt, at Obersten standsede.

«Hm. Kære — hm. Der er dette Brev — et meget talende Dokument, jeg lige har modtaget fra — Deres ærede Svoger, hm, Faderen til meromtalte Dreng. Ja. Maaske har De Lyst til at læse det, værsgod.»

Obersten læste:

«Hr. Skole-Styrer Löwe! («Skolestyrer», gentog Obersten og skottede hen til Professoren med en snurrig Mine).

«Gennem paalidelig Kilde har jeg i dette Øjeblik erfaret, at De har fundet for godt at tildele min Søn en legemlig Revselse med en Stok, i Anledning af hvilken Krænkelse af Menneske-Værdigheden og særlig Barne-Naturen jeg herved siger min Søn ud af Deres Skole.»

Obersten lod Brevet synke og saa' med aaben Mund paa Professoren; saa slog han forbitret Brevet mod venstre Haands Flade og raabte:

«Det er hende, Personen — —»

«Hvad behager?» spurgte Professoren.

«Han bliver ruineret, jeg mener Drengen», raabte Obersten ude af sig selv af Harmen, «komplet ruineret.»

«Tja», svarede Professoren sindigt. «Det er mestendels ogsaa min Mening.»

«Ja men jeg skal — nej Erica skal — nej — aa, bare Moder levede» (den sidste Bemærkning foer ud af ham mod hans Vilje, og Professorens Ansigt, der under hele Scenen var meget alvorligt, næsten lidt nedslaaet, antog strax et lille satirisk Skær).

Obersten begyndte at gaa op og ned ad Gulvet; pludselig opklaredes hans bekymrede Træk, og han sagde:

«Nu har jeg det. Bryd Dem ikke om ham; han er gal, jeg mener min Svoger, det vil sige ikke egentlig gal, men — aa dette Fruentimmer — hør Professor, behold ham. Mon Dieu, lad som ingenting og behold ham.»

Professoren tav lidt endnu, ganske overhørende det sidste Forslag. Derpaa rømmede han sig og begyndte:

«Hm. Jeg har ikke det mindste imod, ja jeg ser endog gerne, at De og Deres Søster forsøge at anvende deres samlede Indflydelse paa Deres ærede Svoger, for

om muligt at bringe ham til hvad jeg vilde kalde For
nuft. Men jeg vil ikke lægge Skjul paa, at jeg tror,
det vil mislykkes, nej. I Parenthesi sagt, den stakkels
Dreng anser jeg for fuldstændig sagesløs, og Tingen er
langtfra afgjort efter hans Ønske; den er meget mere
forudbestemt længe i Forveien.

«Tror De?» sagde Obersten for dog at sige noget.

«Ja. Lige siden hans Bedstemoders, Konferentsraad-
indens Død.» (Her sporedes atter det satiriske i Pro-
fessorens Mine). Jeg skal nemlig betro Dem, at fra
den Tid daterer sig en Række Skrivelser fra Deres
ærede Svoger af lignende Natur som dette Brev, om
end ikke saa peremptoriske. Denne «legemlige Revselse»
er kun Anledningen; Udmeldelsen vilde være sket
alligevel.»

«Tror De?»

«Ja. Og jeg har i temmelig lang Tid kun holdt
ham tilbage for hans egen Skyld — og for Deres, ja.
— Det var en god Dreng, ikke noget Lys, men var
vist kommen med, og jeg haabede bestandigt, det vilde
drive over, som man siger. Dette nedslaar imidlertid
mit Haab; jeg kan jo kun ønske Dem Held med et
muligt Forsøg, men — som sagt — —»

Oberst Güllich spankulerede ned ad Trapperne, gram
i Hu. Saa barsk var hans Mine, at et Par Dreng,
der tilfældigvis gik forbi paa den lange Gang, standsede
og saa' efter ham. «Du Møllerup», sagde den Ene,

«det var Lemvigs Onkel.» Obersten hørte det og stod pludselig stille; hans Ansigt opklaredes af et venligt Smil. Han henvendte sig til den ene af Drengene:

«Hedder du Mullerup?»

«Ja», svarede denne, idet han rettede sig og tog Kasketten af; det var en stor smuk Knøs med et bestemt Udtryk, mørkladent krøllet Haar og livlige brune Øjne. «Han ligner nogen, jeg kender», tænkte Obersten.

«Hm. Du vilde altsaa — jeg tør vel nok sige du — du vilde tage Bankene?»

Drengen blev rød i Hovedet (og det klædte ham udmærket).

«Mullerup! jeg — jeg — for Pokker, tag denne Krone», og Obersten greb i Lommen og lukkede Portemonnaien op.

«Undskyld, jeg kan ikke godt tage Pengene, for jeg véd virkelig ikke — det var jo ikke andet end min — nej jeg kan virkelig ikke —.»

Obersten saa' paa ham, stak Portemonnaien i Lommen igen og rødmede endnu stærkere end Drengen.

«For Pokker, du har Ret, og jeg Uret; jeg gør dig min Undskyldning.»

Han vilde gaa, men som om der var noget, der fængslede ham, standsede han og vedblev:

«Mullerup», sagde han med gammeldags, gentlemanmæssig Værdighed, «Mullerup; jeg véd ikke, om du er hvad man kalder — e — af Familie, men din Opførsel — baade ved den tidligere Lejlighed, og nu — er en Kavallers. Min Kompliment!» Og han tog Hatten galant af for den femten Aars Dreng.

Mollerup saa' forbavset efter ham, da han gik ned

ad Trappen. Den fremherskende Følelse hos ham var, for at tale Sandhed, en angerlignende Vemod over den saa letsindig forskertsede Krone, thi Drengen Mollerup havde saare lidet af Lommepenge. Men derpaa, da Ordene: «Jeg véd ikke, om du er af Familie», gik op for hans Bevidsthed, overgødes hans Kind af en ny Rødme, og bitre Taarer brændte i hans Øjne.

Havde den gode Oberst tilfældigvis husket, hvad Tymme for nogle Aar siden fortalte om denne sin Kammerats Familieforhold, da vilde han have været næsten lige saa ulykkelig over sine Ord, som Mollerup nu var, da han ene, i en mørk Krog af Gangen, søgte at standse de hæftigt frembrydende Taarer, inden han atter traadte ind i Klassen.

Et og tyvende Kapitel.

Tante Erica maa bekvemme sig ud i Køkkenet
til Tante Gine.

Ved Bedstemoder Güllichs Død havde Tante Gine fattet Haab om at kunne udrydde Tymme af den sorte Skoles fordærlige Favntag og faa ham til en Folkehøjskole. Saa vilde han blive folkelig, det var det vigtigste; hvad han videre skulde blive til, fik ligge i Guds Haand; Penge var der jo nu nok af i Familien. Men disse Bestræbelser strandede paa Præsten, der holdt paa, at Tymme skulde være Student; og her viste Pastor Lemvig en uventet Fasthed.

Tante Gine søgte da i alt Fald at faa ham flyttet til en anden Latinskole, om der fandtes nogen, hvis Aand og Tone var mere efter hendes Sind end Professor Løwes. Dermed forbandt hun en endnu mere radikal Plan, nemlig at drage Drengen fra det aristokratiske Hjem i Amaliegade og anbringe ham et andet Sted. Til den Ende var hun hyppigt i København og forhørte sig rundt om; hun havde fra sine Højskole-Dage nogle ligesindede Venner, der nu vare i København; dem brugte hun til Raadgivere. Imidlertid forsømte hun ingen Lejlighed til at rive ned paa Løwes Skole og Tante Ericas Hus; Præsten lyttede til, og da hun endelig mente at have faaet Afløsere for begge Dele, var Sagen moden. Det kneb endnu lidt med at faa den ubestemsomme Præst til det afgørende Skridt, men saa kom Stile-Historien og tilsidst den «legemlige Tugtelse»; denne var den manglende Draabe, og Tante Gine stod hos, da Præsten skrev sit korte Brev til Professor Løwe: Haanden var Esaus, men Røsten Jakobs.

Endnu samme Dag var den virksomme Kvinde i København og traf de sidste Aftaler med den nye Skole og det nye Hjem, og den næste Dag — omtrent samtidig med at Professoren modtog sin Opsigelse — foregik følgende:

Tante Erica sad i den lille Dagligstue og hæklede.

Imens tænkte hun paa de stakkels Børn derude i Lundbyvester. Hvor forfærdelig deres Opdragelse var. At de aldrig saa' unge Piger hos dem af deres egen Stand. Heller ikke andre ordentlige Mennesker. De havde vist ikke «været i Selskab», siden de blev voxne, ja næsten siden deres Moders Død. Gud véd, om de

kunde danse. Og hvordan mon deres Manerer var, og hvordan gik de klædt. — Og hun tænkte paa alle sine mange forgæves Forsøg paa at faa dem lidt ind til København, om saa blot for et Par Dages Skyld. Derpaa tænkte hun med hele den Harmen, hendes blide Sind kunde føle, paa hende, Personen, «Gine», og undrede sig over, hvorfor hun i den senere Tid havde været i Byen saa tit, flere Gange om Ugen.

I det samme kom Jutta og meldte:

«Jomfru Lemvig er i Køkkenet. Hun vilde gerne tale med Frøkenen.» (Hendes Stemme røbede Forundring, thi det var næsten aldrig hændt, at Jomfru Lemvig vilde tale med andre end Tymme).

«Bed da Jomfru Lemvig at komme ind», sagde Tante Erica, uvillig og forundret.

«Det har jeg gjort, Frøken, naturligvis, men hun siger, hun vil helst blive, hvor hun er.»

«Ja saa. Ja vil du saa melde Jomfru Lemvig, at det vil jeg ogsaa», sagde Tante Erica, (thi Duer have ogsaa Galde).

Da Jutta var ude af Stuen, rystede Tante Erica lidt paa den fine Haand, der førte Hæklenaalen. — Jutta kom tilbage, aabenbart i nogen Uro. «Det er vist noget om Tymme, Frøken. Hun vil nu absolut ikke komme ind.»

Tante Erica blev ligeledes urolig. Hun lænede sig et Øjeblik tilbage paa Stolen, sukkede, lagde Hækletøjet, rejste sig saa op og gik ud i Køkkenet efter at have betydet Jutta, at hun ikke skulde følge.

— De to Tanter stode overfor hinanden, saa forskellige i et og alt, som tænkes kunde. Almuekvinden stiv, med saa ringe Hilsen som muligt — hun ansaa det for nedværdigende at vise Høflighed overfor en aristokratisk Person —; Damen derimod bøjede Hovedet, en ufri-villig Ytring af god Opdragelse.

«A wille da saa gjan tilmelde Frøken Gulliken, at Tymme, han er nu bløwen udmelden af hans Far.»

«Udmeldt??» Hun saa' spørgende paa Jomfru Lemvig, men mødte intet andet Svar end et sikkert Blik fra de graa Øjne.

En uhyggelig Anelse af Sandheden greb hende. «Mener De, at Drengen er bleven udmeldt af sin Skole, af Professor Løwes Skole?»

«Ja wal, af hans Far.»

Tante Erica havde Møje med at tale. «Men det véd jeg jo slet ikke noget om. Det er jo rent galt. Det er jo vanvittigt.»

«A kinner ett til, om det er towele. A tøkkes te det er lisaa towele aa banke et frit Guds Minniskebaahn med Kiæp.»

Frøken Güllich nedlod sig ikke til at diskutere dette Punkt; at der var sket Tymme hans Ret, det var baade hun og Onkel Leonard paa det rene med. Ogsaa Tymme havde i Førstningen erkendt det, men saa var han paa en Gang begyndt at mugge derover. Deri havde Tante Erica sporet Jomfru Lemvigs hemmelige Indflydelse fra Køkkenet, og da hun nu saa' paa hende, blev hun slaaet af det ligefrem sejrstolte Udtryk i de graa Øjne, og sagde med større Lidenskab, end hun ellers plejede at lægge for Dagen:

«Dette er Deres Værk, Jomfru Lemvig.»

«Det har A ett sawt. Æ Præjst-raa'er ejsen for hans Søn.»

«Men for Guds Skyld, hvad er der da bestemt?»

«Det sæjer wal Præjsten nok sjæl til Frøken Gulliken, om han saa tøkkes. — A tinker ogsaa, te han fløtter, han, Tym. Men det sæjer Prejsten nok sjæl til Frøken Gulliken, naar det er Staahn.» Hendes Øjne lyste endnu stærkere end før; hun vedblev at se skarpt paa Frøkenen.

«Jeg forstaar Dem ikke rigtig, vil De ikke gentage det? — Flytter? — — — Skal Tymme flytte?»

«Hæfræ», svarede Tante Gine. Hendes Hoveren var umiskendelig.

«Herfra? — Gud forbarme sig — flytter han herfra? og hvorhen? hjem?»

«Det haar A ett nødde aa swar paa. Spør hans Far; han véd Beské'en. — Faawal.»

Alt, hvad Jomfru Lemvig havde tilmeldt Frøkenen, blev snart officielt bekræftet af Præsten selv. Et temmelig langt Brev fra denne indtraf; det indeholdt Taksigelser til Svigerinden for den Tid o. s. v., en skarp Motivering af, hvorfor Drengen blev tagen ud af Løwes Skole, samt en skaansommere dito af, hvorfor heller ikke det Gülüchske Hus passede længer. Tymme var indmeldt i en anden Skole, «hvor et friere Livs-Syn herskede», og «hvor der frededes om de enkelte Lærlinges særlige Jeghed.» Og han skulde bo i et Pensionat, hvis Indehaver delte dette Grund-Syn. Det var Jomfru Lem-

vig, «hvis Virksomhed i hans Hus og for hans Børn i det hele ikke kunde skattes højt nok», der allerede havde ordnet alt dette. Endnu en Gang Tak for alt o. s. v. o. s. v.

Altsaa meget venskabeligt altsammen: *fortiter in re, suaviter in modo.*

Tante Erica smilede harmfuldt: Svogeren havde aabenbart ikke haft Mod til personlig Konference, til at staa Ansigt til Ansigt med hende. Derpaa overvejede hun Jomfru Lemvigs Rolle i denne Sag; hun var overbevist om, at der maatte ligge personlig Interesse bag denne Kvindes Handlemaade, og tilsidst kom hun til den Erkendelse, at her forfulgtes meget vidtrækkende Planer — aa om det kom saa vidt! Han er tossegod, og hun er intrigant; — og Alderen! — aa det var en Skændsel for Familien — —

«Og dog», tænkte hun videre, «hvad kommer det i Grunden Familien ved? Vi staa jo magtesløse overfor dette Fruentimmer. Lad ham sejle sin egen Sø —» Men saa randt hende de tre Børn i Hu, hendes Søsters Børn, og hun sukkede bekymret.

— Hun gjorde dog Jomfru Lemvig Uret. Denne var Idealist, og hendes Handlinger og Stræben sigtede ikke til personlig Fordel. Men hun ansaa sig for at have en Liysmission: overalt, til alle Tider, i alle Forhold, at bidrage til Sejr for det folkelige, Nederlag for det ufolkelige. Dette havde hun lovet sig selv, den Gang hun som ung Pige paa Højskolen sammen med sine jævnaldrende daglig havde glødet af Harme over det menige Folks Undertrykkelse; dette stod hun fast paa gennem hele sit Liv; og nu, da hun endelig som

fem og fyrretyveaarig Kvinde var hensat i Forhold, hvor kunde hun slaa et Slag for den gode Sag; var det saa ikke Guds Kald til hende?

To og tyvende Kapitel.

„Farvell!“

Sidste Dag paa Skolen!

Sidste Frikvartér paa Skolen!

Sidste Time paa Skolen! — Sidste Gang ned ad Trapperne! — Sidste Gang gennem Porten!

Ak, hvor underligt det store Lindetræ paa Legepladsen har suset hele den Dag; det er forundret over, at Tymme Lemvig skal bort. Farvel du gode Træ, du vil nu skygge over andre Lege, andre Kampe, hvor Tymme Lemvig ikke er med. — Farvel I Klasser med de gamle kendte Borde; andre Drengene ville nu sidde dér, hvor Tymme Lemvig skar sit Navn, og spørge: «hvem var han?» — Farvel Landkort og Billeder paa Væggene; andre Drenges ærefrygtsfulde Blikke ville I møde, aldrig mere Tymme Lemvigs. — I Klassekammeraternes forhen saa larmende Flok, som nu staar tavs opmarscheret i Porten, farvel, ville I glemme Tymme Lemvig? — Og Professor Løwe har sagt farvel til ham paa Kontoret; «glem nu ikke alt det, du har lært her», sagde han og klappede Tymme paa Haar og Kind. — Og Tymme har været rundt til alle Lærerne og taget

hver og en i Haanden; han har læst i deres Øjne, at de ere forundrede, og at de ikke synes om, han tager bort. Hr. Nielsen, Kyklopen, hvem han havde fornærmet, han har været den allervenligste; han var hel rørt. — Og Møllerup!

Bøgerne ere pakkede, og Tøjet er paa, skønt Skoletiden ikke er forbi. Det er underligt at staa ude paa Gaden midt i Skoletiden og se udvendig fra op paa det høje graa Hus. Farvel gamle Skole; er Tymme Lemvig da allerede fremmed for dig? for en Minut siden endnu Skoledreng derinde, og nu allerede som enhver anden fremmed Dreng, der gaar forbi? — Sidste Gang farvel! Allersidste Gang farvel! — — Nej, endnu en eneste Gang tilbage, et Blik endnu ind ad Porten. — Alt er stille: der er ringet op. En Gang helt ind paa Pladsen; farvel, aller — allersidste Gang!

Fire Aar og et Par Maaneder. Kun fire Aar, og lidt over.

Ja, men fire Aar i Barndomsalderen ere længere end ti Aar for den voxne.

— Og Dagen glider bort, som et Pust, som en Skygge; den sidste Dag i det gamle Hjem i Amaliegade; ogsaa det er forbi!

Om Morgenens meldes det, at Tante Gine allerede staar ude i Køkkenet.

Farvel Anders. Farvel Jutta, og tak for alt — — farvel, Tante Erica — —

«Vil du ikke nok alligevel besøge mig en Gang imellem», siger Tante Erica.

«Jo», svarer Tymme, og om det galdt hans Liv, vilde han ikke kunne frembringe en Stavelse mer.

«Og din Onkel Leonard?»

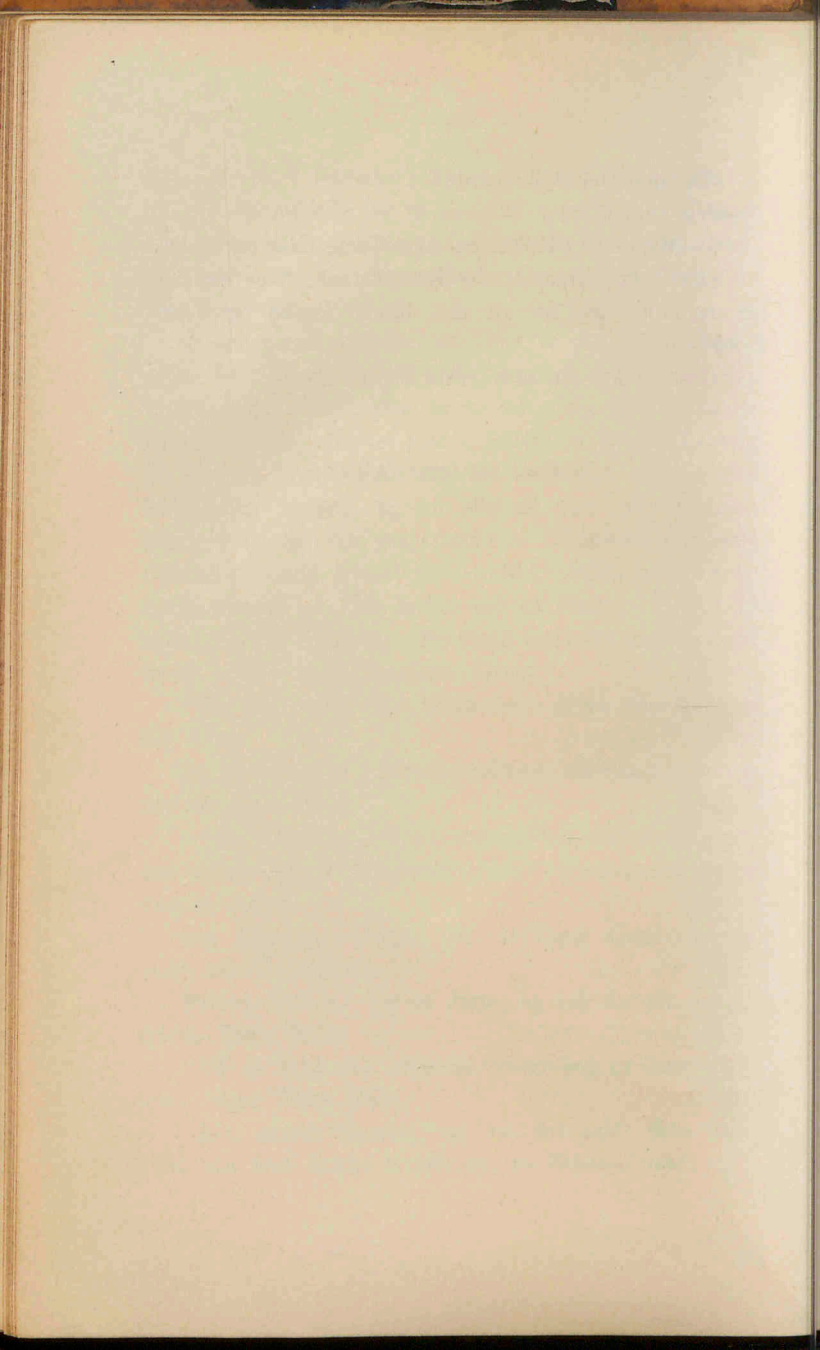
Tym nikker.

— Men ude i Køkkenet staar Tante Gine og venter.

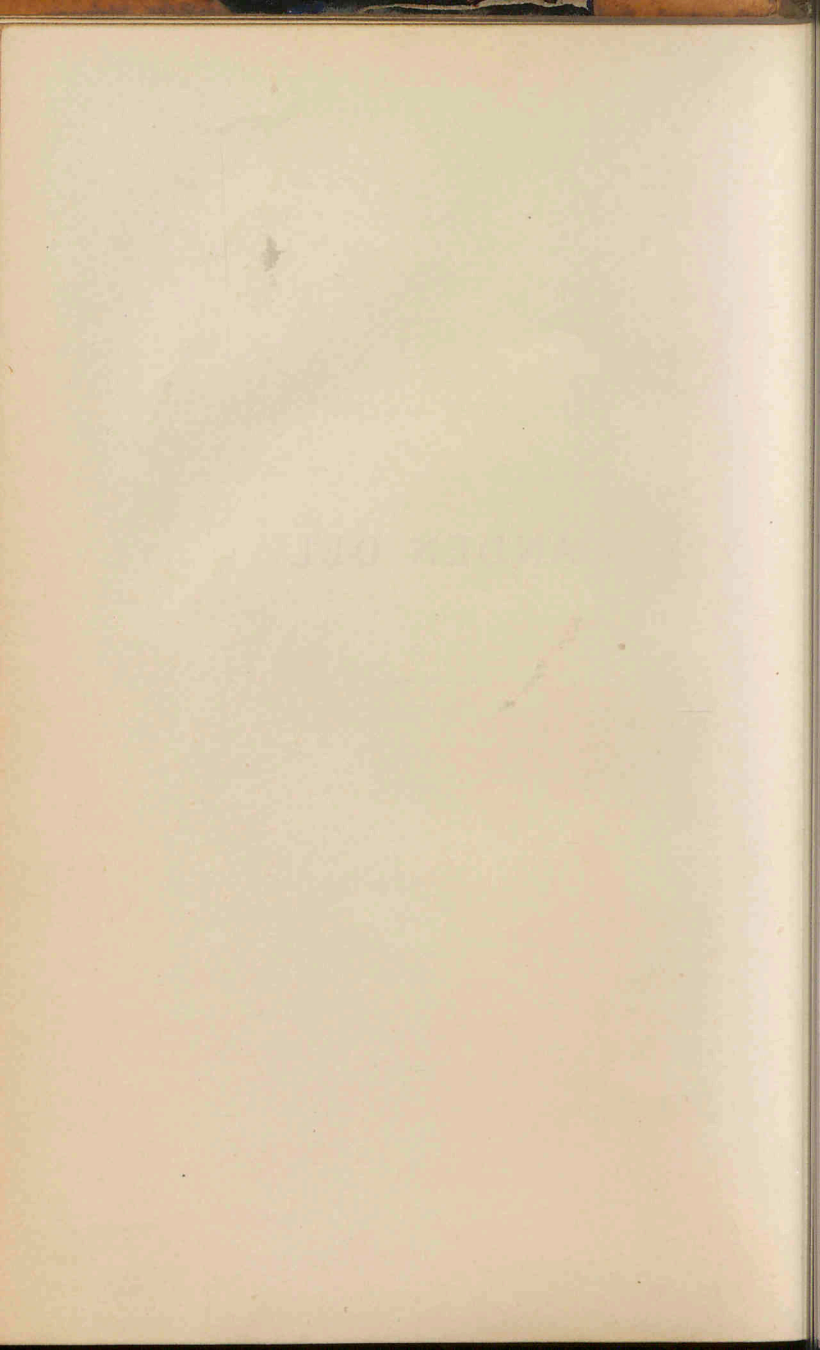
«Aa Tante Gine, er det ikke Synd, hvorfor skal jeg egentlig væk fra alt det, baade Skolen og Tante Erica?»

«Det er for dit eget Wals Skyld, Baahn!»

Ende paa første Del.

ANDEN DEL

Første Kapitel.

„Aa det er det samme om!“

Man kører paa Jærnbanen fra København til Lundbyvester paa mindre end en Time. Det lod sig derfor gøre, at Tymme «gik til Præsten» hos sin Fader; saadan nemlig, at han tog derud hver Mandag og Torsdag Morgen, og ind igen om Aftenen. Disse Dage gik altsaa komplet tabt for Skolegangen. Hans nye Skolebestyrer Mathisen fandt sig i det, for ellers vilde Faderen nok have opdaget en anden Skolebestyrer, der vilde finde sig i det. — Og saasom Tymme kedede sig gudsjammerligt i sit Pensionat, saa blev det fast Skik, at han tog ud til Lundbyvester allerede om Lørdagen strax efter Skoletid (somme Tider lidt før, for at komme med Et-Toget), og saa først tog ind Tirsdag Morgen, da han nok kunde naa Skolen saadan ved Ni-Tiden og altsaa kun forsømme én Time eller lidt over — og ligesaadan om Onsdag Middag og Fredag Morgen. Paa den Maade blev der til Skolegangen alligevel næsten fire Dage om Ugen, og det maatte jo være nok i en Skole, «hvor der frededes om de enkelte Lærlinges særlige Jeghed.»

Des mere Skade, at Tymme Lemvigs særlige Jeghed næsten ikke var til at faa fat paa nu; en om sig gripende Ladhed og Interesseløshed udslettende de aandelige Livsrørelser, som bølgedæmpende Olie-Overtræk.

«Aandslivet gærer i den Alder; lad det kun gære i Frihed», sagde hans Fader.

«Næ han voxer, gør han», sagde Tante Gine.

— Naar han saa havde været «til Præsten», drev han hele Dagen omkring i Præstegaarden, undtagen naar Faderen hjalp ham med de Sager, han skulde have haft paa Skolen den Dag. Pastor Lemvig kunde endnu noget af Cæsars Gallerkrig (1ste Bog) og af Ciceros to første catilinariske Taler, og det var jo ganske heldigt, at Tymme netop læste disse Ting paa Skolen.

«Hvorfor har han just nødde aa blyw Student? Lad ham kom paa en Folke-Højskole og sihn blyw en oplyst frisindet Bonde», sagde Tante Gine.

«Nej nej», svarede Præsten med usikker Røst. «Der aabner sig dog en Del Livsveje for en Student, som Samfundet nu en Gang er. — Naa lad os nu gaa videre, min Dreng.»

«*Tenèris undiqve*,» læser Tymme; «du er tynd alle vegne.»

«Mon det er rigtigt?» siger Faderen; «jeg synes, du skulde spørge Læreren om dette Sted.»

«Ja mig er det ligemeget», tænker Tymme og sætter Kors i Margen. Hans Cicero lignede en hel Kirkegaard.

«— og hvad har du saa i Græsk?»

«I Græsk? — Aa — det er det samme om.»

Frederikke gik igennem Stuen, just da han sagde det; hun slog en kort Latter op.

Andet Kapitel.

„Til Lykke og Velsignelse!“

Konfirmationsdagen!

Tymme har lovet at forsage Djævelen og alle hans Gerninger og alt hans Væsen. Det har han lovet, og som et ærligt Menneske maa han jo se at holde det.

Han vil ogsaa gerne holde det. Det foruroliger ham imidlertid noget, at han ikke ret véd, hvad Djævelen eller alle hans Gerninger er. Nu, efter et halvt Aars Præstegang, ikke rigtig — saadan ikke rigtig bestemt — at være sikker paa, om Djævelen nu ogsaa er til; det er dog lidt underligt. Under hele Konfirmationsforberedelsen har Faderen altid ligesom undgaaet det med Djævelen. Frederikke har en Gang ligefrem sagt til Tymme, at Fader vist ikke selv troede paa Djævelen; og siden har Tymme ligesom haft Sky for at gaa Faderen paa Klingen heri. Naa; man kunde maaske ogsaa tage «Djævelen» som en Omskrivning for: «det onde» — — skønt — —. Men Faderen har heller aldrig sagt videre Besked om det onde. Den Dag for Exempel, da det sjette Bud skulde omhandles — her var dog noget, tænkte Tymme, som maatte siges, maatte opklares, for at kunne holdes; aa hvor fast bestemt var han ikke paa at holde det, men først maatte man jo vide, hvad det var — og saa blev det til lutter Almindeligheder; han gik bort lige saa klog, som han kom; mon de andre Konfirmander forstod det bedre? Næppe, om saa en eller anden af

dem maaske allerede i Sind og Tanker havde brudt det Bud!

Og i det hele taget alt det strænge ved Kristendommen: du skal; du skal ikke; Fordringerne, Loven, den evige Fordømmelse — det stod dog ogsaa i Skriften, og de fik jo nogle Skriftsteder at lære derom — men alt det har Faderen gaaet let hen over. Aa det er saa let, saa let, at være Kristen; blot: «Frihed»; «af egen Drift»; «Barneret»; «Glæde i Christo» — det kommer alt af sig selv.

Ja maaske gør det det. — Men der var dog en stærk Angst over ham, da han nu stod paa Kirkegulvet, og Turen nærmede sig til ham at love at forsage Djævelen.

Hvad om han sagde: «Nej, jeg forstaar det ikke rigtigt.» Han havde Trang dertil — eller til pludselig at bryde ud og løbe sin Vej; — men Skandalen!

Nu er Turen til Sidemanden, Rasmus Rasmussen, en forfærdelig sløv Dreng, og rapse gør han, og smaa-lyve gør han, men især — saa dum!

«Rasmus Rasmussen! Forsager du Djævelen og alle hans Gerninger og alt hans Væsen?»

«Ja», siger Rasmus Rasmussen og ser sløvt og forlegent til Siden.

— Nej at den Dreng tør sige ja; det er forfærdeligt — — — skal jeg løbe? — endnu er det Tid — —

Nej; nu er det for sent; ogsaa Tymme Styrbjørn Frode Lemvig har aflagt Løftet. Han véd det først, efter at det er sagt. Han har Hovedpine, og en dump Ligegyldighed har afløst den forrige Spænding.

«Til Lykke og Velsignelse!» siger Faderen og omfavner sin Søn; de er hjemme nu i Præstegaarden.

Tymme føler en vis Bitterhed mod ham, uden ret at kunne forklare sig Grunden dertil, men Bitterheden svinder, da han ser ind i det gode kærlige Ansigt med det netop nu saa faderlig milde og glade Udtryk. «Tak», siger Tymme og gengælder Omfavnelsen med en Varme, som om han havde en Uret at gøre god igen.

«Til Lykke og Velsignelse!» siger Tante Gine og Søster Caroline og de indbudne Gæster: Skolelæreren og nogle Bønder fra Omegnen. — Fra Güllicherne laa der Breve og Gaver, dyre og gode Ting; Uhret er fra Onkel Leonard.

«Frederikke, vil du ikke lykønske mig?»

Frederikke fæster sine dybe blaa Øjne paa ham; hun kysser ham og vil til at sige noget — men saa ryster hun sagte paa Hovedet og ser til den anden Side med en egen mørk Mine.

Altergangsdagen!

— Frederikke er ikke med. Frederikke har altid været i Opposition til de andre, men dette er dog for galt, synes Tymme. De andre tager det tilsyneladende som en naturlig Ting; ikkun Tanté Gine vrisser og snerrer lidt ad hende.

Tymme har imidlertid ingen Lyst til at fritte Frederikke; han har nok at gøre, mere end nok, med sine egne Sager.

— Dette her er endnu helligere end Konfirmationen; et Sakramente.

Der vil ske et Under med ham i det Øjeblik, han nyder Brødet og Vinen. Men der fordres af ham en Sjæls-Anspændelse, uden hvilken «han æder og drikker sig selv til Dom». Det er forfærdeligt. Hvad skal han gøre ved sig selv for at komme i den rette sjælelige Tilstand? Har han Tro? Aa jo, det tør han vel nok sige; men har han Tro nok? Hvormeget fordres der? Skal han ikke heller følge Frederikkes Exempel og blive hjemme?

Bare han havde nogen at tale med, men han undser sig.

Men nu tager de Tøjet paa. «Tag Salmebøgerne og skynd dig aa komm astej», siger Tante Gine.

— — Det er med den stærkeste Spænding, at han ser, hvorledes Hostien, og derpaa Kalken, nærmer sig ham. Den Spænding, er det Troen?

Nu! — og i sin Sjæls Inderste, lige før han sætter Læben til, mumler han hurtigt: «Aa Gud! hjælp mig!»

— Nu er det gjort. — Tymme føler en stor Lettelse, ligesom en Hvile; er det Salighed? eller er det blot Slappelse?

Men idet de alle rejse sig fra Alterbordet og begynde den stille Gang ned til deres Plads i Kirkestolen, hænder der noget —

Ak, hvor det i Grunden er ubetydeligt: Tymme hører en Fader hviske til sin Søn — det er Købmand Lauritzen, og Sønnen Olaf, den nys konfirmerede, gaar just mellem Forældrene — Lauritzen hvisker til Sønnen:

«Glem det aldrig, min Dreng!»

Tymme ser paa ham: Lauritzen er en lille Mand,

halvgammel, uanselig — men hvilket Udtryk i Ansigtet nu, saa velsignet, saa bevæget!

Og den Maade, hvorpaa denne ubetydelige Mand havde hvisket sit: «Glem det aldrig!» — ganske undseligt, ikke bestemt for andre, men saa inderligt, saa troende — — — Og den Omhu for Sønnen, der laa deri!

Tymme satte sig i Olafs Sted, og greben ved det, at en anden Fader havde talt saaledes til en anden Søn, kom han selv i stærk og stille Graad — — den vedblev under Salmesangen; ingen forstyrrede ham; ingen talte til ham.

I Hjemmets Dør lød det atter til ham:

«Til Lykke og Velsignelse!»

Tredje Kapitel.

Pastor Lemvig føler sig lykkelig.

Samme Dags Eftermiddag staar Præsten med sin Pibe ved Vinduet i Kontoret og ser derfra ud over den lille Have. Det er hans Yndlingsplads, dette Vindue; han holder af at se herfra ud i Luften og Skyerne og komme i den vage, drømmende Stemning, der er ham saa kær og synes ham saa gunstig for Undfangelsen af hans Taler. — Nede i Haven gaa Frederikke og Tymme Arm i Arm, i fortrolig Samtale — et kønt Par; især er Frederikke mærkværdig smuk i sin attenaarige Kvinde- ligheds rene Blomstring, og nu tilmed i Festens Anled-

ning fixet lidt op i Klæder; — saa lidt det end er, saa ligner hun dog nu en ung Dronning.

Vinduet er lukket; Præsten hører ikke deres Samtale.

Frederikke: «Tror? Tror? — Ja jeg véd ikke; det maa vel være rigtigt, saadan i det hele taget, det man lærer; men — men — jeg er — jeg — nej jeg har ikke Lyst til den Altergang. — For Resten er det mig lige meget.»

Tymme: «Lige meget?» Han ser paa hende forundret og med en vis Indignation. Ordet kunde være sagt i Letfærdighed, i tuset Overmod; men hverken Tonefald eller Mine tyder paa noget saadant; snarere er der Harme og Bitterhed i begge. «Komplet ligegyldigt», tilføjer hun.

T.: «Det kan du ikke mene» — han er helt forskrækket.

— «Se Gine», siger Præsten oppe i Kontoret og peger ud med Pibespidsen. «Se Broder og Søster — hvor kønt! — — Ak (han sukker glad): en god Slutning paa en velsignet Dag for mig — —» (ligesom en Skyggé glider hen over hans Pande: han tænker paa, at Frederikke ikke var med til Altergangen) «jeg kunde jo ønsket at — naa, Frihed, Frihed, saa kommer vel alting nok, med Guds Hjælp — — — Nej se dog, Gine, hvor kønt de taler sammen; det skulde vor dyrebare Amalie have oplevet at se dette Syn paa denne Dag!»

«Jow det kan nok vær», siger Gine kort, «men det ligner ett nowet, te den lange Tøs render derude i Plusket med hinners nye fine Kjowl —» hun vil lukke Vinduet op og kalde, men standses af Præsten:

«Aa lad mig nu glæde mig lidt over dette Stemningsbillede», siger han.

— Tymmé til Frederikke: «Ja men naar du dog anser det for rigtigt, det med Kristendommen, saa tror du jo, og hvorfor kan du saa ikke gøre som de andre?»

«Som de andre?» svarer Frederikke med pludselig Forbitrelse og standser sin Gang. «Aa du véd ikke, hvor jeg hader det Udtryk: «som de andre»! Det alene er nok til —»

«Det kan jeg ikke forstaa», siger Tymmé, men det er ikke sandt, for han kan netop saa udmærket godt forstaa det; hvis han selv rigtig turde, saa vilde han heller ikke gøre som «de andre». Er det ikke netop det, han beundrer hos Søsteren, at hun er anderledes end de andre. Brødre pleje (i den Alder i alt Fald) ellers kun med Vanskelighed at beundre Søstre, men Tymmé ser paa hende og beundrer alt: det stolte, trodsige Ansigt, det dybe faste Blik; den glimrende Figur —

«Du ligner alligevel ikke en rigtig — saadan — Dame», siger han. «Jo nu nok; men jeg mener til dagligdags; kunde du ikke for Exempel klæde dig lidt — lidt anderledes?»

«Klæde mig? Hvad skulde det gøre godt for? For «Folks» Skyld, hvad?» (det haarde og bitre i hendes Udtryk forstærkes).

En længere Pavse indtræder; saa siger Tymmé:

«Har du aldrig været forelsket?»

«Nej nu bliver du god!» — hun ler. Tymmé kommer ogsaa til at tænke paa, hvem det vel skulde være i.

Han synes, det er Synd, hun lever her uden at se et Menneske.

«Du skulde alligevel komme lidt ind til København og bo hos Tante Erica. Hun har tit talt om det. — Men det kan vel ikke blive til noget, for hun og Fader kan jo ikke med hinanden.»

«Hun har ogsaa skrevet derom baade til Fader og til mig selv, men Fader — og det vil altid sige Tante Gine — de vil ikke have det. Det skulde være for at lære noget; jeg er jo saa uvidende som den And dér» (hun taler med stigende Forbitrelse) — «Sikken en Skolegang vi har haft — sikke Lærere — og en kort Tid gik vi i Pigeskolen her i Lundbyvester; det var næsten det ynkeligste — — Ja Tante Gine vilde jo haft os paa Højskole; Gud véd, det havde maaske ikke været saa galt —»

«Ja men det var jo dig selv, der ikke vilde —»

«Ja for det var Tante Gine, der vilde have det, og hun og jeg kan nu en Gang ikke sammen.»

«Gud véd, hvem du egentlig kan med, Frie.»

«Jeg skulde være taget helt anderledes fra Begyndelsen af.»

Saa tier Broderen. Hans Tanke gaar over paa ham selv, men han har ikke Lyst til at sige, hvad han tænker, eller ogsaa er hans Tanke raadvild her. Den klare Trods i Søsterens Miner genspejler sig i hans, men afdæmpet til ubestemt Misfornøjelse eller Tværhed.

— «Gine», siger Præsten deroppe i Kontoret, »jeg føler mig saa lykkelig i Aften; en Velsignelsens Aand synes mig at være dalet over Huset —»

«Det er trowlig nok, men nu maa A ind — Præjsten skulde ejesen kalde de Bahr op, for —»

«De kære Børn. — Naa ja. — Hvor er ellers Caroline?»

«Caroline? Hun er gaaen til Skomageren efter nyt, om hun da ett er kommen tilbaws.»

«Ak ja. — Se dog hvor smukt Aftenskyen tegner sig; det er som — Hør Gine; jeg synes, Caroline bruger en svær Mængde Fodtøj, hvad?»

«Jow, de render i Pludderet, de lange Tøser, og A har saa min Nød med det og med andet; men saa er der jo det, at Præjsten han er jo en rig Mand nu, og Tølløse han er kuns en bette Skomager og sidder haardt i det, og folkelig det er han, jøsses, folkelig og frisindet.»

Fjerde Kapitel.

Ny Forandring.

Tymmes Skolekundskaber — ja med Kundskaber og alting var det snarere gaaet tilbage end fremad.

Saa spurgte Præsten en Dag sin Søn — Tante Gine var nærværende —, hvorfor det gik saa jammerligt, om det var Lærernes Skyld?

Jo det var det nok. De (Lærerne) kunde heller ikke nær saa meget som Professor Løwes Lærere. — Om han ikke ogsaa selv var mindre flittig? — Jo det maatte han jo indrømme, «men», dristede han sig til at sige, «hvorfor tog I mig ud af min gamle Skole?»

«Jøsses», foer Tante Gine op, men Præsten vinkede

blidt til hende, at hun skulde være rolig. Saa sad han lidt og tyggede paa sin Pibe.

«Vilde du da», vedblev han usikkert, «vilde du da gerne tilbage til — — Nej», skyndte han sig at tilføje, foranlediget ved et kort energisk Grynt fra Tante Gine, «nej, du er jo nu for gammel, meget for gammel; lad mig se, du er nu, lad mig se —»

«Han fyldt sexten Aar forgangen Maaned den tretende».

«Ja det er rigtigt. Sexten Aar. Hm. Stor Dreng.» Og Præsten betragtede ham med Kærlighed og faldt hen i Stemning.

«Naa. Hvad skal vi saa gør' ved ham da?» sagde Tante Gine.

«Ja», sagde Præsten, «vi kommer vel til at tænke paa en Forandring. — Hvad var det, du sagde om det Skolehjem forleden, Gine?»

Gine forklarede derpaa atter alt, hvad hun vidste om Kandidat Ejlersens nye Pensionat og Skolehjem i København. Hun kendte da noget til Kandidat Ejlersen fra tidligere Tid, da han var Lærer ved Randstrup Højskole i Jylland. Og Fru Ejlersen skulde ogsaa være saadan et Hjærtemenneske, og det var et rart Par, og ligesom Fader og Moder for de unge; frisindede var de, og folkelige. «Ungdomsly» hed det, de havde oprettet; det havde kun bestaaet et Par Aars Tid, men havde godt Lov paa sig. Og hvis Præsten endelig holdt paa den Studenterexamen, saa var der foruden de almindelige Højskolefag ogsaa noget, de kaldte Kursus, med Latin og Græsk og dyre Lærere, saa man kunde blive Student. «Ungdomsly» var mest bestemt for unge Mennesker af Bondestanden, og de havde det

saa godt der, sagde alle. Det gik altsammen med Frihed, og i Kærlighed; og baade Kandidat Ejlersen og Fru Ejlersen vare kirkelige Mennesker. Og saa var der Liv — — —

«Hvad siger du til det?» spurgte Præsten sin Søn.

«Aa det kan være mig lige meget.»

Præsten rynkede Panden lidt og saa' paa Tante Gine.

«Jow saa drager jeg med det første ind og snakker med Ejlersen.»

«I Guds Navn da!» svarede Pastor Lemvig.

Femte Kapitel.

„Ungdomsly“.

Tymme sad altsaa i «Ungdomsly» og læste til Artium.

At sige, naar han havde Lyst dertil. For der var ogsaa «Ungdomslyet»s Bibliothek af Morskabsbøger, og der var folkelige Foredrag, religiøse Foredrag og «Diskussioner». Ikke blot Lærerne holdt Foredrag — i Højskolefagene —, men om Lørdag Aften havde gerne en eller anden af Eleverne (de vare næsten alle voxne, og mest ældre end Tymme) noget at foredrage fra Kahedret i den store Sal, eller ogsaa noget at sætte tunder Diskussion. Det var ofte «de Tanker, der var oppe i Tiden», som valgtes til saadanne Diskussioner: Kvindens Frigørelse, Examiners Afskaffelse, Folkevæb-

nings-Tanken, Freds-Tanken. Denne Skik at holde Diskussionsmøder her var kommen i Stand ved en bekendt folkelig Politiker, under hvis Ægide «Ungdomsly» stod. — For Tymme var det som et Opsving i Aandslivet. Han kom hurtig med i disse Diskussioner, og ofte som Indleder. Han skrev hjem, at han syntes godt om det hele.

Han blev ogsaa snart vant til de forskellige Bonde-dialekter, og at man her slentrede om hele Dagen i Morgentøfler og uden Flipper, at man røg lange Piber i alle Stuer, og i det hele nød godt af den mest ubundne Frihed, endnu meget mere end hjemme i Lundbyvester; for Tante Gine var med al sin «Frihed» dog vist i Grunden herskesyg, deri maatte han give Frederikke Ret. — Hr. og Fru Ejlersen vare derimod slet ikke herskesyge; de saa' naturligvis gerne, at man kom til Morgengudstjenesten og til Spisetiderne og Læsetimerne, men de sagde aldrig noget videre derom — hvem kunde ogsaa holde Kontrol paa en Snes, eller flere, unge Frihedsvener? Kandidaten og Fruen passede det økonomiske, og ellers var de rare og hyggelige Mennesker, der talte lutter gode Ord, og hvem alle holdt af. Det var rart og hyggeligt, naar Fru Ejlersen spillede Morgensalmen for dem paa Klaveret i Fællessalen, og Hr. Ejlersen derefter sagde en kort Bøn og saa Bekendelsen og Fadervor; ingen fortrød at have deltaget i Morgentjenesten, naar han først var kommen op af Sengen. Men det var ogsaa rart at ligge i Sengen og ryge sin Morgenpipe; man kunde da høre Salmesangen nede fra Salen. — Saa var der Kaffe og Brød, ogsaa i Fællessalen; derpaa «Timer» rundt i forskellige Lokaler — eller ogsaa ikke —,

saa sad man i Salen og læste (med Piber og i Tøfler); Kl. 12 var der Middag; saa var Piberne jo borte, men Tøflerne bibeholdtes; derefter Bøger og Piber igen; Kaffe med Brød igen; Bøger igen; og til Theen om Aftenen var der Paalægsmad; dermed var den saa at sige officielle Del af Døgnet forbi, thi Kl. 9¹/₂ sagde Hr. og Fru Ejlersen Godnat, og Gassen i Salen og Læsestuerne slukkedes, naar der ikke var Elev-Foredrag.

Men derpaa begyndte den uofficielle Del. Oppe paa Værelserne var det ikke vanskeligt at skaffe sig noget varmt Vand i en Kande, naar man stod sig godt med Pigerne; eller ogsaa kunde man købe sig en svensk Banko. Det var hyggeligt og tillige ret spændende, for Hr. og Fru Ejlersen maatte jo nødig vide det. Nu gik det da løs med Toddy og Sjavs; det var vel ikke staaende Skik, men dog ret hyppigt. Denne Del af Livet i «Ungdomsly» kom Tymme ogsaa med paa — og saa kom han jo tit for sent til Morgengudstjenesten.

Imidlertid fik Hr. Ejlersen alligevel Nys om den Trafik; og nu skulde alle Lys være slukkede Kl. 10. Det vare de ogsaa, men Kl. 10¹/₂ var en Del af dem tændte igen, og man spillede Kort i bare Skjorter, med Sengetæpperne om sig. — Mindste Lyd paa Trappen — huit! — Lyset slukket og i Seng; — naa der var nok ingen — saa op igen!

Nogle af de unge Mennesker bleve blege og gik og halvsov om Dagen; «det var den megen Læsning, der gjorde det».

— Tymmes nye Kammerater vare af den mest forskjellige Slags; ikke alle havde svirende Tilbøjeligheder, langt fra; der var ogsaa dem, som vare komne der for at lære noget og «komme frem»; disse hængte i Bø-

gerne Nat og Dag; det var dem, der senere blev til noget, hvis de da ikke havde sprængt sig forinden. — Der var ogsaa Dovenkroppe; ja der var En, der tilbragte næsten hele sin Tid i Sengen; han sagde, han var ikke kommen for at arbejde, men først og fremmest «for at finde sig selv». Der var jævne Flegmatikere: fornuftige Folk, der skam vilde have deres gode Nattesøvn for at være i god Stand Dagen igennem. Der var fiffige Fyre, som gik Hr. og Fru Ejlersen under Øjne og aldrig forsømte «Tiderne»; der var Klodrianer, som altid gik og traadte de andre paa Tæerne uden at vide af det; der var ogsaa Chikanører, der gjorde det samme, men med Vilje; der var opvakte Folk, sløve Folk; der var Jyder, Fynboere, Sjællændere; der var Hammere og der var Ambolte — akkurat som i andre Samfund.

Foruden det officielle «Bibliothek»s Bøger verserede naturligvis ogsaa nys udkomne Bøger, især af novellistisk Indhold. Om de «moderneste» var der gerne nogen Debat, og de slugtes ivrigt. «Problemerne» i disse gjordes til Genstand for Lørdags-Diskussioner; men Understrømmen i mange af dem, nemlig det sexuelle, diskuteredes ved Aftentoddyerne rundt paa Sovekamrene. Og efter endt Diskussion, naar Lyset var slukt, og man skulde sove, saa kom de derved vakte Fantasier og tumlede sig i Hjærne og Krop.

Selve Toddy-Diskussionerne vare dog sjældent hvad man kunde kalde raa eller plumpe. De fleste af disse unge Mennesker vare akkurat dannede og belæste nok til at ønske at omgive Diskussionens Kærne med et Klædebon af — hvad skal man kalde det — af en Slags Videnskabelighed. Man lod, som om det var

Begrebsbestemmelserne og Abstraktionerne, der interesserede; skønt det dog var hvers egentlige Interesse at faa pumpet de andre for deres mulige Erfaringer i det Kapitel. Man løj sig objektiv. Bagefter, og alene, saa — ! Havde det været gedigne københavnske Ynglinge, havde man maaske noget mere ladet hint Skalkeskjul fare. Men nu generede man sig for hverandre og undgik private Tilstaaelser; Oppidaner havde maaske sat en Ære just i disse — og saa siger de, at vor Landbefolkning ikke er sædeligere end den i Hovedstaden!

Der var et Par Fyre, som undertiden listede af om Aftenen, ned ad Køkkentrappen, og kom igen ud ad Natten eller Morgenstunden. Disse deltog ikke med Iver i Toddysamtalerne, men fik snart en, snart en anden, med paa deres Natteture. De fleste Elever gjorde sig nok en Slags Tanke om, hvad Fyrene foretog sig, og de vare Genstand for en vis Skyhed, en Blanding af Misbilligelse og, for at tale sandt, Beundring. Men der var fler og fler, som gik med dem. — Vel blev der udstedt Forbud mod at overlade Eleverne Nøglerne til Køkkenopgangen, men de skaffede sig dem alligevel, eller ogsaa gik de ud tidligere og kom først hjem om Morgen, naar Gadedøren var aaben. Om at relegere en eller to af disse Natteravne fra Pensionatet var der aldrig alvorlig Tale. Hr. Ejlersen var en mild Mand og «haabede det bedste». Fru Ejlersen græd sine modige Taarer og forsøgte at «knytte de unge til Familielivet» ved at ofre alle sine Aftener og spille «Liederne» eller læse højt i Ingemann, men det frugtede kun lidet.

— Tymme Lemvigs Stilling mellem Kammeraterne

i «Ungdomsly» var ret anselig. Som udgaaet fra «Overklasserne» og Søn af en rig Præst nød han allerede nogen Respekt; dertil kom hans store Villighed til at traktere af sine rigelige Lommepege, hans aabne Karakter, og saa det, at han baade kunde skrive Sange til Stiftelsens Fester, og med ikke ringe Bravour tale med ved Lørdagsdiskussionerne paa Salen. At han ikke gjorde meget ved Pligtarbejdet, Artiumslæsningen, nedsatte ham ikke i de fleste Kammeraters Øjne.

— Men denne Lemvigs Fører-Stilling begyndte saa smaat at glide over til de ovenomtalte Fyre, Jens Olsen og især Nærumgaard. Disse antog et overlegent og sejt Væsen, som imponerede. Maatte deres Opførsel end forkastes, saa var det dog unægteligt, at de sad inde med Erfaringer, der, om de gad berette dem, i Interesse langt overgik, hvad en Uskyldighed som Tymme Lemvig kunde komme med. «Saa længe Lemvig ikke kendte noget til en saa vigtig Side af Livet, var han lovlig grøn til at snakke med om Livets store Problemer». Dette sidste, og mere til, fik han paa sin Tallerken ved en stor Diskussion paa Salen om en nys udkommen meget moderne Bog. Det var gaaet ret varmt til den Aften; vel havde den af Lemvig forsvarede religiøs-sædelige Livsanskuelse den aldeles overvejende Stemning for sig, men, som sagt, dette havde han faaet at høre af Nærumgaard og havde maattet tie stille dertil, skønt han var over atten Aar.

Under Slutningen af Mødet havde Hr. Ejlersen været tilstede; han havde øjensynlig følt sig ilde til Mode, men havde ikke turdet skride ind og standse det hele; havde vel heller ikke kunnet det, saa iltre som de vare. Men senere, da Lysene vare slukkede i

Fællesstuerne, gik Nærumgaard omkring paa Soveværelserne og fortalte alle Eleverne, at nu havde sgu Ejlersen været hos ham og sagt, at det var «upassende», det, de havde talt om. Var det ikke storartet? Om nogen af dem maaske fandt det upassende? Om de skulde taale et saadant Indgreb i Talefriheden? — Nej det vilde de da ikke taale, heller ikke Lemvig. — Om de ikke skulde straffe Ejlersen ved alle sammen at tage sig Udgangstur nu?

«Bare paa Sold, og ikke andet», sagde Lemvig.

Saa listede de af, de tre Fjerdedele af Personalet.

— De sad paa en Café og soldede og støjede. Der blev ikke sparet paa Bankoen; Tymme gav det meste. Kl. 12 anmodede Værten dem om at gaa. Saa drev de nogen Tid om paa Gaderne; Tymme vidste ikke hvor, men lagde Mærke til, at de blev færre og færre i Flokken. Tilsidst syntes han, at han blev ene med Nærumgaard og Jens Olsen.

«Nu synes jeg alligevel, vi skal hjem», sagde Tymme; men de to stode midt paa Gaden og raadsløge indbyrdes og hørte ikke, hvad han sagde.

«Skal vi gaa hjem», repeterede Tymme den ene Gang efter den anden, tilsidst ganske tankeløst; hver Gang han sagde det, slog han Brostenene med sin Stok til Takt; han talte otte Gange, og den ottende Gang gik Stokken itu; da lo Tymme højt — han kunde selv opfatte, hvor dumt og klangløst det lød.

Men paa en Gang stode de foran et Hus, hvor der endnu saaes et svagt Lys paa første Sal. Tymme hørte Jens Olsen hviske til Nærumgaard:

«Hva' er den a? skal det være her? den er Faen'eme dyr.»

«Hvad er det for et Hus?» hørte Tymme sig selv sige.

«Det er sgu' en Café», siger Nærumgaard.

«Saa giver jeg Kaffe», siger Tymme, «og saa gaar vi hjem.»

Idet de berøre Gadedøren, bringer Nærumgaard sin Mund tæt ind til Tymmets Øre — en hed, kvalmende Aande — og hvisker:

«Hvor mange Penge har du, Lemvig, for dette her er sgu dyrt.»

«Lommen fuld, flere Sedler, aa skidt» — men i det samme han siger det, gribes han af en pludselig Angst:

«Nej jeg gaar hjem, farvel, lad os»

Men de staa allerede i en oplyst Korridor, og han ser Nærumgaards Ansigt; synes, det smiler spodsk til ham.

«Aa skidt», tænker han, «jeg kan jo alligevel gaa, naar jeg vil.»

Fjærnt i den anden Ende af Korridoren kommer et Par Kvindeskikkelser til Syne; de forsvinde igen. — Nærumgaard er borte for at tale med Værten eller en Opvarter.

Tymme befinder sig i et flot oplyst og flot udstyret Værelse; der er sat Kager og Likører frem. — Masser af Kager, og sex Glas. Han tæller Glassene; jo sex er der. Tym vil gøre Vrøvl og spørge Nærumgaard, hvorfor der er sex — men husker saa, at Nærumgaard jo er gaaet. Jens Olsen staar i den anden Ende af Stuen og sluger med Øjnene et stort og stærkt oplyst Farvelithografi, der forestiller en badende Pige. Paa Bordet ligger et vældigt Album; Tymme blader deri og ser

lutter Kvindeskikkelser, nøgne eller i forførende Negligé. I det samme kan han høre nogen tale inde i et Naboværelse, bag Bræddevæggen. Det er Kvindestemmer, dæmpede, men høres kan de. «Hvem er det?» «Det er kuns Bønderne.» «Hys — nej, skam ikke den ny; han er sød.»

Da er det, at hin pludselige Angst kommer igen, men meget stærkere; en sammensnørende kvalmende Følelse; der er kold Sved paa hans Pande; han rejser sig; nu vil han bort — da viser sig Nærumgaard i Døren, og efter ham tre Damer; «Værsenartig, værsgo — — Hr. Olsen kender De; den Herre er Hr. Lemvig — nogle Damer af mit Bekendtskab — Hr. Lemvig trakterer»

Sjette Kapitel.

„Den signede Dag . . .“

Hvad er det for Toner, for Ord, der trænge sig ind gennem den drømmeløse, tunge Søvn?

«Den signede Dag med Fryd vi ser
Af Havet til os opkomme — —».

Naa det er Morgensangen nedefra, til Fru Ejlersens Spil. Tymme vaagner derved. Hans Sovekammerat maa være nede i Stuerne, for hans Seng er tom, Dynen opslaaet. «Det er en Skam», tænker Tymme, «at jeg ikke er kommen ned til Morgensangen.»

«Det kendes paa os som Lysets Børn,
At Natten hun er nu omme.»

Og mens Sangen lyder videre — han har altid holdt af den Melodi — ligger han og hører efter.

«Nu er de ved Bønnen», tænker han, da Sangen holdt op. Man kan høre Hr. Ejlersens Stemme, og en Gang imellem ogsaa nogle af Ordene. Tymme ligger og halvdøser; af gammel Vane har han foldet Hænderne. Efter Bønnen følger «Forsagelsen»; Ejlersen høres her tydeligt:

«Jeg forsager Djævelen og alle hans Gerninger og alt hans Væsen.»

«Og jeg tror»

Men da river Tymme pludselig de foldede Hænder fra hinanden; noget maa være faldet ham ind; han rejser sig halvt og stirrer om i det tomme Værelse, saa kaster han sig atter ned og skjuler sit Ansigt: «Aa, hvad har jeg gjort — Aa Gud — hvad har jeg gjort!» — Og han hulker, forpint, uden Taarer — «aa Gud!»

— Op ad Dagen mødte han Fru Ejlersen; hun saa' meget nedslaaet ud. Hun saa' sig om, om nogen hørte dem, saa sagde hun:

«Det har gjort os saa ondt, at ogsaa De var med — vi troede dog — aa kære Lemvig, for Guds Skyld, var De med denne Nærumgaard? Hvad bestilte De?»

«Bestilte?» svarer Tymme, «ingenting.» Han er ved at forgaa af Skam.

«De maa endelig heller betro mig alting; jeg er Dem jo her som i Moders Sted, og disse stakkels unge Mennesker — aa den Nærumgaard ogsaa —.»

Det var gribende at se denne lille barnlige Kone i

sin ivrige, hjælpeløse Moderlighed — hun har selv ingen Børn — Tymme har Trang til at græde, til at falde ned for en eller anden og tilstaa, tilstaa. — — Dog han kan jo ikke; og selv om det ogsaa var hans egen Moder, ja saa kunde han jo endnu mindre — «Aa Moder, Moder, var du ikke død», tænkte han.

«De maa love mig», vedblev den gode lille Frue, «aldrig mere at gaa ud med disse — denne. De har jo Slægtinge, fine Folk og vistnok rare Folk, kan De ikke om Aftenerne — aark det er jo sandt, det har De jo heller ikke godt af, siger Ejlersen — aa bare De vilde komme ind til os om Aftenerne, efter halvti; vi læser højt; jeg skal spille»

«Jo tak, kære Fru Ejlersen, det skal jeg.»

«Tak, aa ja, gør det.»

— Tymme gaar rundt om i Huset for at finde Ensomhed; men overalt er der Mennesker. I Stuerne sidde de og læse; dér er ogsaa Nærumgaard og Jens Olsen; de se ikke til ham, men passe deres Bøger. Selv oppe paa hans Sovekammer er der nogen. Saa gaar han ud og finder sig en ensom Bænk i Ørstedsparken; han maa have Ensomhed, selv om han skal forsømme sine Timer i Dag. Han er ved at lægge sig paa Knæ — det er det, han trænger til — og sige, raabe: «Jeg beder Dig om Forladelse, Gud!» — men dér kommer nogen gaaende — findes der da ikke en ensom Plet i dette forfærdelige København? — Det er et Par Studenter; den højeste, han med det mørke, krøllede Haar, det er jo, ja det er jo Møllerup! —

Tymme vender sit Hoved bort, indtil de ere forbi. «Hvor Mollerup saa' god og dygtig ud — han er vist ogsaa uskyldig — Nej Ensomheden er værre endnu; det er, som om et stort straffende Blik fulgte ham, dobbelt iagttagende i Ensomheden. —

»Det er Guds Blik«, mumler han og springer op. Han gaar ind i Byen, ad de tættest vrimlende Gader. Men hver Bekendt, han møder, maa han jo hilse; nogle vil endog standse ham; — «mon de Aa hvad véd de?» — han smiler ad sin egen Taabelighed.

Nej Gaderne holder han heller ikke ud. «I den katholske Tid havde man en Skriftefader; naar jeg kendte En, jeg kunde betro mig til og faa at vide, om det ogsaa er saa forfærdelig en Synd.»

Onkel Leonard rinder ham i Hu. Det er længe siden, han har besøgt Onkel Leonard. — «Ja maaske; han har jo ogsaa syndet; det véd jeg; det var det med Viborg.»

Og virkelig styrer han sin Kaas ad Onkel Leonard til, i dennes nye fine Lejlighed.

Men Onkel Leonard er ikke hjemme.

— Saa vendte Tymme tilbage til «Ungdomsly».

Nærumgaard maatte nu alligevel bort; det satte Fru Ejlersen igennem, skønt Hr. Ejlersen «saa' noget mildere paa ham». Nærumgaard tog Jens Olsen og et Par andre med sig, hvilket forringede Familien Ejlersens Indtægter, men bragte en anden Tone ind i «Ungdomsly».

Saa vel Toddyerne som Udgangsturene faldt næsten

bort; en Slags Fromhedens Reaktion indtraadte. Morgen-tjenesten overværedes af alle; selv «Liederne» og Inge-mann vare meget vel besøgte.

Tiden gik, og Reaktionen slappedes atter; dog egentlig Tøjlesløshed indtraadte ikke mere i Tymmes Tid.

Tymme lærte «at se mildere» paa sig selv. Naar alle de Bøger, der ikke just angik Religionen, men selve Livet, talte idetmindste mildt om den Slags Forseelser; naar alle de Folk, der overhovedet talte derom, dømte lige saa mildt; og de fleste Mandfolk (som det overalt hed sig) havde saadant paa Samvittigheden — behøvede han da at tage sig det saa gruelig nær?

Anderledes talte rigtignok Stemmen i hans Indre, men det var kun én Stemme, og den havde alle Livets Røster, syntes det, og hele Verden imod sig. Saa blev denne ene Stemme naturligvis tilsidst ked af at tale synderlig højt eller synderlig tit.

Tymme blev altsaa som en af de andre, til Exempel som hans Sluf, Peder Madsen, Gaardmandssøn fra Slangerup-Kanten. Denne sagde:

«Saaddan noget er natyrlig galt i sig selv, men det hører nu til alligevel.»

Syvende Kapitel.

Vigtige Efterretninger fra Lundbyvester.

Tante Erica sad ved sit Frokostbord, en pyntelig lille Anretning i al sin Tarvelighed. Tymme kom ind; han var nu en opløben Fyr paa meget over nitten; ikke Student, nej, ingenlunde; han skulde «vist» op næste eller næstnæste Aar. — Endnu kom han en sjælden Gang og besøgte sit forrige Hjem i Amaliegade — ligeledes opgav han ikke ganske Onkel Leonard —, men kun, naar han var bedt. Derfor var Tante Erica noget forundret over at se ham nu.

«Aa kære Dreng, du maa endelig tørre dine Støvler af udenfor.»

Tymme gik, og imens gjorde Tante Erica Plads for ham ved Bordet; hun rystede lidt paa Hovedet og sukkede.

«Kaffe?» spurgte hun, da han kom tilbage.

«Nej tak.» Han var noget krænket over Støvletørringen.

— «Der er Bryllup hjemme, Tante Erica, eller véd du det allerede?»

«Gud forbarme sig!» Hun satte Kaffekoppen fra sig, saa den væltede. «Det er da vel ikke hende, Personen, Gine Aa Jutta, tør den Kaffe op af Gulvet — det er da vel ikke gaaet saa vidt, at hun har taget din stakkels —»

«Hvad mener du, Tante?»

«Hvem da, i Himlens Navn?»

«Ja, det er kommet meget paa én Gang. Det er

Caroline og Tølløse. Jeg vidste ikke en Gang, at de var forlovede, men nu hører jeg, at de har været hemmelig forlovede i lang Tid. Jeg vidste nok, at han gjorde Kur til hende.»

«Tølløse? Tølløse? hvad er det for et Menneske?»

«Jeg vil sige dig noget, Tante, du skal ikke gøre Nar ad nogen, fordi han er fattig og simpel; det er Tiden kommet ud over, og vi ogsaa ude hos os for længe siden. Jeg og Fader og Tante Gine er glade over Partiet; det er endelig en Gang ægte Kærlighed. Men jeg véd nok, at du og Onkel — —»

«Gode Gud; jeg siger jo ikke noget; men hvem er den Tølløse?»

«Den Tølløse er en flink Mand, en overmaade flink Mand. — Han er Skomager og bor i Lundbyvester, i Hulegade.»

«Skomager — og bor i Lundbyvester, i Hulegade», gentog hun mat. Derpaa en Pavse, saa sagde Tyme:

«Ja det var det, jeg skulde hilse hjemmefra og melde, hvis du ikke havde hørt det. — Ja nu gaar jeg, Tante Erica. — Jeg synes forresten», vedblev han med kejtet Irritation, «jeg synes forresten, du skulde skamme dig noget, du og Onkel Leonard. Her kommer jeg og fortæller saadan en glædelig Begivenhed, som et Bryllup er, og saa bliver jeg saadan modtaget.»

Dermed gik den krænkede Yngling. — Men Tante Erica klagede: «Madam Tølløse!! — naa!! — Amalie, aa Amalie; det skulde du have oplevet!! — Nej saa var det aldrig sket. — Jutta, hvad synes du?»

«Det er ved Gud ogsaa rædsomt med de Folk», sagde Jutta; hun var Aristokrat.

Om Fader Lemvig virkelig var glad over Partiet, som Tymme havde sagt, er et Spørgsmaal; men han troede selv saa omtrent, at han var det. Derimod var Tante Gine oprigtig fornøjet; det var jo en ny Sejr for Folkeligheden.

Der var nemlig ikke noget aristokratisk ved Skomager Rasmus Tølløse i Hulegade i Lundbyvester. Det var en «lille» Skomager i Byen; sagtens den mindste; «god til at lappe, men klodset til nyt Fodtøj»; det var de pænere Familiers Dom om ham.

Da der var begyndt at lyses for Parret i Kirken, fortalte Tølløse omstændeligt sin Kærligheds Historie til sin gode Bekendt Smeden, saaledes:

«. Se ham Knudsen, han har nu alle-tider været sejj, ved det at han siger, de pænere Fa-milier de tager deres ny Fo'tøj hos ham, og bare lapper hos mig; men saa siger jeg igen: Ja men Præstens, de ta'r sgu nyt hos mig, og nu har det jo vist sig med Eklatáns, at det var det, der betalte sig. Jeg holdt mig bare ganske saa la la, og tænkte: Se Præsten, han travet jo meget om baade i Byen og Sognet; og Pigebørnene, de maser og myrder i Sølet og render Saalerne skæve, og saa voxer de da saa ganske ualmindeligt. Saa gjorde jeg jo min Betænkning derefter, og Gud bevars, den Familie har jo ogsaa Raad til det; og man kan rigtignok se, at Gud raader i det største som i det mindste, for de Pigebørn voxede sig saa kønne, at det ordentlig blev en Plasér at tage Maal af de nysselige Gagakker. Naa, jeg siger nu inte noget mod det heller, for hvermand har jo sit Lieb-haveri, som Franskmanden siger; og det har du sgu med, Smed; naar bare Hjærtet det er godt. — Det vil

sige, Frøken Frederikke var nu af den Slags, der gesvindt trækker Foden væk, men derimod Caroline var ikke saa stolt, men sad og passiarede med mig og Sine, mens jeg trak Maalingen ud; hun havde ingen at tale med hjemme, sagde hun, for Faderen kunde hun ikke forstaa, og Frederikke var stolt at tale med, og Jomfru Gine havde aldrig Tid — — det var nu ikke sandt det, for der kommer saamæn Mennesker nok til Præstens; baade Tredjelærer Bloks og saa Mads Hansens og Hans Nielsens og Ole Larsens og han Politikeren fra Rundby. — Næ saa var det en Dag, hun siger, min Søster derinde, Sine, — det var ligesom Caroline havde været her — «Hør», siger hun, «véd du noget, Ras?» «Jo», siger jeg og blinker til hende, «jo Sine, jeg tror det næsten ogsaa, at jeg véd det.» «Saa skulde du probere næste Gang og faa det gjort, Ras; det er en stor Ære, og der er Penge som Skidt.» «Jo Sine», siger saa jeg, «Penge er der nok af, og Pigebarnet selv er kønt og buttet. Jo jeg vil probere næste Gang.» — Naa det varede jo ikke længe, saa var det den venstre Saal, der var rendt op i Pløkningen, og det er ikke for det at jeg havde Behov at tage hendes Maal om, men det var nu blevet saadan en Slags Plaser for mig; naa og saa siger jeg da: «Ja vil De saa behage at sitte ned, Frøken, at jeg kan tage Maalet.» Og mens jeg lod som jeg maalede, saa saa' jeg hende saadan durk op i Øjnene. Saa var det, hun blev rød, og saa skønnede jeg jo nok, at jeg kunde probere med det samme. Og saa friede jeg, som de kalder det. — Ja saa faar du ikke mer at vide den Gang, Smed, uden det, at Tiden hun gik. Værsgo, her er Fo'tøjet til

Børnene, det koster 5 Kr. og 15 Øre, hvis at du ikke heller vil vente, for nu faar jeg jo Penge nok.

— — «Præsten», siger du? — Naada! — Jo den Gang en Tid var gaaet, saa tren han sandfærdig selv ind i min fattige Stue her i Hulegade. Jeg Huen af og stiller mig op. Han ser sig om i Stuen, og saa sukker han og siger: «Du er jo en brav Mand, Rasmus Tølløse?» «Ja det ved den søde Gud», siger jeg, «og Pastor Lemvig kan forhøre sig om paa hele Sognet, hvordan at mit Rygte det er.» Og det véd du ogsaa selv, Smed. Saa siger Præsten: «Jeg véd ogsaa, Tølløse, at du er en frisindet Mand?» «Frisindet?» siger jeg; «der kommer jo aldrig en Avis inden min Dør, uden det er «Frihedsbudet», og dér ligger han, hele Aargangen, om Præsten vil tælle efter.» (For jeg havde jo stavret en hel Bunke op). Men Præsten ser ned for sig paa Gulvet og staar en Tid for han havde glemt at sitte ned. «Hør», siger han, «Rasmus, Rasmus; jeg tror at vide om dig, at du er en kristen Mand, en kirkelig Mand.» «Pastoren véd jo selv, at der er aldrig den Søndag, jeg jo sitter i Kirken og hører Guds Ord, uden det skulde være noget Extra-Arbejde, som skal gøres, for saa holder jeg min Andagt hjemme; Pastor Lemvig bliver ikke vred, men alt Kød er Hø, og jeg har det jo kun smaat. — Saa var det igen ligesom at han tænkte sig om, men jeg var jo ferm i min Sag, og saa siger han: «I Guds Navn da, saa kald mig Svigerfader», — og jeg var strax med paa Noderne; og lod Sine komme frem med Vin og Kage, for det havde jeg jo ogsaa tænkt paa.

— Ja Tak Smed, det kunde ellers godt have ventet, for nu faar jeg jo Penge nok.»

Der var visse Rygter paa Færde i Sognet; de udgik fra Smedens Kone. Men det var vel ikke andet end det, der altid siges blandt simple Folk, naar et Bryllup bliver uventet hurtigt bestemt; de naaede aldrig til Præstens Øre og døde hurtigt hen efter Brylluppet.

— Præsten havde villet, at Festen skulde holdes i al Stilhed. Men det blev dog til et «stort» Bryllup. Kirken var smykket paa det bedste med Blomster og Løv; det havde Sognets Kvinder slaaet sig sammen om, thi Præsten var afholdt. Kirken var godt fyldt; alle vilde se den sære Ting: Skomager Rasmus Tølløse føre Pastor Lemvigs Datter til Altret. Bruden var køn at se paa; ogsaa Brudgommen var et kønt velskabt ungt Menneske, men noget «ordinær»: den sorte Kjole sad ikke godt paa ham, og Hænderne i de hvide Handsker (Nr. 10) struttede løjerligt ud til Siderne. Meget blev der set paa Brudens Søster Frederikke, men medens man beundrede denne unge Dames Skønhed, der virkelig var paafaldende, syntes man ikke om den nonchalante og næsten ligesom haanlige Maade, hvorpaa hun fremtraadte.

Der var ogsaa «spisende» Gæster i Præstegaarden: Tredjelærer Bloks, Mads Hansens og Hans Nielsens og Ole Larsens og saa et Par Slægtninge af Tølløse, og nogle faa til. Husets Søn, Tymme, var naturligvis kommen fra København. Ved Bordet talte Pastor Lemvig; det var en lang Tale, og hjærtelig; dertil kom Talerens

smukke og værdige Skikkelse og Stemmens Velklang; denne Velklang bar her, som i Kirken, ud over mangt og meget i Indholdet, som enten i sig selv var uklart eller låa Tilhørerne for højt. Derefter var Stemningen en Tid lang genert og stille, men efterhaanden som Vinen gjorde sin Virkning, blev der talt mere frit og folkeligt; navnlig holdt Ole Larsen en Tale om Brudeparret saa djærv, at Frederikke vendte sig bort i Modbydelighed. Men Tølløse blinkede fornøjet med de smaa Øjne til sin Caroline, der blussede. Præsten sandsede ingenting af den Slags.

Nogle af de fjernereboende Gjæster bleve om Natten; der var Plads nok i det store Hus. — Madam Tølløse (eller, som de fleste enedes om at kalde hende, Fru Tølløse) tog hjem til sin Mands Hus i Hulegade.

Ottende Kapitel.

Fader vor.

Det er Nat; Gæsterne ere tagne hjem, undtagen de liggende. I det store Sovekammer ovenpaa høres Valnøddetræet at piske paa Ruden med sine regntunge, slattede Blade; det er Efteraar. Deroppe skulle Præsten og hans Søn ligge. De have ikke faaet talt meget sammen i Løbet af Dagen; og heller ikke nu, under Afklædningen, vexe de mange Ord; de ere maaske begge trætte.

Tymme er underlig genert ved at være sammen med sin Fader; han skynder sig at komme i Seng. Faderen følger efter; de ligge lidt, mens Lyset brænder; nogle faa Ord om dit og dat; saa dør Samtalen hen. Præsten slukker Lyset. Hvilken dyb og sort Tavshed omkring dem! men inde i Tymmes Hoved mylrer og surrer der ligesom Genfærd af hørte Ord, af sete Ting og Personer, af Lys, af Mad, af tusinde Ubetydeligheder — et trættende Virvar og Mylr — og saa kommer pludselig ukaldede Erindringer om Ugen før, og atter Ugen før, og saa om Nætterne, da han listede ud — hvor det piner ham. — — Han tror, der er gaaet en Time, og saa er det kun et Par Minuter; da hører han pludselig Faderens Stemme:

«Saa lad os bede Fadervor med hinanden, inden vi sover.»

Fadervor! — nu! — Tymme er for længe siden kommen ud af den Vane. Det gaar som et Stik igennem hans Hjærte; og ærlig, som han er og altid har været, vil han til at svare: «Fader, jeg kan ikke — nu.» Men han tier; Faderen aner kun lidet, hvad der foregaar i Sønnens Sjæl. Og medens de højtidelige Ord lyde gennem den sorte tavse Nat, ligger Tymme med ufoldede Hænder og pinefuldt bankende Hjærte.

Og ud paa Natten vaagner han pludselig op, som han plejede at gjøre som lille, og sommetider gør endnu. «Moder!» siger han; han har drømt. Eller har Moders Øje, bedrøvet og kærligt, formaaet at skue endog gennem denne sorte Nat ned til sit Barns Leje?

Niende Kapitel.

Broder og Søster.

Sludfuld og raakold og bleg er Dagen, der følger efter den sorte Nat. Bleg er den endnu ved Middags-tide; Frederikke gaar i Haven, tyndt og skødesløst paa klædt; hun agter ikke, at Regnen falder paa hendes Shawl, eller at de vaade Hindbærbuske stryge hendes Kjole, eller at det regnbløde Muld ælter sig om hendes Sko. Smuk er hun; fornem ser hun ud, som hun gaar der saa roligt og afmaalt frem og tilbage; men der er Uro i den Maade, hvorpaa hun smækker i Buskene med en afreven Vaand.

Tymme kommer ud til hende; han vilde gerne forinden sin Afrejse se at faa talt lidt med sin beundrede, sin kæreste Søster.

«Tym», siger Frederikke, tagende Ordet strax da hun ser ham, «det er væmmeligt; væmmeligt med disse Mennesker; disse — Bønder; evig og altid de samme at se paa og de samme Ting at høre paa; jeg begriber ikke Fader; jeg forstaar ham ikke; — og denne Tølløse — hvor jeg foragter Caroline — nej jeg holder det ikke ud!»

«Men Frie dog! — — Og Tølløse, hvad har du nu egentlig mod ham? Du er da kommen ud over det med Penge og Fornemhed og alt saadan noget? Han er jo et rart, ligefremt Menneske. Og Fader er jo fornøjet med ham, og Gine med.»

«Aa du med din Gine! — Jeg skal sige dig noget,

jeg er ikke langt fra at hade hende. Ja jeg tror, jeg hader hende. Det er hendes Skyld altsammen.»

Tymme tier lidt, saa siger han: «Hør Frederikke, véd du hvad? jeg tror, det er alle de Romaner, der gør dig tosset.»

Frederikke fortsætter sin egen springske Tankegang: «Og nu er jeg omtrent to og tyve Aar, og burde for længe siden have været en Dame; ja en Dame, Tymme; men jeg er kun en Tøs, for jeg véd ingenting, har ikke lært nogenting eller set nogenting eller oplevet nogen-ting. Jeg kan ikke holde det ud, uh!» Og den afrevne Vaand smældede ind i Ribsbuskene, saa Vanddraaberne sprøjtede i Vejret.

Tymme gik tavs ved Siden af hende og tyggede paa et Blad; han saa' bare ned i Jorden; Tankerne vare gaaede fra Frederikke over paa ham selv. Skønt ellers et kønt ungt Menneske saa' han ikke rigtig godt ud nu; der var noget skulende over ham i dette Øjeblik; der var ogsaa i den senere Tid kommet lidt af det, man kalder «anløbet» ved ham; ganske lidt, og kun fremtrædende i enkelte Øjeblikke. Frederikke gjorde, maaske uvilkaarligt, en saadan lagttagelse; i alt Fald vendte hun sig paa en Gang fra ham, og et svagt Udtryk af Ækelhed fløj hen over hendes Ansigt; Vaanden blev slynget langt ind over Bedene.

Gine kaldte oppe fra Havestuen: «Er I towele, Bøhn, aa dryw om i Haven sodden et Vejle det er. I ska ogsaa op og spis til Middaw!»

Tymme gik strax. Men Frederikke blev staaende en Stund, for at det ikke skulde se ud, som om hun lystrede.

Tiende Kapitel.

Tymme prostituerer sig.

Tante Erica syntes nok om, at Tymme en Gang imellem aflagde hende en regulær Formiddagsvisit. Hun regnede sligt for en kavallermæssig Pligt, skikket til i nogen Grad at modvirke den forkastelige folkelige Slendrian, hvori hun til sin Sorg saa' ham stikke dybere og dybere, thi hele «Ungdomsly»ets Væsen var hende en Vederstyggelighed. Ogsaa holdt hun virkeligt af Tymme, og havde ikke megen anden Mulighed for at høre lidt om Søsterdøtrene i Lundbyvester; en fattig og kølig Korrespondance med Præstegaarden var ellers alt.

Tymme derimod paa sin Side kunde ikke fordrage disse Visiter; han følte sig der i Stilhed kritiseret og misbilliget, syntes ogsaa selv, at Tøjet sad daarligt paa ham, var misfornøjet med sine egne «Manerer» og i det hele forlegen og ilde tilpas i Amaliegade. Endnu mere skyede han Onkel Leonard; i Selskab med denne, hvem han i sit Hjærte elskede og beundrede, havde han altid en saare stærk Følelse af Affald fra det «rigtige» og gentlemansmæssige. Og Onkel Leonard, der heller end gerne havde fortsat Forbindelsen med sin fordums Yndling, vidste under de forandrede Forhold ingen Udvej til det, en stor Sorg for den ensomme Mand med det varme Hjærte, der en Gang vistnok havde haabet i Tymme at finde en Slags Søn.

Helt forbi var Omgangen med denne Side af Familien dog ikke. En Gang imellem blev Tymme særlig

indbuden til Tante Erica, naar der var «Selskab»; og saa maatte han da, hvor nødig han end vilde, trække i Tøjet.

Saadan stod han en Vinter-Eftermiddag foran Spejlet i sit Værelse (som han delte med Peder Madsen, Gaardmandssøn fra Slangstrup-Kanten) og klædte sig paa til Middagsselskab hos sin Tante. I Indbydelsen stod, at han vilde træffe Onkel Johannes og Kusine Ingeborg fra Fyn, der vare paa Besøg i København, noget, der yderst sjældent forefaldt. — Han havde ikke set Rosgaard eller nogen derfra siden sit ellefte Aar. Stærke Minder — om Haven, Stuerne, Menneskene, alt sammen, hele den Barndommens Poesi, der var over disse Sommerferiens hellige Enemærker — alt det stormede ind paa ham og gjorde hans Haand usikker til at faa Flippen fast om Halsknappen. Han længtes, og var dog benauet. Men da Peder Madsen kom ind med sin Pibe og sine Slæbere og gav sig til at grine ad «al den tovlige Udstaffering» (som han dog i sit Hjærte beundrede), saa skammede Tymme sig baade over Længselen og Benauelsen, og fuldendte med Værdighed sin Paa-klædning.

— I den forreste af Selskabsstuerne i Amaliegade befandt sig, da Tymme traadte ind, endnu kun to af Gæsterne; det var Onkel Leonard og Onkel Johannes. Brødrene stode i livlig Samtale ved Vinduet og havde hinanden om Livet; deres Ansigter lyste af fortrolig Kærlighed; det var et smukt Syn at se de to sammen. — Onkel Johannes var lidt førere og lidt lavere end den slanke Onkel Leonard; de fælles Göllichske

Træk havde hos hin faaet det vejrslagne og djærve, som klæder Landmanden saa godt; hans blaa Øjne havde ikke, som Broderens, et Anstrøg af Melankoli, men lyste tværtimod af kraftig Munterhed og Liv; han var smuk, som alle Güllicherne, og lignede med sin støtte, trygge Holdning ret en Landadelsmand af den jævne danske Slags. — Med største Ligefremhed og Venlighed greb han Tymes Haand og talte til ham; og dog troede denne at bemærke, at Øjnene samtidig særdeles skarpt iagttog hans hele Person. Det var, tænkte han, idet den sædvanlige Forlegenhed kom op i ham, det var igen denne ærgerlige Güllichske Maner, denne utaalelige tavse Kritiseren! Og med det samme opsteg det for hans Bevidsthed, at der paa hans sorte Tøj befandt sig et Par uafbørstelige Pletter, og at hans Linneds Strygning ikke var af første Klasse.

Med denne Ubehagelighed in mente maatte han derefter ind i den anden Stue og hilse paa Værtinden og gennemgaa nogle Præsentations-Ceremonier, hvorpaa han trak sig tilbage i en Krog med et surmulende Ønske om at være langt derfra, hjemme i sin Slobroksmagelighed — —

«God Dag, Fætter Tyme, kender du mig ikke?» spurgte pludselig en dyb og blød Pigestemme, saa indtagende i sin rene alvorlige Alt-Klang, at den ligestrax trængte ind i Hjærtet. Tyme saa' overrasket op; en ung Dame var kommen hen til ham og saa' paa ham med et Par store alvorlige mørkeblaa Øjne. De Øjne og Ansigtets Udtryk svarede til Stemmens Klang. Hendes Skikkelse — skønt en ganske ung Pige — var fuldkommen udviklet, kraftig og harmonisk. Kjolen var

hvid ulden, fordringsløs; det kastaniebrune Haar skilt i Midten; alt i den simpleste og ædleste Stil.

«De — Du — De maa være Kusine Ingeborg.»

Hendes alvorlige Øjne bleve med ét muntre og skelmske (kom til at ligne Faderens); hun lo — kort og blødt og med denne Alt-Klang, herlig at høre:

«Du kommer virkelig til at sige du til mig.»

Tymme vidste ikke noget at svare, men tænkte paa de uafbørstelige, og paa Strygningen.

— — Paa Bordet straaede Arvesølvet i sin solide Glans: Opsats og Armstager; der var «Bukke» af Sølv til Knivene, og blaa Skyllenskaale (som i visse gammeldags Huse; siden blev det moderne igen); Rødvind paa Foglietter, Madeira i gammeldags slebne Karafter; der var ogsaa dybtgrønne Glas. Intet lejet; alt arvet, lige til den opvartende Tjener Anders, nu en ældre sat Kavallér (der stadig paa en douce Maade søger at efterligne Onkel Leonard). Allerede de snurrige gammeldags Rødvinsglas hensatte En paa en stilfuld, behagelig Maade i gamle Tider; og hæver man sit Blik til Spisesalens Tapeter, møder man de fordums Göllicher og Sehesteder, hvis Række nu sluttes af «Bedstemoder Göllichs» karakteristiske Træk (malet efter Fotografi), hvis skarpe Øjne synes at vaage over Familietraditionernes nøjagtige Efterlevelse ved dette Bord.

Skønt af Princip ringeagtende al denne Stil og Tradition lod Tymme sig dog altid paavirke deraf, og mens han nu sad godt bænket ved Siden af sin Kusine, ønskede han ikke længer, trods al Forlegenhed, at være langt derfra. Han skottede til hende; hun var i Samtale med sin anden Sidemand Onkel Leonard, der var hendes egentlige Bordkavallér (Tymme havde, som den yngste

af Selskabet, ikke naaet at faa nogen Dame; han troede saa smaat, at det var tilsigtet Tilsidesættelse, men glemte efterhaanden sin Fornærmelse). Han havde tidligere, da han boede der i Huset, oftere hørt især Onkel Leonard tale om Ingeborg, altid med Begejstring; mange Træk af en sanddru og original Karakter havde Onkel Leonard fortalt. Selv huskede han hende blot som en lille Pige, et Tilbehør til Rosgaard, værdifuldt af den Grund, ellers ikke. Nu sad Onkel Leonard og talte med hende og lagde en indtagende Ridderlighed for Dagen i Ord og Væsen, en køn Forening af Onkel og Kavallér. Tymme skottede igen, drak en god Slurk Vin, vilde gerne sige noget til hende, men vidste ikke, hvad det skulde være. Nu blev der en Pavse mellem hende og Onkelen; Tymme fik en Idé, tog igen en stor Slurk og sagde:

«Hvordan har I det paa Rosgaard?»

Hun vendte sig til ham, og de mørkeblaa Øjne straaledede med munter Energi:

«Brillant!»

Ja naturligvis, tænkte Tymme, idet Barndommens rene Sommerferie-Minder meldte sig hos ham, ja naturligvis; de har det altid godt paa Rosgaard. Han saa' paa hendes Haar; en kort Ranke med to tre kunstige vilde Roser laa over det; en anden lille Buket sad paa hendes Bryst. «Er de Roser fra Hækken om Jeres Have?» spurgte han.

«I December Maaned??» sagde Ingeborg og lo.

«Om Forladelse», sagde Tymme befiippet; «jeg kom til at tænke paa Sommerferierne i gamle Dage — —»

«Hør, det kan jeg godt lide dig for. — Kan du huske — — —» Og dermed indlededes mellem de to en ivrig Samtale, der fra hver Side mest begyndte

med: «Kan du huske?» Og talrige smaa Træk fra Barneaarene droges frem; atter skinnede Solen over de grønne Marker, atter bugnede Kirsebærtræerne, atter tittede den kære Sø frem bag Bøgestammerne, atter gængede de i den forbudne Baad — — Onkel Leonard var reduceret til Tavshed, men saa' ikke mindre elskværdig ud for det.

«Jeg kan huske noget om dig, Tymme, som jeg er rigtig glad ved at tænke paa.» — Tymmes Sind fyldtes af en Glæde, renere, syntes han, end han havde følt i mange Aar.

«Hvad var det?» spurgte han spændt.

«Kan du ikke huske den Gang alle vi Børn var blevet enige om at staa tidlig op, rigtig tidlig —»

«Aa jo — Klokken 4!» raabte Tymme helt ivrig, «vi skulde mødes i al Hemmelighed ved Laagen ud til Smedens — — ja men det blev først Klokken 7; ha ha ha!»

«Ja det var flovt. — Men du var dog kommet først, og da jeg saa' dig, — og hele Hækken — du husker den du talte om før — den var ganske fuld af Roser, heludsprungne — men du stod der alene og saa' saa underlig hen over det altsammen — jeg tænkte næsten, at du græd — — —»

«Nej det gjorde jeg ikke.»

«Ja jeg véd ikke — men jeg gik hen til dig og spurgte, hvorfor du —»

«Nej det kan jeg ikke huske.»

«Jo, og saa sagde du, da jeg blev ved at spørge: «Det er fordi alle de Blomster, de vil snart være visnede og døde.» — Det er jeg siden mange Gange kommen til at huske paa, naar Fader og de andre»

Hun tav paa en Gang, men Tymme, der kom til at mindes et Stykke Artiumslæsning, vilde ikke sætte sit Lys under en Skæppe, men udbrød:

«Det er ligesom Xerxes; det staar hos Herodot, i 7de Bog.»

«Xerxes? — Det var jo Perserkongen? Men fortæl mig den Historie.»

Og Tymme fortalte, saa godt han kunde huske den. Men istedenfor at høste Beundring for sin klassiske Lærdom maatte han høre følgende:

«Hør Tymme. Bliv ikke vred, men de siger alle sammen, at du ikke er flittig længer, og meget andet; var det ikke bedre, om du — ja du maa ikke blive vred»

Tymme drak Vin og mere Vin, han var bleven tavs og forstemt, og drak mere Vin endnu.

— Lidt efter var det, at Onkel Johannes fra den anden Ende af Bordet muntert opfordrede Tymme til at drikke et Glas med sig, «og», tilføjede han, «om du har ringeste Lyst til at besøge os paa Rosgaard ligesom i gamle Dage, saa er du hjærtelig velkommen, hjærtelig velkommen, min Dreng!»

Men høs Tymme var den drengagtige Trods kommen op; ogsaa Vinen havde nogen Indflydelse paa Svaret, hvad der sporedes selv paa Mælet:

«Tak, jeg vil hellere være fri; jeg passer vist ikke hos Jer; I er vist reaktionære, I, og alt saadan noget, paa Rosgaard, men jeg er, jeg er — — Demokrat, og — e — —»

Dette Svar var jo — blandt andet — et Brud paa god Tone; alle havde hørt det; Tante Ericas Udtryk blev stramt, Kusine Ingeborgs forundret; men Onkel

Johannes, der strax lidt forbløffet havde stirret paa sin unge Neveu, søgte at afvende yderligere Skandale ved at istemme en kort godmodig Latter, hvorefter alle lode som ingenting.

Men det undgik ikke Tymmes Opmærksomhed, at Onkel Leonard (hvis Ansigt udtrykte Skam og Ærgrelse) havde gjort en lille Gestus — Fingeren til Panden og en svag Hovedrysten — hen til sin Broder. Tymme gjorde da øjeblikkelig en ny Dumhed. Han rejste sig halvt op og udbrød:

«I tror maaske — De tror maaske, jeg har drukket for meget, men — e — det er jeg ikke; jeg er blot» «indigneret» vilde han vist have sagt, men kunde ikke finde det Ord; han satte sig igen — eller næsten faldt — med et lille Bump ned paa sin Stol.

— Man havde nu rejst sig fra Bordet. Tymme stod med sin Kaffekop i den forreste Stue, noget af Kaffen havde han spildt ned ad sit Tøj, han følte sig saare ilde til Mode og tænkte paa at gaa hjem uden Farvel. Onkel Leonard kom hen til ham; han saa' nu snarere bedrøvet end vred ud. De vare ene to i Stuen.

«Hør du Tymme, et af to; det bedste var jo, om du blev, men hvis du ikke føler dig saadan fuldstændig — sikker (Obersten rødmede let), saa maa du heller gaa nu, i al Stilhed.»

«Jeg føler mig fuldstændig «sikker», det kan du være vis paa (og til Bevis tabte han Underkoppen paa Gulvet), men jeg vil alligevel gaa; jeg passer jo ikke her.»

Onkelen saa' paa ham med bedrøvede, men kærlige Øjne, rystede paa Hovedet og sagde blidt:

«Knægt. Knægt!»

Denne tavse Hovedrysten, denne misbilligende Stemme, hvori Medynk havde større Part end Vrede, indeholdt en Dom, der faldt langt haardere over Tymme, end hvis Onkelen havde begyndt at skænde.

Tymmets paafølgende Opførsel maa forekomme Læseren lige saa besynderlig og uventet, som den siden efter forekom baade Onkelen og Tymme selv.

Og dog, husk Dem om, ærede Læser, husk Dem selv fra en Tid, hvor Deres Sind var mere blødt og dog mere voldsomt end nu. Tænk Dem som Knøs, staaende overfor en kær Person, en dyrebar Person, maaske Deres Fader eller Moder; De har fejlet, ret prostitueret Dem; Deres Forstand siger Dem det, men Deres tyveaars Forfængelighed vil ikke erkende det; De afdisputerer det med Haardnakkethed og Trods. Der staar nu den elskede Gamle overfor Dem, vil ikke godkende Deres Forklaringer, kan vel heller ikke forstaa Deres Handlemaade, hører ikke, hvad De siger, men ryster blot paa det ærværdige Hoved, bedrøvet, kærlig misbilligende! Kan De huske Raseriet i Dem over denne tavse uovervindelige Domfældelse? Kan De huske, at De vaklede mellem denne Følelse og saa en ganske modsat, nemlig Tilskyndelse til at kaste Dem i den kære Favn og bede om Forladelse, som Barnet gør? Deres Handlemaade kunde falde ud i begge Retninger, og vær De taknemlig, om De ikke gjorde som Tymme nu.

Tymme havde haft Anfald af Hidsighed fra lille; sjældent, meget sjældent, men da voldsomt. I Skoletiden

var det kommet over ham et Par Gange; Professor Løwe havde jo paataalt «den dumme Hidsighed».

— — «Onkel! Onkel!» hviskede Tymme strax efter, idet han næsten sank ned for ham, fuld af Rædsel og Anger.

«Stille, Dreng, tys — lad ingen høre os —» Onkel Leonards Stenme rystede, hans Haand rystede, han var hel bleg — «tys, tys, du vidste ikke af det; du skubbede blot lidt til mig — du vidste ikke af det — Gaa nu min Dreng, inden nogen»

«Onkel, kære Onkel!»

Da Tymme ude i Forstuen stod og famlede efter sit Tøj, da mærkede han, hvorledes ogsaa hans Hænder rystede, og Tænderne klappede. Dog følte han sig aldeles ikke omtaaget eller vintung mere; tværtimod var han mærkværdig klarhovedet nu. Han var kommen i en særegen blød og barnlig Stemning, og da Tjeneren Anders tilfældigvis kom igennem Forstuen, rakte han Haanden ud mod denne sin fordums fortrolige:

«Farvel, Anders; her kommer jeg aldrig mere.»

«Aa Hr. Tymme, det skal De ikke sige», svarede Anders, idet han gengældte Haandtrykket med en Blanding af Fortrolighed og Tilbageholdenhed.

«Tillad mig», vedblev han, da Tymme med en Hovedrysten vilde trække sig ud af Døren, «tillad mig, skønt kun som tjenende Stilling, i Betragtning af det tidligere — —»

«Venskab», sagde Tymme.

«Nej ingenlunde en saadan Betegnelse, Hr. Tymme, jeg besidder Delikatesse, og De hører dog til Herskabet. — Ak, Hr. Tymme, De er endnu ung, og Livet ligger for Dem. Tillad mig, som Tjener, at meddele Dem min Filosofi om det ved Bordet passerede, som jeg jo i min Stillings Medfør overværede som passiv Deltager. Jeg vilde blot sige, at den begaaede Fejler kan dresseres, den kan dresseres. Mon Dieu, et Menneske er kun et Menneske; enfin, De har ikke slaaet an denne Gang i Selskabslivet, ikke rejicéret, som man siger, men De vil rejicére en anden Gang. Haaber derfor ikke, at disse Døre», vedblev den brave Anders, der aabenbart var rørt og paa Grænsen af det pathetiske, «at disse Døre for bestandig skulle være lukkede for Dem — undskyld, jeg er maaske noget —»

«Farvel, kære Anders, farvel», og Tymme trykkede hans Haand endnu en Gang til Afsked, medens Anders, ganske uden Affektation, førte sit venstre Opslag op til Øjet.

Brogede Drømme besøgte Tymme den Nat. Han var Barn igen; han gik under de lyse Bøge i Rosgaards Skov, paa hin Skovvej, hvor Søen blinkede frem mellem Træerne. Han stod paa den aabne solbeskinne Mark, ved hin Rosenhæk, og den var ganske fuld af Blomster, fine, yndefulde, svagt duftende. Taarer? — var det noget at græde for?

— Han var midt i et Digt; han digtede det selv! Om Sommerens milde Aande, om Barndommens rene Paradis, om den tabte Lykke — — og hvor lette gled ikke Versene, uden Anstrængelse, umiddelbart fra Sjælen,

og saa stemningsfulde, skønne, inderlige! Var det virkelig ham selv, der kunde digte saaledes? O saa gid Drømmen vilde vedvare, thi vist var det en Drøm.

Kammeraten, Sluffen, han fra Slangerupkanten, laa i den anden Seng og snorkede. En uskøn, brutal, fordringsfuld Snorken. Tymme vaagnede fra sin bløde Drøm. Jo — han havde virkelig Taarer i Øjnene. Men ved Lyden af hin Snorken indtraadte øjeblikkelig en Stemningsreaktion:

«Peder Madsen, for Fanden, jeg kan ikke holde det ud, du snorker saa væmmeligt.» — En Gurglen, en Skuren med Kæberne, en Gaben — Peder Madsen vendte sig om paa den anden Side.

Saa kom Drømmene igen, men af en anden Slags. Scenen fra i Middags repeteredes, og det der kom bag-efter, men endnu grellere, endnu ubehageligere. Det sidste var en fortærende Skamfuldhed under Indtrykket af Ingeborgs alvorlige Øjne, der dvælede paa ham. Nej det var jo Moders Øjne — —

«Moder!» Til hende kunde han ty med sin Skam, sin Smerte. «Moder!»

Tymme blev altid Barn igen, naar han drømte.

Ellevte Kapitel.

„Lucifer“.

Tymme blev Student, da han var en og tyve Aar. Han fik en meget tarvelig anden Karakter; svagt var det overalt, men det var især Udarbejdelse af Modersmaalet, der trak ham ned; i den «bundne» (en historisk Stil) var det rent galt fat med Kundskaberne, som han forgæves havde søgt at bøde paa ved «Sving» og poetiserende Fraser; og i baade den «bundne» og den «frie» fandtes slemme orthografiske Fejl — ja Tymme kaldte det nu «orthografiske Selvstændigheder», og tilføjede (efter en Samtale med en af Censorerne), at «de vare nok faldne disse gammeldags Herrer lidt for Brystet». «Men hver Mand har dog Ret til at følge sin Skrivebrug, naturligvis, og er de Herrer ufrie nok til ikke at erkende det, saa meget desværre for dem. Jeg agter for Fremtiden vedblivende at følge min egen Retskrivning, det kan de gamle Herrer lide paa.» — Det sagde Tymme bagefter.

Efter en kort Hviletid i Lundbyvester — han kunde nok trænge til det, Stakkel — tog han til København igen; han skulde jo dog have Philosophicum, og imens se at vælge sig en Vej i Livet. Faderen ønskede maaske Theologi, men vilde ikke paavirke ham saa meget som med en Antydning, og hans egen Interesse var ikke udpræget. Der var i det hele kommet noget sløvt over ham, noget ligeglad, og saa noget forsorent hovent. Sine Gülüchske Slægtninge skyede han, men i «Ungdomsly», hvor han godt kunde bo indtil videre

havde han en Kreds, hvor han havde noget at sige, og hvor han derfor befandt sig vel.

Han meldte sig ind i Studenterforeningen. Men paa den Tid var der ved at dannes en Klub af Studenter i og udenfor Foreningen, ældre og yngre, hvis Formaal skulde være, som det hed i Indbydelsen, «at imødekomme andre aandelige Interesser end dem, der fyldestgjordes ved Domino, daarlig Puns og dumme Sange. Saadanne danske Studenter, som maatte finde sig daarligt forplejede ved nævnte Goder alene, indbyde vi til Dannelse af en Klub med eget Lokale, hvor litterære, politiske og ethisk-religiøse Emner et Par Aftener om Ugen skulle sættes under livlig, alsidig og fordomsfri Drøftelse».

Det lød af noget. Tymme var med til den konstituerende Generalforsamling. Der var mødt — foruden Indbyderne og deres Venner — en hel Mængde, mest ganske unge, Studenter, og næsten alle Bondestuderterne fra «Ungdomsly», der regnede Tymme for en Slags Fører.

Klubbens Navn diskuteredes. Fra Indbydernes Side foresloges Navnet «Lucifer». Nogle lo og raabte Bravo, men det gav et Sæt i Tymme, og han blev vår en tilsvarende Bevægelse blandt «Bønderne», i hvis Midte han stod. De to følgende Talere anbefalede Navnet; begge vare blandt Indbyderne. Bønderne, der vare mere forlegne af sig end «Københavnerne», indskrænkede sig til at brumme nede fra Gulvet, men æggede samtidig Tymme til at optræde. Efter en stærk indre Kamp med sin Frygtsomhed brød han overtværs og bad om Ordet; dels var han virkelig indigneret, og dels maatte han hævde sin Autoritet blandt Bønderne.

«Student Lemvig har Ordet», lød det højt, mens han meget bleg og benauet arbejdede sig hen til Taler-

stolen. Vel havde han ofte været oppe ved Diskussionsmøderne i »Undomslø», men dette var dog noget andet. — Han stammede noget i Begyndelsen, men kom dog ganske godt frem med det, han vilde. Han fandt det foreslaaede Navn anstødeligt, ja krænkende for den religiøse Følelse. Han kunde ikke forstaa, at de, der dog bare Korsets Tegn i deres Studenterkokarde, kunde være Medlemmer af en Forening, der bar Navnet «Lucifer».

Der stod en Mand, lidt ældre : godt op i Tredive; aandfuldt Blik, intelligente Træk — saadan lidt for sig selv stod han; han syntes at mønstre Bondefalanxen og dens Styrke. Da der under Lemvigs korte Tale var blevet hørt en noget spottende Latter, havde denne Mand pludselig med myndig Stemme raabt: «Hys, Stille!» — og det havde strax hjulpet; og da nu Lemvig var færdig, traadte han op paa Talerstolen. «Det er Holmer selv», hviskedes der, og Alle blev saa stille som Mus. Kandidat Holmer, Litterat, var vel kjendt; han var den første og egentlige Leder af Radikalismen indenfor den unge Studenterverden.

«Jeg tillod mig før», begyndte han i en let og ligesom legende Tone, der strax gjorde Indtrykket af Overlegenhed, «jeg tillod mig før, at sige Hys til de Herrer, der lo. Ikke fordi jeg i særlig Grad er blottet for den komiske Sands, men her er virkelig intet komisk forefaldet. Det vi har hørt, er et alvorligt Ord : et Ord, baaret af Indignation; — nu vel; Indignation, mine Herrer (aldeles ligegyldig fra hvilken Overbevisning den stammer) vil ikke spottes, tør ikke spottes, mindst af alt det; — hvad mig angaar, saa elsker jeg det ærlige Sinds Indignation, i den lever jeg jo selv. Tillad mig derfor, Hr. Lemvig, at takke Dem for Deres

Ord, at ære Dem for Deres Overbevisning, i Kraft nemlig af, at den er en Overbevisning — vi følte alle, at den er det.

Jeg har naturligvis — det er jo de Herrer bekendt, at Forslaget om Klubbens Stiftelse er udgaaet fra mig, ligesom ogsaa Forslaget om dens Navn — naturligvis har jeg været forberedt paa Indvendinger af den Art, Hr. Lemvig fremkom med. Forberedt ogsaa paa, at det foreslaaede Navn, netop dette Navn, vilde skræmme mange bort.

Nu vel, det er just det, jeg tilsigtede.

Vort Samfund skal ikke søge sin Styrke i Mængden af Medlemmer, mindst af alt det. Lad det skræmme, lad det staa som Skræmselens Tegn for de fejge, de lunkne, de slappe, kort sagt: de mange. Vi ønske kun at samle de faa, nemlig de ærlige, de modige, de højhjærtede, de varme. — Jeg gentager her med Styrke, hvad jeg oftere har sagt andetsteds, at til de ærlige regner jeg ogsaa dem, der hylder en positiv Religion, altsaa ogsaa den specielt kristne Religion, notabene, naar de virkelig gør det. Jeg taler til Dem, Hr. Lemvig, som til Repræsentant for disse; Deres Indignation garanterer mig derfor. Nu vel, jeg er selv ikke Kristen, i Deres Forstand; jeg anser Deres Standpunkt for uholdbart, men ikke for uædelt, og Dem og Deres ønsker jeg ikke at skræmme, men at vinde.

Men Navnet «Lucifer» har — her — ingen mytologisk, kirkelig Betydning som helst. Den foregaaende Taler svævede i en Misforstaaelse. Jeg er glad ved at kunne bortrydde den. Oversæt Ordet! oversæt det! «Lysbringer», simpelt hen. Hvad ukristeligt er der i det Navn?

«Lysbringer»! hvad bedre Navn vil De have? Navnet? Det er vor Fane, vi har ingen anden. I Navnet sætte vi vort Løsen, vort Maal, vor Vilje! Er vort Maal ikke højt, vort Løsen stærkt, vor Vilje flammende? Flammende som hin dristige Stjerne-Engel, der først kæmper mod Natten og bereder Lyset Vej! Hin stærke Aand, der først gennembryder Mulmet, medens Verden endnu kryber i Skjul derunder! Hin høje Aand, der først løfter Frihedens Fakkell over den søvnbundne Jord!

De, Hr. Lemvig; og De, alle mine Herrer! Jeg paakalder Deres Hjærte; jeg paakalder Deres Forstand; — vær med os, vær med os at sprede det Lys, denne Forening søger at fremkalde ved fri Udvexling af frie Anskuelser! Eller vær i det mindste med at søge det! Jeg appellerer til alt, hvad der er af ædelt og fribaarent og mandigt i Dem; jeg appellerer til Dem, og De vil svare — (her slog han pludselig over i en let Tone og et Smil, der virkede forunderligt indtagende) — ja De vil naturligvis svare, for De kan ikke andet:

«Leve Lucifer!»

— Det var umuligt ikke at begejstres, syntes Tymme, og det syntes de andre ogsaa. Salen ringede af øredøvende Hurraer.

Saadan noget havde Tymme aldrig hørt før. Ogsaa følte han sig højlig smigret, og hans Autoritet blandt «Bønderne» var stegen. Navnet «Lucifer» blev vedtaget, Foreningen stiftet, Indbyderne valgte til Bestyrelse.

De fleste bleve sammen om Aftenen; der var Vin og Puns. Tymme følte en brændende Længsel efter at komme i Berøring med Holmer; han vovede at nærme

sig ham med Glasset i Haanden, men Holmer, der sad ved et afsides Bord i Selskab med nogle af «Lucifer»s andre Matadorer, besvarede Tymmets Hyldest fjærnt og køligt, saa at denne betuttet trak sig tilbage. Dog dette forøgede endnu mere hans Beundring og Længsel.

Den Aften, da Tymme gik hjem, følte han større Livskraft i sig, end han huskede nogensinde at have følt i de sidste Aar: han syntes ret, at det var værd at leve, værd at kæmpe for noget, noget højt, idealt — nogle af Holmers Ord susede om ham som Vingeslag af dette høje, ideale. «Kæmpe derfor; leve derpaa, ja sætte hele Livet ind derpaa», mumlede han begejstret, idet han saa' op mod Stjernerne.

Kæmpe for hvad? Livet ind paa hvad? — Tymme stillede sig ikke dette nærliggende Spørgsmaal, thi han var ung. Og, som sagt, begejstret af Holmers Person og Ord, som saa mange andre.

Da han gik op ad Trapperne (han behøvede nu ikke længer at liste) til sin Bolig, da slog det ham, hvor kedeligt og intetsigende og sludderagtigt dette «Ungdomsly» i Grunden var; og før han havde klædt sig af, var det ham klart, at hele den Tid af hans Liv, hvori han havde gaaet op i dette Væsen her, var spildt — nu først begyndte Livet.

Tolvte Kapitel.

„Eros“.

Det viste sig strax i den nye Forenings Liv, at «Københavnerne» tog Têten fra «Bønderne»; disse vare mer end overvundne; de vare vundne. Fra Begyndelsen af havde de røbet nogle Tegn til Opposition, men da de saa' Lemvig fuldstændig og ubetinget følge Trop med Holmer og hans Stab, saa prisdagave de fleste snart deres mere moderate Anskuelser og satte nu blot deres Ærgerrighed i hurtig Sammensmeltning med de andre.

Holmer var Sjælen og Livet; andre passede de økonomiske og administrative Forretninger, men Holmer angav Stillingen og Tonen. Ved Smaaforhandlinger blev han borte; naar han viste sig, var det med éclat. Altid tankevækkende, fordomsbrydende, n. y. Han kunde faa de mest overraskende Paastande til at tage sig selv-indlysende ud, saa at man bagefter, efter sin Omvendelse, troede, at man selv aldrig havde tænkt anderledes.

— Der var Diskussionsmøde; Emne: «Eros». Saaledes stod der paa Opslaget, andet ikke. Emne: «Eros».

Salen var fuld. Holmer indledede. Han begyndte med Platons Symposion og gennemgik — tillavet, men aandrigt — Indholdet af disse klassiske Skaaltaler. Et vist lærd Velbehag hvilede over Forsamlingen; Tilhørerne følte sig ligesom smigrede, naar Holmer, som han undertiden gjorde, brugte Udtryk som «De erindrer, at» eller «som De véd» — tilsidst troede man formelig, at man havde læst Bogen.

«. . . . Og hvad er nu Tendensen i denne Bog? — De studser maaske, mine Herrer, over dette Ord i denne Forbindelse. Men det maa staa Dem klart, at der er Tendens i enhver Bog — udenfor, maaske, de exakte Videnskaber — ja i ethvert Ord, der har nogen Værdi somhelst. Jeg kan dog undtage — og ligeledes kun maaske — en vis underordnet Gren af Litteraturen, De forstaar jeg mener Poesien, som Poesi nemlig. Men i enhver Tanke-Meddelelse (altsaa ikke Kendsgernings- eller Stemnings-Meddelelse) er der, skal der være Tendens. Naturligvis, thi Tendens og Vilje er et og det samme, og naar Tanken er uden Vilje, er den virkningsløs, altsaa værdiløs. Undskyld Digressionen; den vil maaske være Dem nyttig, mine Herrer. Tendensen altsaa i Symposion er fremspringende; gennemblad Bogen, og De vil mærke den dirre i hver Linie. Den tenderer til, den forkynnder, den prædiker: Voluptas i Erotikens Form. Hvad? er ikke Pausanias's, Aristofanes's og Alkibiades's Taler ligesaa mange glødende Agitationer for det, der af stupide Folk er kaldt vitium Græcum, to Urigtigheder i to Ord. Misforstaa mig ikke; jeg billiger ikke Tingen, maaske udelukkende fordi jeg tilfældigvis er dansk. Nu vel, havde Platon været Dansker, været Københavner, da havde han antagelig skrevet sit Symposion til Forsvar for, hvad der heroppe drives og gøres af alle (fordi det er naturligt), men desuagtet forkastes af Møralen her, nemlig den særlig sexuelle Eros — det er jo den Ting, der her, i vor Moral, indtager nøjagtig samme mistænkte Stilling, som vitium Græcum (i Syden saa naturlig) gjorde i den da gængse Moral. «Moralen», mine Herrer, er nemlig altid paa Kant med Livet og Virkeligheden — det vil sige,

den er stedse under langsom Omformen af disse, men befinder sig stedse langt bagud. Vor Opgave, mine Herrer, skulde være at fremskynde denne Omformen»

Men alt dette var mere som Indledning. Det, Holmer til Slut satte under Diskussion, var dette: «Med hvad Ret kan den frie Tilfredsstillelse af en naturlig Drift som den sexuelle kaldes Usædelighed og ansés for uberegtiget?»

Det blev der diskuteret om i to Timer. Fordi Holmer havde erklæret ikke at ville deltage i Diskussionen, men kun indlede og afslutte den, fattede mange Mod til at opponere mod den ellers i Klubben herskende Tankegang; og der fremførtes (der var et Par theologiske studerende blandt «Bønderne») Ting som Samvittigheden og Religionen — ja der var en, som opponerede i «Velanstændighedens» Navn. Denne, der kom først, blev ogsaa først gjort i Stand, og forlod hurtig Talerstolen under almindelig Munterhed. Han med Religionen tog nok kraftigere fat fra Begyndelsen, men blev dog snart drevet fra «Religion i Almindelighed» til «den specifik kristne Religion»; derpaa vilde man fastholde og fange ham i det gamle Testamente, men han prisdav dette og flygtede over til det nye Testamente, hvor han omsider forskansede sig bag «Kristi egne Ord» efter at have hørt hele den øvrige Skrift underkende som «ikke uomtvistelig Kristendom». Tilsidst, da et Par Citater af Kristus vare blevne forkastede som «filologisk omtvivlede Steder», havde han kun Bjærgprædikenen tilbage: «Hvo som ser paa en Kvinde» etc. Dér stod han fast, indtil Modstanderen (der selv var theologisk Kandidat, nemlig Bramsen, Næstkommanderende i «Lucifer» og Holmers højre Haand) klarligen beviste ham, at enten maatte

Stedet forstaas bogstaveligt, og saa var selve Ægteskabet med det samme fordømt, eller ogsaa skulde det forstaas efter Sammenhængen, «af det foregaaende», og saa betød Ordet «Kvinde» paa dette Sted: «anden Mands Hustru».

En haardere Hals var Rasmus Pedersen fra Bloustrød. Han kom med tindrende Øjne og harmfuld Røst og sagde ikke stort andet end: «Samvittigheden forbyder det». Adspurgt og reduceret og drillet af Bramsen blev han dog ved med sit «Samvittigheden forbyder det», og det med en stædig Hæftighed, som aftvang Beundring samtidig med at den vakte Morskab. Ubesejret nedsteg han fra Talerstolen med et kraftfuldt: Nej, nej, nej, det er som jeg siger: «Samvittigheden forbyder det», hvorpaa en tordnende Latter fulgte.

— — «Jeg véd ikke», talte Holmer tilsidst, «om vi som Resultat af denne Aftens Diskussion kunne sige omtrent saaledes:

Den sexuelle Drift er i sig selv naturlig, altsaa sædelig; dens frie Tilfredsstillelse, selvfølgelig begrænset af Sundheds- og Nyttehensyn, Nytten være nu personlig eller social — var der mere? jo, Student Pedersens Indvendinger, hvortil der aabenbart bør tages noget større Hensyn end Kandidat Bramsen gjorde, disse Indvendinger have i Aften belært mig om (han smilede let), belært mig om, at der er endnu en Begrænsning. Hr. Pedersen kaldte den «Samvittigheden». Jeg ynder nu ikke denne Benævnelse, som jeg finder traditionel og intetsigende. Lige meget; denne Indskrænkning fandtes hos Hr. Pedersen, muligvis hos flere — aldeles ligegyldigt; den er altsaa til, som en Indskrænkning. Dens Oprindelse ville vi maaske undersøge en anden Gang; her er den os lige-

gyldig; den er til. Vi kunne maaske enes om at kalde den det individuelle *Mj*. Nu vel, sætter den Enkelte sit individuelle *Mj* over Helbred og Liv, da bør han selvfølgelig adlyde det. Altsaa: den sexuelle Drifts frie Tilfredsstillelse, begrænset kun af Sundheds- og Nytte-hensyn og saa af det individuelle *Mj*, er naturlig, altsaa sædelig. Men deraf følger, at det modsatte, Askesen eller den af Opinionen — thi der er en saadan, en særlig dansk, tror jeg — at den af Opinionen paalagte Afholdenhed er unaturlig, altsaa usædelig. — Dette omtrent, tror jeg, vi maaske alle kunne enes om?»

De fleste svarede ja, ingen nej.

«Mine Herrer. De har vist allesammen i det omhandlede Punkt praktisk brudt med Askesen. Jeg kræver nu af Dem, efter denne Aftens Diskussion, og Deres Tilslutning til dens Resultat, at De ogsaa i Theorien bryder med den, og erkender og erklærer overfor Opinionen, naar Lejlighed gives, at naturlig Tilfredsstillelse af den sexuelle Drift er sædelig, Askesen usædelig.»

«Noget umodent Frasevæsen, det meste af hvad der blev sagt i Aften», sagde Bramsen til Holmer; de sade for sig selv og nippede til noget Absinth eller hvad det nu var.

Holmer trak blot paa Skuldrene.

«Hvorfor kom du med dit individuelle *Mj*?» vedblev Bramsen i samme dæmpede Tone; «det var næppe heldigt, det svækkede Virkningen.»

«Du tager fejl», svarede Holmer. «De Folk maa have en Bagdør, hvorigennem de tro at kunne slippe tilbage, naar det skal være; ellers vil de slet ikke gaa frem.»

Trettende Kapitel.

Tymme flytter.

Det var ikke til at holde ud i «Ungdomsly» for Kedsommelighed. Bramsen og andre nye Bekendte, Tymme havde faaet i «Lucifer», gjorde desuden Nar ad denne Stiftelse med dets bondske og naive Væsen. Bramsen, der kunde være forekommende nok, naar ikke det drilske kom over ham, anviste en lille Toværelses-lejlighed paa en tredje Sal i Admiralgade i et Hus, hvor han selv noget havde sin Gang: der var gammelt Bekendtskab mellem ham og nævnte Lejligheds Ejerinde, eller især hendes Datter; de to Damer boede nu i en meget reduceret Tilstand paa Kvisten i samme Hus, og Bramsen havde særlig Grund til at støtte Familien lidt, t. Ex. nu her ved at skaffe en vederhæftig Lejer.

«Jeg havde sgu først tænkt», sagde Bramsen med elskelig Aabenhed til Tymme, «jeg havde først tænkt at pudse den fyldige paa Dem» — «den fyldige», det var Bramsens Benævnelse paa den yngre af de to Damer — «og saadan blive af med hende paa én Gang, men jeg véd ikke — jeg kan ligesom ikke rive mig løs fra hende, og hvad værre er, hun kan sgu ikke undvære

mig, saa det bliver foreløbig ved det gamle; man er for trofast, man er min Salighed for ædel; og Dem kan jeg jo stole paa Lemvig, jeg kender Deres Moral, hæ.»

Tymme havde altid Møje med at undertrykke en Følelse af Ækelhed, naar han var sammen med Bramsen; dog var det blevet ham lettere i den senere Tid, da hans Anskuelser og Smag efterhaanden vare undergaaede en grundig Ændring. Det Maskepi mellem Bramsen og den fyldige kom jo desuden ikke ham ved; Lejen var billig; intet andet ved Haanden; «Ungdomsly» utaaeligt og desuden allerede opsagt. Enden paa det blev, at han skrev til sin Fader om Planen og om forøget Pengebevilling.

Da han i Forvejen var sikker paa Svaret, tog han strax Afsked med Ejlersens og Kammeraterne og flyttede til Admiralgade. Bramsen forestillede de kontraherende Parter for hinanden. Moderen, Fru Winther, smilede paa det huldsaligste; men Frøkenen («Rosalia» hed hun naturligvis), der var et forfarent Fruentimmer og havde Bramsen mistænkt, viste Tymme et iskoldt Væsen for strax at tydeliggøre for B., at hans mulige Planer vare gennemskuede, og at det ikke nyttede ham noget. Og da hun den første Morgen tidlig havde bragt Tymme Kaffen ned, vendte hun sig i Døren og sagde med en kysk Strængthed, der vilde have været højst morsom, hvis den ikke netop var saa højst fornærmelig:

«Jeg siger Dem, Hr. Student, forud bryder ingen Trætte, kom ikke til mig med nogen Fixfaxerier eller den Slags; hold Dem helst fra mig a'; jeg kender Deres Vens Lumskerier. Adiøs» — hvorpaa hun forsvandt, knejsende som en Diana. Tymme blev saa led ved hende, at han lod Kaffen og Smørrebrødet (som hun

sagtens havde tilberedt) staa urørt, og samme Dag akkorderede om, at alle Naturalydelser fra Winthers for Fremtiden bortfaldt. Hvorover et Changement foregik i Familiens Stemning, for den gamle blev nu den iskolde, medens Rosalia syntes mere venlig, dog med en pudserlig Iblanding af Fornærmethed. Thi fuldstændig Kulde fra den kønne unge Mands Side var dog heller ikke Meningen; han maatte saamæn gerne smægte lidt, men skulde bare vide, at det var haabløst.

Bevillingen fra Faderen kom, men i Brevet stod der ogsaa, at det havde «bedrøvet, forarget, ja rystet ham» at erfare Navnet paa det Studentsamfund, Tymme var traadt ind i. — Denne skrev tilbage og berigtigede Faderens Opfattelse af Navnet «Lucifer». Faderen vilde maaske have svaret, maaske ikke — saa fik han andet at tænke paa.

Fjortende Kapitel.

Hvorledes Retten sejrede tilsidst.

Der skulde nemlig være Folkethingsvalg over hele Landet, og Pastor Lemvig havde ladet sig opstille som Venstres Kandidat i den Kreds, hvor han boede; Kredsen var Højres, men den kunde vindes; Venstre var i Fremgang over hele Landet. Lemvig var just Manden: en veltalende Mand, en agtet Mand, en pæn Mand at have staaende paa en Tribune overfor Modkandidaten,

en Sagfører inde fra København, som ogsaa var en pæn Mand. Ja var det alene Lundbyvester og Nabo-sognene, det kom an paa, saa var Sejren vis nok, men længere inde ad København-Kanten saa' det noget anderledes ud, og saa var der de store Hartkornsejere syd i Kredsen, og Præsterne og Lægerne og de andre «fine». Mellem disse var der jo nok en Del, som ikke heller var højre; dem galdt det at vinde, men de maatte saa tages paa en hel anden Maade, end naar Lemvig og hans Ven Politikeren fra Rundby holdt Møder med Bønderne. Naar man bare havde en Mand fra Hovedstaden, lidt fix og morsom, det vilde hjælpe paa den Slags Folk. Naar man vilde vælte Højremanden, maatte alle Sejl sættes til, og saa blev man ogsaa nødt til at faa Socialisterne med (der var allerede ikke saa faa), men dem havde Præsten nu slet ikke Krammet paa.

Da man i Hovedkvarteret i København fik Øje for dette Forhold, udskikkedes en af den rette Slags til at «virke» i Fællesskab med Præsten. Det blev ingen ringere end Kandidat Holmer, Litterat. Det var ellers dennes første Optræden i aktiv Politik; han tog strax fat med vanlig Energi, og nu kørte han og Præsten og Rundbypolitikeren rundt fra Morgen til Aften og «virkede», hver paa sin Maade.

— Tymme var særdeles ivrig for Sagen. Dels var der overhovedet kommet Lyst og Humør over ham i den senere Tid — og dette her angik jo næsten ham selv — og dels haabede han nu at faa Holmer paa nærmere Hold, hvad der var hans stadige, men hidtil mislykkede Bestræbelse. Han var tagen ud til Præstegaarden og hjalp med til alt, hvad man forlangte, og mere til; men trods hans Iver foregik den «store» Ak-

tion stadig ligesom over hans Hoved; han blev aldrig tagen med paa Raad; kun som Budbringer eller deslige blev han brugt; heller ikke kom Holmer til Præstegaarden, men havde til Stadighed sit Kvarter hjemme i København, hvorfra han hver Dag kørte paa Jærnbane ud til sine Møder i Kredsen. Rundbymanden kom derimod jævnlig, og de fleste Ordre fra Hovedkontoret i Præstegaarden udgik ikke, syntes Tymme, fra Præsten selv, men fra Rundbymanden og fra Tante Gine. — Dog kunde det jo være ganske pikant for Tymme at køre om i Sognene som en anden offentlig Personlighed, holde ved Gaardene og sige: Er Per Nielsen hjemme? jeg har Besked om han vil give Møde paa Tirsdag i Lysøje Kro; det er angaaende Valget; farvel, jeg maa skynde mig. Men rigtig tilfreds var han jo ikke.

Holmers Virksomhed var overordentlig. Foruden Møde paa Møde (som han holdt enten alene eller i Forening med Præsten eller Rundbymanden) havde han strax gjort sig til Herre paa «Frihedsbudet»s Kontor, hvorfra æggende Opraab og flot stilede Løbesedler næsten daglig spredtes i By og Omegn; selve Bladet var som forvandlet til en sprudende Agitationsmaskine, dette Blad, hvis største Bedrift hidtil havde været en eller anden Flovse om Højre-Rigsdagsmandens Person eller et lille Drilleri til Herredsfogden eller en gnaven lokal Hentydning. — Dets nye svingfulde akademiske Sprog blev vel ikke forstaaet af Bønderne, men mange af de «dannede» troedes ved Holmer at være vundne for Venstres Sag, og desuden svore de fleste Socialister til ham, og af disse var der flere, end man først havde troet.

Men omkring Teglværket «Knudsminde» en Fjerdingvej syd for Lundbyvester boede en talrig og sluttet

Arbejderbefolkning, der syntes utilgængelig selv for Holmer. De vilde helst have en særegen Arbejderkandidat op, men da de vare for faa dertil, lode de til at ville holde sig udenfor Valget denne Gang. Forgæves forsikrede Holmer dem paa flere Møder i selve Knudsminde Kro, at Lemvig var Frihedsmand til Fingerspidserne; de raabte igen, at han var Præst, og derpaa strandede altid Holmers Bestræbelser paa den Kant.

Dagen kom. Valgstedet var Lundbyvester; den store Tribune var rejst paa Torvet; de i Præstegaarden forsamlede Damer — en Del af Nabobøndernes og nogle af de agerende Personers Koner og Døtre — kunde se den fra et Par bestemte Vinduer, og, naar disse holdtes aabne, kunde Vinden bære saaledes til, at enkelte Udraab og Ord nok kunde opfattes. Dér havde altsaa Damerne klumpet sig sammen og stirrede mod det bølgende Folkehav ude paa Torvet. Tante Gine var der dog ikke; hun havde travlt i Køkkenet — der vilde blive stor Spisning, naar det var forbi — ; og Frederikke maatte jo staa hende bi, hvor ligegyldig hun end var ved det og ved alt andet. Caroline var hjemme i Hulegade.

Naa hvor Damerne rækker sig og strækker sig. Nu er der En oppe! Det er bare Herredsfogden. — — Saa, nu kommer en anden — — og nu er der en ny igen, det er saamæn Kristensen fra Rundby — ja for han er jo Præstens Stiller, hys, sikken skrap Stemme, hys «Hele Landet over», det sagde han, kunde I høre det? «Skulder mod Skulder», det var da tydelig nok; Gud, hør hvor de raaber; ja han kan, den Kristensen Hys: «Folkets umistelige Ret», ja det er ved Gud da ogsaa en Skam, saadan som de

store handler med os; hør: «Grundloven hjemler»
Se nu gaar han ned. — Nu raaber de igen hurra; hys,
det er Præsten selv, hys!

Og tydelig hørtes Pastor Lemvigs sonore Røst, hver Gang Luftningen strøg ned fra den Kant, men det skar ikke frem som da Rundby-Politikeren talte, og Damerne opfattede ikke de enkelte Ord; dog syntes de, det var løftende at høre paa, ligesom i Kirken. Det varede længe. Frederikke kiggede ligegyldig ud og gik strax igen. — — «Hurrah, Hurrah!» nej sikke højt!; han bliver vist valgt. — — Se dér er Rigsdagsmanden, han ser forresten pæn ud — Jamen ikke saa pæn som Præsten —. Vinden bar stærkt ind: «Kongens Ret», «Landsthingets Ret» — — jo pyt — — Er det Hurra, de raaber? Pyt, man kunde knap høre det, han bliver saamæn aldrig Rigsdagsmand mere. Saa, nu er der en ny, hvem er det, ham har jeg aldrig set før. Jo det er ham Litteratten fra København — hør bare hvor de brøler, det er godt hvad han siger. Kunde du høre det da? Nej ikke et Ord. — Se hvor han staar og drejer, det er ligesom han selv morede sig — Nej nu griner de allesammen — og igen — og igen — nu gaar han ned; det var dog voldsomt, som de brølede.

— Kaaringen var forbi. Selvfølgelig til Fordel for Præsten, men det beviste endnu ikke noget; nu sad de og skrev Stemmerne op i Skolens Lokaler. Imens kom Præsten frem over Torvet med en Del Mænd, han havde indbudt til en Hjertestyrkning i Præstegaarden: Stillerne og en Del af de andre agerende.

Frederikke skulde gøre Honnør, hun modtog de fremmede i Stuen. Hun tog dem alle i Haanden, den

ene efter den anden, det havde Faderen paa det bestemteste forlangt af hende. Det var lutter Bønder omtrent, og hun kendte dem alle, men saa blev hun én var, der var hende fremmed, og aldeles forskellig fra de andre, det var Holmer.

Denne traadte ind, nonchalant til den yderste Grænse af hvad der endnu kunde bestaa med Høflighed (for han havde rent ud sagt ikke megen Respekt for saadan en landlig Sognepræsts Hjem), men da han saa' Frederikke, blev han synlig forbavset. Han havde ikke ventet at træffe en saadan Skønhed i Lundbyvester. Thi skøn var Frederikke, ualmindelig ædelformet baade i Ansigtstræk og i Figur. Kun lidet havde hun gjort ved sit Toilette; det var saa usoigneret som det vel kunde være uden just at kaldes sjusket. Han var, ligesom de andre, kommen ind i Stuen med Cigar i Munden; nu kastede han den ud ad den endnu aabne Gadedør — dog først efter at have sikret sig, at hun saa' det. Hun følte Galanteriet, men ikke, at det var tilsigtet; hun rødmede let og begyndte at ønske, hun havde set lidt mere fin ud i sin Paaklædning.

Under og efter Maaltidet talte han meget til hende, dog ingenlunde paa en vedholdende Maade eller saaledes, at det kunde blive paafaldende for de andre; Mændene talte ellers kun med hverandre indbyrdes. Let og interessant talte han, slet ikke om Politik; hun havde aldrig hørt nogen tale saaledes. Hver Gang han berørte et Emne, hvori hun var fremmed (og det var næsten hele Tiden, mærkede hun med forbitret Skamfuldhed), bøjede han hensynsfuld af og følte sig frem; indtil han kom til hendes Romanlæsning, da spurgte han hende

lidt ud, og hun vidste, at han indvendig smilede ad hendes Bogvalg.

Tante Gine og Tymme (der var lykkelig over, at Holmer havde værdiset ham et Par Ord) havde begyndt at løbe frem og tilbage fra Skolen, hver Gang hjembringende vage Rygter om Sagernes øjeblikkelige Stilling. Det begyndte at knibe, hed det. Flere Herskabsvogne rullede forbi Præstegaarden; det var Godsejerne fra Begtrup og Fjøsinge og Aarsholm og de andre sydlige Herregaarde; de foragtede Valghandling og Kaaring og kom først nu for at stemme.

«Det Kram fylder Gud hav Lov ett mer end som vi anner», sagde Gine, idet hun med hvasse Blikke saa' ud efter de fine Vogne.

«Nu er vi lidt under de andre, siger de ved flere af Bordene», meldte Tym, han kom fra Skolen og saa' nedslagen ud.

— Men der kom fire smækfulde Charabanc'er svingende op ad Knudsmindevejen. Det var Arbejderne dernedefra; de var svært lystige og svang en Mængde Bajerflasker i Luften under Brølen og Hurra, idet de rullede forbi Præstegaardens Vinduer.

Saa havde Holmer altsaa d og faaet Bugt med Knudsminde-Folkene, og det uden at sige noget derom til sine Venner. Det var rigtignok en Overraskelse, han havde beredt dem!

Rundby-Politikeren sprang op og raabte: «Det er Sejren! — Skaal, Hr. Litterat Holmer. Det er et storartet Arbejde, De har gjort. Skaal for Dem!» Og saa rakte han sig med et vældigt Ølglass i Haanden ud over en Del mellemsiddende, deriblandt Frederikke, for at klinge med Holmer.

— En Stund forløb, en Stund fuld af Spænding; saa meldte Gine:

«Nu har du flest, Mathís Lemvig; Retten sejrede saawal tesidst.»

Hvilket kort efter bekræftedes fra Tribunen paa Torvet.

Femtende Kapitel.

Hvorledes det alligevel gik med Kredsen.

«Fader», siger Frederikke næste Dag ved Frokosten, hun ser matøjet og bleg ud. «Fader, det er lige saa godt, jeg siger dig det: jeg har lært for lidt. Jeg kan ingenting. Jeg har heller ingen Omgang.»

«Kære Barn», siger Præsten; han ser op, distrait og træt — «kære Barn??»

Gine siger skarpt: «Du har lært alt det, som en dansk Kvinde af Folket har nødde, du har lært det samm som A, og mier te; du er ett bejer end som A; nej du er ett, ett en Krumm.»

Frederikke (til Faderen): «Maa jeg ikke tage til København og gennemgaa nogle ordentlige Kursus et Par Halv-Aar?»

Præsten: «Du — du — gør mig ordentlig urolig; jeg troede ikke»

Gine: «Du er tuntet, er du, aa kom' med sodden nowet nu te di Faahr, nu i Sejrens glade Stund —»

Frederikke tier længe; det arbejder i hende; endelig siger hun, endnu rolig:

«Jeg kunde jo bo hos Tante Erica; hun har ofte nok skrevet derom baade til dig og til mig.»

Gine vil falde ind, men denne Gang kommer Præsten hende i Forkøbet. Han er vred og taler med hævet Stemme:

«Frederikke, du krænker mig. Din Tante Erica har vi ikke noget at gøre med, og det véd du. Güllichs og de Mennesker er af en anden Art end vi. Vi er frisindede; de og alt deres Væsen er reaktionært, ufrit, ufolkeligt. Min Datter skal ikke — — — jeg forbyder dig at tale derom.»

«Ja for *du* er frisindet, Fader!» — skærende, skærende lød hendes korte Latter.

Præsten tav et Øjeblik og sagde derpaa med Vægt:

«Du har Frihed til alt, undtagen til at blive ufri.»

Og han følte sig lindret i sin Forvirring og Bedrøvelse ved denne Frase; glædelige Minder om nogle af hans Ungdoms Sejre i theologiske Samfunds Diskussionsmøder fortrængte for en Sekund nærværende Stunds Bitterhed. — Gine nikkede energisk; saadan kunde hun rigtignok ikke have svaret, skønt hun ellers kunde raa'e Præsten; men hun var alligevel fornøjet over, at han dog var sjæl hjemm', naar det kom til Stykket.

Frederikke sad nogen Tid og stirrede tomt ud i Luften; hendes Ansigtstudtryk var mørkt og stift. Saa sagde hun, koldt og afmaalt, idet hun saa' sin Fader vist ind i Øjnene:

«Kan jeg ikke faa min Mødrenearv?»

Præsten var ved at smøre et Stykke Brød; Kniven gik langsomt hen over Brødet, blev ved at gaa, blev ved. Tymme kom ind; han saa' noget nettere ud paa

de sidste Tider, baade i Paaklædning og Holdning, men slem var han til at staa sent op.

«God Morgen! Aa hvor jeg er dejlig sulten. God Morgen, Hr. Rigsdags men Fader, er du syg?»

Kniven blev ved at gaa hen over Brødet, i samme langsomme Tempo; Hovedet ludede lidt forover, lidt mere, mere endnu — — — nu udstødte alle et forskrækket Raab: Haanden slap Kniven, og Hovedet sank pludselig ned paa Tallerkenen; dér laa det tungt over Smørrebrødet og Kniven. De stimlede forfærdede om ham; Øjnene vare lukkede — «Vand! Vand!»

Men inden Vandet var hentet, kom Præsten til sig selv igen. Han saa' sig lidt forundret om, sad derpaa stille, som om han tænkte, rejste sig saa og sagde venligt: «Naa velbekomme Jer. Jeg maa nok ind i Kontoret, der er meget Arbejde, jeg skal have fra Haanden — »

De hørte ham trække Skuffer ud og rumstere lidt, som om han søgte.

Et Kvarters Tid efter kiggede de ind i Kontoret; han havde ganske mod Sædvane lagt sig paa sin Sofa. Der laa han nu og sov fast, med Tæppet trukket op over sig.

De hentede alligevel Lægen og fortalte ham Historien, begyndende med Brødsmøringen. Doktor Meinke saa' paa den sovende, følte hans Puls og sagde: «Hm. Hm. Saadan et lille — Tilfælde. Hm. Antagelig noget overanstrengt. Det er endnu ikke noget, men han maa ikke overanstrengte sig; det maa De skam passe paa.»

— Gine kom ud fra Kontoret; udenfor stod Fredrikke og lyttede. «Du er et Skaahn», sagde Gine, idet hun gik forbi hende.

I tre stive Timer sov Præsten. Saa kom han pludselig ud af sin Dør, rask og velfornøjet at se til. Frederikke havde siddet udenfor Døren med Kinden presset mod den, et Bytte for to modstridende Følelser, Trods og Anger. «Du her, mit søde Barn?» sagde han i sin kærligste Tone og kyssede hende paa det smukke Hoved. Da mærkede hun, at han ikke kunde huske det mindste af deres Strid om Formiddagen.

«Frokost!» raabte han muntert ud i Køkkenet. Mad blev sat frem, og ingen gjorde nogen Bemærkning om hvad Tid det var paa Dagen; han spiste med udmærket Appetit.

Men midt under Smøringen af et Stykke Brød blev han ligesom betænkelig. «Hør», sagde han, «jeg maa ind og arbejde; der er noget, som skal gøres.» Saa gik han ind. De hørte ham atter trække nogle Skuffer ud af Skrivebord og Chatol og tage en Mængde Papirer frem.

Doktoren kom af sig selv næste Dag. Præsten havde siddet og arbejdet hele Formiddagen — og igaar Aftes ogsaa — med en Mængde Papirer og Dokumenter, som ellers ikke kom frem paa hans Bord. «Ja der er skam meget at passe paa, Valgsager, Rigsdagssager, og saa jo en Kapellan nu», sagde Lægen og gik ene ind i Kontoret.

Dér var han en halv Times Tid og kom saa ud igen. Han saa' meget alvorlig ud.

«Hør nu, Frøken Lemvig, og De, Hr. Lemvig, og De Jomfru Lemvig — for De er maaske i nogle Ting den fornuftigste — Naa. De maa nu ikke blive forskrækket. Men — Deres Fader skal ikke ind til

Rigsdagen. Han kan skam ikke taale saa meget paa en Gang.»

«Ikke ind til Rigsdagen?» sagde Gine lidenskabeligt.

«— for ser De», sagde Meinke, «han maa nu nedlægge sit Mandat. Han har allerede lovet mig det.»

Da blev Gine ude af sig selv af Forbitrelse. «Det sæjer De», raabte hun, «for det De er Højrmand. De vil narre Kredsen fra Venstre og over til Højre!!» — Gine havde kendt denne skikkelige lille Doktor i lige saa lang Tid som hun selv havde boet der i Huset; men der var ikke den Ting, hun ikke kunde tiltro det lumpne Højrerak, særlig i denne politiske Tid.

Doktoren blev ganske forbløffet over en saa uventet Beskyldning; han fik ikke en Gang Tid til at blive vred, før Frederikke sagde til Gine: «Fy, det er en Skam», hvortil ogsaa Tymme sluttede sig med en protesterende Brummen.

«Ja lad nu det være godt», sagde Gine noget nedstemt i Tonen, menende med disse Ord en Afbigt; grundigere ønskede hun ikke at gøre den. — «Men

— e — han Kappelanen da, vi alt har skrøwn om?»

«Hm», svarede Meinke, «hør, véd De hvad — han kan saamæn gerne komme alligevel. Lad De bare Pastor Lemvig beholde ham. Indtil videre.»

De saa' paa hverandre. Men Meinke sagde, idet han hurtigt gik ud ad Døren: «Der er saamæn ingenting i Vejen, bare ingen Overanstængelse eller saadan noget; det maa De skam passe paa.»

Det var en forskrækkelig Historie for Kredsen, da det blev bekendt, at Pastor Lemvig saa pludselig havde set sig nødt til at nedlægge sit Rigsdagsmandat. — I Gang igen med Valgapparatet! Mange kastede deres Blikke paa Kandidat Holmer, der nu allerede var en gryende politisk Berømtthed. Han blev virkelig opstillet og gjorde atter Vidundere af Farten rundt og af Veltalenhed og Avisagation. Socialisterne vare voldsomt ivrige for ham, men Bønderne trevnere end forrige Gang, særlig i de vigtige Sogne omkring Lundbyvester. Her havde Gine udtalt til forskellige Storbønder, der kom i Præstegaarden, at denne Holmer alligevel ikke var rigtig folkelig. — Og saa skete det da, at den pæne Sagfører fra København vandt, og Kredsen igen blev højre.

«Frihedsbudet» insinuerede derpaa (Holmer var da rejst og havde ingen Skyld i denne Taabelighed), at Pastor Lemvigs Læge o. s. v.; Doktor Meinke anlagde Sag — det var hans første og sidste Optræden i Politiken —, og Bladet ifaldt en større Mulkt, som dog blev eftergiven af den skikkelige Mand. Hvorpaa han til Tak blev haanet i «Frihedsbudet», og strængt misbilliget (for overdreven Ædelhed) i «Lovligheden». — «Saa længe jeg derfor kan røre mig», plejer siden Doktor Meinke at sige med en for ham usædvanlig Lidenskab, hver Gang denne Episode berøres, «saa længe jeg derfor kan røre mig og er i Besiddelse af mine Aandsevner, skal jeg vide at afholde mig fra Politik under enhver somhelst Form. Politik er noget Jux, mine Herrer, det er skam vist!»

Sextende Kapitel.

Gine.

Medens al denne Forsmædelighed foregik udenfor Præstegaarden, gik det ganske godt fremad med Patientten derhjemme. Han havde begyndt at prædike igen, skiftevis med Kapellanen — en meget vakker ung theologisk Kandidat Hansen, som havde faaet Bolig i Huset —, og kunde ogsaa varetage en Del andre kirkelige Forretninger. Han var venlig og god mod alle, især kærlig mod Frederikke. Tymme kom ofte for at se til Faderen, undertiden ledsaget af Holmer, der efter sit første Besøg i Præstegaarden havde begyndt at vise sig forekommende og næsten kammeratlig mod Tymme. Det var pænt af Holmer, der jo havde saa mange Ting at passe, at han gav sig Tid til at besøge Præstegaarden; han var mageløs taktfuld og elskværdig; og den Kulde, som den ubøjelige Gine viste ham, lod han til at overse.

Tølløses kom derimod ikke; de havde faaet et Barn dér — «det var lige knapt og napt, det slog til med Tiden», sagde de hos Smedens. Hver Dag var der En fra Præstegaarden nede i Hulegade, enten Gine eller Frederikke, eller ogsaa Præsten selv; og altid medbragtes Levnetsmidler eller noget mere.

Det var Husfællernes Opgave at faa Præsten saa meget som muligt fra at bestille noget, men hver eneste Dag, nemlig ved Frokostbordet, kom denne sælsomme Uro over ham, og saa maatte han ind i Kontoret til

sine Papirer og Dokumenter. Han havde faaet den Vane at dreje Nøglen af indvendig.

Lidet anede han, at Frederikke tit stod udenfor med bankende Hjærte og knugede sig op til Dørkarmen; og lidet anede hun, hvilke Papirer hendes Fader sad og famlede saa ivrigt iblandt, med sin upraktiske Haand.

— En Dag aabnedes Kontordøren pludselig indefra, og Pastor Lemvig kaldte ud, med uvant Ængstelighed og Uro: «Gine! Gine!» — Til Frederikke, som strax stod hos ham, sagde han smilende og ligesom undskyldende: «Jeg véd ikke, hvordan det har sig med mig i Dag, jeg kan næsten ikke tænke — naa det er vel ogsaa det Rigsdagsvæsen, der staar for» —

Rigsdagsvæsen, der staar for! Det var jo vild Tale!

«Gine, Gine!» raabte han utaalmodig ud ad en Dør. Og da Gine var kommen ind i Kontoret til ham, hørte Frederikke ham sige: «Hør, du maa vist komme og hjælpe mig med dette her; jeg kan ikke rigtig komme ud af det i Dag.»

Frederikke tænkte: «Altsaa Gine først og Gine sidst» — og fuld af Bitterhed mod Gine, sig selv og Alverden fjærnede hun sig, op paa sit Værelse, til sine Bøger — de Bøger, Kandidat Holmer havde laant hende.

— Næste Formiddag sad Gine over tre Timer inde hos Præsten ved det gaadefulde «Arbejde». I den Tid var hun kun én Gang ude for at give Ordre i Køkkenet. Hun kom end ikke ud for at se den efterlevet; Følgen var, at Stegen blev brændt, noget, der næppe var hændt forhen under Gines Regimente.

Efter Bordet sagde hun til Præsten: «Nu tror A,

te A ka' sjæl», og gik ene ind i Kontoret. Præsten gik lidt omkring og saa' aandsfraværende ud; han kysede Frederikke et Par Gange i forbigaaende, men sagde ingenting; saa hittede han paa at spadserere hen til Tølløses i Hulegade.

Da han kom tilbage igen, hørte Frederikke ham ytre til Gine: «Naa?» — paa en egen ængstelig, barnlig Maade. Gine sagde ingenting, og ingenting fik man ud af hendes Miner. Frederikke var for stolt til at spørge, men følte det som en dyb Krænkelse, at man holdt hende udenfor, hvad der var paa Færde. Saa gik hun op til sine 3: Holmers Bøger. — Tymme var i København og vidste heller ikke Besked om de underlige Forretninger i Kontoret.

«Mon — ikke — vi skulde tage en Prokurator?» spurgte Præsten.

«Hva sku det nøtt?»

Nej hvad skulde det nytte? Sagen var saamæn let at overse. Præsten havde blot at komme frem med alle de Værdipapirer, han havde liggende i sine Skuffer: Obligationer, Aktier og rede Penge; ligeledes med Opgivelse af sine forskellige Embeds-Indtægter, saa skrev Gine det altsammen op paa et Papir. Item med alle Regninger, Forpligtelser, Gæld — af hvad Art nævnes kan — der var en slem Kolonne af Regninger eller Opgivelser fra «Frihedsbudet»s Trykkeri, og andre græselige Udgifter i Anledning af Valget —, saa skrev Gine ogsaa det op paa et Stykke Papir.

— Det var en Maanedstid eller mere efter hint «Til-

fælde» ved Frokostbordet, men kun tre Dage efter at Gine havde begyndt at tage fat. Gine kaldte paa Præsten; hun havde siddet i Kontoret og ordnet en hel Mængde Dokumenter og Papirer i forskellige Bunker paa Skrivebordet. Han stod nu ved Siden af hende, der sad i hans Stol ved Bordet.

«Du kaldte paa mig, Gine, er der noget, jeg skal hjælpe dig til at finde?»

«Nej nu er'et godt. Hvis du ett har fler Papirer saa véd A nu Beske'en.»

«Naa det er vel ikke slemt?»

«Aaller har A kint en Mand, som had minner Red paa si Saager.»

«Det er sandt», sagde Præsten ydmygt; «jeg har ikke holdt det i Orden, nu skal det blive bedre for Fremtiden. Resultatet er vel ikke saa slemt?»

«A har wæt i dit Hus i jen Snes Oer, og fler endda, og aaller har A wist Beske'en om de hæ, fahr i Verden. — Du fik med din Kuen de 10,000 Kroner, hæ stoer, og sihn manne Peng hver Oer', aa Stohl og Bohr aa Klæjer aa Saager, og saa har du sat i et stuer stuer Embede.»

«Børnene har kostet, og — og — jeg véd ikke hvortil det er gaaet, men — — Gine, jeg har ogsaa gjort meget — meget . . («godt», vilde han have tilføjet, og med Rette, men han sænkede tavs Hovedet). — Og saa har jeg jo dog vist endnu det meste af hvad Børnene, hvad vi . . .» (hans Stemme rystede, og han kunde ikke fuldende Sætningen).

«Hæ stoer skrøwn de 90,000 Kroner, som æ Bahr fik, da den gamle Gulliken hun død', og det var i kongelige Obligationer . . .»

«Det var jo dig selv, Gine, der fik mig til at støtte den Folkebank og til at sætte Penge i alle de mange Aviser, og til . . og til . . .»

«Jøsses Mand», afbrød Gine ham skarpt, «A tint, te du var stenrig. Er det dæ eller mæ, som er ham sjæl?»

«Ja men bedste Gine, jeg har jo Aktier for det næsten altsammen, undtagen den Folkebank, der gik fallit.»

«Ja du har bragt det godt i Filter aahlsammen. — Hæ stoer alle de drøwele Akter eller hvad du kalder dem», — hun læste en Række Numre op for ham — «eller har du fler?»

«Nej det véd du jo godt; men . . .»

«A var hos Købmand Petersen, og han laante mæ et trykt Papir, hvor alle Akter er skrøwn op hvad de er værd nuomtider, og han ga mæ Beske'en paa hudden man regner'et ud, og det har A gort, og hæ stoer'et, om ellers min Regning slaar te, og de gør'en. Værsgo aa se sjæl.»

Præsten tog Papiret med rystende Haand; strax efter slap det ud af Fingrene og faldt flagrende ned paa Gulvet. Gine tog det op; hun hørte ham sige: «Æ Bøhn!» — og det var første Gang i en hel Menneskealder, han havde talt paa sit jydsk Fædremaal.

Hun saa' ikke hen til ham, men sagde — og hendes Stemme var dæmpet og forunderlig blød, af jydsk at være —:

«Mathís», sagde hun, «A har hat dæ kiær fra den Tid vi var smo Bøhn og leged sammen paa Vildbjerg Hed, og det wist du ett a. Du drow til Kiøwenhavn og bløw en stuer Mand og gywted dæ mæ en aahn.

Saa død' hun, og A var dæ en trow Tiennestekvinde i i jenogtyw lange Oer. Og nu æ A en gammel Minnisk, og du ogsaa. Ett ska A forlad dæ i di Uløk, og heller ett di Bøhn. Faawest har A sjæl megen Skyld i de' hæ. Gud naade os skrøwele Minnisker aahlsammen.»

Men Præsten hørte ikke denne Tiltale; han var sunken sammen i Lænestolen.

Syttende Kapitel.

Tymme Rekrut. — Beslutter at blive Forfatter.

En ypperlig Tid, Rekruttiden! — Trods de uundgaaelige Ubehageligheder, Strabadser m. m. hører man næsten altid Folk, der have gennemgaaet den Tid, istemme denne Dom. Og jo ældre de bliver, med desto større Kærlighed mindes de hint frejdige Afsnit af deres Ungdom. Det er maaske især Folk af den studerende Stand («eller ligestillede»), som have Betingelserne for ret at tage den Tid, som den skal tages.

For den, der besidder Sans for det humoristiske, frembyder Rekruttiden en Række af Smaa-Oplevelser, der siden aldrig vil forsvinde af hans Erindring, og hvormed han bagefter ofte kan more sig og andre.

Han kommer i Situationer, og der paalægges ham Hverv, som paa den pudserligste Maade afstikke mod hans borgerlige Livs-Vaner og Sysselsættelser,

og han føler, at han har godt af det. Han træder i nær Berøring med en Stand, Underofficererne, hvis djærve Sprog vel vil forbløffe ham, men hvis ofte ligefrem geniale Humor vil skaffe ham mangen Latter af den Slags, der ryster Mellemgulvet og gør munter for hele Dagen, og han vil til Slut lære at holde rigtig af denne pligtopfyldende, kraftfulde og originale Race Mænd.

Er man selv sund, da vil man føle dette Livs Tarvelighed, Punktlighed og stærke fysiske Udvikling ligefrem som en Vellyst. Jeg havde nær sagt: og er man ikke sund, da bliver man det.

Og har man Sans for Poesi, for Naturens og Fri-luftslivets Poesi, da tilbyder Rekruttiden Lejligheder nok til Nydelser af den Slags. Eller kan jeg nogen Sinde glemme Stemningen fra hin Sommernatstime, da jeg stod Skildvagt paa Smedelinien? Klokken var vel 1—2; Nattens hele dybe Mørke hvilede under de tætte gamle Træer rundt omkring En og over En og under En, det var sort og ensomt, som midt i en Skov. Men Midten af Voldgraven viste en blank klar Flade; det var Himmelens Morgengry, der allerede spejlede sig dér, blank som Staal. Og nu hørtes det første Skrig af en vaagnende Smaafugl, og derpaa, næsten som ved et Taktslag, toge dens glade Kammerater fat: Koret voxede i Styrke: her og hist og overalt sang og klang det; jeg husker, hvorledes Tonerne skare grelt ind igennem Tavsheden og Mørket. Dog ikke helt Mørke længer: jeg skimtede nu det gamle Asketræs knudrede Arm strakt langt ud over Voldgraven; jeg saa' hin blanke Flade midt paa Vandet udvide sig og tilsidst rødme; jeg lukkede, blændet, mine forvaagede

Øjne et Øjeblik, og da jeg aabnede dem igen, se, da var det Morgen! i et Nū en herlig, sommerfrisk Morgen! — Og strax hørte jeg den ventede Afløsningspatrouilles taktfaste Trin. Løvet raslede under dem, nærmere og nærmere.

Eller husker du, gamle Soldaterkammerat, om du kommer til at læse dette, husker du den Mundfuld frisk Luft, der vankede, naar vi i Aprilmorgenernes Raakulde, Klokken 5 $\frac{1}{2}$, omme ved Postene bag «Stjerne-Stokken» stod og vaskede Hoved, Hals og Arme? *Et hæc meminisse juvabit!* Og saa den sunde Varme, der bagefter gennemrislede os; og for Øjet den maleriske Kontur af Kastelsvoldens lange Trærække!

Heller ikke kan du have glemt Udmarscherne gennem den dønnende Kastelsport, og Alléen lige udenfor af de fintløvede, solbeskinnede Ahorntræer (eller var det Elm?), Frokosthvilene paa Fælleden, og — ja og efter den afsluttede Dag: Retrætens lange, ekkogivende Tøner, og saa tilsidst den dybe sunde Søvn paa den haarde Soldaterseng. Tilstaa, at du aldrig har sovet saa godt senere paa dine Dunpuder.

Tymme havde indrettet det saaledes, at hans Rekruttid begyndte den April, der faldt først efter hans Ar, tium; saa kunde nemlig ingen bebrejde ham, at han ikke tog Philosophicum i rette Tid; et godt Paaskud-hvormed han endog beroligede sin egen Samvittighed.

Han kom til at synes umaadelig godt om den nye Levevis. Den var en Velgerning for hans store stærke, men noget forsømte Legeme. Heller ikke havde han noget

imod den hvilende Følelse af Ansvarsløshed, der er over Rekruten, hvis Handlinger næsten alle ere foreskrevne, ikke selvvalgte.

I fulde Drag nød han det meget Friluftsliv; og den stærke Følelse for Naturskønhed, der havde boet i ham fra Barn, men i en Række af Aar ligesom havde været tilbagetrængt, den vaagnede igen. Den vaagnede igen paa en Maade, der overraskede ham selv: den vilde have Form i Tanker, i Billeder, i Ord, i Rhythmer, kort sagt, han havde Trang til at digte. Han havde næppe skrevet et Vers siden han kom fra «Ungdomsly», og hine Lejlighedssange erkendte han nu for daarlige.

Han vidste jo nu i det hele taget — fra «Lucifer» nemlig — at Poesi, og da allermest den lyriske Naturpoesi, som nu fristede ham, var en dum, forladt Genre, under det moderne Menneskes Værdighed. Hvorfor han ogsaa tappert afholdt sig fra at sætte Pen til Papiret. Men det kribledes i ham.

Da det ikke var vanskeligt ved Tymmes Bataillon at skaffe «Nattegn», deltog han regelmæssigt i «Lucifer»s Aftenmøder; men en endnu langt større Opmuntring havde han i, at selve Holmer havde begyndt at nedlade sig til ham, ja han var begyndt at komme til Holmer! En Gang havde han spist til Aften hos denne store Mand sammen med Bramsen og Meyer og andre af Aandens ypperste!

Der havde den Aften været samlet en Del af de yngre, dem nemlig, af hvis Begavelse Holmer kunde vente noget! iblandt dem havde Tymme været og som de andre tilbragt Aftenen i tavs Lytten efter, hvad Overmenneskene talte om.

Holmer var en rundhaandet og elskværdig Vært,

men selv hans Gæstfrihed var Agitation og Tendens. Naar han, som her, bortkastede al Forsigtighed og Forbehold, syntes han de unge allermest fængslende. Paradoxet har en begejstrende Magt over Ungdommen, blot fordi det er Paradox. — Talen var naturligvis om Aandsliv og Litteratur. Der var et Par af de tilstede-værende unge, der gave sig af med at skrive æsthetiske Kritiker i Bladene; dem gav Holmer Raad:

«Vor Kritik skal være partisk, netop det; vi skal drive det dertil, at det at være udgaaet fra vor Kreds bliver en nødvendig Betingelse for at reussere i Litteraturen. Vi er ikke neutrale. Vi føre Krig.»

Eller: «Der udkommer en Roman fuld af sexuelle Udmalinger, skriv: «en nobel Bog, en fornem Bog», («fornem» er et godt Ord, men brug det ikke for tit). — Omvendt: det, Folk kalder Kyskhed, Fædrelands-kærlighed osv., brændemærk det ved dertil egnede Adjektiver; jeg saa' forleden «uappetitlig» anvendt med Held paa noget saadant.»

«Adjektiver som: «ideal», «løftende» og den Slags — brug dem altid nedsættende. Det kan gøres som jeg selv skrev en Gang: «et grundkedeligt og idealt anlagt Menneske». Naar Folk vænner sig til at se den Slags Adjektiver i Selskab for Exempel med «kedelig», saa ophører de at elske dem, og med Navnet følger Tingen, véd De nok. Vi maa erobre deres Epitheta. — Meyer har i sin sidste Bog følgende om en moderne ung Pige: «Hun var sød og «frivol»; fortræffeligt; «frivol» bliver i Selskab med «sød» til noget rosende. Det er det omvendte.»

Til vordende Forfattere gav Holmer nogle faa praktiske Raad:

«Det staar altid i en vordende Forfatters Magt at gøre Reklame for sig selv, bedre endnu end vi kan gøre det. Kompromittér Dem, gør en eller anden Streg, væk Forargelse, saa Folk taler om Dem i Byen, udgiv saa Deres Bog, saa skal De bare se. «Daarligt» Rygte er bedre end intet Rygte. Men ganske vist, til at kompromittere sig rigtigt hører der ogsaa Talent. At blive skældt ud er bedre end at forties. Lad Dem blive kaldt fræk, saa vil De blive læst. — Man kan ogsaa kompromittere sig ved selve sin første Bog; sørg for, at den bliver et Slag i Ansigtet paa den offentlige Moral; De maa gerne gaa videre end jeg; i Deres Alder kan De ikke gaa vidt nok.»

— Det var i det Selskab lidt pinligt for Tymme, at han ene ikke endnu havde udført noget, ikke en Gang saa meget som holdt et rigtigt Foredrag i «Lucifer». Han følte sig overset, og dog maatte Holmer vel have nogen Forventning om ham, ellers havde han ikke inviteret ham.

Dog, han skulde — !

Ja, nu havde Tymme besluttet det paa Hjemvejen til Kastellet.

Arten? — Aa, Arten var jo given. Den nutildags værdigste litterære Sysselsættelse var den kritiserende. Ikke Bladkritik; højere op: en Bog, en Bog!

Udskudt pludselig, som en Brandpil over vort forsumpede Folk!

Kritisk Gennemgang af hele den danske Litteratur?
— Aa nej dog; der var jo et vist Forarbejde at gøre;

unyttig Tidsspild. Og hvorfor overhovedet om Litteratur? — Men Moralen da? de gængse Moralbegreber? Prægtigt, prægtigt; dér kunde man tage fat strax.

Nu Titelen? — «Gammel og ny Moral». Aa, det saa' lidt — der var ogsaa en Gang noget, som hed «Gammelt og Nyt», det stod hjemme i Faders Bogskab. «Ny Ethik»? — «Moderne Ethik»? — Halløj: «Moralen efter Gennembrudet»? — «Gennembrudsmoralen»? Føj, det minder om Gennemsnitmoral. — «Sædelighed i moderne Forstand»? Saa' Fandens godt ud. Jævnt, sanddru, ukritikabelt (meget godt). Stolt i sin jævne Sanddruhed. Ukritikabelt i sin stolte — stop, han havde nok faaet for megen Vin hos Holmer.

— Næste Morgen meldte han sig som Kompagniskriver. Han havde længe haft Tilbud derom, men vraget det. Nu kom det ham tilpas, for saadan en Kompagniskriver behøver bare at møde et Par Timer daglig paa Kontoret; ellers er han en fri Borger — i alt Fald om han er gode Venner med Sergenten paa Kontoret.

Attende Kapitel.

Forfatter og Kritiker.

Alt pranger det med vældige Bogstaver paa 1ste Side i det 1ste Kollegiehæfte: **Om Sædelighed i møderne Forstand.** Derpaa dypper Tymme Pennen fem — sex Gange, gnider Panden, dypper igen og — gaar ud at spadserere.

«Hovedreglerne for mit Arbejde», tænker han, «skal være: Kort og knap Stil, stræng Stil, fornem Stil. Og nyt fra først til sidst: ingen Tanke tænkt før. Nøgtern, concis, hvert Ord som et Kølleslag. Ubarmhjærtig Logik. — De Ord smagte han rigtig paa. Knap. Nøgtern. Ubarmhjærtig. Kølleslag. Og stolt holdt han Hovedet, medens Øjnene tindrede.

«God Morgen, Lemvig, er De begyndt?» — Det var Bramsen, der gik til sin Skole (denne store Mand gav Timer, det have andre store Mænd før ham gjort). Tymme tænkte: «Jeg maa have plapret noget ud i Aftes.»

Bramsen vedblev, idet han pikkede Tymme oven i Hatten: «Det arbejder nok derinde i denne gigantiske Hjerne — farvel, vil ikke forstyrre Dem.»

«Ligemeget», tænkte Tymme, «jeg skal nok forbavse dem alligevel.»

— I Skolen havde han altid haft let ved sine danske Stile (undtagen det orthografiske), naar han først fik begyndt. Og saadan gik det ogsaa her; det fortnede godt for ham; han skrev Dag efter Dag, i al sin Fritid.

Bramsens jævnlige Drillerier, naar de mødtes i «Lu-

cifer» eller paa Trappegangen i Huset i Admiralgade, snarere smigrede end ærgrede ham.

«Heller ikke i Aften nippe til Glædens Bæger?»

«Nej, ikke i Aften.»

«Menneske! Hvad en Aand som Deres foretrækker for vore fordums Nocturner, maa være af en overordentlig Beskaffenhed, en diabolisk Vellyst. — Ah! jeg har det! — Mand, De staar i Begreb med at forbløffe Verden?»

Tymme benægtede det beskeden.

«Jeg ser det dog i Deres Blik! — dette Blik! — Mand, De har grebet Pennen!»

«Aa ti nu stille.»

«Farvel! Il! hjem til Værkstedet! Hvert Minuts Ophold er Synd mod den Helligaand. Afsted!»

Bramsen tænkte, da Tymme var gaaet: «Det bliver sgu noget slemt Tvebaksmad, han laver sammen. Fersk Fyr; faar aldrig den rette Vildt-Smag. Begriber ikke, hvad Holmer vil med ham.»

Da der var gaaet tre Uger, syntes Tymme, at nu var 1ste Del færdig; saa skrev han det rent og skrev «1ste Del» udenpaa. Saa gjorde han et stort Punschesold hjemme i Admiralgade for nogle udvalgte Soldaterkammerater (Nattegn til 1), thi festlig og sød er Bevidstheden om at være Bæreren af noget stort, der om føje Tid skal udfolde sig for Verden. Og næste Middag opsøgte han Bramsen — thi det er endnu sødere at have en fortrolig, og Bramsen havde drillet ham tit nok til at fortjene Fortrolighed — og bad ham møde 7—9¹/₂ i Admiral-

gade, saa vilde han betro ham noget og bede ham gennemlæse og han tilstod rødmende Sandheden.

Men det var ikke noget for Bramsen. Den Maade at tilbringe sin Aften paa syntes han slet ikke om. Det drillske Lune afløstes af et gnavent, men han turde dog ikke saadan grovelig støde Holmers Protegé.

«Det er vel ikke langt, det, Værket?»

«Nej, ganske kort», svarede Tymme naturligvis. Det er kun 1ste Del, jeg er færdig med. Og det er renskrevet.

— — En begyndende Forfatters Følelser under en andens Læsning af hans Produkt, den stjaalne Skotten, den tvungne Laden-som-ingenting osv., alt det er vel kendt og ofte beskrevet.

Strax efter at have set Overskriften sagde Bramsen (istedetfor at blive begejstret): «Naa ja», og saa kilede han paa Texten med en lille Gestus af Utaalmodighed. Efter at have læst en Side forlangte han et Blyant og gav sig tavs til at rette hist og her, somme Tider udstødende smaa ærgerlige Udraab. En Gang saa' han op; «De kan jo ikke stave, Menneske, nu har jeg rettet tre Tredækkere.» «Ja men Indholdet?» spurgte Tymme, hvis Mod var nede ved Frysepunktet. «Aa Indholdet!» var hele Svaret. Og videre kilede han, i forfærdelig Fart, af og til mekanisk rettende og samtidig brummende, som om det var over en af sine Skolestile.

Selv da han kom til hint Sted, Side 25 ff., hvor Forfatteren med ubarmhjærtig Logik beviser, at det, der i Almindelighed kaldes «at forføre», i Virkeligheden er ligesaa sædeligt som enhver anden fri Paavirkning

af et andet Menneskes frie Beslutning, — item at Kvindens frie Hengivelse kun udenfor Ægteskabet rettelig kan kaldes en Sædeligheds Akt, eftersom den først da er adlet ved moralsk Mod», — og dér, hvor Forfatteren tilsidst tager Flugt til Skildringen af den sædelige Højhed i et Elskovs-Samliv, frit indgaaet og frit afsluttet — — selv da kunde Bramsen tie og rette og kile paa.

Det hele varede knap tre Kvarters Tid, saa rejste han sig ilsomt og pustede: «saa!»

Tymme ventede, at der dog skulde falde et Ord, men Bramsen tog bare sin Overfrakke paa og forlangte en Cigar. Tymme holdt Tændstikken for ham — Hænderne dirrede — og ventede endnu. Det var ikke til at udholde; saa spurgte han tilsidst.

«Aa», sagde Bramsen, gaaende ned ad Trappen.

Medens Tymme stod og grundede paa det «Aa», styrede Bramsen atter sine Fjed op ad Trappen, listede ganske sagte forbi Tymmes Dør, op ad Familien Winthers til. Et Par Gange stod han stille, som om han betænkte sig. Oppe ved 4de Sal stod han stille igen, mumlede «Næ» med et Udtryk af Lede og gik langsomt ned ad Trapperne. Han lukkede sig ud af Gadedøren med sin egen Nøgle — han havde et umaadeligt Knippe.

— Men hint «Aa» holdt Tymme vaagen den største Del af Natten. Henad Morgen havde han dog fundet den eneste rimelige Forklaring: Bramsen var misundelig, det var det hele. Bramsen havde altid været Egoist i højeste Grad, blaseret, snæversindet og ufri. Nej, Tymme vilde gaa til selve Holmer; ja endnu i Morgen. Dér var Frisind, Højhjærtethed, den sande Dømmekraft.

Nittende Kapitel.

Højere Instans.

Kl. 1 næste Dag stod han, angst og bange, med sit Manuskript udenfor Døren til Holmers Kontor i «Fin de siècle's» Avislokale. Skønt Holmer endnu kun var næstkommanderende ved nævnte Blad, var hans Kontor dog mere besøgt og en vigtigere Helligdom end selve Hovedredaktørens. «Aabent 1—3» stod der. Ja vist var Kontoret aabent, men «Kandidaten kom nok ikke i Dag.» «Hjemme hos sig selv?» «Vidste ikke.»

Skulde han nu driste sig til at opsøge ham i hans Hjem? — Tymme mindedes Holmers venlige Protektion i den senere Tid; altsaa afsted ud paa Gl. Kongevej. «Ikke hjemme; rejst paa Landet; kommer vist hjem senest i Aften.»

Forgæves altsaa for den Dag. Ind igen til Byen. Da han kom forbi Syd-Stationen, strømmede Folk just ud. Men se! dér! ja ved Gud, det er ham selv. Det forekom Tym ganske bestemt, at Holmer fik Øje paa ham, men derpaa pludselig gjorde et Sving for at undgaa ham; dog det maatte jo være Indbildning. At standse Holmer nu fandt han imidlertid ikke passende.

Men den næste Dag Kl. 1 fangede han ham paa Kontoret. Og hvilken Modtagelse! Inden Tymme kunde faa sit Ærinde fremført, hed det gemytligt:

«Halløj Soldat! Hør Lemvig, jeg talte igaar Aftes om Dem med Bramsen, og jeg kan fortælle Dem, at jeg just vilde have fat i Dem i Dag.»

«De — mig?»

«Ja. Denne Bramsen har nok (han smilede lidt skælmisk — hvor det klædte ham!) faaet Lov til at læse et vist lille Arbejde — — Naa, jeg kan ikke med Sandhed sige», tilføjede han med aaben Ugenærthed, der borttog det ubehagelige ved Ytringen, «at han just roste Deres Afhandling, men han gjorde mig dog nysgerrig. Manden kunde jo for Exempel dømme forkert, man har set saa galt før. — Maa jeg selv læse det?»

Himmelglad svarede Tymme: «Jeg har den saamæn her. Det er 1ste Del.» Og ud kom 1ste Del af Frakkens Inderlomme. Holmer smilede og tog Manuskriptet. Derpaa saa' han ud, som om Audiensen passende kunde være forbi, men Tymme, der med Fryd saa' sit Aandsfoster hvile i Mesterens Hænder og vilde nyde Situationen saa længe som muligt, sagde naivt med et varmt Blik paa Hæftet:

«Det bedste, det vil sige det — det — egentlige, det tror jeg nok er Side 25 og følgende.»

«Naa, saa det er det bedste, lille Lemvig; ja nu faar vi se», siger Holmer og smiler paa ny.

Pavse, under hvilken Tymme føler, at nu bør han gaa, men saa synes han, at han dog endnu kan bemærke, at han havde set Holmer igaar Eftermiddag, da han kom fra Sydbane-Stationen. — Holmer synes at studse, som om han bliver ubehagelig berørt, men tager sig hurtigt i det og siger med Liv:

«Ja det er sandt; jeg var i Lundbyvester; jeg skal hilse; aa jo, det stod taalelig godt til.»

«Har De igen været ude at se til Fader? Det var rigtig kønt af Dem, som har saa travlt. Det er smukt af Dem.»

«Aa», siger Holmer. — Atter Pavse; nu er der

intet Paaskud længer; Tymme gaar. Han tænker paa sit Manuskript og dets Modtagelse: «Se det er noget andet. Ja de største er aldrig saa «vigtige» som de næststørste.»

Meget forundret vilde Tymme være bleven, om han havde anet de Betragtninger, Holmer samtidig anstillede ham angaaende:

«Denne unge Bondelømmel, køn og stærktbygget. Ja Kønheden kommer nu ikke Sagen ved. Men des mere Kræfterne. Flegmatisk og saa videre? Hm. Næppe af Natur, kan være blevet det af Dovenskab og Forsømmelse. Formodentlig i Grunden hidsig; saadanne Følelsesmennesker er uberegnelige. Eneste Broder og alt saadan noget: han bliver desperat, det er der ingen Tvivl om. Uf, jeg ser ham, naar Instinktet først er sluppet løs, styrte efter mig som en Tyr, Dag efter Dag. Minsæl Skandale. Og Folk vil more sig, mest mine egne

Om dette Tøjeri (han kastede et Blik paa Manuskriptet) virkeligt skulde kunne bruges til en Smule Kap-sun? — Næppe — dog —»

«Kom ind», sagde Holmer højt til en indtrædende. Men siddende paa sin Stol, med Ryggen til den nyan-komne, fik han dog Tid til at gennemløbe med rutinerede Øjne Side op og Side ned i Manuskriptet. «Værs'god at tage Plads; strax til Deres Tjeneste» —

(Ved sig selv, da han havde fundet Side 25)
«Men her. Ja her maa Stop, man maa jo næsten kunne binde ham efter dette, lad mig se — funtus — forfængelig; Lucifer. — Ja her staar rigtignok «det bedste», lille Lemvig.» Og med et Suk, der lig-

nede et Lettelsens, lagde han Manuskriptet under en Brevpresser.

Derpaa vendende sig til den ankomne med et frisk og elskværdigt Smil:

«Ah Cohen, hvad melder De oppe fra Norge?»

Tyvende Kapitel.

Sædelighed i moderne Forstand.

Tirsdag den — —

Kære Lemvig!

Deres modige Afh. har interesseret mig mere end Br. Jeg maa vel tilegne mig den for Lucifer? Vil De selv oplæse nogle Partier af den f. Ex. paa Lørdag; nøjere herom naar vi ses. Lgl. om dens senere Skæbne. (Nogle uvæsenlige sproglige Ændringer maa jeg vel gøre paa egen Haand p. Gr. af knap Tid?) S. u.

Deres heng. H.

Onsdag den — —

Kære Hr. Kandidat Holmer!

Gør med Afhandlingen hvad De vil, og De maa rette saa meget De synes er rigtigt, dog nødig det S. 25 ff. Jeg er meget taknemlig og stolt over Deres varme Ros, det er noget andet end cand. Bramsen. Maa jeg komme og hente den i Morgen, for jeg vilde gerne læse den nogle Gange igennem og øve mig.

Og faa at vide, hvad jeg skal springe over under Oplæsningen, det er ikke saa let, naar man staar deroppe. (Altsaa nødig S. 25 ff.)

Deres taknemlige og ærbødige
Tymme Lemvig,
Student.

Som Følge af denne Korrespondance fandtes samme Aften følgende Opslag i «Lucifers» Lokaler:

Oplæsning paa Salen.

Lørdag førstkommende vil blive oplæst Brudstykker af en Afhandling Om Sædelighed i moderne Forstand af Forfatteren, Hr. T. Lemvig. Opl. begynder Kl. 9.

Tymme læste Opslaget. «Forfatteren Hr. T. Lemvig». Hans Hjærte svulmede. «Forfatteren, Hr. T. Lemvig».

«Store Mand!» sagde Bramsen, «hvad staar De dér og betragter med synlig Glæde? I fire Minutter har Deres Aand været naglet til dette Papir; hvad mon . . .»

Tymme vendte sig hurtig om og traadte ærgerlig tilbage.

«Ah — Deres egen Apotheose!! ja saa forstaar jeg» — han lo højt, gik derpaa hen til Holmer og gav sig til at tale med ham.

— — — —

«Hør Bramsen», sagde Holmer, «jeg handler aldrig uden bestemt Hensigt. Det maa være Dem nok. Og jeg beder Dem navnlig paa Lørdag tæmme Deres bekendte Lattermildhed.»

«Ja men»

«De vil gøre det, naar jeg udtrykkelig anmoder Dem derom.»

Bramsen gjorde en Grimace. Han kunde ikke lide Holmer, men var afhængig af ham.

Tymme havde begyndt sin Oplæsning. Stemmen var ængstelig, der manglede Tonefald, og det gik for hurtigt; det bar næsten Præg af Udenadsopremsning. De fremmeligere Tilhørere mærkede snart, at Tankerne vare Opkog af lutter Ting, de allesammen kendte fra de luciferske Møder eller Fin de siècles Artikler. Ikke en Gang Stilen var god. Man begyndte at se paa hverandre, om det ikke snart kunde være betimeligt at gøre saa smaat Løjer med den Forestilling. Men Holmers Opmærksomhed og Bramsens overnaturlige Alvor gjorde Folk betænkelige, om der dog ikke maaske var noget i det. Den fuldkomne Mangel paa Bifaldslyd eller nogen Slags Opmuntring fra Auditoriets Side gjorde Oplæseren beklemt om Hjertet; men han satte sin Lid til Side 25 ff., som ogsaa Holmer havde raadet ham til at læse højt, langsomt og med Vægt.

Da han begyndte paa dette Afsnit med sin nye vægtfulde Betoning, mærkede han en Bevægelse nede i Salen i Omegnen af hvor Bramsen befandt sig; det kunde være livlig Sympathi, men det kunde ogsaa være Begyndelsen til et Udbrud af Munterhed. I det samme klang et kraftfuldt og opmuntrende: «Hør!» fra Holmer; hin Bevægelse lagde sig strax, og flere «Hør!» lode befriende op til ham.

«. . . . Derfor siger og paastaar jeg, tvært imod

den gængse Opinion, at det frie Elskovsforhold mellem Mand og Kvinde er det eneste, der er værdigt for vor Tid. Bort med Ceremonierne ved dets Indgaaelse; de ere kun bevidst Løgn eller i bedste Tilfælde dum Overtro; og fremfor alt bort med Hindringerne for dets Ophør, naar Parterne ikke synes om hinanden længer. Man tillader Venskabet at være frit; hvorfor lægge Slave-lænker paa Elskoven? Man taler om «Forførelse», men hvorfor har jeg mindre Ret til at bevæge en Kvinde til frivillig at dele Elskovs Vilkaar med mig, end jeg har til at bevæge en Mand til at slutte Venskab med mig; begge Dele er lige frivilligt, skulde jeg mene. Med Fornuften paa min Side trodser jeg Opinionen og erklærer herved højtideligt: Skulde jeg opleve, at en Moder, en Datter, en Søster til mig fulgte Naturens Bud og frivillig indgik et frivilligt Elskovs-Forhold til den Mand, hun bar Elskov til: ald rig vilde jeg lade Vanens Fordom faa Magt over min Fornuft, men jeg vilde tilraabe hende: «Du har handlet ret!»

«Hør!» lød det fra Holmer, og en Bifaldsmumlen paafulgte; nogle klappede endog i Hænderne.

En ganske løjerlig Fornemmelse havde paatrængt sig Tymme under denne svingfulde Passus: han syntes, det var ikke ham selv, der læste, ikke hans egne Sætninger; ikke hans egne Tanker. Hvor ofte han end havde repeteret denne Passus, saa kendte han den ikke som sin; det var, som om han læste op af en vildfremmed Bog.

Denne samme underlige Taage var over ham Resten af Aftenen.

Han hørte kun dunkelt, hvad den sagde, der derefter besteg Talerstolen; det var en kort Tak til Foredragsholderen fra et Medlem af Bestyrelsen. Han drak

et Par Glas Toddy i Selskab med en eller anden; huskede senere ikke med hvem. Han gik derpaa hjem uden at erindre, om nogen havde talt til ham om hans Foredrag, eller at have nogen tydelig Forestilling om, hvorledes det i det hele egentlig var blevet modtaget.

Et og tyvende Kapitel.

Façon.

Oversergent Dahl sad næste Formiddag (Søndag) i sin Lejlighed i Kastellet og læste Fin de siècle til sin Kaffe.

«Hvad Satan, Lemvig, skal De nu have Nattegn igen?» sagde han til en indtrædende Rekrut.

«516 vilde gerne bede sig fri for hele Natten; jeg er Kompagniskriver, Hr. Oversergent.»

«Hm. — Er De den Lemvig, der staar i Avisen i Dag?»

«Vel, Hr. Oversergent».

«Saa er De vel temmelig lyk nu, hvad?»

«Nej, Hr. Oversergent.»

«Det vil jeg ogsaa anbefale Dem, for det kunde let træffe sig, at De fandt Deres Overmand. — Ja, saa kan De blive fri i Nat. — Stop lidt, hvad Satan, møder De upaaklædt hos Deres Oversergent?» — En Skulderstrop var uknappet; Tymme bemærkede det og bragte det rødmende i Orden.

«Ja saa kan De gaa. Træd af. Stop, har De været til Renlighedsparade i Morges?»

«Nej, Hr. Oversergent, jeg er Kompagniskriver.»

«Hm. Lad mig se Deres Læderrem. Hm. Kunde være finere. De er nok ikke saa stor til at pudse Tøjet, som til Foredrag. Træd af.»

Og efter saaledes at have hævdet den militære Stands Overlegenhed over alle civile Foredragsholdere i hele Verden og dog vist den dannede Mands Hensyn overfor Videnskaben vendte Oversergenten sig igen til sin Avis, medens Tymme lykkelig i Hu ilede ud af Kastellet og hjem til Admiralgade. «Mit Ry er allerede over hele Byen», tænkte han undervejs, og det var det eneste, han tænkte. Han mente, at Folk allerede vendte sig om efter ham paa Gaden.

Hans Lyksalighedstilstand var begyndt allerede i Morges, da han første Gang var hjemme. Da havde han forefundet paa sit Bord Morgennummeret af *Fin de siècle*, det maatte være sendt ham ved Holmer selv; der maatte «staa noget». Aa hvor han styrtede sig derover; dér, dér var der understreget med Rødkridt. — — — Han huskede senere, at der ogsaa havde ligget et Telegram i Konvolut til ham; han huskede meget godt, at han havde set det — men det andet, det andet gik foran, og saa havde han glemt Telegrammet. —

Og efter at have slugt den lille Avisartikel og derpaa repeteret den en halv Snes Gange, havde han besluttet at gøre sig en glad Dag, en rigtig lang Festdag. Derfor havde han atter ilet til Kastellet for at skaffe sig Nattegn, og det var nu hans Agt at fare Byen rundt og faa fat i et Par Kammerater fra Lucifer (af dem, der havde været Vidne til hans Triumf igaar — for det havde altsaa været en Triumf), derpaa en stor Skovtur med Middag, paa den dejlige Augustdag.

Men var det hans Agt at fare Byen rundt og faa fat i nogle Kammerater, hvorfor styrede han da sin Kaas hjem igen til Admiralgade, hvor han havde sin Fin de siècle liggende?

Ak, behøve vi da at undskylde vore Forfængeligheder endog overfor os selv? Tymme udfandt, at han maatte hjem først, at det var for tidligt endnu at indfinde sig hos Kammeraterne, medens dog Klokken — naa, nu stod han da hjemme og gennemlæste atter hin Artikel:

Fra «Lucifer»s Møde igaar Aftes.

Igaar oplæste i Studenterforeningen «Lucifer» Hr. Stud. phil. Tymme Styrbjørn Frode Lemvig 1ste Del af sin med nogen Forventning imødesete Afhandling om Sædelighed i moderne Forstand. Afh. er en Krigserklæring mod de gængse, af Kirken og Dumheden opfostrede Anskuelse om Sædelighed; Forf. talte om Ægteskabet og om den fri Forbindelse paa en Maade, som vilde forbløffe Spidsborgerne; han er en helt igennem moderne Aand. Den Sympathi, hvormed Tilhørerne sluttede sig til Hr. Tymmes Synsmaader, er et nyt Vidnesbyrd om, hvilken Del af Studenterverdenen der bærer Fremtidens Fane.

Efter Forlydende agter Hr. Lemvig ikke at udgive sin Afh. for Offentligheden; mindre, tro vi, af Frygt for Samfundsmagtens stupide Forfølgelseslyst end fordi han vil oppebie endnu modnere Frugter af sin Aand. Vil saaledes kun «Lucifer»s Medlemmer nyde godt af nævnte Afh., saa vil paa den anden Side Offentligheden fra nu af fastholde Hr. Tymme

Lemvigs Navn i Erindringen som en løfterig ung Mand, der paa en eklatant og uigenkaldelig Maade har valgt sit aandelige Stade og markeret den Bane, han vil og maa følge i Fremtiden. Vi ville ikke glemme Hr. Tymme Lemvig.

— Der er en Draabe Malurt i enhver bredfuld Glædens Pokal. Dette «efter Forlydende agter Hr. Lemvig ikke at udgive sin Afhandling», hvad skulde det til? hvem havde sagt det? — Naa, men ellers! «Krigserklæring». Ha, betragtet som krigsførende Magt! «Moderne Aand». «Nyde godt af». «Offentligheden fra nu af at fastholde . . .» — Han gik nogle Gange op og ned ad Gulvet, næsten febrilsk i sin Glæde — «løfterig ung Mand, der paa en . . .», ja hvad var det nu der stod Han maatte endnu en Gang hen og se det efter; læste saa det hele en Gang, to Gange — skammede sig endelig og forlod ilsomt Stuen, angst for endnu en Gang at fanges af den fristende Avis. — Og nu ud at faa fat i Kammeraterne! og saa en stor, festlig Dag — tilskovs, tilskovs i det herlige straalende Solskin!

Men hjemme ligger det forglemte Telegram paa hans Bord.

Det blev en stor Frokost i Lyngby. Derpaa en endnu større Middag i Skodsborg. Champagnen skummer, og Kammeraterne, «Vennerne», smigre for Tymme, der har trakteret med alt. Drømme om Storhed og Hæder blande sig i Champagneskummet, falske og uægte

som dette. Og hjemkomne til Byen kende Vennerne et godt Sted, hvor der er unge Kvinder og mere Champagne.

— Da han ene, i den dybe Nats Stilhed, famlede sig op ad sin Trappe, dannede hine Drømme endnu ligesom en flimrende Atmosfære om hans Bevidsthed. Lampen blev tændt; han vidste ikke, at han selv gjorde det; han vidste ikke, at han sad ved Skrivebordet, dampende af en Cigar og stirrende tomt hen for sig. Han var Drømmenes Bytte; de samlede sig i Kreds om ham som en lang Række underlige Ansigter, i Kreds om den drukne unge Mand; Ansigter, ophidsede af Vin, dog sløve og medtagne af Nydelsens Overmaal. Men da den unge Mand mekanisk fæstede sit Blik paa hint glemte ubrudte Telegram, da kom der et pludseligt Udtryk i de underlige Ansigter: de samlede sig tættere om ham, de stirrede forventningsfulde paa ham; og mens han læste, slugte de ham med Øinene — —:

«Kære Broder. Fader besvimed igaar Formiddag i sit Værelse. Bragtes i Seng. O kære Broder, han hensov nu i Morges Kl. 7. Venter dig snarest.

Frederikke.»

Drømmene opløftede i Kor et Skrig, og fore bort.

Tilbage i Stuen blev den lydløse Stilhed, rædselsfuldere end højlydte Skrig. Og den lydløse Stilhed samlede sig etsteds og antog langsomt Form: noget blegt, noget højtideligt, noget urørligt: en død Mands Ansigt: Faders Ansigt. Fader! — Død!

Hvem skreg? — Den døde Mand lader sig ikke kalde tilbage. Han ligger derhenne i Hjørnet, hvor Sengen staar, derhenne under det hvide Lagen.

Og i hele Stuen er intet andet end den døde Mands Leje, med Liglagenet over. Intet andet. Jo: en halvberuset Yngling, den døde Søn; og Cigarrøg, Champagnedunst — og Væmmelse, Væmmelse efter nylig nydt Vellyst.

To og tyvende Kapitel.

I Kirken.

Den unge Kapellan, Kandidat Hansen, har talt, kønt og naturligt, i den lille Købstadkirke over den kransemykkede Ligkiste. En Nabopræst har ogsaa talt: Tankerne vare de traditionelle, Foredraget med gammeldags Salvelse; men en Varme, som var ægte, sporedes dog; Menigheden var rørt, thi den afdøde var agtet og afholdt.

Tymme sidder med den nærmeste Slægt — Søstrene, Svogeren, ogsaa Onkel Leonard — i Stolen lige ved Koret. Tymme er forlængst fremmed for de kirkelige Synspunkter; det synes ham forunderligt at høre om Livet efter Døden, om Dommen, om en almægtig, algod levende Fader i Himlen; det er som længst glemte Eventyr fra Barndommen; Eventyr, ja, men en Gang troede; Illusioner, men en Gang dyrebare.

Ere de ikke dyrebare endnu? Vilde han ikke ønske,

at han endnu troede dem? Og tror han dem virkelig ikke mere? Slet ikke?

O, hvor det er grændseløst vemodigt at høre Præsten tale om «Guds rige Naade». Og den klare, af ingen Skygger brudte Sol straalere ind ad de mangerudede Vinduer og falder paa de hvidkalkede Vægge, ret som for at illustrere Præstens Ord. Saaledes straaede jo ogsaa Solen ind, da Tymme som Dreng sad i samme Stol; ak, nu er han rigtignok klogere. — Klogere? er han det nu ogsaa?

Her var det ogsaa, her paa Gulvet foran samme Stol, at han lovede «at forsage Djævelen og alle hans Gerninger». Et taabeligt Løfte, et Løfte bygget paa en uvirkelig Ting — — — taabeligt, maaske; hvem véd dog, om det ikke havde været bedre, om han havde holdt det; han vilde i alt Fald have været mindre ulykkelig nu.

Og Præsten taler om den afdødes Hjerterenhed og Levnedrenhed; Tymme sukker, uhorligt, i sit inderste Hjærte. Hvorfor sukker han?

Ved hans Side sidder Søster Frederikke; hun er meget, meget bleg. Søster Caroline dernæst; uden andet Udtryk end det af Bekymring og Forkuelse, saaledes som man ser det saa tit hos Folk af Almuen. Tante Gine, fattet, men dybt bedrøvet, sidder ved hans anden Side.

«Fader- og moderløse» lyder det fra Præsten; der gaar et Stik gennem Tymmes Hjerter; han skjuler Ansigtet i sine Hænder; Taarerne pible ud mellem Fingrene. — «Men i Himlen har I en kærlig, en almægtig Fader» «ja var det saa vel»,

sukker Tymme og føler sig endnu tusinde Gange mere forladt.

En Haand griber hans i Smug, er det Frederikkes? Nej, Frederikkes er fin og blød; det er Tante Gines haarde og ru Haand, der holder ham.

Ende paa anden Del.

TREDJE DEL

TREDECI

Første Kapitel.

Brevvexling.

September, den

Kære Hr. Kandidat Holmer!

Jeg er meget forundret over Deres Godhed. Lige hjemkommen fra Lundbyvester ligger der Tilbud til mig, nemlig fra Skolebestyrer Blom, om 18 ugentlige Timer i Smaaklasserne i Dansk, Geografi og Historie, at tiltræde, naar jeg til Oktober er færdig med min Værnepligt, hvilket De har skaffet mig, som jeg ser af Hr. Bloms Brev. Det er rigtignok smukt af Dem. Han skriver at han ikke kan give mig mere end 50 Øre Timen at begynde med, men jeg er dog glad over at fortjene noget. Ja nu maa jeg arbejde for Brødet. De har altsaa vidst, at vi Sødskende sidder daarligt i det, mens vi tænkte, vi var rige. Men der var kun lidt efter stakkels Fader. Gine, det er Jomfruen, men vi kalder hende nu Tante Gine, vi tilbød hende nogle Penge, men hun vilde ikke modtage noget, hun bliver foreløbig i Præstegaarden og bestyrer Huset for Kapellanen, Hr. Hansen, og Frederikke flytter med det første ind til Tante Erica (min Moders Søster, en af Güllicherne, og hun har tilbudt Frederikke at bo hos sig). Men

saa véd jeg ikke, hvad der skal blive af Gine. Jeg er ogsaa meget bekymret for Caroline og Tølløse (min Svoger, véd De), de er meget fattige og fik vist næsten alting oppe fra Fader. Hun hjælper ham med Arbejdet! Ja det er jo ingen Skam, men Gud véd om Tølløse er rigtig god ved hende, især nu efter disse sørgelige Begivenheder, og hun skal igen have en lille. Min Onkel Leonard (en af Güllicherne, som er reaktionær men alligevel en god Mand) vil hjælpe mig med Penge til at tage statsvidenskabelig, ogsaa Tante Erica og en anden Onkel, som er Herremand i Fyn, vil hjælpe til. Jeg skammer mig derover, men er ganske nødt dertil. Ja paa mig hviler nu Byrden af Familien.

Jeg skriver saa meget til Dem, Hr. Kandidat Holmer, skønt De har saa travlt, fordi jeg har ingen fortrolig. Jeg er Dem taknemlig for hele Livet, fordi De er den første, der skaffede mig noget at fortjene.

Nu maa De ikke synes, det er underligt, hvad jeg nu vil skrive, eller at Brevet bliver noget langt, skønt De har saa travlt. Men jeg trænger saadan til Deres Venskab, jeg vilde saa gerne komme Dem nærmere. Jeg er saa forfærdelig ene, og jeg véd ingen, som rigtig holder af mig, uden maaske Frederikke og saa Tante Gine, men det er jo kun Kvinder, og jeg trænger ogsaa til en Ven. I Skoletiden havde jeg en, men vi kom bort fra hinanden; og en Onkel, jeg holdt meget af, er vist ogsaa vred paa mig. Ingen af de senere bryder jeg mig om, vil De skænke mig Deres Venskab? Jeg er kun ringe overfor Dem, men alligevel, vil De?

Det har været saa underligt med mig lige fra Faders Begravelsesdag. Det begyndte i Kirken; jeg kom til at længes efter min Barndom, gid jeg kunde leve om igen. Hvad kalder man det, naar Erindringen om gamle Dage, da man var uskyldig — jeg véd godt, det er et taabeligt Ord — men naar alt saadan noget har en Magt over En, saa at man ligesom gaar og græder indvendig. Jeg kom forleden til at gennemlæse mit Manuskript om Sædelighed o. s. v. om igen, og det var akkurat ligesom en anden, og ikke jeg, havde skrevet det. Og dog er Anskuelserne deri jo bevislig rigtige, og jeg viger naturligvis ikke en Tøddel fra dem, det kan De stole paa, men jeg véd dog ikke, hvordan jeg skal fortsætte. Strax da jeg kom hjem fra Lundbyvester, tænkte jeg næsten paa at brænde Afhandlingen, og dog forsikrer jeg, at jeg fastholder mine Anskuelser i et og alt, det maa De aldrig tvivle om, for saa vilde jeg jo være en Pjalt. Jeg skal ogsaa nok fortsætte, men jeg trænger til at være sammen med Dem og høre Dem tale.

Ja nu tør jeg ikke trætte Dem længer, men forbliver

Deres inderlig hengivne og taknemlige

T. Lemvig.

September, den

De forsikrer to Gange, at De ikke er rokket i Deres «Anskuelser». En Gang havde været nok, roligst havde jeg været ved slet ingen Forsikring. De har været under kirkelig Indflydelse, og Forholdene undskylder en momentan sjælelig Blødagtighed,

men at De endnu, efter saa mange Dage, synes anfægtet, foruroliger mig lidt. Kirkelig Rørelse etc. etc. er en undskyldelig Ting, maaske ogsaa en behagelig Ting, men, fortsat, vil den ende med at angribe just Anskuelserne, og bør derfor fjærnes. Vær en Mand, og husk, at De tilmed offentligt og litterært staar inde for disse Anskuelser. At ændre Kurs under saadanne Omstændigheder er ikke blot (som De selv rigtigt bemærker) pjaltet, men ogsaa — farligt. Jeg ønsker udtrykkeligt at have dette fremhævet, thi om kort Tid vil formodentlig «Anskuelserne» blive satte paa en vis Prøve (ligesom ogsaa ganske vist Deres Venskab, dog dette er jo underordnet). Kort sagt, Deres Livsanskuelse faar De forsyne med Konsekvens, thi ellers ramler det hele sammen om Dem, og tilbage i Ruinerne staar kun hin «Pjalt», og det i en ret umulig Stilling.

Til Slut, i Anledning af Deres: «Taknemlighed for hele Livet»: Aa jeg be'r.

Deres

Holmer.

Til Hr. Student Lemvig.

«Hvad mener han dog med det?» tænkte Tymme og læste Brevet om igen. Det var, som om en kold Luftning slog ham i Møde fra Papiret: — ikke et Ord om Venskabet, han havde bedt om, uden: «dog dette er jo underordnet»; var det en Afvisning? Nej, det var blot Holmers Maade; alt personligt holdt han udenfor, naar Talen var om Principer. Ja men hvor koldt alligevel! Næsten haanligt; aa Snak, det var jo ogsaa blot hans Maade. — Nej! der var noget

uhyggeligt, ligesom truende; hvad er det for en «Prøve» han sigter til «om kort Tid»?

«Meget vel», tænkte Tymme, «jeg skal bestaa den»; og han begyndte næsten at glæde sig dertil, paa en egen ungdommelig kamplysten Maade at længes efter denne Prøve paa hans Livsanskuelsers Fasthed. Han saa' nu i Holmer en Slags «Hassan, den Gamle paa Bjerget», der prøver sine Tilhængere til Oprykning i højere Vidsomsgrader, og med en Adepts Iver rustede han sig til med Fasthed og Konsekvens at tage imod, hvad der nu maatte komme; en taalelig theoretisk Prøve, naar alt kom til alt — tænkte han.

— September løb ud, og Tymmes Soldatertid med den. Saa begyndte han, ikke uden Frygt og Bæven, sine Timer i Bloms Skole, gik ogsaa paa Universitetet, læste saamæn ogsaa en Del paa sine Fag hjemme; men han tænkte mest paa Holmer og «Prøven». Adspørge ham havde han ikke ret Mod til.

Andet Kapitel.

Tante Gine kommer endelig en Gang helt ind i
Dagligstuen.

«Vil Frøkenen ikke sidde lidt?» sagde Jomfru Jutta til Tante Erica. Hun havde purret lidt op i Ilden, trukket Gardinerne for Vinduet og truffet forskellige andre Smaaforanstaltninger til Iværksættelsen af den lille

Eftermiddagssiesta, som Tante Erica i den senere Tid (hun begyndte at mærke Alderen) plejede at hengive sig til, naar Dagen blev graa. «Sidde lidt» var det mellem dem vedtagne Ord; Tante Erica satte Pris paa Oprettholdelsen af den Fiktion, at hun aldrig sov paa den Tid af Døgnet.

«Aa jeg véd ikke», svarede Tante Erica og syslede lidt med en Tændstikæske, som om hun tænkte paa at tænde Lampen og give sig til at arbejde. Jomfru Jutta rullede derpaa Lænestolen (det var Bedstemoder Göllichs gamle) lidt nærmere hen til Kaminen og forsvandt tavs til sit eget Værelse. — Saadan gik det til hver Dag.

En temmelig hæftig Ringen paa Entréeklokken.

Paa denne Tid Visit? — Jomfru Jutta hørtes at parlamentere med nogen i Entréen. Tante Erica strøg en Tændstik af til Lampen; nu maatte vel Siestaen opgives.

Ind kom (fulgt i Hælene af Jutta, der forgæves havde søgt at komme foran, til regelmæssig Melding) — ind kom noget, der i Halvmørket skimtedes som et kvindeligt Væsen, temmelig lille, men saa overnaturlig bred og ligesom tilbygget paa Siderne, at Tante Erica blev ganske nervøs og tabte den brændende Tændstik.

«A sku' aflewér' de hæ» hørtes en kendt og ikke kær Røst; den syntes lidenskabelig og ophidset.

«Men Jutta, hvorfor har du ført den Pe — Vil du tænde Lampen, Jutta.» Og nu aabenbarede sig Gine Lemvigs Skikkelse; hun var bebyrdet med to fuldtladede temmelig store Kurve, desuden med en Del Æsker og Pakker, og gjorde i det hele Indtryk af at have en 4—5 Arme, alle behængte.

Der stod altsaa Tante Gine, og det var første Gang,

at Tante Ericas Dagligstue saa' hende inden sine Vægge. Hun udtømte med febrilsk Hurtighed, paa Bord, Stole, Gulv, Indholdet af Kurve og Pakker: Kjoler og andre Dame-Klædningsstykker kom op fra Kurvene; Brocher og Smykker fra Pakkerne. «A sku aflewér' de hæ — de hæ — og de hæ»; og hun skyndte sig, som om hun brændte sig paa hvert enkelt Stykke. Da det var tilendebragt, sagde hun: «Gud ha' Low», foldede derpaa Armene over sit Bryst og betragtede Tante Erica stift, idet hun samtidig rystede over hele sit Legeme.

Tante Erica stod foran hende og saa' paa denne Scene med overordentlig, men nu behersket, Forbavselse. «Hvad betyder alt dette, Jomfru Lemvig?» sagde hun.

Men saa kendte hun en Broche, hun en Gang havde givet Frederikke, og blev nu i høj Grad urolig. «Hvad bety — hvad bety —» stammede hun og satte sig ned.

«Jow, for hun, Caroline, vilde absolut ett ha de Ting, skönt Tølløse, det Skaahn, vilde tving hinner.»

«Men for Guds Skyld — vil De ikke sætte Dem, Jomfru Lemvig — er der hændt noget? hun er da ikke død eller saadan noget? — Aa, Jutta, vil du ikke gaa lidt.»

Tante Gine var bleven rolig at se til. Hun havde ikke taget sit Blik fra Tante Erica.

«Næj, Frøken Gülliken. Frederikke er ett døh'. Hun er det, som er wahr.»

«Gud», sagde Jutta, hun vendte sig i Døren og blev staaende.

Tante Erica var en zart Dame; hun stivnede og saa' paa Gine med aaben Mund.

«For hun æ — hun æ —.» Men ogsaa Gine var saa hjærtetreben, at hun maatte sunde sig lidt. «De maa da wid', Frøken Gulliken, te hun Frederikke, hun — hun æ løwen.

«Løben? — løbet? — hvad mener De?» sagde Tante Erica forvirret; men samtidig slog Jutta Hænderne sammen og raabte: «Jøsses Kors i Himlens Navn!»

«Jow for den Bengel, han Kandidaten, han Holmer, han har forført hinner, og de er løwen væk sammen. Sodden er'et, Frøken Gulliken.»

Tante Erica blev bleg, rejste sig halvt op og sank atter ned; hun var besvimet.

Tredje Kapitel.

Hvad Tante Gine videre foretog sig.

Tante Gine havde ikke regnet med Besvimelser eller fysisk Svaghed hos dem, af hvem hun fordrede Bistand og hurtig Handling. Hun betænkte sig da paa, hvor hun nu skulde hente den, da Tante Ericas glippede, men saasom det at betænke sig aldrig hos hende var ledsaget af Uvirksomhed, syslede hun samtidigt med den besvimeede Dame, og først da hun saa' hende vel i Hænderne paa Jutta og Pigen, ilede hun afsted.

Hvorhen? — Tymme? — Nej til Onkel Leonard!

hos ham ventede hun sig større Resoluthed. Hans Bopæl? hun havde glemt at spørge Tante Ericas Piger derom — naa det behøvedes jo heller ikke; dér var jo en Urtebod; maaske havde de en Vejviser. — Det hørte med til hendes Stolthed ikke at ville være nogen forbunden; derfor vilde hun først købe noget dernede; og det var karakteristisk for hende, at hun selv nu tænkte paa, hvad der kunde være til Brug i Husholdningen hjemme i Lundbyvester. «Halvt Pund Stangsæbe, værsgo; Vejviser, værsgo.» — Ud paa Gaden igen; flere Gader; Forespørgsler; flere Gader igen. Endelig — —. Obersten ude. — Hvor? — Vidste ikke. — Kort Betænkning; maatte hun laane et Stykke Papir? tak; Blyant havde hun. «Gine Lemvig melder Frederikke er løbet væk med Holmer.» Hun glemte Konvolut; Sedlen blev overgivet uden videre til Tyendets Beskuelse.

Saa. — Hjem. Hjem? nej ikke Tale derom; Tym. Men hun maatte jo dog have telegraferet til Lundbyvester, for hvis — for hvis — — ja hun kom vist ikke hjem idag. Forespørgsel om Telegrafkontoret; Gader, mange Gader. — — Og nu til Tym. Folk saa' efter hende, som hun løb Gade op og Gade ned.

Her er hans Dør, ingen lukker op; ingen hjemme!

Men nu svigtede Kræfterne hende; hun sank aldeles udmattet om paa Trappen udenfor Døren. Dog hendes Tanker arbejdede lige rastløst — hvad var der dog at gøre, hvad var der dog at gøre?

— Rastløst, rastløst; det snurrede rundt for hende, det gjorde ondt i Hovedet. Og hun havde hele Dagen været uden Hvile, næsten uden Føde. Nu sad hun saa godt, aa saa godt og blødt — — og det er

paa Trappen, og det er næsten Nat, og det er mørkt, en styg raakold Oktoberaften — aa hvor det er godt at hvile; bare ikke falde i Søvn; ak ak Mathís's Datter, Mathís's egen Datter! — Og det bliver ganske bælmørkt.

— — — Da Tymme kom hjem et Par Timer senere, havde han nær snublet over noget, der laa eller sad paa Trappen udenfor hans Dør. Han strøg en Tændstik af — «Gine!! Tante Gine!! her! sovende i Mørket og i Kulden! Gine dog, Gine dog!!»

«Aa jøsses, aa bette Baahn, hvor er A dow? — Aa A arme Minnisk, nu howser A —»

«Ind med dig i Varmen dog, Tante Gine!» Han lukkede op og ledte hende ind ved Haanden. Ak, der var ingen Varme derinde, men kold Uhygge og inde-lukket Tobakslugt. «Vent lidt, Tante Gine, til jeg faar tændt», og han slap hende, mens han rodede med Lampen.

Døren stod endnu paa vid Gab ud til Trappegangen. En Mand kom forbi, ned ad Trapperne; ved det flimrende Skær af Lampen, der netop tændtes, saa' han Tymme og en utydelig Kvindeskikkelse derinde. «Ahah-a-a» sagde han; «ikke ueffent, Hr. Lemvig; Illustration til Deres smukke Afhandling — Praxis og Theori, hvad?» — og væk var Hr. Bramsen.

«Aa jøsses da, jøsses da, hudden ska A faa sawt'et?» Tymme maatte hen at støtte hende; hun rystede og var lige ved at segne.

«Aa ja da, aa ja da da — hun Frederikke»

Og da hun havde faaet det sagt, undredes hun over den Maade, hvorpaa han tog det. Hun havde ventet, vel ogsaa ønsket, et Udbrud af rasende Hæftighed, men

i samme Nu et saadant Udbrud virkelig var ved at trænge sig frem, i samme Nu følte Tymme sig lammet, bagbunden, udleveret til en stærkere, udleveret med samt Anskuelse, Følelse, Vilje, Handleevne. Inden i ham raabte det: «Nej, dette er dog altfor rædselsfuldt. Hævn, Hævn over Forføreren!» — «Vist ikke nej», svarede en anden Stemme, «hvad er det hele? Ting, som du og alle fordomsfri Mennesker» «Ja men det er min Søster; min Søster!» skreg den første Stemme. «Derfor lige naturligt og — sædeligt; Vanens Fordom, véd du nok, Side 25 ff.», haanede den anden. Og Tymme stod ubevægelig og meget bleg.

«Hva vil du nu gyhr', Tym?» spurgte Tante Gine.

Men var hun forundret over hans Tavshed, da blev hun det endnu mere over det, han svarede (med saadan en underlig død Stemme):

«Gøre? — gøre? — Naa, det bedste er foreløbig at komme til Hvile, især du; saa tales vi ved i Morgen; i Aften udrettes der dog ikke noget. — Du skal ligge i min Seng; jeg sover brillant i Lænestolen.»

Alt dette blev sagt saa overmaade roligt og syntes i sig selv indlysende fornuftigt. Tante Gine skottede til ham (han havde under Talen vendt sig fra hende); hun beundrede denne mandige Ro og tænkte: nej Mandfolk kan dog bedre end vi Kvindfolk; i Morgen vilde han gøre Underværker, han og Onkel Leonard; saa behøvedes hun ikke.

«Frels hinner!» bad hun med en Kvindes Overtro til Mandens Kræfter.

«Frelse? — naa ja — foreløbig skal du drikke dette, Tante Gine;» han skænkede hende et Snapseglass Cognac, fandt ogsaa nogle Kiks; hun spiste med Iver. —

Derpaa tog hun lidt af Tøjet af sig og lagde sig i Tymmes Seng; denne satte sig i Lænestolen med en Frakke over sig; Benene paa en anden Stol.

Al den mandige Ro, hvormed han havde imponeret Tante Gine, var forstilt; i Virkeligheden vidste han hverken ud eller ind.

«Ska du ett' sløkk' Lampen, søde Baahn?» — «Lampen? — jo;» han stod op og slukkede den. «God Nat, Tante Gine, nu skal du sove, du trænger til det.» (Lutter Forstillelse).

«God Nat, bette Baahn, og Gud Herren styrk dig til din store Gjerning i Morgen.»

«God Nat.»

Tante Gine sov hurtigt ind, lettet som hun var om Hjærtet og forholdsvis tryk for sine store Bekymringer.

Kun én Gang, efter flere Timers Forløb, vaagnede hun; hun hørte nemlig Tymne sige: «Det var altsaa Prøven.» Han stod oprejst; Lampen var atter tændt.

«Men hva er'et da», sagde Tante Gine, «sover du ett, Baahn?»

«Jeg — jeg — tændte blot Lampen; jeg fandt det andet saa uhyggeligt — men hvis den generer dig, saa . . .»

«Nøj, men det er unødde Peng aa brænde Lys naar man sover.» — Derpaa faldt hun hen igen.

Tymme sov ikke et Øjeblik den Nat, men han fandt ud, hvordan han rettest burde optræde.

Forsvare sin Søsters og Holmers Adfærd naturligvis. Det vilde blive mistydet, af hende dér og især af Onkel Leonard og af flere, men det fik ikke hjælpe. Anskuelserne, simpelt hen; Konsekvens bare. Der var desuden noget stort i denne Miskendelse, ligesom at være Martyr . . . Og hele Natten repeterede han sine «An-

skuelser», som man læser op af en Bog, Side 25 ff., han repeterede og repeterede, til Bogstaverne bleve som gloende, og han var ved at faa Feber; og op mellem Bogstaverne stak Holmer sit Ansigt med et koldt, spodsk Smil; Tymme slog ud efter det med knyttet Haand, af al Magt — Haanden gik gennem den tomme Luft, og han følte sig lammet paa Haand og Vilje og alt — lammet, bagbunden, udleveret til den stærkere.

— Men Tante Gine gik derfra næste Morgen tidlig og rejste hjem til Lundbyvester i den Tro, at nu blev alt udrettet, som stod i menneskelig Magt, for at opspore Flygtningen og bringe hende tilbage med eller mod hendes Vilje — og derpaa tage Hævn over Forføreren. Hvordan? Ja Tymme havde været tavs og intet betroet hende, men «saadan bær Mænd sig ad, naar de har noget stort for», tænkte hun.

Fjerde Kapitel.

Tymme bærer sig fremdeles ad som en Mand.

«Skal Herren have lagt i til Morgen?» spurgte Jomfru Rosalia og stak sit Sarah-Bernhard-pjuskede Hoved ind ad Døren, ligesom Tante Gine vel var afsted. Rosalia talte med sin sødeste Stemme, thi hun begyndte altid hver ny Samtale med Tymme i den Hensigt at gøre ham platonisk forlibt — nej ikke platonisk, men resultatløst — forlibt i sig; men endte den altid skuffet og fornærmet. Saaledes gik hun paa med nyt Haab

hver Dag, thi hun kunde ikke fatte den Mulighed, at en ung Mand kunde se paa hende uden med et vist Slags Blik.

I det samme Tymme saa' hende, kom han ved en uhyggelig Tankeforbindelse til at mindes — sin Søster. Jo; hendes skønne Ansigt stod for ham, kysk, nobelt — — og nu, og nu!

«De svarer ingenting, Hr. Student; De ser saa vist paa mig», smilede den fyldige sødt og søgte at rødme. Da Tymme vedblev at stirre aandsfraværende paa hende, begyndte hun at tro sin sædvanlige Hensigt opnaaet denne Gang: det var altsaa nu paa høje Tid at dreje af igen. «Der ligger forresten Brev til Dem i Deres Kasse, det kom igaar», sagde hun i Forretningstone, «De er forresten slem til at lade saadan noget ligge, siden De har faaet Kasse. — Det er en Damehaand», tilføjede hun, idet hun bukkede sig lidt ned og kiggede gennem Brevkassens Glas; «ja det er saamæn»; og nu saa' hun op med et Blik, der viste, at Koketteriet igen skulde tage sin Begyndelse.

«Herre Gud, Menneske, vil De ikke gaa!» udbrød Tymme.

«Menneske? — naa, det maa jeg sige!» svarede den forsmaaede Skønhed og smækkede Døren i efter sig.

— — Brevet var fra Frederikke. Poststempel København, blaat Frimærke. Indeni ingen Stedsangivelse. Præg af at være skrevet i Hast; Ord og Sætninger hyppig udstregede. — Dateret Gaarsdagen.

Min kære Broder!

Nu da det er sket, vil jeg med let Hjærte fortælle [der stod først: tilstaa, men det var udstreget]

dig det. Du dømmer frit og uhildet; jeg har set det af Avisen; jeg har hørt det af ham, og er usigelig rolig og lettet. Hvor ganske anderledes tungt, hvis min eneste Broder havde dømt mig, som Verden vil dømme mig.

Han sagde, at han elskede mig; han havde sagt det for længe siden. Alt, hvad jeg véd, hvad jeg tænker, hvad jeg kan, hvad jeg er, det skylder jeg ham, alt, altsammen. At jeg er et voxent Menneske og ikke en ganske uvidende Gaas, skylder jeg ham. Han har aabnet mit Øje, fyldt mine Interesser, dannet min Sjæl; jeg har aldrig, aldrig haft anden aandelig Vejleder end ham; jeg var jo saa skammelig forsomt. Men hvad kan det nytte at anklage de døde; jeg tilgiver alting; nu er jeg jo lykkelig, o saa lykkelig, Tymme! Han sagde, at han elskede mig, at vi skulde leve sammen; jeg den ubetydelige uvidende Pige; han den store kongelige Aand. Han gav mig gode Grunde, hvorfor et «Ægteskab» (hvor jeg hader det Ord, ligesom du; alt hvad der er dumt, spidsborgerligt, bornert og dvask ligger allerede i Klangen af det Ord!) vilde skade hans Interesser. Jeg havde jo ingen Grunde forlangt; jeg vilde som han, han, der altid har Ret. Hans Elskede! Et stoltere Navn gives ikke for nogen Kvinde. Flugten (ja for det var en virkelig Flugt, ligesom i de ellers dumme Romaner) skete igaar Formiddag; jeg foregav at være henne og hjælpe Caroline, saa vilde man ikke savne mig før som i Morges; jeg havde skrevet nogle Ord til Gine (og Caroline), og sørget for, at de kan have faaet dem i Morges; nu skriver jeg udførligere

til dig, og med mere Tillid til Forstaaelse. [tag mit Parti, naar jeg — stod der, men det var udstreget]

Han har indrettet en lille landlig Bolig for os, noget fra København, prøv ikke at finde hvor; der holde vi vore Hvedebrødsdage; om Formiddagen tager han ind til sine Forretninger; Dagen igennem vil jeg længes efter ham (selv nu, mens jeg skriver dette, længes jeg efter ham); ud paa Eftermiddagen kommer han tilbage. Han vil delagtiggøre mig i sine offentlige Kampe og Planer; jeg (jeg!!) skal bistaa ham med Raad; han tiltror mig «en klar Aand» (det er i saa Fald ham, jeg skylder den) og noget, han kalder «latent Energi»; han har givet mig Lov til at prøve paa at renskrive Manuskripter og deslige for ham; det skal være min Dags kære Sysselsættelse. O Tym, jeg er saa lykkelig! Nu for første Gang i mit hele Liv!

«Verdens Dom» den frygter jeg ikke; han har lært mig at udfordre den. Dog vil han, at vort Opholdssted indtil videre forbliver skjult; han har praktiske Grunde dertil; siden er det hans Mening at føre mig til vort blivende Hjem, i Hovedstaden, ind i hans Kreds, blandt fordomsfrie, begavede og højsindede Mænd og Kvinder; det bliver saa vor Verden, bedre, kan du tro, end den dumme hyklende almindelige. — Det kan derfor ikke nytte at udforske, hvor jeg nu er; dine Breve maa du medgive ham (du kan jo let træffe ham) eller bare aflevere dem paa F. d. s.'s Kontor, inden i Konvolut til ham. Jeg glæder mig nu til Brev fra dig; naar du skriver, saa skriv udtrykkelig, at du billiger mit Skridt, det maa du endelig gøre, det vil være mig en stor

Glæde [først stod der: Trøst, men det var stærkt udstreget]. Skriv ogsaa, hvad du véd og hører fra Lundbyvester. Gine maa med sine Anskuelser være bleven meget forfærdet. Jeg tænker, hun bliver hos Pastor Hansen, til Embedet bliver besat, saa haaber jeg, hun med sin Dygtighed kan faa en Plads. Hun har ellers vist sig fra den braveste Side under Dødsboets fortvivlede Forfatning. Men det véd du jo altsammen. Jeg efterlod hende, skrev jeg i Billetten, det meste af min Garderobe og en Smule ellers; Holmer har nok til os begge. — Skriv ogsaa om dig og dine Planer. Endnu engang forsikrer jeg dig, at jeg er inderlig lykkelig.

Din hengivne Søster
Frederikke.

Tymme havde næppe læst Brevet færdig, før ilsomme Trin hørtes op ad Trappen. Han kendte dem, han havde nok vidst (af Tante Gines Beretning om sine Hændelser igaar), at de vilde komme, men tillige haabet at kunne slippe hjemmefra forinden. «Det maa nu briste eller bære», tænkte han og antog en rolig og, som han troede, overlegen Holdning. Søsterens Brev regnede han for et ypperligt Vaaben i den forestaaende Kamp.

Nu stod Onkel Leonard for ham. «Din — din — denne Jomfru Lemvig, er hun bleven gal?» brød han øjeblikkelig løs.

«Gal?» — Nej, Onkel, hvorfor det?» svarede Tymme

uhyre «sejgt» og roligt — men han syntes selv, at Benene dirrede under ham.

«For Fanden, hvad er da det?» Obersten kastede Tante Gines Skrivelse hen paa Bordet foran Tymme; denne lod den ligge og saa' blot sin Onkel ind i Ansigtet med en — Frækhed, der undrede ham selv.

«Guds Død! Saa læs det da!»

«Nej Onkel. Det behøves ikke. Jeg véd alting. Det forholder sig rigtigt.»

«Rigtigt? — Hvad forholder sig rigtigt? At Gine er bleven gal?»

«Nej, at Frederikke — naa — at hun og Holmer de har — kort sagt, Frederikke er flygtet med ham.»

Og benyttende sig af Onkelens maalløse Tilstand tog han formelig Offensiven:

«Hør Onkel. Du og jeg tilhører to forskellige — hvad skal jeg sige — aldeles forskellige Livsanskuelser. Det, du føler, er som den gamle Generation føler og tænker, og du maa ikke forlange, at — e — at, kort sagt, vi kan ikke tale sammen om det.»

Da Onkelen ikke sagde noget, men blot stirrede paa ham, vedblev han, underlig forceret:

«Du er voxet op i saadanne Betragtninger, at — og — e; kort sagt, du kan ikke forstaa Nutiden og Friheden og den Slags Ting. Men det kan jeg. Lad os nu ikke faa Scener. Jeg skal desuden hen paa min Skole — Klokken er allerede —»

Men Onkel Leonard havde ikke faaet noget Indtryk af Tymmets Demonstration.

«Er det da sandt?» mumlede han. Han viste sig saa hæftig greben, at ogsaa Tymme, hvis hele Optræden

var usand og tilkæmpet, stoppede op. Han undveg for første Gang Onkelens Blik og rakte ham tavs Søsterens Brev.

Onkel Leonard prøvede paa at læse det. En stærk Rødme havde gydt sig over hans magre Ansigtstræk; Haanden, der holdt Brevet, rystede. Imidlertid tog Tymme til Orde igen:

«Du kan af dette Brev se, at det var hendes eget frie Valg, og at hun er glad over at have gjort det. Saa mener jeg, vi andre ikke har noget at gøre.»

Obersten, der i nogen Tid havde stirret i Brevet, sagde tilsidst:

«Nej, Bogstaverne danse ud i et for mig. — Det er ogsaa lige meget.» Derpaa rettede han sig, og idet han saa' op, sagde han meget bestemt og roligt: «Hvor er de nu?» Og imidlertid gav han sig til at rive Brevet itu, ganske methodisk og sindigt, i stadig mindre Stykker. «Hvor er de nu?»

«Det véd jeg saamæn ikke.»

«Hm. Du har naturligvis taget din Beslutning. Jeg, som den fjærnerestaaende, og ikke længer ganske ung desværre, jeg maa vel indskrænke mig til at staa dig bi ved selve Opsporingen?»

«Kæreste Onkel, vil du da ikke høre? Jeg har jo sagt dig, der er ingenting for os at gøre.»

Atter blussede Rødmen op i Oberstens Kinder. «Ingenting at gøre?? Mon Dieu, ingenting at gøre?? Du, hendes Broder? — (med tordnende Røst:) For Satan i Helvede, er du ikke hendes Broder?»

Denne voldsomme Opfaren, denne lidenskabelige Paa-kaldelse af Brodernavnet, denne Appel til Æresfølelsen, Æresfølelsen efter gammelt Begreb — hvor

rørte den ikke op i Tymmes Indre! Nøjagtigt samme Raab i hans Sjæl, samme voldsomme Tilskyndelse — — og hvor han beundrede Onkelen, og foragtede sig selv — — aa han havde Lyst til at ile hen til Holmers Kontor, hugge ham ned, skyde ham ned — men bestandig det samme; lammet, bagbunden, udleveret . . .

Og hvor falsk var ikke hans Ro, da han svarede:

«Onkel. Enten kan eller ogsaa vil du ikke forstaa mig — naa det er ogsaa det samme. — Jeg maa gaa, jeg skal til min Skole.»

«Skole? Skole? — — Er du en Mand, eller hvad er du? — — Dog (tilføjede han i en roligere Tone), dog, jeg har naturligvis misforstaaet dig. Kom nu, Knægt, gaa med mig; vi vil finde ham.»

«Du forstaaer mig ikke, Onkel Leonard. Og jeg maa nu gaa til min Skole.»

Hvorpaa Tymme, der havde taget sit Tøj, gik ud af Stuen. Onkelen saa' efter ham. Omsider mumlede han, med den dybeste Smerte præget i sine Træk:

«Altsaa i Familien en Skøge — og en Poltron. I alt Fald bærer da ingen af dem Navnet Güllich; Gud være lovet.»

Femte Kapitel,

hvori Oberst Güllich gør et Indkøb.

Oberstens paafølgende Fremfærd var besindig og methodisk. Han gik langsomt og grublende ned ad Trapperne; derpaa styrede han sin Kaas — efter nogen Betænkning — ad Frue Plads til. Der, og i Nabolavet omkring, spankulerede han saa et Kvarters Tid. Da Klokken næsten var 9, saa' han nogle Studenter nærme sig Universitetstrappen; han gik høfligt hen til en af dem, en høj køn Fyr med mørke Øjne og brunt krøllet Haar.

«Undskyld meget, min Herre, men siden De er Student, kunde De maaske sige mig, hvor denne for Pokker, jeg har lige nu glemst Navnet paa den Avis — — ja det maa forekomme Dem meget dumt af mig (hans Sindsbevægelse var virkelig saadan, at alle Navne for Øjeblikket snurrede rundt for ham) — — jeg mener den Avis, som redigeres af — af»

Der begyndte at samle sig en lille Gruppe Studenter om ham; en undertrykt Fnisen hørtes. Obersten rettede sig øjeblikkelig ved denne Lyd; han betragtede fortørnet den kaade Flok, men ved at se rundt paa de ungdommelige, mest aabne og godlidende Ansigter, formildedes han strax og sagde højt med et elskværdigt, lidt vemodigt Smil:

«Da jeg var i Deres Alder, mine Herrer, lo jeg ogsaa meget — dog aldrig, som De nu, ad en gammel

Kavaller, hvis Situation, forsikrer jeg Dem mere fortjener Deltagelse end Spot —»

Studenterne trak sig skamfulde noget tilbage.

«Jeg mener», vedblev han henvendt til den høje kønne Student, «jeg mener Fin de siècle's Kontor, hvor det er?»

«Jeg kan paa et Øjeblik følge Dem derhen, hvis De tillader; jeg har akkurat Tid dertil», sagde Studenten og kastede et Blik op paa Frue Taarns Uhr.

Da de fjærnede sig, tog alle Studenterne Huerne af.

«Jeg maa rigtignok bede Dem undskyldte mine Kammeraters Adfærd», sagde Oberstens Ledsager, «men jeg forsikrer Dem, de mente ikke noget ondt dermed. Maaske» vedblev han ærligt, med Tøven, «maaske var jeg selv ikke saa langt fra at deltage. Jeg beder Dem undskylde.»

«Aa vis vas», sagde Obersten godmodigt. «Ungdom er Ungdom.» Han betragtede med Velbehag Studentens aabne smukke Ansigtstræk, over hvilke en klædelig Rødme havde bredt sig.

«Hør unge Mand, Gud døde mig» — han standsede pludselig sine Skridt, som nogle ældre Mænd have for Vane, naar de ville lægge Eftertryk i en Sætning — «unge Mand, jeg lider Deres Ansigt; jeg siger det lige frem — og det er ligesom — ligesom — jeg havde set Dem før?»

«Det har De ogsaa, Hr. Oberst; det var mig, De gav — nej var lige ved (tilføjede han med et Smil) at give en Krone; jo Dreng glemmer ikke saadan noget! — Det var i Løwes Skole.»

«Halløj», sagde Obersten og standsede igen. «Du er Drengen Mol — Mul — Om Forladelse, tusinde

Gange —, men det var Dem, der vilde tage Bankene for min Neveu, den — —»

«Jo, Lemvig. Ja — han . . .» — Mollerup vilde have talt lidt om Lemvig, hvis Udvikling han havde fulgt fra det fjærne, men det smertelige Udtryk i Oberstens Ansigt standsede ham. Tavse gik de ved hinandens Side.

Obersten mumlede ved sig selv:

«Ja saadan skulde han have været.» Og lidt efter: «Jeg bliver en ensom gammel Mand.»

Endnu en Gang standsede han, til Mollerups Fortvivelse; denne Gang dog ikke for at gøre en Bemærkning; det var blot et Butiksvindue, der fangede hans Opmærksomhed; i Vinduet hang Køre- og Ridepiske og andet til Sadelmageriet henhørende — foran dette Vindue standsede han med et Ryk og syntes at henhælde i Tanker.

Mollerup rømmede sig. Obersten, der aabenbart havde været ved at gaa ind i Butiken, drejede sig ved Lyden, saa' forlegen paa sin Ledsager og fulgte ham derpaa videre.

«Dér er Fin de siècle's Kontor, 1ste Sal.»

«Tusinde Tak, Mul — Hr. Mullerup!» — Oberstens Blik dvælede med saa sær Bevægelse paa Mollerups Ansigt, at denne ikke kunde fjærne sig, hvor meget han end stod som paa Naale for ikke at komme for sent til Forelæsningerne. «Unge Mand — unge Ven — hvis De, hvis De har en Fader — mon Dieu, hils ham fra mig, sig ham fra Oberst Güllich —, at for Pokker — at jeg misunder ham —»

Men Mollerup havde under den Tale hurtig vendt sig og ilede nu med lange Skridt ned ad Gaden. Han

kom dog ikke til at deltage i den første Time, thi vel naaede han akkurat tidsnok, men der var kommet en underlig Dirren om hans Mund og Brænden i hans Kinder, som han ikke vilde lade Kammeraterne se.

Obersten gik ikke, som man skulde have ventet, lige op ad Trappen til Fin de siècle's Kontor. Nej tvertimod: Da Mollerup var ude af Syne, gik han noget tilbage ad den Vej, de havde fulgt, lige til han kom til Sadelmagerbutiken; dér gik han ind.

«Den», sagde han og pegede med en mørk og truende Mine paa en Ridepisk, der hang i Vinduet; en let, sejt, handeligt lille en. «Den.»

Og da han derefter gik ned ad Gaden med sit Indkøb i Haanden, var hans Mine endnu mere mørk og truende.

Sjette Kapitel,

hvori Obersten atter mister sit Indkøb.

Klokken var 1½ Middag, da Holmer den Dag indfandt sig paa Fin de siècle's Kontor. Han var nu Hovedredaktør for dette betydelige Blad, og alle Funktionærerne i det store ydre Kontor rejste sig op ved hans Indtræden, alle med Undtagelse af Bramsen, der havde besørget dette allerede ved den første For-

nemmelse af Chefens Trin paa Trappen; han havde da (som tilfældigt) lettet sig og strakt sig, og stod nu i en nonchalant Stilling nær Døren, med Hænderne lagte sammen om Baghovedet og Benene vidt fra hinanden. Da Holmer traadte ind, gabede Bramsen tilmed, og alt det gjorde denne med Flid for at vise det øvrige Personale, at han ikke følte sig Holmer underlegen. Thi Bramsen var skinsyg og vilde i Holmer kun se en mere reusseret Studenterkammerat; hemmelig hadede han ham, thi paa Kontoret indtog han ingen høj Stilling, og heller ikke i Holmers Agtelse; denne kunde dog ikke undvære Bramsens flotte og kyniske Pen, og det vidste denne.

Holmer nikkede kort til ham (hvilket Nik han gengældte med et nøjagtigt tilsvarende) og hilste paa de andre med en let Panderynken, efter hvilket Signal de alle satte sig ned og arbejdede videre.

«Du ser, Holmer», sagde Bramsen uden at forandre sin Stilling, «at vi arbejder brillant her, ogsaa uden dig, saa du behøver sgu ikke at rejse dig saa tidligt fra, hæ, Løjbenken derude i — i — Cottagen, parc de cerf, hæ.»

De arbejdende Herrer smilede. Holmer hængte bare sin Overfrakke fra sig; derpaa vilde han ind i sit indre Kontor.

«Der er En inde», sagde Bramsen og gjorde en let pegende Bevægelse med den ene af sine Hænder, hvorpaa han atter foldede dem sammen om Baghovedet.

«Saa?» sagde Holmer ligegyldig og berørte Dørgrebet, men standsede, slaaet af det paafaldende Udtryk af maliciøs Fornøjelse, hvormed Bramsen betragtede ham. «Saa? hvem?»

«God Ven af dig, uden Tvivl. Har siddet der fra halv ti, det gør fire Timer. Urokkelig, før han har faaet, hæ, *talt* med dig.»

Holmer sendte ham et kort, truende Blik; antog derpaa et andet Udtryk, ikke just som En, der er bange; mere som En, der ærgrer sig. Han nærmede sig Bramsen og hviskede:

«Lemvig kort sagt — alligevel?»

Paa Bramsen havde hint korte, truende Blik ikke undladt at gøre Virkning; han kendte det som usvigeligt Forbud paa Straf og mærkede, han var gaaet for vidt i Uforsømmethed. Tonen var forandret, Holdningen ogsaa, da han rystede paa Hovedet og svarede, med dæmpet Stemme:

«Ældre net Kavaller; jeg taxerer ham for Exempel til en højere Militær eller saa; civilklædt.» Men saa fik Drillelysten atter Overhaand; han tilføjede: «Sidd derinde og leger med — e — med — en Ridepisk, pæn nykøbt lille Ridepisk; skønt ellers ikke rideklædt.»

Holmers Ansigt gengav atter den tidligere Udtryks-
vexlen. Et Øjeblik — ganske kort — betænkte han sig, saa gik han hen til den skæbnesvangre Dør. Undervejs bøjede han sig over en af de yngste blandt de skrivende Herrer og hviskede ham noget i Øret; denne tog øjeblikkelig sin Hat og ilede ud paa Trappegangen. Holmer var imidlertid rolig traadt ind i sit Privatkontor og havde lukket Døren efter sig.

Men da brød den allerede længe blandt Personalet herskende Stemning løs; den viste sig først som en tavs, men urolig bølgende Bevægelse af Hoveder og Overkroppe; man lagde Pennene fra sig, gned sig med Hænder paa Arme og Ben; derpaa en Lyd, der meget

lignede en undertrykt Fnisen; men saa var der En af dem, der sagde «Hys», hvorpaa de alle lyttede saa stille som Mus. Med de pudserligste og forskelligste Ansigtsudtryk sade de og lyttede, ikke ulige en Klassefuld Skoledrenge, naar t. Ex. Læreren formodes at være i Konflikt med Bestyreren ude paa Gangen. —

Man hørte Stemmernes Lyd derindefra, men ikke Ordene — korte, distinkte Repliker, Holmers altid roligst og koldest —, indtil paa en Gang Oberstens Røst lød som et Brøl:

«Hvad Sagen angaar mig, spørger De? Hvad jeg vil Dem, spørger De? Død og Helvede, jeg vil udfordre Dem, De frække Karl, jeg vil slaas med Dem, Klinger eller Pistoler, efter Behag — er det tydeligt Dansk?»

Nogle af Personalet vilde paa dette Tidspunkt bryde ind og forebygge videre Skandale, men Bramsen stillede sig i Vejen. «Nachspiel» hviskede han og saa' ret diabolisk fornøjet ud.

Af Holmers Svar hørtes intet uden en temmelig høj Latter; den syntes at være ægte; enten maatte Holmer være en stor Skuespiller eller ogsaa en meget modig Mand.

Derpaa foregik der en Flytning eller lignende derinde: Dørnøglen blev drejet voldsomt om indefra, og Obersten sagde — ikke skrigende som før, men tværtimod meget sindigt — dog hørtes Ordene ligesaa godt, thi han stod nu umiddelbart ved Døren —:

«Jeg maa da skride til det eneste Middel, man har overfor Folk som Dem —»

Tonefaldet lød saa uhyggelig roligt, exekutionsmæssigt — Bramsen holdt fremdeles Personalet tilbage

(uden synderlig Anstrængelse, thi de andres Fejghed og Skadefryd hjalp ham); alles Hoveder vare fremrakte, alles Øjne stive; de stirrede paa Døren, som om de gennem den stirrede paa selve den opløftede Pisk —

Aandeløsheden var saa stor, at man opfattede Holmers Svar:

«Idioters og Militærpersoners ultima ratio. Værsgo; De ser, jeg er værgeløs. — Naa, hvorfor bruger De ikke Deres kønne Vaaben? Jeg er værgeløs.»

Der indtraadte en Pavse indenfor. Instinktmæssigt anede man, at den vrede Mand havde sænket Pisken og sandsynligvis var noget raadvild. Nu søgte Personalet virkelig at sprænge Døren.

Fodtrin lode paa Trappen.

Holmer: «Naa Mand, slaa nu, mit Personale kan jo ikke komme til Hjælp, mærker De nok.»

Obersten (rasende): «For Satan, saa vil jeg tugte Dem i hele Personalets Nærværelse . . .»

Og op gik Døren (saa at et Par Stykker af Kontorfolkene paa den latterligste Maade trimlede indad), og i den saas Oberst Güllich rank og kraftig med harmfuldt Aasyn, Ridepisken i Haanden, et truende og stolt Skue.

«Mine Herrer, jeg ønsker i Deres Nærværelse at meddele denne Poltron en korporlig . . .» han standi sede forbavset, thi han befandt sig Ansigt til Ansigt med to Politibetjente.

«Naa saadn», lød det fra den ældste af Betjentene, en meget før og fagmæssig udseende Mand. «Nej stop, den Leg leger vi inte her, min go'e Mand.» Den myndige og ligesom fede Rullen i Stemmen røbede, i Forening med en vis uforstyrrelig Gemytlighed, den forhenværende Underofficer. «Stoffer!!»

Stoffer stillede sig hurtigt paa den anden Side af Obersten. Idet de vilde lægge Haand paa ham, opdagede den føre, med Underofficers-Instinkt, noget officers-agtigt i deres Fanges Holdning eller Ansigt. «Stoffer», sagde han strax, «hoa, hoa, hold dig paa Maatten og ta Fingrene fra Herrens Frakke a.»

Holmer: «Gør Deres Pligt, mine Herrer Betjente; De ser jo, denne Person overfalder mig i mit eget Hus —»

Betjenten (til Obersten, med en vis Høflighed): »Det er en meget genant Sag, Herre, men — e — Lovens Haantævelse og saa videre — og ifald De vilde deponere denne herre Smælder i mine Hænder — (med en misbilligende Hovedrysten) det er ellers et mindre passende Legetøj for en ældre Herre . . .»

Oberstens Mod og Forbitrelse var ikke aftagen ved denne Mellemkomst, men hans indgroede legale Følelse gjorde ham usikker.

«Naa Betjente!» sagde Bramsen, der nu mærkede, at Holmer alligevel vilde blive den sejrende i Konflikten, «hvad staar De der og glor efter? Træk af med den drukne Person!»

Det skulde Bramsen ikke have sagt, for i samme Nu svang Obersten sin ubrugte Ridepisk og tildelte ham med Snærten en vakker Strime tværs over Pande, Næse og Kind — efter hvilken Udladning Obersten øjeblikkelig mistede sit forbitrede Udseende og overrakte den føre Betjent Pisken, og det med et Buk, saa elegant og ceremonielt, som om han var en overvunden Ridder, der overgav sin Kaarde. Bramsen styrtede tilbage, ikke frem, men — overensstemmende med sin Natur — tilbage.

«Det var meget urigtig gjort af Dem, ældre Herre», sagde den føre Betjent, idet en mærkelig Blanding af Misbilligelse og Beundring viste sig i hans store godmodige Træk. «Jeg bliver nu i Lovens Medfør selv nøds til at arrestere Dem. — Stoffer!!»

Obersten (høflig): «Jeg indser det tilfulde, Hr. Betjent, og stiller mig til Deres Disposition. Jeg er Oberst Güllich. Behag at vise Vej.»

Betjenten: «Stoffer, inte saadn; det er en Oberst.»

Obersten: «Jeg takker Dem, Hr. Betjent; Deres Opførsel har været fuldstændig korrekt.»

«Hm», sagde Betjenten. «Ja det er nu saa meget godt, De kvidrer for mig som en Stær; men — e — De burde desuagtet inte ha slaaet i Politiets Nærværelse; nej. — Og inden vi afgaar — Stoffer, vent lidt — (han hævede Stemmen og saa' vist paa Bramsen) — inden vi afgaar, maa jeg i Kraft af Embeds Medfør ha' tilholdt den unge Herre, som før sagde «glo» om Politiet, at det passer sig inte, nej (han slog et let Slag i Gulvet med sin Stok), og jeg vil som saadan meddele Dem, at den Slags Benævnelser falder ganske udenfor Etaten, ja; og maaske De saa vil betragte Deres Hivert i Ansigtet som en uforskyldt Mindelse om denne lille Omstændighed, Herre, for Gentagelsestilfælde. I det hele taget (han hævede atter Stemmen) ønsker jeg at konstatere den Fakta, at Politiet inte vil være Avek at for de Herrer her paa Kontoret, saa kan De kalde Dem «fine Sjæk» saa meget De vil. For det er inte meget fint at sige «glo» til Politiet, nej. — Stoffer, nu kan vi gaa med Obersten.»

«Stop», sagde Holmer pludselig. «Den slaaede

Herre ønsker vist ikke at gøre videre ved Sagen. Jeg ikke heller.»

Betjenten vendte sig majestætisk til Bramsen. «Nej», mumlede denne.

Holmer: «Det vilde være mig kært, om de Herrer Betjente ganske vilde tie med denne Historie, med det alt sammen. Jeg regner Kontoret for sikkert for Oberst Güllich nu», tilføjede han med et lille Smil. «Lad det hele være forbi.»

«Mine Ord», nikkede Betjenten. «Det har De alle sammen bedst af. — Ja, saa er det forbi, Stoffer. Stoffer, hils paa Herrerne. Adiøs.»

— Ude paa Trappegangen sagde Betjenten til Obersten:

«Nu, da det er forbi, maa jeg i Egenskab af Privatmand konstatere, at Deres Hivert var ualmindelig nysselig sat. (Dæmpet:) «Glo», sagde han.

«Og jeg», sagde Obersten, «føler mig forpligtet til at komplimentere Dem for Deres taktfulde Optræden. Mon Dieu, en Mand af Deres Finfølelse tør jeg ikke tilbyde nogen pekuniær . . . , ellers . . . »

«Jeg siger Tak, Hr. Oberst», afbrød den føre Betjent, «det kommer paa et tørt Sted. Stoffer, Obersten vil ogsaa tale med dig.»

Obersten smilede og greb i Lommen.

«Skulde De nogensinde», sagde den føre Betjent til Afsked, «skulde De komme i en lignende Kasus med Statsmyndighederne, saa husk, at De har en Ven i Overbetjent Carl Nielsen ved femte Politistation. Stadig dog i strængt Henhold til Embeds Medfør, Stoffer! hils paa Obersten.»

— Inde i Kontoret talte Holmer:

«De Herrer ville behage indtil videre ikke at bringe denne Formiddags Hændelse ud i Byen. Indtil videre», lagde han til med et Smil og saa' paa Bramsen, der forstod, at han nu var endnu mere i Holmers Magt end før. — «Naa Bramsen, kom nu ind til mig og se at faa vasket det Blod af. Derpaa sætter du vel en Artikel sammen — almindelig holdt naturligvis — om Militarisme, Brutalitet, og det; — du forstaar. Men morsom.»

Syvende Kapitef.

I'abri.

Der ligger et lille nybygget Hus en ti Minuters Gang fra en af de smaa Stationer paa Roskildebanelen. En Bivej fører til Huset og forbi det; ellers ligger det ensomt nok, ligesom kastet ud paa en stor, flad Mark. Det er klodset at se til, umalerisk, lugter endnu af Kalken og Olien; det Indre er passeligt indrettet som til en lille pæn Arbejderfamilie; saadan havde Snedker Mads Hansen fra Sengeløse ogsaa tænkt sig, da han byggede det pr. Spekulats; men saa var det jo, han fik det lejet ud maanedsvis til et Par fine Folk fra København; det er underligt, at de kan finde sig i det — men de ligger nok paa Landet, som Københavnerne kalder det; rigtig kloge er de allenfals ikke, for det er

November nu og hundekoldt. Dog hvad rager det Mads Hansen.

Herren plejer (i den sidste Tid dog ikke altid) at komme fra København om Eftermiddagen med 6-Toget; Damen sidder for det meste inde og bestiller Gud véd hvad; hun er ellers usædvanlig køn, og ung. De er nok ikke saadan rigtig gifte, dog hvad rager det Mads Hansen.

— Eftermiddagens Skygger begynde at sænke sig over det lille Hus. Paa en grov Bænk i Haven — Haven er nogle Kartoffelbede — sidder Frederikke og Tymme, velindpakkede.

Hun faar nemlig nu undertiden Besøg her af sin Broder; Holmer har givet sit Minde til, at hun aabenbarede sit Opholdssted for Broderen alene; den Maade, hvorpaa denne har taget Bortførelsen, har nemlig beroliget Holmer fra den Kant; han kan nu ignorere Tymme.

De se ud over de vidtstrakte, flade Marker, spredte Huse, fjærne Landsbyer; — ikke en Høj, næppe et Træ. De se efter Banetoget fra København; derfor sidde de ude; indefra er Udsigten ringere. Jærnvejens Linie strækker sig lang og snorlige tilhøjre og tilvenstre; Vogterhuse med regelmæssige Mellemrum; en Mølle bryder Horizonten; dens Vingers Drejning har været det eneste oplivende i Landskabet, men netop nu sagtnede deres Fart — nu staa de helt stille, og alt synes paa en Gang dødt.

Frederikke tager nølende sit Blik bort fra Møllen, hvor det har dvælet under en lang Pavse i deres Samtale.

«Hør Tym, er det sandt, at Jærn kan blive saa varmt, at det igen bliver — for Følelsen — ligesom ganske koldt at tage paa?»

«Ja jeg tror nok, det skal gælde om hvidglødende Metal —»

«Tror du, Tym, det kan gaa ligesaadan med f. Ex. Lykken? Jeg mener», vedblev hun og saa' stærkt interesseret paa Broderen, «om det kan tænkes, at man kunde blive saa lykkelig, komme i saadant Overmaal af Lykke, at det ligesom slaar om for Ens Følelse og føles som — næsten som — saadan at man — hvordan skal jeg udtrykke det — til Tider næsten — næsten —» hun standsede.

Tymme saa' paa hende og blev ilde tilmode. Hendes Udtryk i dette Øjeblik disharmonerede stærkt mod den «Lykke», hun ellers bar til Skue i denne Tid, i Breve, Ord og Væsen.

«Hvad? tror du?»

«Det er saamæn meget muligt. Et meget interessant Spørgsmaal, du der opstiller, Frederikke. Jeg skal saamæn tale med — med Bramsen derom.»

«Hvorfor ikke med Holmer? — Hør Tym, véd du hvad, du er dog irriteret paa Holmer, og det smerter mig grueligt — du har jo dog selv, saa mange Gange . . .»

«Nej det er virkelig ikke derfor — — Nej lad os ikke tale derom — jeg kan meget godt lide Holmer, forsikrer jeg dig.»

«Ja for han sætter virkelig megen Pris paa dig.»

«Hm.»

Frederikke sad en Stund tavs og saa' hen for sig. Hendes Tanker havde nu atter taget den forrige Retning.

«Somme Tider, naar jeg sidder her eller inde i Stuen ved Vinduet og sér paa min Mølle dér, saa

synes jeg, at jeg har det paa samme Maade som den: jeg basker ogsaa med Vingerne, og kommer dog ikke frem. Eller ogsaa: jeg er ligesom Mølleværket selv; mine Tanker drejer sig rundt og arbejder, men der er ligesom ikke Korn derunder. Jeg er saa tom, Tymme, saa gruelig tom. Alle de Bøger, han giver mig at læse, dem læser jeg, men det nytter saa lidt; og saa er der saa meget ved dem, som støder mig, saarer mig» — hun gjorde et pinligt Ophold — «det maa jo være min egen Dumheds Skyld, eller rettere Uvidenheds, for der er jo Forskel. — Jeg har ingen Kundskaber, jeg har . . . » atter et Ophold, som derefter gav den frembrydende Lidenskab Fart og Stigen i hendes Tale — «Jeg vidste det nok før, men nu mærker jeg det mere, i Selskab med ham. Jeg er ikke hans jævnlige, Tym, han kan jo ikke tale rigtig med mig; aa Tym, du véd ikke, hvor forfærdeligt det er for mig, naar jeg somme Tider midt i min store Lykke — men somme Tider maa jeg sige til mig selv — for jeg véd jo, han elsker mig, — men jeg maa spørge: Jamen *hvad* er du for ham? — Tym! jeg hjælper ham kun lidt med den megen Afskrivning, og — e — og — e selv Mad» — her sænkede hun Stemmen, som om hun skammede sig over selve Genstandens Ringhed — «selv Mad kan jeg meget daarligt komme ud af det med — — jeg prøvede paa at lave Middagsmaden selv herude i de første Dage med den Tjenestepige, jeg har, men det endte med, at han maatte spise sin Middag i København; og selv Aftensmaden kan jeg ikke præstere, som han er vant til — — jeg véd heller ikke: men jeg kan ligesom ikke faa nogen ordentlig Pige til at hjælpe mig» (her viste et nyt Ophold i Talen, at hun

kæmpede med sin Bevægelse) — «og naar jeg nu heller ikke en Gang formaar at tale rigtig med ham, saa — saa — ja hvad er det saa, han elsker hos mig — — det er virkelig forfærdeligt somme Tider at tænke paa, Tym . . ., men er det lutter . . ., ja jeg vil sige hvad jeg mener; er det lutter — Sandselighed fra hans Side? Er det saadan? Kan Mændene være saadan? De bedste af dem?»

Tymme havde rynket Panden. Hvad han skulde sige, vidste han ikke. Had og Bitterhed mod Holmer rasede i hans Sind; Foragt mod sig selv; en pinlig moralsk Vilderede.

En Bondekone gik forbi paa Vejen med sin voxne Datter. De vendte Hovederne til den anden Side, øjensynligt for ikke at hilse, og, da Tøsen desuagtet skottede nysgerrigt tilbage, fik hun et Puf af Moderen.

Eftermiddagsmørket sænkede sig. Men et endnu mørkere Skær lagde sig over Frederikkes Ansigt.

En langstrakt Piben hen over Terrænet. «Nu kommer han», sagde Frederikke og rejste sig, lidt febrilsk. Hendes Kinder farvedes af en let Rødme — Tymme saa', hvor smuk hun var; han saa', hun elskede —, og hans tavse Forbitrelse steg. En Buldren og en Susen, snart dæmpet, snart stærkere. Det ryster svagt i Jorden; dér glider Banetoget forbi i Horizonten, Vogn ved Vogn, Lys ved Lys; forrest stirre Lokomotivets gloende Øjne glubske gennem Halvmørket, snart ét Øje, snart to, nu ét igen; som en Slange, der blinker — en sort, uhyre Slange, der skyder frem mod et eller andet i Mørket skjult Bytte. Nogle skarpe Hvin, derpaa en langstrakt Hvæsen; Slangen sagtner sin Fart og standser.

Menneskestemmer og travle Lyd bæres gennem den stille Luft hen til de lyttende.

En trillende Fløjten, saa et kort, græsseligt Hvin; en Buldren og Susen — og bort skyder Slangen sig.

«Hvis han da er med i Aften», lægger Frederikke til sin sidste Bemærkning; «han kom ikke igaar.»

Tymme rækker Haanden ud til Farvel. «Du gaar ikke lidt med paa Vej? — til vi møder ham?»

Frederikke ryster paa Hovedet. «Men du, kan du ikke blive hos os til Aften?»

Det kunde hun dog ikke faa ham til. Men han lovede at blive hos hende de ti Minuter, til Holmer kom. (Det Sammentræf kunde jo alligevel ikke undgaas, tænkte han).

De ti Minuter gik; saa strøg et Par Mennesker forbi; Holmer var ikke deriblandt. Frederikke begyndte at blive nervøs. «Igen i Dag», mumlede hun.

«Det er for Resten en Skam», sagde Tymme; Tonen var endda temmelig spag, men inden i ham kogte det. «Naa far vel, Frie, nu kan jeg ikke bie længer, om jeg skal passe Toget.»

De gav hinanden Haanden; i gamle Dage vilde de ved en saadan Lejlighed have vexlet et Kys; nu ikke mere — Grunden til denne lille Forandring følte de begge, men den mindste Omtale deraf vilde have brudt op for en Strøm af Bitterhed og Sorg, som nu holdtes tildæmmet hos dem begge.

«Aa», sagde Frederikke saa muntert hun kunde, «han har jo sine Forretninger, som skal passes. Vi maa undskylde ham.»

Tymme tabte sig for hendes Blik i Halvmørket, men i det samme hørte hun Stemmer eller Lyd som af to

Mænd, der vexlede en kort Hilsen, og strax efter kommende Fodtrin, raske, energiske. Hun sprang op.

«Amica, Amica», lød det. «Er det dig?» svarede hun. «Ja, du; har jeg ladet dig vente? har du været bange for mig?» — Hun mærkede paa Stemmen, at han var glad, at han var forelsket. Hun tænkte et Øjeblik paa at surmule lidt, men var altfor sanddru og altfor elskende til andet end til at ile ham i Møde og slynge Armene om hans Hals.

«Amica, jeg tror næsten, du græder?» sagde han lidt ærgerlig. «Naa», tilføjede han, «det er for igaar; ja, ja, ja. Men nu skal det snart holde op med mine Udeblivelser, for . . .»

«Kære Ven, nej; jeg kan jo saa godt forstaa —; du maa ikke være vred paa mig; her er saa forfærdelig ensomt uden dig.»

«Amica, du ser saa sød ud, saa jeg maa have et Kys til — Gæt, hvorfor jeg kom lidt sent? — Jeg har været inde hos Mads Hansen . . .»

«Sagt op?» spurgte hun med tindrende Øjne. Han nikkede.

Hvor hun blev glad! — Og nu tilstod hun ham en Del af sine pinefulde Følelser herude; hun tilskrev dem Ensomheden, Aarstiden, Stedets Grimhed o. s. v.; men at Bønderkonerne ikke vilde hilse hende, og at hun ikke havde kunnet faa nogen ordentlig Tjenestepige, det fortav hun. Hun længtes, sagde hun, efter Mennesker, efter Omgang, efter kvindeligt Selskab, efter lidt Liv, lidt Glæde, lidt . . .» (Agtelse, vilde hun have sagt, men Ordet blev ligesom stikkende i Struben, med en Fornemmelse af Smerte).

Holmer, der selv regnede deres Menage derude for

en Utaalelighed, syntes desuagtet ikke rigtigt om den tilsvarende Følelse hos hende. Hans Kærlighed skulde være hende nok, men ikke omvendt. «Naa», sagde han med den Overbærenhed eller Slaaen hen, som momentan Forelskelse altid fremkalder. Ja det er jo et Hundehul, dette her —»

De talte saa sammen om Fremtiden. Han havde lejet en Villa i Valbykanten; det var den Overraskelse, han hjembragte til hende i Aften. Om en Uges Tid vilde alt være i Stand; de skulde saa flytte ind, de vilde se Verden dristigt i Øjnene; og hvilken Omgang! den bedste Del af Selskabet: begavede aandsfrie Mænd —»

«Og Damer? virkelige Damer?» spurgte hun.

«Nogle, aa ja», sagde han med et Smil, der, hvor fint det end var, dog ikke undgik Frederikkens Opmærksomhed — hvorpaa hendes stormende Forhaabninger atter iblandedes med en ængstende Beklemthed.

«Amica, dit Ansigt er som en Himmel, hvor Skyerne altfor tit trække over den herlige Sol!»

«Jeg vidste ikke, du var Romantiker!»

«Ikke det? — jo i Privatlivet — og til Bevis se den anden Overraskelse!» Han fremtog noget af Frakkelommen og holdt det op mod den endnu svagt dæmrende Dag i Horizonten. «Tokayer, min elskede, selve den tilproppede Romantik! Fyrig som Hungriens ridderlige Sønner . . . Hvad har du til den, du?»

«Kun lidt Smørrebrød og saadan noget.»

Han rynkede paa Næsen, men hun saa' det ikke, for hun var ved at tænde Lampen og sysle inde i Stuen. «Hvad er ellers «Hungrien»?» spurgte hun imidlertid, thi hun lod ingen Lejlighed gaa forbi til at lære noget.

«Ja der har vi det», sagde Holmer ærgerligt; (han troede selv, det var over hendes Uvidenhed, men i Virkeligheden var det over Smørrebrødet). Frederikke hørte det ikke; hun var skyndsomt kaldt ud i Køkkenet af Pigen. Han hørte hende sige derude: «Forsigtig, at den ikke gaar itu.» Han spidsede Øren og troede at høre en boblende Lyd.

«Værsgo, til Bords!» sagde hun muntert; og bag efter hende frembar Pigen en dampende Brasen og satte paa det alt dækkede Bord. «Hvad siger du til det?» Frederikke stod og saa' paa ham, saa forventningsfuld efter lidt Ros. Han vilde have sagt: «Passer ikke til Tokayer», men hun var saa henrivende dejlig i dette Øjeblik . . .

«Værsgo at kysse pænt», sagde hun.

Lidt efter, da de spiste sammen, sagde hun: «Naa, hvad var saa Hungrien?»

Han svarede med en Spøg. Hun spurgte igen; han svarede atter i samme Tone.

Frederikke blev alvorlig. Hun lagde Gaffelen fra sig.

«Der er noget, jeg ikke kan lide hos dig; du skylder mig at svare alvorligt, naar jeg spørger for at belæres — — du vidste, hvordan jeg var, da du tog mig, at jeg var dum — nej ikke dum, men uvidende . . . Det — det hænger forresten sammen med noget, jeg før talte med Tym om, men det er saa frygtelig pinligt . . . : du vil aldrig — — nej jeg kan ikke.»

«Saa lad være», sagde Holmer lidt spottende. Han mente netop at have fortjent Paaskønnelse ved under Maaltidet at vedligeholde Munterhed, for Maden

smagte ham ikke (Fisken var nemlig lidt udkogt), og nu Bebrejdelser!

Ved derpaa at se hen paa hende mødte han et Blik — nej kun et forbigaaende Blink eller Skær — af noget, han aldrig før havde sporet hos hende overfor ham: Trods — nej Trods var altfor stærkt et Udtryk, men nogen Selvstændighed, nogen Vilje — —

«Det er det, Henrik, at du aldrig længer taler ordentlig med mig; den Maade, du nu holder af mig paa, den er . . . den er . . . Henrik, Henrik», sagde hun med opstigende Graad, men den stivnede i hende, hver en Følelse stivnede i hende, thi hun troede at se i hans Øjne, der hvilede paa hende, en saadan Hjærtenskulde, saa bundløs, saa . . .

Nej det var umuligt, det maatte være Sansebedrag, hun vilde ikke se noget saadant, thi hun elskede ham. Heller overgive sig blindt. «Henrik; tilgiv mig; tal til mig!» Hun knælede for ham.

«Tale til dig? — Naa ja: din Fisk er temmelig udkogt.»

Men saa, menende, at Straffen var tilstrækkelig, og dertil længselsfuld efter hendes Smil og Kærtegn, drog han hende ind til sig og satte hende paa sit Skød.

«Søde Pige — lad der aldrig komme Scener mellem os; det er saa barnagtigt. Saa; nu trækker vi Tokayeren op; drik, du smukke, drik Hungriens Solskin i denne Vin — det er sandt: Ungarn er Ungarn; véd du monstro, hvad Ungarn er? — Smil nu, søde Amica! kys mig! en Gang til!»

«Henrik, naar du bare vil holde af mig, saa er det næsten det samme hvordan — skønt —»

«Skønt hvad?»

«Skønt ingenting», svarede hun og gengældte med Lidenskab hans Kærtegn.

Ottende Kapitel.

Fra det gamle Hjem.

Tante Gine var bleven paa Lundbyvester Præstegaard. Efter Pastor Lemvigs Død havde hun jo styret Huset under det Par Maaneders Interregnum, der betegnedes ved Pastor Hansen, hvem hun underkuede fra den første Dag, han kom, men iøvrigt sørgede godt for. Saa kom den store Begivenhed: Frederikkens Flugt; den tog forfærdeligt paa det trofaste Menneske. Især da hun mærkede, at Tymme, Broderen, ingen Ting vilde gøre, syntes hun, at alt svigtede, og Verden var kommen ud af sine Hængsler.

Det var en slem Tid for Pastor Hansen, de sidste Uger af hans Vikariat. Hun opfordrede ham i Religionens og Dydens Navn til at drage ud i den vide Verden, finde og hjembringe Frederikke, og, om det var nødvendigt, egenhændig nedlægge hendes Forfører; og da den blide sagtmødige Mand (der blot længtes efter at komme over til sit nye lille Kald i Jylland sammen med sin unge Brud) da han med en vis Bestemthed sagde nej til denne Opfordring, brugte Gine Mund imod ham og traktede ham siden med ufordulgt Ringe-

agt. Derpaa vilde hun selv — hun vilde til Politiet, til Kongen, til Folketingets Formand, til «Rigsretten» — til hvadsomhelst, for det var virkelig begyndt at rable for hende. Hansen fortalte siden til sine jydske Venner, at denne Periode var den tungeste i hans Liv, og at han hver Dag havde staaet paa Nippet til at blive lige saa afsindig som hin forfærdelige Kvinde, men saa kom endelig «lovat være Gud» hans Afløser, og «Fredens Dage oprandt for ham».

Da den nys udnævnte Sognepræst, Jens Fibiger, Provst, en Dag i Novembers Begyndelse kørte ind i Lundbyvester Præstegaard, fandt han Gine paa Pletten. Hun gjorde et stivt Knix og saa' ham fast ind i Øjnene.

«Er De maaske den — hm — Jomfru — e, om hvem jeg har hørt saa meget?» spurgte Provsten og saa' paa hende, ikke uden en vis Ængstelighed.

«Jo wal, Hr. Pastor Fiebjerg, A hedder Gine; og A buer hæ.»

«Mm», ymtede Provsten.

Hun fulgte ham gennem alle Stuerne. Inden Dagen var omme, fandt Provst Fibiger, hvilke Planer han end maatte have nærret forhen, at han gjorde vel i at beholde denne rappe og dygtige Husholderske, der kendte hver Krog i det store Hus.

Hvad Gine angaar, da regnede hun det baade for sin Ret og sin Pligt at blive paa Gaarden, ske hvad der vilde; hun tillagde sig nemlig en Slags ældre Ejendomsret.

Saa fik hun da igen en stor Virksomhed (og det var det, der reddede hendes Forstand) — thi, skønt Provsten var Enkemand og barnløs, førte han dog en betydelig Husholdning: i hans Stuer færdedes næsten

altid en Skare Gæster, mest Slægtninge mængstedes fra, der her nød en kærkommen Gæstfrihed om det brede velbesatte Bord.

Men Gine betragtede alle Forandringer siden Mathias Lemvigs Dage som en Slags Ulovlighed, Provsten og hans Gæster derunder indbefattede; heller ikke lagde hun videre Skjul paa denne sin Betragtningssmaaade og kæmpede i det hele taget vakkert mod «de fremmedes» Okkupation, som sidste Repræsentant for en fordreven Races Rettigheder. Hun havde ogsaa den Forestilling, at Lundbyvester Præstegaard paa en Maade var den beboede Verdens Midtpunkt, og at hun derfra var bedst i Stand til at iagttage og have Opsyn med de over Jordens Overflade spredte Børn af salig Mathís. Hendes Livs Opgave var at holde Slægtens gamle Odel besat, til den engang vilde komme tilbage i sine retmæssige Ejeres Hænder; og denne Opgave identificerede hun paa en snurrig Maade med sin evige Kamp for «Frihedens og Rettens endelige Sejr her i Landet» — Provsten var nemlig Højre.

Dog røgtede hun ogsaa nu sin daglige Dont hos Provsten med fuld og pligtmæssig Dygtighed. Provsten kunde ikke undvære hende, men Gæsterne vare temmelig bange for hende.

«Tak for Prækenen i Dag.» — «Tusinde Tak, Hr. Provst.» — «Aa jeg var saa bevæget i Kirken.»

Provsten er kommen hjem fra Kirke med Suite af Slægtninge og Gæster. — Han bøjer Hovedet med Værdighed: «Ikke ilde, ikke ilde» (Han mener ikke

Prækenen, men det vel dækkede Frokostbord, som han parenthetisk har mønstret med Øjnene). «Gode Lemvig! Laxen? den røgede?»

«Den bløw spist totalt op i Goer Awtes», svarer Gine, «her er manne Munde her, nu te Daws.»

«Mm», svarer Præsten. Han bruger denne Lyd, naar der er noget, han ikke synes om, men maa finde sig i; en Slags fyldig Brummen eller Syngen med dybt nedadgaaende Tonefald. «Mm».

«Saa lader os da tage imod disse gode Gaver.» Alle satte sig om Bordet.

«Rasmus Tølløse stoer herudenfor i Mellemstowen», siger Gine.

«Mellemstuen?» spørger Provsten. «Naa, Garderoben?»

«Ja Mellemstowen det kaldte vi den nu aahltid i den gue Tid, aa det vil A og gyhr, mens te A er i Lyw. Ett bøjer A Knæ for Guldkalven, Pastor Fiebjerg — Rasmus Tølløse stoer i Mellemstowen.» (Det maa bemærkes, at Gine altid var særlig irriteret om Søndagen ved Frokosten, for Pastor Lemvig havde plejet at spise til Middag lige efter Kirketid; mens Provst Fibiger vilde have Frokostbord og saa spise til Middag Kl. fire, hvilket var højre og ufolkeligt).

«Godt, godt», siger den godmodige Provst; «han kan dog vel vente til efter Maaltidet. Giv ham lidt Mad og Drikke ud, gode Lemvig.»

«Det har A gjør for læng sihn», svarer Gine skarpt. «Det var jo dejlig, om Dætter-Manden til vor Hus sku gaa swolten hæfræ! Aaller faar De mæ te det, Pastor Fiebjerg!»

«Det har jeg jo heller ikke forlangt, lille Lemvig.»

Gine gaar til og fra Bordet i Husholdningsanliggender. Hun sætter Kaffen frem, idet hun brummer: «Aaller saa bløw der fahr drukken Kaffe mæ Brøe te paa den Tid te Daws, i æ Præjstgoer. Næ det var anner Tider, den Gaang.»

— Provsten (til Selskabet): «Naa De synes altsaa om min Forkyndelse i Dag?» Alle ilede med at forsikre det paa ny. Den, der før «havde været saa bevæget», gentog denne heldige Vending. En af de fattige Slægtninge, paa hvem Provstens Øje just hvilede, misforstod Blikket som en Bebrejdelse og skyndte sig rødmende at forsikre: «Jeg takkede Dem ogsaa før.»

«M.» (Provsten brugte hin M-Lyd ogsaa som Anerkendelses-Tegn, t. Ex. ved Indkasseringen af en Kompliment, men Tonen var da ikke saa dybtliggende, og lidt kortere.) «M».

En af de dristigste og nærmest paarørende sagde: «Med Rette lagde du Vægt paa de Ord: «og der var meget Græs paa Stedet». «Er der nogen af de andre, som nogensinde har hørt saa meget lagt ind i disse tilsyneladende saa simple Ord?»

Der mumledes benægtende hele Bordet rundt. En ganske ung Dame hviskede til sin Moder: «Hvad var det nu, Græsset betød?» Moderen (ligeledes hviskende): «Ti stille, og skam dig noget.» Men Provsten havde alligevel hørt Spørgsmaalet:

«Det meget Græs, som de fem Tusinder sade i, lille Gusta, er denne Verdens bløde og gode Kaar. Ikke sandt, vi ville jo alle gerne saaledes, billedligt talt, sidde i «det meget Græs», have det godt, jordisk talt — vel os da, om vi ogsaa kunne faa Del i Herrens aandelige Goder, som er . . .»

«De fem Sanser» skyndte Gustas Moder sig, glad over sin gode Hukommelse.

«... til aandeligt Brug, ja; saaledes udlagde jeg de fem Bygbrød; medens derimod ...»

«de to Sakramenter», afbrød for tidligt en ivrig Fætter, der ikke vilde distanceres af Gustas Moder.

«... medens derimod de to smaa Fiske» vedblev Provsten vægtigt —

«Fiske, mente jeg naturligvis; om Forladelse»

«Fiske, ja; betyde de to Sakramenter, ganske vist. Thi ligesom ved et jordisk Maaltid Fisken er Hovedretten, hvortil Brødet kun er som Tilmad at regne (saaledes tror jeg, jeg udtrykte mig?) ...»

«Slaaende», sagde En.

«Ja det var der, jeg blev saa bevæget»

«— M —, saaledes er ogsaa ...»

Gine mumlede her, men desværre hørligt for alle: «A tøkket, te det er nogen Vævl.» Det kunde imidlertid ignoreres, thi hun gik netop ud af Stuen i det samme. «M—m», sagde Provsten, hvormed han ganske sluttede sit Foredrag.

Efter et lidet Ophold sagde den nærmest paarørende, for at muntre deres Vært lidt op igen: «Den forrige Sognepræsts Forkyndelse her skal nok, efter hvad man siger, have været noget løs, noget saadan hvad man kalder folkelig?» — Han var den eneste af Selskabet, der næst Provsten talte rigtig højt og uforknyt, men det var endda forceret. Han skottede til Provsten for at vinde et Bifaldsblik.

«Løs eller ikke løs», svarede denne, «— folkelig eller ikke folkelig, saa forkynnder enhver efter den Aand,

de Gaver, det Pund, som Herren har givet ham at forvalte.»

Efter en lille andægtig Pavse brød Gustas Moder Tavsheden:

«Hvor det er yndigt at sidde saadan ved et Bord og tale om de aandelige Ting; saadan skal et rigtigt Præstehjem være; synes du ikke, Gusta?»

«Gud jo», svarede Gusta.

«Af Deres Forkyndelse, kære Provst, kunde den yngre theologiske Slægt vist lære meget», sagde en anden Moder, der hidtil havde tiet, «min Adolf, der selv studerer til Theologi, taler saa tit om, hvor det kunde være yndigt at . . .»

Men Gine, den praktiske, der øjeblikkelig forstod, hvorhen der nu stiledes, afbrød:

«Alle vores Senge er belagt, og saa wal de.»

— — Da Frokosten var forbi, gik Provsten ind i sit Værelse, hvor Tølløse strax efter indfandt sig.

«Naa, min gode Tølløse?»

«Ja først er det jo saa, at jeg maa takke Hr. Provsten for den trøsterige Præken.»

«Tølløse har altsaa været i Guds Hus i Dag?»

«Jøsses Hr. Provst, Provsten véd jo selv, der er aldrig den Søndag, jeg jo sidder i Kirken — det kan De selv spørge Klokkeren om — det skulde da være, naar jeg maa sitte hjemme hos min syge Kone og trøste hende med Guds Ord, Gud bedre det.»

«Da maa jeg dog sige Dem, gode, at De ikke har et ubetinget godt Lov paa Dem, just i kirkelig Henseende.»

«Hr. Provsten har ganske Ret; ja; det var jo — véd De selv — i den forrige Pastørs Tid; fra den Tid

stammer mit Rygte og meget mere, Gud bedre; for rent ud sagt, der var ikke den Glæde ved Guds Hus som nu i Tiden. Den Gang var jeg ikke den Mand, som jeg nu er blevet, paa langt nær; men derfor takker jeg Gud og Hr. Provsten.»

«M. — Men hvad har Tølløse ellers paa Hjærtet? Et aandeligt Anliggende? En Anfægtelse?»

«Jo, Hr. Provst, det er en stor aandelig Anfægtelse. Jeg har det, som de kalder for økonomisk Krig, jeg bliver bøjkkattet ud af min Stilling, de har unddraget mig deres Næring, jeg sitter brø'løs for min politiske Overbevisnings Skyld, Hr. Provst, og de har svoren dem sammen om mig og vil ikke bestille deres Fo'tøj længer hos mig, men gaar til den anden, ham, Knudsen, for den politiske Overbevisnings Skyld, Hr. Provst.»

«Ja men er det nu ikke ogsaa fordi — jeg synes selv, Tølløse, at mit Fodtøj ikke altid er —»

«Nej nej Hr. Provst, det er bare for det Knudsen er Venstremand og Radikaller og Sjoselist og ne'brydende og samfundsopløsende; derfor er det, Hr. Provst.»

«Græd ikke, græd ikke, lille Tølløse. — Men jeg kan ikke forstaa — er De ikke selv Venstremand; saadan hedder det idetmindste.»

«Jøsses nej, men min Kone er rigtignok Venstremand; deraf kommer det.»

«Ja men hvordan kan —»

«Ja er det ikke ligesaadan som med det andet? Det stammer alt sammen fra den Tid. For den forrige Pastor han gik jo saadan la la og lirkede ved min Polleték —»

«Lirkede er et stygt Ord, gode.»

«Ja det har Hr. Provsten Ret i; for den forrige

Pastór, fra hvem jeg har min Kone, men jeg blev narret for Arven —»

«Ikke noget om det, Tølløse.»

«Nej ikke den mindste Smule bag paa min Haand — men han gik alligevel som sagt og saadan — fimrede ved min Polleték, og saa blev jeg jo Venstremand, for en anden En har jo ikke den Forstand, man skulde have, men nu er det jo bleven bedre her i Sognet i det Stykke som i andre»

«M.»

«— og saa har En jo faaet Øjnene op for Sandheds Erkendelse, og nu kommer der aldrig den Avis i mit Hus, uden det er «Lovligheden», og jeg er bevisligt ligesaa kongevalgt og kras som hvem De vil tage i hele Sognet, Hr. Provst, for det kan da enhver se med et halvt Øje, at skal der herske Lovlighed i Landet, saa maa det være af provisoristisk Vej og med Tingenes Ligeberettelse og Befæstningens Overholdelse og»

«Godt, godt, godt, lille Tølløse — og De tror, De bliver forfulgt for denne Deres Overbevisnings Skyld?»

«Jo, Hr. Provst, det er bevisligt nok, for jeg kan bevise, at jeg mangen Gang ikke har til Føden i Huset, — og min Kone, hun fordrer; hun er jo ogsaa kommen af bedre, og saadan En kan jo ikke altid lempe sig, og saa er der Medicinerne til hende, de koster, for hun ligger, aa Gud bedre det»

«Trøst Dem, trøst Dem, lille Tølløse»

«— og fire Børn, Hr. Provst, og Faderhjærtet . . . og . . . alt saadan noget»

«Tølløse, der har De ti Kroner, jeg kan ikke taale at — —. Men stop lidt, Tølløse, de siger ogsaa,

at — e — at — e De ikke altid er god mod Deres Kone; er det sandt?»

«Nej det er ligesaadan Løgn; det stammer fra naar jeg taler til hendes Samvittighed og læser Guds Ord op for hende, for hun vil ikke ta' ved, skal jeg sige Hr. Provsten.

«Tage ved?»

«Ja, ta' ved Trouen; hun gør sig haard mod Guds Ord, og saa maa En jo tale til hendes Samvittighed.»

«Skal jeg da ikke selv komme og . . .»

«Jøsses nej, saa snakker hun bare Hr. Provsten efter Munden og render rundt med Hr. Provsten.»

«Mm. — Ja saa faar De ty til Herren i Bønnen, at Han dog aabner Øjnene paa denne vildfarende Sjæl.»

«Amen», svarede Tølløse og foldede Hænderne. «Men nu siger jeg Tak for mig; jo Provsten er rigtignok en anderledes Mand . . .»

«M. — Bi lidt, Tølløse; de siger — de siger ogsaa noget andet stygt om Deres Levned . . . Jeg synes sandelig selv . . . (Han gjorde en lille snusende Bevægelse med Næsen) . . . Dog det er mulig Fejltagelse — —»

«Ja det er rigtignok en meget stor Fejltagelse, for der er saa livsalig ikke kommet Brændevin over mine Læber siden det at jeg blev omvendt; Provsten kan jo selv lugte til mit Tøj; det er lutter Kamfer og Draaber, for hjemme er der alletider fuldt af Mediciner — naa Farvel skal De ha . . .»

«Nej Tølløse, jeg maa tale helt ud med Dem. Man siger ogsaa (Provsten rødmede og dæmpede Stemmen), man siger ogsaa, at De fører et Frillelevned.»

«Hvilket Levned?»

«At De er Deres Hustru utro — hm — med andre Kvinder . . .»

«Jeg, Hr. Provst, *jeg?*» — Nej det tør jeg da sige mig og hele Sognet fri for, og Annexet med, for der findes ikke, det tør jeg sige for Herren, der findes ikke det Gud har ladet skabe af Løstgighed mere, siden Hr. Provst Fienbig kom til; den Slags er som blæst væk; hvor skulde saadan noget kunne trives ved Siden af den Forkyndelse, vi nu har. I gamle Dage var det ikke saa; men vi har faaet Øjnene op heri, som i andre Stykker. — Og det er bevisligt nok, for jeg kom netop forgangen Aften til at snakke med Smeden derom. Nej, saadan noget kender vi ikke. — Farvel, Hr. Provst.»

«Men den unge Pige, som kommer og gaar hjemme hos Dem?»

«Ja men det er jo ikke andet end et Søskendebarn til mig, som gaar i Huset og hjælper lidt til, i den yderste Tugtelse, som Smeden selv kan bevidne.»

«Ja ja da. Jeg tror Dem, Rasmus Tølløse. Og nu Guds Fred med Dem, og bliv varagtig paa den gode Vej.»

«Ja det kan den kære gode Hr. Provst Fienbig være saa meget vis paa.»

Ude i Gaarden kom Gine efter ham. «Hudden staar'et hjem?»

«Ja hvordan skulde det staa til uden skidt, tænker jeg.»

«Har hun møt undt?»

«Hvad Fa'en véd jeg det? det har hun vel.»

«Sig til hinner, A ska kom' med de to Kroner af mit, A lowed hinner igoer; A trower te A ka undwæhr dem.»

«Kan du ikke gi mig dem hjem med?»

«Næ; A li'er ett paa dæ; du er en snavs Kaahl, Rasmus; du lowter a Brændevin.»

Han saa' paa hende med en ond Blinken i de smaa Øjne.

«Jeg fik sgu Præsten blokket af for ti Kroner, hi.»
(Han formodede, at hun vilde faa det at vide alligevel, derfor sagde han det.)

«Ih jøsses da. Saa gi dem da ennele til Caroline, Rasmus!»

«Jeg fik mig sku lavet til en rigtig kras Højremand, hi, for det Fjols — og du maa sgu'nte snakke derimod til ham.»

«Jow det gyhr A. Det maa ett skee. Det er skammele a dæ; han er en gue Mand — jow A goer mæ det sam' op og fortæller ham, hudden do har staaet og sawt Løwn!»

«Jeg har inte sagt Løgn saadan større. Jeg kan sgu ligegodt være højre som venstre; det er jo ét Fedt. — Men du gaar inte op til Præsten.»

«Jow det gyhr A.»

«Nej du gør inte, lille Gine, for gør du det, saa gaar det Caroline galt; Fa'en rive og raspe mig, det gør 'et.» Og med et saare uheldvarslende Grin gik han sin Vej.

Gine stod og saa' efter ham; hun krystede sine Hænder stærkt foran sit Forklæde.

Niende Kapitel.

Holmers Villa.

Det blev en stor og pludselig Overgang for Frederikke, da hun flyttede ind i Holmers nye Villa i Valby. Her fik hun Bekendtskaber nok.

Det var for den allerstørste Del Herrer. Litterater mest, men ogsaa Kunstnere og enkelte Politikere; iblandt dem nogle bekendte Mænd, ja et Par næsten Berømt-heder. Hun havde ventet sig adskilligt mere af deres Konversation, end de ydede, men de fleste af dem syntes i deres private Omgang ligesom at være trætte og lidt slappe; formodentlig sparede de paa Krudtet til deres Penne eller Pensler eller til Tribunerne, og regnede Selskabelighed for deres Dvaletid. De røbede i alt Fald liden Originalitet og frembøde sjældent Kanter eller Ruhed i Væsen; lidt kritisk kolde; ved Bordet noget forhøjet Temperatur; gode Spisere.

Da Frederikke efter det første store «Selskab», de havde givet, udtalte nogen Skuffelse for Holmer over disse Gæster, sagde han: «Vent, til vi gør det unge Selskab; dér vil du se de rigtige Typer, dem, som endnu ikke er udviskede.»

Til det unge Selskab kom «Studenterne» eller de, som endnu ikke havde fast Position i Verden; dog ogsaa en Del ældre Herrer, som af en eller anden Grund regnedes med til denne Portion af den Holmerske Kreds.

Dér saa' hun Typerne, baade Idealisten, i forskellige Afskygninger lige til den titaniske Samfundsstormer, hvis

Ord buldrede som Lavinier, og hvis Sjæl var mættet med Indignation. Og den «Negative»; hver hans Mine var Haan, hvert Ord kold Spot. Og den tavstfortvivlede Yngling, et Offer for sjælelige Kvaler af uudtalelig, kosmisk Art. Disse tre Arter indgøde Frederikke i Begyndelsen levende Interesse, men siden fattede hun Mistanke til deres Ægthed, og bestyrkedes deri ved selve Holmers Udtalelser om dem. Bedre holdt sig den naive Kyniker, en halvgammel litterær Gadedreng, der sagde de plumpeste Ting, men med en saa barnlig oprigtig Fornøjelse derover, at han, trods sin skraldende Latter, næsten forekom elskværdig. Han var godt op i halvtredserne, men Drengen i ham holdt sig, præserveret ligesom en Skive halvraa Gulerod i Pickles. I Litteraturen var han en Slags Bøffeltyr; i det private Liv derimod godlidende og saarede ingen, undtagen Blufærdigheden. — En meget fremtrædende Herre var Partiets poëta laureatus, en Mand, der i sin Digtersjæl afspejlede de forskelligste Typer: han var periodisk Gadedreng, Spotter, Titan, zerrissen og mange andre Ting; tilsammen dannede han et leddeløst bændelormagtigt Væsen uden egentligt enkelt Selv. Han plejede (til sin egen store Forundring) at geraade i Klammeri med den Person, han til enhver Tid gik i Næringen, altsaa snart med den rigtige Gadedreng, derpaa med den rigtige Titan osv., men vilde dog — hjælpeløs som han var under saadanne Batailler — endda have kunnet taales, hvis han ikke under sine uafsladelige Knopskydninger eller «Selvudviklinger» altid paa en larmende, selvgod Maade lagde Beslag paa alles Opmærksomhed og Beundring ved pralende Forkyndelser af en hver Gang ny Moral eller Kultus, hvis Midtpunkt var ham

selv, eller mere nøjagtigt: det sidste Led i Bændelormen. Ogsaa i det erotiske (han var Erotiker af Fag) krævede han paa en generende Maade Offentlighedens Opmærksomhed for sine vexlende kælne Anfald. Som Digter var han de vage Stemningers uovertrufne Tolk, og en stor Del af Publikum regnede ham derfor for en meget betydelig Poet, hvorfor Holmer drog en ikke ringe Nytte af ham i Partiets Tjeneste.

Blandt alle disse Skovens vilde Dyr var Holmer Løven, og Frederikke saa' med Stolthed, at alle erkendte hans Overlegenhed. Denne besad han i Kraft af den større Manddom i Vilje, Klarhed i Intelligens, Bevidsthed i Formaal. Dette Formaal var, kortelig: at revolutionere den nye Generations Livsanskuelse i moderne Retning. — Vel havde han endnu ikke frembragt noget monumentalt, — han var jo ogsaa ung endnu —, men det forventedes om ham, at han vilde det; et stort Arbejde gik daglig gennem hans Hoved eller Hænder; Partibevægelsens Retning, Slagplanerne og sligt angaves mest af ham. Ogsaa var det ham, der leverede Partiet Begejstringen og altsaa Arbejdskraftens Kilde. Naar t. Ex. Titanen stormede for Partiet, naar Kynikeren forbløffede for Partiet, Spotteren haanede for Partiet osv., da var det for det meste Ord af Holmers Mund, der havde givet dem noget at storme paa, noget at forbløffe med, noget at spotte over. Sidemand i Kommandoen taalte han ikke; sporede han slige Tendenser hos nogen, saa enten underkuede han ham, som han gjorde ved Bramsen, eller han ekskluderede ham fra «Kredsen».

Og nu Damerne. Skønt en stor Del af især den yngre Dame-Verden i Hovedstaden (og det hyppig begavede Kvinder) hyldede de moderne Anskuelser og viste

sig begejstrede for Holmer, saa ofte han fremtraadte som offentlig Person, var det dog paafaldende, hvor faa af dem, der egentlig hørte med til hans Selskab i snævrere Forstand. Savnet af en Værtinde var jo nu afhjulpet ved Frederikke, der visselig i alle Henseender var Bordets og Stuernes Pryd, og hvis løsere Forbindelse med Værten jo dog ikke havde burdet afskrække nogen aandsfri Kvinde. Men alligevel: de af Herrerne, der vare gifte (o: rigtig gifte) kunde daarligt faa deres Koner med, thi hvor aandsfrie disse end fra Begyndelsen af havde været eller i Ægteskabet vare blevne, saa havde de dog nu deres Fordomme, og de vilde ikke gerne være sammen med de ugifte Damer, der til Staidighed kom der. Heller ikke — som Frederikke snart med den største Bitterhed mærkede — med hende. De andre ugifte havde et Væsen og talte et Jargon, som strax fra Begyndelsen af berørte Frederikke saa pinligt, at hun ikke kunde udholde at være sammen med dem, især da de behandlede hende som deres Lige — naturligvis.

Som den skønneste tilfalder den stærkeste, saaledes var Frederikke tilfalden Holmer. Denne Betragtning, saa sødt æggende for den lavere Del af Kvindens Natur og saa ydmygende for den bedre, maatte paatrænge sig Frederikke, naar hun saa' Arten af den Hyldest, Mændene ydede hende. Da hun var sig bevidst ikke at besidde stort af Kundskaber eller husholderisk Dygtighed (skønt hun læste en hel Del for at komme med, og ligeledes — mod sin Natur — tvang sig til Madlavning og Økonomi), og slet ikke «Færdigheder» (Moderen havde spillet lidt Klaver med hende, da hun var en lille bitte Pige, men Tante Gine foragtede sligt, og

Faderen havde været bund-umusikalsk), — da følte hun des stærkere, at Herrernes Galanteri kun gjaldt hendes Skønhed. De gjorde en Slags Kur til hende, som om de sagde: «Bedaarende Kvinde; nu er du Holmers, hvad vi desværre maa finde os i, men Død og Pine, hvis du var min!» Det oprørte hende, men Holmer smigrede det aabenbart, hvilket atter pinte hende. Var end deres Tone til hende ikke just frivol, saa vidste hun, at Betragtningen var det — hun maatte jo vide det blandt andet af de Bøger, de skrev!

Holmers Villa var Midtpunktet for Kredsens Selskabelighed; andre af Herrerne gjorde vel ogsaa Selskaber, men hverken saa store eller saa hyppige. Men hvorfor bede alle disse Mennesker sammen, kom Frederikke snart til at tænke. Hvad hun i denne Selskabelighed havde glædet sig til og trængt til at faa: Udvidelse af Kundskaber, Aandens Berigelse, fandt hun kun i ringe Maal; kun Holmers Ord, syntes hun, vare værd at huske — og hvortil saa de andre?

Undertiden antog Selskabeligheden en støjende og kaad Form, opflammet af megen Bakkhus, med Venus bagefter in mente. Holmer taalte det, selv passiv, men naar Tonen blev altfor ubændig, billigede han, at Frederikke trak sig tilbage. Den Rolle, der ellers forlangtes af hende, var den gratiøst præsiderende Værtindes.

Naar Temperaturen ikke var kommen til det ubændige Stadium, vare Samtale-Emnerne gerne om Kunst og Litteratur og deslige — og hvor ivrigt lyttede ikke Frederikke til, i den første Tid! — men naar selve Holmer ikke førte Ordet, samlede Talen sig mest om enkelte Vendinger og Slagord, eller den blev til Selvforherligelse (som hos den leddeløse Digter), ogsaa

stundom til indbyrdes Komplimenteren (denne dog gerne med et vist Præg af at være noget, der hørte til Parti-Tjenesten ligesom de rosende Avis-Artikler, de samme Herrer skreve om hverandre), bagefter hvilken nødvendige Tjeneste-Forretning, de saa hyppigt forfriskede sig ved ret artige Skænderier. Om Religion taltes naturligvis en hel Del; der gjordes almindeligvis Skel mellem «Religiøsitet» i Almindelighed, der syntes at nyde nogen Agtelse, og enhver positiv Religion, især den kristne, hvis Dogmer snart kaldtes den særeste Samling Galskaber, der nogensinde var udklækket i forrykte Hjerner, og snart atter de snedigste Paa-fund, der kunde udspekuleres af Gavtyve for at holde Samfundet i Ave — efter hvilke forskellige Synsmaader disse samme Dogmer snart bekæmpedes med vildt Had som et vældigt Verdens-Aag, der burde brydes; snart atter (og af de samme Personer) bortfejedes som en næppe mere eksisterende Latterlighed. — Over det hele svævede en fast Overbevisning om, at den hos dem selv herskende Levevis og Livsanskuelse ikke blot var den rette, men ogsaa den faktisk normale; Modstanderne udenfor vare simpelt hen Hyklere, thi de levede i Virkeligheden ligesaadan og tænkte ligesaadan. Vel nægtedes ikke Tilværelsen af enkelte «Asketer» i god Tro, men saadanne holdtes for forrykte, eller — videnskabelig set — for Exempler af Atavisme fra Middelalderen. — Hin lille Inkonsekvens med Hensyn til de kristne Dogmer sporedes ogsaa i Omtalen af Modstanderne udenfor: snart vare de nogle faa, ynkelige Rester af en slagen Hær, men snart (og det var de samme, som talte!) vare de hele Samfundet, og i saa Fald vare Klikkens Medlemmer de forfulgte.

Ved denne Selskabelighed og disse Gæster blev Frederikke snart led, men kæmpede tappert imod for ikke at lade sig mærke dermed, mest overfor Holmer, men ogsaa overfor sig selv. — Des mere klyngede hun sin søgende Sjæl til Holmer alene, krampagtig troende paa Tilstedeværelsen hos ham af sin Art Kærlighed, skønt altid kun mødende hans Art. Hun bedroges, og vidste det næsten, men vilde ikke vide det helt. Naar hun tænkte paa hans Kærlighed, tyede hun altid — som til et Kastel, hun havde opbyggt i sin Sjæl — til den Tro: «hans Kærlighed er i alt Fald varig og bindende.»

Af hvilket Materiale havde hun opbyggt sig dette Kastel? Af hvilke Ord af hans Mund? Af hvilke Løfter? — Hun vidste det ikke; kunde ikke mindes noget; hun troede det, som en Forudsætning for hans og hendes Fællesskab; som noget, der maatte være, hvis Ret var til paa Jorden eller i Himlen; som noget, det vilde være Helligbrøde at tvivle om, ja syndigt endog at tænke for længe paa.

«I alt Fald varig og bindende!» Og dog saa' hun jo, hvorledes andre Elskovspar i deres Kreds skiltes eller vexlede. Og dog hørte hun jo af Holmers egen Mund, at sligt kun var den konsekvente Udøvelse af en vis Livsanskuelse — af den Livsanskuelse nemlig, for hvis Propaganda han selv var Anføreren!

Men da lukkede hun sin Forstands Øren og Øjne og tyede ind i sit selvopbyggede Kastel.

Der havde været Aftenselskab hos Holmer; Gæsterne vare lige gaaede.

Frederikke sagde: «Hør — kunde vi ikke, kunde du ikke skille os af med denne — denne — Karlud af et Menneske; han er mig inderlig væmmelig.»

Denne smigrende Omtale gjaldt Partiets laurbærkronede Digter. Han havde nylig efter en ny Knopskydning manifesteret sig for Offentligheden som en begejstret Tilhænger af — Kreutzersonatens Afholdenhedslære, saaledes som den prædikes i Efterskriften. Han havde gjort det i en stemningsrig Digtecyclus, herligt klingende og næsten meningsløs; han havde yderligere i Aften i Holmers Villa holdt en stor bevæget Skaaltale derom. Hans, d. v. s. Talerens, sidste og fuldkomneste Udviklingstrin var nu naaet; alle hans Facer var kun Forberedelser, kun Gennemgangstrin dertil, «et stort Menneskelivs Stadier.» Havde han prædiket at nyde, saa var det kun et Fingerpeg mod Askesen; havde han levet efter Kødets Sans, saa var det kun den naturlige Forberedelse til Askesen. Alt hos ham var harmonisk Udvikling henimod den nye Lære, som han i Liv og Ord fra nu af vilde vie sine store Kræfter. Om de saa vilde drikke med ham paa det, og forøvrigt glæde sig med ham over Fuldkommenheden. Vilde de ikke, saa var det ogsaa lige fedt; han havde nok i sig selv; han stod paa egne Ben; en Verden skulde ikke foreskrive ham Love; han var en Mand; det var det, han var.

«Han er mig inderlig væmmelig», gentog Frederikke.

«Ogsaa mig. Men jeg bruger ham — endnu», svarede Holmer.

«Og saa er der denne — ja der er mange — men denne Bramsen tror jeg desuden hader dig.»

«Det véd jeg hel vel.»

«Hvorfra har han den Skramme over Ansigtet? — Hvorfor vil du egentlig omgaas ham?»

«Jeg bruger ham; han er mig nyttig.»

«Men»

«Men. Bland dig ikke for meget i mine Affærer.»

«Ja men det er jo ogsaa mine», svarede Frederikke med en vis Hæftighed.

«Nej.»

De tav begge et kort Øjeblik. Hun gjorde en lille Bevægelse med Haanden op til sin Pande, som om der var hændt hende noget, hun ikke kunde forstaa, og som forvirrede hende. Derpaa sagde han, lige saa koldt og roligt som før:

«Du er uden Forstaaelse af vort indbyrdes Forhold, dit og mit. Heller ikke har du nogensinde forstaaet halvkvædne Viser. Skal jeg opføre vore Conti for dig, saaledes som de i Virkeligheden staa?»

Hun forstod ham ikke, slet ikke, men et Udtryk af stigende Angst i hendes Ansigt bragte ham til at opsætte Redegørelsen for denne Gang. Hun tror, at jeg vil give hende Afsked med det samme, tænkte han. Det var dog slet ikke hans Hensigt; han vilde kun meddele hende en redelig Opgørelse af deres gensidige Forpligtelser og Krav, saaledes som han altid havde set dem og forudsat, at hun ogsaa saa' dem eller vilde komme til at se dem — men det trak saa ærgerligt længe ud med hendes Begriben. Saaledes: Første Conto, Elskovsforholdet. Den Glæde, vi dér har givet og modtaget af hinanden, faar vel regnes for at gaa

lige op. Anden Conto: hun meddeler en vis Glans til mit Hus, til mine Selskaber osv.; jeg yder hende Vellevnet, flot Garderobe, Smykker. Lad ogsaa det gaa lige op. — Men ved mig reves hun ud af Armod; uden mig vilde hun højt regnet have spist Naadsensbrød hos en gammel Tante, uden at kunne yde det mindste til Gengæld; jeg har sparet hende denne Ydmygelse. Det vil dog for en Pige med hendes Stolthed gaa op imod den Mulighed (og kun en Mulighed!) at Güllicherne skulde gøre hende arveløs. I hvert Fald var det jo en frivillig Sag fra hendes Side, som fra min; hun har selv kunnet overtænke alt dette, forinden hun hengav sig til mig. Med hvad Ret vil hun fordre Vedvarenhed af dette Baand, naar jeg hverken har forlangt eller lovet noget saadant? Til Overflod vil jeg jo sikre hendes økonomiske Existens ogsaa efter Adskillelsen; hvor mange gør vel det?

Han var bleven ærgerlig. Det var ærgerligt at finde hende saa fuld af Krav, naar Regnskabet dog stod, som det stod. Det ærgrede ham ogsaa, at han ikke turde tale rent ud uden at risikere en Scene af værste Slags.

«Vi er begge frie», sagde han. «Jeg vælger mit Selskab; det staar jo dig frit at vælge dit. Vi er begge frie», gentog han med et vist Eftertryk.

Hendes Blik tabte det stive Udtryk af Angst. Hun havde aabenbart frygtet noget værre. Hendes Kinder farvedes igen, og Øjnene fugtedes, da hun med Blidhed svarede:

«Hvor kan du sige, at det staar mig frit at vælge mit Selskab?»

«Aa», svarede han, «du modtager dog om For-

middagen en — Person, der næppe — er — mig god; eller ogsaa maatte han da være endnu større Pjalt, end jeg anser ham for.»

«Mener du min Broder?» sagde hun bedrøvet.
«Og saadan taler du, just du?»

«Bevares» — han mistydede hende med Vilje —
«bevares, jeg formener dig jo ikke at tage imod hvem-somhelst. Jeg siger netop: Vi er begge frie. — Forstaa det dog en Gang!» vedblev han med en vis Skarphed: «begge — vi — to — er — frie.» Og i det samme vendte han sig, gik ind i sit eget Værelse og lukkede Døren efter sig.

Da blev hun atter greben af hin uudholdelige Angst, som i den sidste Tid kom over hende med kortere og kortere Mellemrum.

«Henrik», kaldte hun bønfoldende ind ad Døren, atter og atter. «Henrik! Henrik!» — Men Døren forblev lukket.

Hun tyede ind i sit Kastel: «det er dog varigt og bindende». Denne Gang var det, som om hun mærkede Bygningen ryste og Gruset skride under sine Fødder. Og hun fornå som det kolde Pust fra en Afgrund, hun maatte falde i, eller som Fraaden af Bølger, der maatte opsluge hende.

Tunge, kolde Bølger — vel skikkede til at skjule og udslette alting. Vel skikkede til Glemsel og drømmeløs Søvn; en god Vugge at hvile i for et ulykkeligt Menneske, der har lidt større Uret, end det kan bære. «Mon det bliver mig?» hviskede hendes Tanker, eller hvis der er noget endnu mere hviskende end Tanker. «Mon det bliver mig?»

Tiende Kapitel.

Provst Fibiger bliver alvorlig vred.

Holmers Person tilhørte Offentligheden; hans Erobring af den unge Skønhed fra Præstegaarden, Hvedebrødsdagene i det skjulte Tilflugtsted dér eller dér, endelig Parrets Bide Hoved af al Skam og Flytten ind til København, hvor de formelig førte Hus og gjorde Selskaber — alt dette og meget mere havde længe været et almindeligt Samtaleemne i og udenfor Hovedstaden, til Offentlighedens Harm eller Beundring, alt efter hvorledes samme Offentlighed var sindet. — Ude i Lundbyvester havde disse Historier givet Anledning til mer end en moralsk Digression fra Prædikestolen af Provst Fibiger; og mangt et indigneret «Gud» havde lydt fra de fattige Slægtninge, der om det brede Bord i Provstens Spisestue drøftede de mere specielle Nyheder desangaaende — dog kun, naar Gine ikke var tilstede, thi den godmodige Mand skaanede hendes velkendte Hengivenhed for den Lemvigske Slægt. Og saaledes kunde det forklares, at Gine endnu i Maj Maaned var uvidende om Parrets Bolig, skønt de alt havde færdedes for Offentlighedens Lys i den Holmerske Valby-Villa i over fem Maaneder.

Provsten sad med sine Søndagsgæster om Middagsbordet. Det var en Lørdag i Maj Maaned (og dette indeholder ingen Modsigelse, thi Søndagsgæsterne plejede, gruppe- eller holdvis, at indfinde sig allerede om Lørdagen, thi, sagde de, det var stygt at komme saa forjagede til Gudstjenesten, og for ret at have Tid at

«samle sig» før Højtideligheden kom de gerne saa betids om Lørdagen, at de fik Middagsmaaltidet med). Det var altsaa om Lørdagen, og det nu spisende Hold Gæster var lidt talrigere end ventet — to Mødre, nogle faa Døtre, et Par Sønner, tre Fætre eller noget lignende, et Par andre Bekendte — og Gine havde i den Anledning ytret sig temmelig uforbeholdent til Præsten, thi den Kalvesteg, hun havde bestemt til Søndagen, maatte springe allerede nu. Dette havde ført til et lidet Ordskifte, Provsten var bleven alvorlig vred — hvad sjældent skete — og havde besluttet ikke længere at skaane Gine.

Den gode Suppe dæmpede vel en Tid hans Vredes Luer, men da den omtvistede Kalvesteg kom frem, vakttes han til Handling og sagde, rødmende af Nidkærhed:

«Ja, mine Venner, det er kun altfor sandt: Radikalismen» han standsede lidt og saa' paa Gine. Men da dennes Holdning kun røbede uforandret Trods, blev han endnu rødere og vedblev med en vis Hæftighed:

«Radikalismen breder sig over dette Land og Folk med en Giftsvamps hele — hele —» (at han mod Sædvane maatte lede efter Ord, forøgede hans Ærgrelse):

«Jeg siger», fortsatte han, stadig stirrende paa Gine, «at Rradikalismen paa en gruelig Maade forpester Samfundet; at Rra-di-ka-lismen er som det giftige Upastræ — ja Upastræ» (han var tilfreds med Udtrykket og formildedes derfor lidt) «under hvis Skygger det ikke er godt at dvæle. M.»

«Hr. Pastor Fiebjerg har ett nødde a se saanen paa

mæ», sagde den uovervundne Gine; «A er ett Radi-kaller eller Øjropær.»

«De er venstre, min gode Lemvig, og Venstre» — han hævede Pegefingeren, for at hun ikke skulde afbryde ham — «Venstre har uimodsigeligt banet Vejen for hin nedbrydende Tøjlesløshedens Aand, hin Mørkets Aand, som vi se saa skrækkelige Vidnesbyrd om.»

«Pastor Fiebjerg har ett Low te aa sæj te A baner Vejen for Mørkets Aand. Det Venstre vil, det er Frihed og Ret, og Lys over Folket. De æ Højre som magtstjæler Retten.»

«Mm.» Han tog Blikket fra hende og talte som henvendt til de andre:

«Saaledes, mine Venner, have vi hørt, hvorledes nu — i disse selvsamme Tider — en ung Pige, Præstedatter, udgaaet (hvorfor lægge Skjul derpaa?) fra dette selvsamme Hus, fra disse Stuer, ja fra dette Bord — har besmittet sig med Synden, forført eller selv forførende, hvad véd jeg?»

Det gav et Sæt i Gine, men hun sagde ingenting.

«. . . . og efter at de en Tidlang dog holdt deres Skændsel skjult, have de tilsidst — allerede i fem Maaneder — indrettet et Syndens Hjem i selve Hovedstaden, førende deres Levned aabenbart for alles Øjne, frækt trodsende alle moralske Menneskers Dom — — I vide, hvem jeg sigter til — Datteren af min værdige Formand i dette Embede her»

Ved at kaste Blikket paa Gine saa' Provsten strax, at han havde gjort Synd imod hende. Hun var hvid i Ansigtet og ligesom snappede efter Vejret. Kort efter gik hun ud.

Emnet berørtes ikke mere ved Bordet.

Efter endt Maaltid kom hun ind i Provstens Værelse.

«Er det sandt, te de er fløtted til Kjøbenhavn, og hvor bor de nu?»

Provsten sagde hende blidt, hvad Rygtet derom berettede.

«Præjsten gir wal Low te A rejser ind i Morgen tidlig?»

«Bedste lille Lemvig, hvad tror De at kunne udrette?»

Hun stod ved hans Bord og tav; snart saa' hun op, snart ned, og slog lempeligt med Haanden paa Bordpladen, Gang efter Gang.

«Guds Magt er stuer, Pastor Fiebjerg», sagde hun tilsidst. «Han giver mæ wal de rette Ord ind. Og saa drawer A hinner med Guds Bistand mæ hjem.»

«Hjem?»

«Ja hæ hjem hos hinner sjæl, hvor wal ellers.»

Provsten blev rørt. «Lille gode Lemvig — ja — drag da med Gud; om end»

«Tak, Pastor Fiebjerg.»

«Og Herrens Aand indgive Dem de rette Ord.»

«Tak, Hr. Pastor Fiebjerg.»

«De kan», tilføjede han med et Glimt af nyfødt Haab, «De kan medtage min præstelige Formaning, hører De, min alvorlige præstelige Formaning!»

«A sæjer saa møj Tak, men at trowr ett, te de nøtter den bitterste Krum'», svarede Gine.

«Mm.»

Ellevte Kapitel.

I Søndermarken.

Imellem Frederikke og Tante Gine havde der egentlig aldrig bestaaet andet Forhold end enten aaben Fejde eller bevæbnet Vaabenstilstand; saaledes havde det været lige fra den Dag, Tante Gine for omtrent tre og tyve Aar siden traadte over Pastor Lemvigs Dørtærskel, for Frederikke var alt i to Aars Alderen et vanskeligt Barn. Der havde næppe været anden Form for deres Samliv end fra den ene Side: Paabud og Tilrettevisning, og fra den anden: Trods og Vægtring.

Ogsaa nu, paa sin Rejse til København, tænkte Tante Gine paa hende som paa det uartige Barn; Barnet, hvis Uartighed nu havde overskredet alle Grændser; men dog Mathias Lemvigs Barn, hvem hun havde Ansvaret for.

Hun gik gennem Søndermarkens Gange — man havde vist hende den Vej som en Genvej til de Steder, hun søgte —; Harme og Sorg fyldte hendes Hjærte, og hun havde kun liden Sans for den dejlige Majmorgens Friskhed under det ganske nylig udsprungne Bøgeløv.

Hun mødte et Hold Skoledrenge; de legede Soldater og vare paa Spor efter Røverne; Søndag! og Fridag! stod skrevet paa deres røde Kinder og luede ud af de ivrige Øjne.

(Du gode Gud, er det da saa længe siden, at jeg selv var Skoledreng og legede Røversoldat i Søndermarken, naar jeg dog endnu synes at se hin Høj besat af mine daværende Kammerater? — hvor ere de henne

nu allesammen? —, endnu tror at høre deres gjaldende Kampskrig, endnu hører Bladene rasle under mine Fødder, idet jeg stormer op ad Højen, endnu mærker Vindens Pust paa den svedte Pande, idet jeg tager Kasketten af og raaber Hurra!)

En af de smaa ivrige Fyre standsede forpustet foran Tante Gine og spurgte: «Har De set noget til Røverne? hvad Vej gik de?» — Men hun har nok i sine egne Tanker og skubber ham væk med Paraplygrebet.

Hun mødte ogsaa ældre Folk. En gammel Dame kørtes i en Rullestol; det er nu hendes daglige Morgenvandring. Tiden, om ikke andet, har hærjet hendes Liv; hun virrer uglad med Hovedet og skænder lidt paa Drengen, der skubber hendes Vogn. De Tider ere længst forbi, da hun som blomstrende Mø gik her under disse samme Træer med sin Hjærtensven under Armen, drømmende om Lykke. Endnu længere forbi er den Tid, da hun løb her som lille Pige og søgte efter Blomster i Græsset, mens Solen skinnede paa de løste Lokker. Det har hun altsammen glemt nu. Der staar en Anemoneblomst i Græsset ved Siden af Vognen; hun ser tilfældigvis ned paa den; kan den ikke vække et flygtigt Minde?

Der kom flere halvgamle Kavallerer gaaende, mest en og en, i adstadig Pasgang og med ludende Ryg; alle med noget fælles over sig — saadan som pensionerede Embedsmænd se ud. Her toge de deres sædvanemæssige Promenade; Lundens morgenfriske Grønhed syntes at sprede noget ungt, noget romantisk, over deres Skikkelser; enkelte saa' formelig ud som om de «sværmede» — sagtens drømte de om — — ja hvad drømmer vel til Exempel hin gamle Herre om, han med det gode

venlige Smil og det i Grunden fine Ansigt — Udtrykket er lidt vegt —? En Kontorembedsmand fra Frederik den 6tes Dage? En Pastor emeritus? Eller maaske en gammel Digtersjæl fra den gyldne Tid, en Skygge fra Oehlenschlägers Periode, en Reminiscens fra Roman-tiken? — Han sætter sig paa Bænken; se, han frem-tager et Papir, ser op i den herlige Trækro-ne, drager et Suk, netop som man kan drage det en smuk Foraarsmorgen under et nysudsprunget Bøgetræ; han fører Blyanten til Munden; han skriver — et Digt vel? noget i Smag med: «Saa huldt til den hellige Bøge-skov»? — — Ak nej, ak nej: forrige Dags Regnskab skriver han op, Lørdagsregnskabet; Vask, Skotøj, Ost og Smør og tør Kost skriver han op — — og dog! er der ikke et eget Skær over hans Træk, et Ungdoms Genskin i hans Øje, en Foraarsalf om hans Læber? Visselig er Poesiens Genius spøgende dalet ned mellem hans Lørdagsregnskaber, ellers kunde han ikke se saa-ledes ud, den gamle, som han sidder der i det sagtelig spillende Solskær paa Bænken i Søndermarkens minderige Have.

— Men Tante Gine strøjfede ham blot med Blikket. Vrede, nidkære Tanker optog hendes Sjæl og formede sig til skarpe Ord; hun vidste, hvad hun vilde sige, naar hun snart havde naaet Maalet for sin Gang.

Allerede var hun nær «Korups Have», da hun fik Øje paa en Dame, der sad paa Bænken nærmest Havens Udgang, den, Tante Gine skulde passere.

Det gav et Sæt i hende — et tilsvarende i Damen, en slank, elegant klædt, smuk Dame —

Da var det, at Tante Gine glemte alle de vrede, nidkære Tanker; de skarpe Ord døde i hendes Mund.

«Fie, Fie, mit søe Baahn; Fie, lille Fie!!»

Men Damen rystede paa Hovedet og saa' ikke op.

«Kære gode Tante Gine — jeg véd, hvad du vil sige — det nytter ikke noget», og hun rystede endnu stærkere paa Hovedet. «Nej — det kan nu en Gang ikke blive anderledes — aa lad mig være, aa lad mig gaa —»

«Fie dog, Fie. A vyssede dæ paa mine Arme, den Gaang du va bette aa hade Mæslingerne»

«Ja men hvad vil du mig?»

«Tænk paa di oløkkele Faahr, som nu er salig i Himlen hos Guds smaa Engle»

«Jeg har tænkt — aa lad mig gaa —»

«A beer dæ da saa minnele aa gaa hjem med mæ, saa ska du sie Jøsses, hvor du ser ønskele ud, du stakkels Baahn.»

«Farvel, Tante Gine, farvel, og tænk ikke mere paa mig; du maa glemme mig; I maa allesammen glemme mig —» (forandret, med Lidenskab): «jeg vil være i Fred; jeg har Lov at følge mit eget Hoved» (hun stampede i Jorden) —

Men strax efter havde Tante Gine taget dette trætte Hoved og lagt det op til sin gamle trofaste Barm; Frederikke græd og græd, som hun aldrig havde grædt; hele hendes Legeme rystede.

«Baahn, Baahn, det er ett for sent, kom hjem med mæ; vi to ska»

«Nej, nej, nej, nej. Det er for sent.» Hun hævdede Hovedet, tørrede hurtigt sine Øjne, som antog deres faste Udtryk.

«Du skal vide, Tante Gine, at enten det nu er til det gode eller til det «onde», som I kalder det, saa tilhører

jeg ham nu, indtil jeg dør — det bliver ikke anderledes.» Og med det samme rev hun sig løs og fjærnede sig ilsomt.

Tante Gine vilde efter hende, men de gamle Ben bare ikke saa hurtigt. Hun opgav Forfølgelsen. Opgav ogsaa at søge hende mere; hun indsaa nu tilfulde, at det var forgæves.

«Aa Jøsses da, aa Jøsses da», mumlede hun, idet hun langsomt og ofte vendende sig begav sig paa Tilbagevejen.

— Lyden af Frederiksbergs Kirkeklokke klang nu gennem Luften. Haven var mere stille og tom end før. Den Bænk, hvor den gamle Kavaller havde siddet, var tom. De unge Bøgeblade foroven strakte sig ud i Sollyset, i stille Lykke; men det visne Løv fra forrige Aar dyngede sig sammen ved Træets Fod i mørk og haabløs Grublen.

Tolvte Kapitel.

Intermezzoer.

«Og hvad hedder saa den store Gaard dér?» spørger den examinerende Løjtnant og peger mod et anseligt Komplex af hvide Bygningslænger, der en halv Fjerdingvej ude i Synskredsen giver et saadant Skær fra sig

under den brændende Middagssol, at baade Spørgeren og den adspurgte faa Vand i Øjnene ved at se derhen.

Den adspurgte er menig Infanterist, der forestiller at staa Vedet. Det er under Lejr- og Kantonnements-øvelserne i Fyn.

«Den Gaard dér?» siger Vedetten med et lille Smil og tager Armen lidt ureglementeret fra det antrukne Gevær for at pege.

«Hys, ikke spørge, kun svare. — Ret!»

«Den hedder Rosgaard.»

«Rigtig. — Hm. Hvad Nummer har De?»

«519.» — «Navn?» — «Lemvig.»

«Det hedder: «Lemvig, Hr. Løjtnant.» For Satan, hvor har De Deres Opdragelse? Hvad er Deres borgerlige Stilling?» (Alt det véd Løjtnanten meget godt, da han staar ved samme Kompagni).

«Student, Hr. Løjtnant. — Cand. philos.», tilføjer Lemvig hurtigt, thi han har endelig nu i Sommer taget den Examen.

Løjtnanten siger «Hm» og gaar til næste Vedet.

— Men Tymme ser over til den hvide Gaard. Skulde han ikke kende Rosgaard?

I otte Dages Tid har han nu med de andre værnepligtige fjottet om i denne Egn, hans Barndoms hellige Ene-mærker. Han kalder det at fjotte om, men det er kun Soldater-Jargon, thi i Virkeligheden elsker han dette Liv. Det store stærke Legeme trænger til at faa Dvaskheden («den dovne Sved») ud, og hans Sjæl og Vilje længes efter Tugt og Kommando. Aa det er herligt til Tider, dette: «du skal»; saa glemmes for en Stund alt det, der piner ham: det med Søsteren, det med Holmer, og

især det med ham selv i den evige Skamfølelse, der ikke kan bortræsonneres. Saadanne moralske Pinerier forsvinder i Landevejens Sved og Støv, i de daglige Kampe for Mad og Øl, naar «Marketutten» bestormes af det halve Kompagni paa en Gang; i Geværpudsningen og Skrækken for Bøsemageren; i Lædertøjets «Huller», i Pudsepomade, Smergellærred, «Blaarene» og Blanksværten. Gud ske Lov for Kammeraterne og deres Sange og Spektakel, for naar man aldrig er ene, kan man aldrig komme til at tænke.

Nu er han dog ene, Vedetten paa den solbare Mark. Og mens han stirrer mod Rosgaards hvide Huse, da maa han tænke. Nej egentlig dog ikke «tænke», men føle og drømme, stærkt, indgribende, digterisk; det har ligget for ham fra lille. Han føler nu, dybt og smerteligt, at han har sat sig udenfor den Verden, han egentlig tilhører; og den Følelse, at Onkel Johannes og Tante Eline og Kusine Ingeborg derovre ere bedre, renere, lykkeligere end han, den bølger i hans Indre som smertefulde Rhythmer. Han føler at være fornedret ved Omgangen med Bramsen og «Lucifer»s Folk; at han ved sin «Sædelighed i moderne Forstand» (der aldrig havde været hans egne Anskuelser, og tilmed vist var daarligt skrevet) baade har prostitueret sig og bundet sig. Han foragter sig selv og hader Holmer. Han har ikke engang nogen Anskuelse, nogen Tro, han er en daarlig og unyttig Person; hans Liv er urent. Alle disse Følelser bølge i hans Sjæl som smertefulde Rhythmer af en Digting: om Anger, Had, Vemod og Længsel.

Men han er ung. Og samtidig med disse Følelser, der ere som en Sjælens Graad i ham, samtidig føler han ogsaa et lyksaligt Velbehag ved Solskinnet, Luften, Som-

meren, ved Lemmernes Sundhed og Styrke — ja selv ved Middagsdøsen, der nu er over ham. Ogsaa dette føles som Rhythmer i hans stemningsfyldte Sjæl.

Solen brænder endnu stærkere paa den bare Mark. Rosgaards Længer blinke endnu mere; Horizonten synes at flimre. Middagsdøsen lægger sig over hele Naturen. Selv Sjælens Stemninger lægge sig efterhaanden, de urolige Bølger blive til blidelig skvulpende Vover, sød vuggende Takt — —

— Hvad? Kan man sove staaende, med Geværet i Haand? Det var 'kun et Øjeblik, et Par Sekunder maaske.

O du kære gamle Rosgaard med din Rosenhæk, din Skov og din Sø og dine elskelige Mennesker! — O du tabte Barndom, o du tabte Tid, tabt, tabt for evig — —

Nu var den der, den Angst, der ellers hører Natten til; den, der kommer, naar han somme Tider ligger og kan ikke falde i Søvn. Det, man ikke tænker paa om Dagen, det var der nu, et Øjeblik. Er der da Lighed mellem Middagsstunden og Midnatten? — Bort dermed, bort dermed, lad os i alt Fald være i Fred om Dagen; den Angst hører Natten til, naar Stilheden er større end selv nu; naar man hører sit eget Hjertes Slag. Da er det, man gyser ved — Døden og hvad der mulig følger efter. For det kunde jo være sandt, alt det gamle, alt det, man troede en Gang — — Synden og Syndens Sold — — Nej, nu ikke; nu ikke. — Ogsaa denne Stemning svinder bort som en Bølge, et sidste, tungt Bølgeslag.

Nu føler han ikke stort andet, end at han er meget tørstig. «Aa hvem der havde en Bajer!»

Nabovedetten staar et Par hundrede Skridt fra ham.
«Halløj Murer, halløj 523, har du noget paa Flasken?»

«Nej Gu har jeg ikke nej», svarer 523.

— Der kommer Afløsningen frem under Bakken.

— — Men i den stille Nattetime, naar Teltets Medbeboere sove, eller i alt Fald deres Pludren har lagt sig, da er det somme Tider, at hin Angst kommer, den, der ikke hører Dagen til; da er det, han hører sit eget Hjertes Slag.

«Da jeg var lille, da troede jeg endnu paa Gud; de har taget den Tro fra mig. De har taget alting fra mig. De har dræbt det bedste i mig. Da jeg var lille, var jeg endnu uskyldig; aa kunde jeg vaagne som et lille Barn, og det hele var en styg Drøm. Moder, Moder, du bøjede dit Hoved over mig og kyssede mig; det er saa længe længe siden; kan du høre mig; er du til?» Og Angsten forstærkedes, Angsten som det lille Barns, der er efterladt ene paa et mørkt Sted.

«Du Gud! enten Du nu er til eller ikke — hvis Du er til, da tilgiv mig, at jeg taler saaledes — jeg vil bede —»

Under det tynde Lejrtæppe foldes Hænderne, og han forsøger:

«Fader vor — Du som er i Himlen — Helliget . . .» men ret meget længer kan han ikke komme; hans Sjæl ligesom flygter for Gud. Eller har han glemt Ordene?

— — Hvor kan det være, at han saadan ligger og piner sig med disse Ting? — Det begyndte, lad os se — ja det begyndte egentlig, da Frederikke løb bort, og han kom til at hade Holmer. Men i Førstningen

kunde han skubbe det bort; det er egentlig først her i Lejrtiden, det er kommet saa tit.

Er det maaske Rosgaards Nærhed? Barndoms-mindernes Magt?

«Jeg er vist en løjerlig Fyr og ikke som andre Mennesker», tænker han.

Det flimrer for hans lukte Øjne; det er Rosgaards solbelyste Længer. Bølgerne i hans stemningsfyldte Sjæl lægge sig, ogsaa hin store tunge Bølge; de blive til sagtelig skvulpende Vover, der i rhythmisk Takt ramme hans Bevidsthed som Klangen af Poesi.

Tymme er ung. Og snart sover han, sundt og fast.

Han har set dem! Og de har set ham! Baade Onkel Johannes og Tante Eline og Kusine Ingeborg og Kudsken Jens har set ham og kendt ham.

Det var under den store Manøvre. Et Feltslag leveredes; Tymme havde ilet afsted hele Dagen, snart med sin Deling, snart med sit Kompagni, snart med hele Bataillonen; snart kun med sin Rodekammerat.

Han havde taget en hel Del Stillinger og var bleven fordrevet fra en hel Del andre; havde faret op og forfulgt (mest naar alt tegnede til Flugt); faret op og flygtet (mest naar han tænkte, Forfølgelsen skulde begynde); havde klatret op og ned ad Grusgrave, soppet gennem Moser, brudt gennem Krat, sprunget med Tornyster og Gevær over Grøfter, ligget fladt ud paa Marken i Mudder og «markeret» Skydning en hel Time — nu stod han med sit Kompagni paa en Græsmark og gravede, gravede med den Linnemannske Spade —

Dækning skulde opkastes i Hui og Hast, for dér, dér trak allerede Fjendens Skarer op — Masser af Fodfolk — se dog Husarerne i den flotte Karriere — hør Artilleritrænet drøne over Broen — pu ha, pu ha — «rap Jer, for Satan i Helvede!» — puh, puh — «Slud-der og Vrævl» — «dybere ned, han Driverten!» — op med Jorden, ned i den igen — Pu—uh!!

Saa kom han til at se et Øjeblik op; en Kørevej gik lige forbi; der var Tilskuere, ikke faa. En Landauer holdt; de, der vare i den, stode op; snart betragtede de den arbejdende Flok tæt ved dem — Exemplarer, ikke Individuer —, snart lode de deres kikkertbevæbnede Øjne strejfe rundt i det store Terræn! Skuet var male-risk og fængslende nok.

Tymme kendte dem øjeblikkeligt. Men han skyndte sig at dukke Hovedet og grave, saa Sand og Muld føg omkring ham.

Tymmes Sidekammerat siger: «Hvad Satan, 519, det er dig, de kalder paa — nu har jeg Faneme — Damerne i Vognen vifter ad dig — har du saa fine Bekendtere?» —

En dirrende Piben eller Fløjten over hele Terrænet. Kaptajnen viser sig paa Bakkekammen bag dem og vinker med Haanden.

«Til—ba—ge—!»

«Tilbage, tilbage!», raabe Underofficererne ude i Linien. «Tilbage!» raabe de menige til hverandre. Det halvt opkastede Brystværn forlades; man «flygter».

Og Tymme fik ikke Tid den Gang at hilse paa sine fine Bekendte, for han flygtede med de andre.

Atter dirrer Fløjten. Den Dirren er god. Den har de længtes efter. Endelig. «Hvi—i—il!»

Fra Kl. 5 i Morges og til nu Kl. 4 om Eftermiddagen har Tymmes Kompagni ingen Hvil haft uden det lejlighedsvis «Nedfald til Skydning» i en eller anden Grøft; og man har intet nydt siden Morgenkaffen, uden hvis man under Løb og Skydning har kunnet tilrapse sig en Bid ved at rode lidt frem i sin Taske.

Men nu: to Timers Hvil, bliver der sagt, og saa — hjem!

— De lange Rækker Geværpyramider blinke i Solen, saa langt Øjet kan naa. Bataillonsvis kampere Soldaterne rundt om i det store Terræn. Under hvert Træ, hver Busk, hvor der blot er Antydning af Skygge, ligge Folkene, spisende og drikkende eller sovende. Alle Grøfter ere fulde af Folk.

Paa en herlig Plads under et enkeltstaaende støvdækt lidet Elmetræ har Tymme og en lille Gruppe Kammerater bredet deres Maaltid ud: smaa Taarne af tyskskaarne Rugbrød-Smørrebrøder (Smørret flyder, men des tørrere er Brødet); Appetitost, der smuldrer; Skinke-skiver, der krøller sig; Snapse paa Lærkerne, varme at tage paa; paa Feltflasken «noget, der en Gang var der» — naa lige meget; dér er Marketendervognen — og efter en mandig Kamp har Tymme erhvervet sig to iskolde Bajere; han har den ene for Munden; den anden er anbragt i den dybeste Skygge, der har kunnet findes, nemlig under Tornystrets opslagne Laag. Aah hvor Livet dog er skønt.

Lidt fra Tymmes Gruppe ligger under et andet Elmetræ fire—fem Løjtnanter; pur unge Mennesker, de tre, i Grunden Dreng, men — Løjtnanter. Deres Opdækning har et noget finere Snit: Smørrebrødet er bedre bevaret;

der er ogsaa Glas; og saa min Sandten en Flaske Rødvin, — én —, de behandle den med kunstlet Overlegenhed; de skænker og nipper ligesom i Distraktion, det skal se ud, som om de aldrig slukkede deres Tørst med andet; og saa er de saa morsomt værdige og alvorlige derved — deres Lader ere beregnede paa at imponere de omkringliggende Grupper af menige. Kun Premierløjtnanten er rigtig naturlig; men han er ogsaa over fem og tyve Aar.

Den yngste og grønneste af Sekondløjtnanterne — det var ham, der forleden havde examineret Tymme — ser over til denne Gruppe og synes at ville kalde. Saa betænker han sig, rejser sig op og slentrer hen til Tymme. «Hør De», siger han. Tymme rejser sig op.

«Deres Navn er jo Lemvig, ikke?»

«Er De ikke en Slægtning af Godsejeren der, Jægermester Güllich?» Han peger ud i Retning af Rosgaard. Stemmen er anderledes venlig, end da han examinerede ham.

«Vel, Hr. Løjtnant», svarer Tymme noget forundret; «det er min Onkel.»

«Hm. — Tag kun Haanden ned, tag kun Haanden ned. — Hm. — Jægermesteren har nylig været hos Obersten —»

Tymmes glade Rødmen kunde ses endog gennem de elleve Timers Støv og Sved.

«— og Kaptajnen har bedt mig meddele Dem, Lemvig — er det ikke Lemvig, De hedder? —»

«Jo, Hr. Løjtnant.»

«De behøver ikke at sige «Hr. Løjtnant» — staa kun i Rørstilling; vi aflægger for Øjeblikket det militære; for Pokker, jeg taler nu som Gentleman til Gentleman»

(han stangede sine Tænder for derved at give Nr. 519 lidt Tid til at sunde sig ovenpaa en saadan Ære) — kort sagt, De har Orlov imorgen Søndag, hele Dagen, efter Renlighedsparaden; De er indbudne til Rosgaard.»

«Tak —»

«Ingen Tak. — Aa hør» (han tog ham lidt afside) «jeg har forresten tit tænkt paa, Hr. Lemvig, at det dog for en Mand som Dem, med akademisk Dannelse o. s. v., det maa dog være lidt trist saadan altid — naa, ingen Formaliteter, vil De gøre mig den Fornøjelse at besøge mig i Aften paa mit Telt til en Banko sammen med et Par andre dannede Herrer» — han slog ud med Haanden efter sine Kolleger under Elmetræet.

«Tak — men —»

«Ingen Men, Hr. Lemvig — maa jeg præsentere —» (han drog Tymme hen til Officererne): «Student Lemvig, Neveu af Jægermester Güllich til Rosgaard —»

Officererne gave deres Ansigter et Udtryk af midt imellem Høflighed og Barskhed, undtagen Premierløjtnanten, der smilede naturligt og godlidende. Tymmes Beskytter skænkede af Vinflasken (der var ikke meget i den, og de andre rynkede Panden saa smaat), Tymme var Soldat nok til ikke at lade nogen «Dæksmand» gaa forbi sig, og efter at have tømt Glasset hilste han og trak sig tilbage.

«Hva' er den a'?» sagde 523.

«Véd skam ikke; og saa bød han mig paa Banko i Aften, sammen med Officererne.»

Flere vare komne til fra Nabogrupperne for at høre nyt. En af dem var Kompagniets Vaabenmester, en

sveden gammel Underofficer, han blinkede polisk og sagde :

«Ser I, han regner den saadan ud: Flot Herregaard, hm; bedre Middag, hm; dejlig Pigebarn, hm hm. Han stod jo og kiggede ind i Vognen. Jo saadan regner han den altid ud.»

«Den er ulden», raabte 523.

«Vil han da virkeligt med til —», sagde Tymme ærgerligt.

«Det er lige netop det han vil», nikkede Vaabenmesteren.

De sad udenfor Løjtnantens Telt og drak Banko; Retræten var blæst for længe siden, Natten var stille, lys og lun. Dog var Tymme ikke vel tilmode, thi hans Vært, Løjtnanten, havde været saa ligefrem i sine Udtalelser, at Tymme nu ikke vidste, hvordan han skulde slippe for hans Selskab i Morgen — og nogen vildfremmed med til Rosgaard! — — og desuden følte han sig som Menig noget tvungen i Officersselskabet. De andre vare for Resten lige saa tvungne overfor ham (Værten tillige forceret kammeratlig), dog med Undtagelse af den rolige Premierløjtnant. Tymme syntes at mærke, at denne misbilligede Løjtnantens paa-trængende Adfærd.

«Saa er det altsaa en Aftale, Hr. Lemvig — smuk Spadseretur sammen — ligesaagodt om ad Rosgaard, da De dog skal dertil — —»

«Hm», afbrød Premierløjtnanten og gjorde i det samme en Grimace til Tymme, som denne ikke forstod.

«Siden vi taler om Rosgaard; det er nok et forbandet daarligt Madsted, hvad De?»

«Rosgaard? daarligt Madsted?» sagde Tymme yderst forundret.

«Ja, det er jo velbekendt», sagde Premierløjtnanten og gentog paa en energisk Maade sin Grimace til Tymme. «De spiser med Folkene dér; Sulevælling og Fidtegrever, det er Kosten.»

«Ja, men naar der er fremmede! . . . » henkastede Løjtnanten.

«Fremmede? Gud velsigne Dem, Løjtnant Hoff, i Søndags spiste Stiftamtmanden der til Middag, og en Del Honoratiores fra Odense, og véd De, hvad de fik — opvarmet Kalvesteg, min goe Mand. Er det ikke sandt, De der?»

Hoff gyste let, men sagde dog modigt: «Aa, naar bare Vinen er god; saa . . . »

«Man kan nok mærke, de Herrer», afbrød Premierløjtnanten og saa' sig hemmeligt blinkende om til de andre, «man kan nok mærke, Hoff ikke er kendt her paa Egnen. Véd De ikke en Gang, Hoff, hvad Biskoppen selv siger om Vinen paa Rosgaard?»

«Nej. Hvad siger han da?»

«Ja se», sagde Premierløjtnanten, der ikke betids kunde hitte paa noget, «ja se — — aa ræk mig Bankoen, De der — det er nu saadan et — ah, hvor har De faaet den Banko — det er nu et — ja De kender det naturligvis ogsaa, De Lemvig?»

«Ja vel: «Non possumus», sagde Tymme smilende.

«Dér ser De, Hoff», sagde Premierløjtnanten, ««Non-postumus», saadan er Biskoppens Dom om den Vin, hvad behager?»

«Ja det lyder ganske vist nederdrægtigt», svarede Hoff noget forvirret. «Men — e — men Datteren er smuk, meget smuk.» Og han smilede selvbehageligt.

Premierløjtnanten skottede, ikke uden lidt Haan, til Hoffs ubetydelige Person, tog en Slurk Banko og sagde:

«Hør De Hoff, om De skulde blive budt indenfor i Morgen, saa pas paa de store Hunde, der gaar omkring i Gaarden.»

«Hunde?»

«Jo ser De, de er dresseret saadan — ja for De ved jo, Jægermesteren er Anti-Militarist?»

«Saa?»

«Jo, rød Radikaler, hader alt Militær som Pest — hvordan var det, De Lemvig, med ham den tyndbenede, ham Vigtigpraasen, ham forleden Aar —»

«Ham?»

«Ja ham. — Naa ja. Skaal Hoff. Det var lige saadan en lille Sekondløjtnant, men han kom endda sit lovlige Ærinde, med en Kvarterseddel, ikke Lemvig?»

«Jo.»

«Kvarterseddel. Naa; han maatte ligge paa Lazaretten i fire Uger bagefter. Kunde høre Skrigene. Nat og Dag. Forstyrredes i mit Arbejde, maatte flytte af den Grund. Det var før Deres Tid, Hoff.»

«Men hvad var der da i Vejen?»

«I Vejen? Han havde sgu bidt begge Læggene af Løjtnanten.»

«Han? — Jægermesteren?»

«Er De gal! Blodhunden, forstaar sig — aa De skulde set den sølle Fyr, da han kom hjem her i

Lejren med begge Læggene slæbende bag efter sig paa Jorden.»

«Det er en rædsom Overdrivelse.»

«Ja det kan gerne være, men Hundene er der sgu. Hvormange holder han nu, Lemvig?»

«Fire, Hr. Premierløjtnant, og de er dresserede som De siger.»

Løjtnanten følte i Smug paa sine Lægge. Der var ikke meget deraf, men des mere maatte han jo gardere det, der var.

Tymme staar næste Morgen (og alene!) ved Laagen, den gamle Laage, der fører fra Marken ind i Haven. Duggen ligger hen over Kløvergræsset og falder fra Rosenhækkens svajende Grene; dér sidder nu Hyben ved Hyben; Blomstertiden er forbi. Han sér ind i Haven; dér staa de, Træ ved Træ, Busk ved Busk, de gamle Vidner til hans Barndoms bedste Lykke; Gangene slynge sig som forhen; han kender Bænkene, Lysthuset der, selv Bedene. Paa Verandaen (med Klematis op ad Gitterværket, let belyst af den tidlige Sol) staar en Pige og banker Tæpper ud; han husker den Lyd fra gamle Dage, naar han var «tidlig oppe.» Duerne komme flyvende og sætte sig under hende paa den brede høje Stentrappe; endog deres Vingeslag vækker gamle Minder.

Da svulmer hans Hjærte, han bøjer Hovedet mod Laagestolpen, og — den øverste af hans velpudsede Knapper plettes. Mens han et Øjeblik staar saaledes, iagttages han med største Forbavselse af Hunden Diana,

en nydelig fin Hønsehund, der ubemærket er kommen hen til ham. Fra Haven, hvor den har gaaet Morgentur med Ingeborg, har den vejret en fremmed. Den gør ikke, knurrer ikke, logrer heller ikke; dens eneste Følelse er Forbavselse, og det er jo ogsaa et sjældent Syn at se en stor rask Soldat staa og fælde Taarer ved en Ledstolpe, naar der ingen Ting er i Vejen — i det dejligste Sommervejr, i den friske Morgen, mens Lærkerne jubler rundt om. Men Diana kan jo ikke vide, at den Soldat er en meget løjerlig Fyr.

«Diana, Diana, hvor er du dog?» lyder en sød Stemme inde fra Havens Gange.

Tymme faar i vidunderlig Fart Haand og Lomme-tørklæde op til sine Øjne. Han husker netop nu, at det var paa samme Sted, hun en Gang, da han var Dreng, overraskede ham i Graad — og bliver aldeles perplex af Skamfuldhed. Saa opdager han tilmed den plettede Knap, og gnider løs paa den.

Saadan faar hun Øje paa ham.

«Fader!» hører han den søde Stemme raabe, «se derhen; nu er Tym kommen!»

Trettende Kapitel.

Tre Personer, der stile sammestedshen.

En Tirsdag Formiddag lidt før ti — det var Efter-aaret efter Tymmes Lejrtur — kunde man se den brave Oberst Güllich langsomt og med sænket Hoved spankulere ned ad Gaden til Overrets-Prokurator A. B. Borrings Bopæl, som Følge af en Billet fra denne sidste, hvori Obersten stævnedes til at møde paa Prokuratorens Kontor Tirsdag Kl. 10, «da han havde noget af Vigtighed at meddele ham.»

Obersten tænkte paa de Tider — deres Ophør laa nu en halv Snes Aar tilbage — da Borring ret jævnligt havde plejet at modtage ham paa sit Kontor, og altid i en og samme højst ubehagelige Anledning, Rudolphine nemlig i Viborg og de fortvivlede Pengeforpligtelser til hende. Disse Sammenkomster havde tilmed gerne været ledsagede af Skænderi fra den (mod sine Venner) ret hidsige Prokurator, der evig og altid havde bebrejdet ham, at Summen var for stor, at han baade kunde og burde knappe af — hvorpaa han selv lige saa forbitret havde remonstreret om Ære og Honnør og Navnet Güllich — — ak han havde aldrig haft et glad Øjeblik paa det Kontor —

«Men nu er jo det forbi», tænkte Obersten; «hvad kan det nu være? kunde han ikke lige saa godt have ventet med sin fordømte «Meddelelse» til i Aften» — for det var Tirsdag, og Tirsdag Aften havde Obersten og Prokuratoren i umindelige Tider været sammen til L'hombre hos General Mygind. «Ja forbi, Gud ske

Lov.» Men Obersten vedblev at holde Hovedet sænket og se ærgerlig ud. Det var nu ogsaa daarligt Vejr; raat i Luften og Snesjap.

Han tænkte paa den Tid — for et kvart Aarhundrede siden — da han laa ved Garnisonen i Viborg; han var fem og tredive Aar, hun fire og tyve. Ak ja; ingen af dem var vel ung nok til at undskyldte Historien; han mindst. Og han huskede sig staa i hendes Families Værelse bag Butiken; syntes endnu at høre den nedbøjede Moders Hulken og Faderens, den gamle Naalemagers, rystende Stemme: «Vi er fattige Folk, Hr. Kaptajn, og De har nu ogsaa bragt Skændsel over os.» Da havde han løftet sit sænkede Hoved og sagt: «Ved Gud! jeg elsker hende, og jeg vil ægte hende, om De giver Deres Samtykke» — og efter disse Ord havde han følt sig saa fri og glad, og han havde højtideligt lovet sig og den stakkels Pige, der klyngede sig til ham, at bane Vejen for dem begge gennem Livet, med Guds Hjælp — — men allerede næste Dag kom den stygge Scene i Officersmessen, hvor de haanede Rudolphines Rygte, og han udfordrede dem næsten alle sammen og først og fremmest Borring, hans bedste Ven; — — men den næste Dag, da kom Borring og præsenterede Pigebarnets Afkaldsbevis — mod Penge!! Penge!! — «Stakkels Ven», sagde Borring; «det er den Sum, jeg har kunnet bringe hende ned til; betal den, og vær glad.» Men Güllich vilde ikke tro et Ord deraf; han ilede til Familien; Phine var borte; de to gamle saa' paa Afkaldsbeviset, saa' paa Güllich, saa' paa hinanden, og saa sagde Faderen: «Dette hersens Dokument er hende aflistet af Deres Ven, Hr. Auditøren.» «Vil hun

da ægte mig?» raabte Güllich. «Hun siger», svarede den gamle efter nogen Betænkning, «at hun i saa Fald bare ødelægger Deres Stilling og gør Dem ulykkelig, men nu kan De jo høre hende selv» — hvorpaa han vinkede ad Moderen, som strax derpaa kom ind med Phine. «Elsker du mig ikke?» raabte Güllich ude af sig selv. «Jo min Ven», svarede hun meget roligt, «det ved Gud jeg gør, men netop derfor vil jeg ikke gifte mig med dig; det er som Fader siger, vi vil blot gøre hinanden ulykkelige», og saa gik hun lige saa stille hun var kommen. — Güllich vilde ile efter hende, men de gamle forsikrede, det nyttede ikke — «hvormed kan jeg da fyldestgøre hende?» raabte han fuld af Anger og Rørelse. «Gaa De blot, Hr. Kaptajn, og lad os blive i vor Armod og Skændsel», sagde Faderen, medens Moderen hulkede dertil. «Denne usle Sum, som Deres Ven, Hr. Auditøren, har narret den stakkels Pige med, er vi dog for stolte til at modtage.» «Hvad forlanger De da», sagde Güllich, rystet og beredt til alt. «For Guds Aasyn, Hr. Kaptajn, og i Ærens Navn, som De taler saa meget om, er hun Deres Kone, Hr. Kaptajn, og har Ret til at dele alt Deres jordiske Eje med Dem —»

Ja — og saa — saa — var det gaaet som det gik!

Og al den Haan, han siden havde døjet derfor af Borring, af sin Moder, af andre — den var ufortjent, thi den gamle havde Ret; hun var hans Hustru for Gud! Han vilde handlet lige saadan den Dag i Dag!!

«Men nu er det jo forbi.»

— Det begyndte at smaaastænke, og Oberstens Tanker opsøgte alle de Ubehageligheder, han kunde mindes i sit Liv. Tilsidst ikke blot de forbigangne,

men ogsaa de nærværende og tilkommende, hvorover han kom i et saa daarligt Humør, at han lagde Vejen om ad Myginds for at sige Afbud for i Aften — noget, der næppe var passeret i et Par Aar.

Samtidig sad hans Ven og Jævnaldrende, Overretsprokurator A. B. Borring, en lille Mand med zirlig Paaklædning og ivrige Manerer, i sin Spisestue og gjorde Frokosten færdig i stor Skynding; han holdt ikke af at komme for sent paa Kontoret. Husholdersken sad ligeoverfor ham, men nød intet; hun var nervøs, fordi Borring var det. Hun skottede ængsteligt til den skaldede blanke Isse, til de svære kulsorte bevægelige Øjenbryn og til Brillerne, der sade fast og truende paa den krumme Næse.

Om Prokurator Borrings Øjenbryn hed det, at de havde grundlagt hans Formue og Anseelse: det antoges, at intet Vidne og kun meget faa Kontraparter i Længden kunde staa sig overfor en Mand, hvis Øjenbryn snart befandt sig oppe under Issen, men derpaa (naar man havde sundet sig efter denne Mærkelighed og vovede det næste Blik) saas at hvile paa Næseroden. Andre holdt for, at det var mere Brillerne, han kunde takke for sin Stilling, saadan som han vidste at manipulere med dem: især var den Gestus berømt, naar han paa en Gang rev dem af Næsen og saa atter pludselig kastede dem paa igen efter ligesom at have demaskeret sine Øjne og fyret dem af — hvasse vare disse Øjne, kløgtige og spillende brune.

Alt det skottede Husholdersken ængstelig til, og

hun tænkte, som alle tænkte, at Prokurator Borring var en dygtig Mand, en skrap Mand, og en Mand, det ikke var rart at blive Uvenner med; men hun tænkte ogsaa (og det var især hans nærmeste, der tænkte det), at han var en god og varmtfølende Mand.

Prokurator Borring var nu færdig med sin Frokost og stod ved Vinduet parat til at gaa ud, med Frakke og Galoscher paa og Paraply i Haanden. Det var underligt, at han stod der, istedetfor at gaa, før han havde skyndt sig i Hui og Hast med Frokost og Paa-klædning og vrisset ad Husholdersken, fordi Klokken allerede havde slaaet ti. Men endda gik han ikke; han stod og saa' ud ad Vinduet, som om han var falden i Tanker.

Det var han ogsaa. Han tænkte paa den Tid — for et kvart Aarhundrede siden —, da han som ung Mand tjente sine juridiske Sporer som Auditør ved Garnisonen i Viborg. Der var den Gang i hele Viborg næppe et kønnere og farligere Pigebarn end Rudolphine Petersen, og ganske vist ikke en mere varmhjærtet og godtroende Officer end daværende Kaptajn Güllich. «Du godeste Gud, hvor havde jeg Mas med denne Taske og især den gamle snedige Naalemager, hendes Fader. Og naar jeg havde faaet det nogenlunde i Orden, saa rendte denne Don Quixote lige i Garnet igen. Du godeste Gud! At give skriftligt Løfte om det halve af hans aarlige Gage, saalænge hun levede! «Gør det om igen; De er overlistet», sagde jeg. «Nej», skreg han, «min Ære!» — (Den fordømte Ære!) «De bliver ruineret.» «Fader vil hjælpe mig.» «Deres Fader?» svarede jeg; «saa kender De ikke Deres Moder; De faar ikke en Øre, før den Dumhed er

gjort om»; — og deri fik jeg Ret — «hvad juridisk Værdi har den Lap Papir? Jeg skal sætte Sagen ud for Naalemageren og købe den tilbage for en Bagatel.» «Værsgo», svarede han, «men jeg holder mit Løfte alligevel. Jeg faar jo dog Formue efter mine Forældre med Tiden.» «De?» sagde jeg, «Deres Moder overlever saamæn Dem!» — for jeg kender disse seigglivede hjærteløse gamle Damer; de dør aldrig — naa dér fik jeg jo Uret, Gud ske Lov —

Vi var saa hidsige som to Toppe, begge to. Siden takkede han mig. —

Naa jeg gik alligevel til Petersens og gjorde dem for saa vidt bange, at jeg fik Pigen til at skrive under paa, at hun aldrig, saa længe hun levede, vilde besvære Güllich med nye Krav eller overhovedet lade høre fra sig dér osv. osv.; ellers skulde hun miste Remisserne. Det gik de ind paa, for jeg truede med Proces fra Familiens Side og meget mere, som der ikke kunde være Tale om.

Naa. Saa flyttede jo Güllich til København.

Men kan jeg saa glemme den Dag, da hun frækt kom til mig og spurgte om hans Adresse. «Hvad behager?» sagde jeg. «Jo der var da kommet det og det og «Følger» og, kort sagt, hun vilde dog heller giftes, nu. (Og jeg tror, han havde gjort det!!!) Jeg viste hende de gældende Bestemmelser om Alimentsbidrag, og om hun ikke syntes, det halve af hans Gage var saa temmelig nok. Og saa viste jeg hende hendes eget Afkald, fortalte hende, hvad jeg ellers vidste om hendes Levned, og gjorde hende kort sagt bange for at miste Remisserne (hvad ogsaa meget let kunde være gjort, paa nær Alimentationen, om ikke den Fan-

dens Æresfølelse havde redet Güllich), saa alvorlig bange, at hun siden holdt sig i Skindet.»

Saa vidt var Borring kommen i sine Erindringer. Da var det, som om hans Tanker gik over til noget andet, noget mere aktuelt; han strøg sig med Haanden over Panden, og Øjenbrynene gik op og ned.

«. . . . Hvor Barnet blev af?

Du godeste Gud, som om det angik mig! — Jeg havde saa skam andet at tænke paa end Alverdens Børn. Hun fik sine Penge regelmæssigt nok, hvor hun saa føjtede om, kvartaliter; glemte aldrig at give mig sin Adresse —

Barnet? hvor det blev af?

Du forbarmende Gud, som om jeg, som om jeg skulde som om der ikke var andre Børn i Verden! — Jeg var akkurat længe nok i Viborg til at høre, det var født! Glad ved, at han ikke vidste Besked, ellers havde han ved Gud alligevel giftet sig med den Skøge! Nej, det var min Pligt, min Pligt at tie stille»

Klokken var nu bleven ikke saa faa Minuter over ti, og endda stod Prokuratoren ved Vinduet, og Husholdersken turde ikke minde ham.

«Og nu, da han paa en saa mærkelig Maade er falden i mine Hænder; nu da jeg véd det, og tør sige det, og det er min Pligt at sige det — og saadan en Knægt — det er jo den største Guds Lykke for ham — men alligevel, hvordan mon han vil tage det — og i hvad Lys vil jeg — Bah ligemeget — bare det alligevel var overstaaet —»

Og hvis det har Hjemmel i Virkeligheden, hvad nogle paastaa, nemlig at Prokuratorer have et Hjærte,

saa bankede Prokurator Borrings Hjærte stærkt i dette Øjeblik.

«Vil De saa give mig min Paraply, Jomfru Svendsen, og det øjeblikkeligt.»

«Gud, Hr. Prokurator, De staar jo selv med den i Haanden.»

«Gør jeg? — Ser man det! — Det kunde De have sagt strax, Jomfru Svendsen!»

Hvorpaa han med en pludselig Vending var ude af Stuen og paa Vejen til sit Kontor.

Og samtidig endelig nærmede sig en tredje Person det samme Kontor.

En smuk, slank Yngling paa fire og tyve, med mørke Øjne og brunt krøllet Haar, et dygtigt, tænksomt og tillige aabent Ansigt; noget fremadstræbende, viljestærkt ved Gang og Holdning; noget, der tydede paa ensom Kæmpen sig frem, men i en Kamp, der vilde lykkes; ogsaa noget fribaarent, facile-princeps-agtigt, der tydede paa «Race.» Men Udtrykket var ikke glad; det var tilmed nu spændt og uroligt. Ogsaa han «tænkte», ligesom Oberst Güllich og Prokurator Borring gjorde i samme Stund.

Han tænkte: om det kunde være muligt — om det kunde føje sig saa, at hans Livs Gaade virkelig skulde blive løst om kort Tid! Det havde han jo faaet Haab om. Hans Livs Gaade — ja det var ikke et Theater- eller Romanudtryk for ham. Han var uægte Barn, kendte ikke sin Moder, ikke sin Fader. «Moderen var død; hvem Faderen var, vidstes ikke» — saadan hed det. Det var

det, der havde formørket hans Livsglæde fra han blev saa stor, at han kunde skønne noget af den Slags.

Saa havde han, efter sin juridiske Examen, faaet Plads paa Prokurator Borrings Kontor. Et godt og fortroligt Forhold havde udviklet sig; Prokuratoren havde spurgt; den unge Mand havde undveget Spørgsmaalene, men — ja kort sagt, Borring havde været hjemme hos Plejeforældrene i Rænegade — —

Der var kommet en Dag, da Borring havde været hel underlig mod ham — havde gjort ham nogle Spørgsmaal, om han kunde huske et og andet fra sin tidligste Barndom?

«Fra den Tid, jeg gik i Betalingsskolen? aa jo, næsten altsammen.»

«Nej før den Tid, meget før den Tid.»

«Mener De fra Moder?»

Saa hæftigt havde dette Udraab været, at Borring var bleven forskrækket, havde grebet hans Haand og søgt at berolige ham:

«Jo, jo, jo, unge Mand, unge Ven; jeg skal gøre, hvad jeg kan for at skaffe en Smule Lys — — Om jeg tror jeg kan? maaske, maaske — — Naa saa hun havde brunt krøllet Haar ligesom De, brunt krøllet Haar, ser man det — — Og hvad mere kan De huske? . . . »

— Og da han saa havde været borte et Par Dage, ovre i Jylland, og var kommen tilbage igen:

«. . . du gode Gud, min kære unge Ven. Jo. Lad bare være at spørge. Jo. Det er godt, saa godt det kan være, bare vent et Par Dage. Ikke et Ord; jeg skal sige det, naar Tiden er der. — Du gode Gud!»

Hvor det var slemt at vente.

— Alt det tænkte han paa; saa var han ved Gadedøren til det Hus, hvor Borring havde sit Kontor.

Fjortende Kapitel,

hvori Prokurator Borring siger Au to Gange.

«Ah — De her, Hr. — Hr. — Mul — Mul — fra — e —», sagde Oberst Güllich, der i samme Øjeblik havde indfundet sig.

«Møllerup — fra Universitetstrappen sidst — og tidligere fra Professor Løwes Skole. Men værsgod at gaa først, Hr. Oberst!»

«Møllerup, ja vist, ja vist. Undskyld min Glem-somhed. Man bliver gammel. Møllerup, ak ja. De var den honnette Dreng, der vilde tage Pryglene...»

«Nej jeg fik dem ikke. — Og saa bød De mig en Krone...»

«Som De heller ikke fik, ha ha ha.» Og Oberstens Ansigt havde under denne korte Ordvexling mistet alt det ærgerlige og trætte; han saa' kærligt paa den unge Mand.

«Obersten skal her ind?» sagde Møllerup, da de vare komne til anden Sal og begge standsede udenfor Borrings Kontordør. «Saa tillad mig —» han stak en Nøgle i Døren og lukkede op.

«Hvad for noget, er De hjemme her?» spurgte denne.

«Ja jeg er nylig efter min Examen antagen til Fuldmægtig hos Overretsprokurator Borring. — Værsgod at gaa ind i Prokuratorens private Værelse; han kommer vist lige strax.»

«Nej — er De Kandidat? taget Deres Examen? Mon Dieu, det fornøjer mig, gratulerer, gratulerer.» Obersten rystede hans Haand med Varme, og ved at se et eget, ufrivillig stolt Blink i Mollerups Øjne, tilføjede han spændt:

«Første? Med Glans?»

«Udmærkelse» svarede Mollerup lidt sagte, slaaende Øjet ned.

«I Himlens Navn!» sagde Obersten, gladere end han selv kunde forstaa, «i Himlens Navn! De er den prægtigste Dreng . . . om Forladelse, jeg beder tusinde Gange om . . . men —» (tilføjede han med pludselig Nedslagenhed) — «jeg kom til at tænke paa noget andet . . .» (nemlig paa hans fordums Øjsten, Tymme Lemvig).

«Dér kommer Prokuratoren», sagde Mollerup og traadte beskædent noget tilbage.

— Saasnart Borring saa' dem, brød han løs — istedenfor Hilsen — med et forbavset og ærgerligt Udraab:

«De — sammen — her?»

Og vendende sig til sin Fuldmægtig tilføjede han temmelig forbitret:

«Sagde jeg Dem ikke, Mollerup, at De kunde tage Dem fri i Dag til Kl. 11, sagde jeg det eller sagde jeg det ikke?»

«Jo Hr. Prokurator, men der var den Afskrift, som absolut skulde —»

«Afskrift? Ser man det! Vil De paa Øjeblikket — Ganske rigtigt, der var jo den Afskrift — — Naa saa tag Protokollen hjem nu og skriv den af, siden De endelig vil, og kom med den Klokken elleve; her kan De jo ikke være, her er jo koldt som en Ulykke — jo vist er her saa! — og De som er syg og forkølet —»

«Jeg syg og forkølet, Hr. Prokurator?»

«Ja saa skam er De saa, det kan jo enhver se — — vil De nu bare paa Øjeblikket gaa — — naa bedste Oberst, følg De med mig, vær'sgod, vær'sgod!»

De befandt sig nu for aflaaet Dør i det indre Kontor, og det undrede Obersten, at Prokuratoren havde anset det for nødvendigt at sende nogen bort; ingen vilde kunne høre.

Obersten begyndte: «En vakker ung Mand, Deres nye Fuldmægtig, Borring.»

«Vakker; ja. — Men tag Plads; vær'sgod, tag Plads.»

«Jeg skal sige Dem, jeg kender lidt til ham; synes forbistret godt om ham.»

Prokuratoren gjorde en pludselig Vending mod ham. «Kender De lidt til ham?» Eftertrykket paa de to Pronominer var overraskende. «Kender De lidt til ham? Hvad mener De med det?»

«Naa Herre Gud! jeg har stødt paa ham et Par Gange, lejlighedsvis.»

Borring tager Brillerne af, iagttager nøje Oberstens Træk og sætter Brillerne paa igen, men langsomt og uden at tage Blikket fra ham.

Obersten udholder en Stund Ilden, saa ser han paa Loftet, derpaa ud ad Vinduet og tilsidst paa Prokuratoren igen.

«Mon Dieu, Prokurator, hvad vil De mig saa?»

Borring tager en Cigarkasse og byder: «Denne Side, tag denne; de er maaske lettere.»

Güllich: «For Pokker nej; giv mig de stærke! — Om Forladelse, men Deres underlige Væsen i Dag, Borring»

B.: «Væsen? Ser man det!»

Pavse, under hvilken Obersten damper stærkt af sin stærke Cigar, medens den andens Øjenbryn flere Gange drage sig op og ned paa den mærkeligste Maade.

G.: «Hør Borring, rent ud sagt . . .»

B.: «Rolig, bare rolig, bedste Oberst, nu kommer vi til det. De er ogsaa saa Pokkers nervøs i Dag A propos, jeg har været i Jylland i denne Uge, i Viborg. saa min Sandten har jeg det.»

G. ser op: «Naa?»

B.: «Tænk Dem nu om. Har De tænkt Dem om? Godt. — Husker De hende, Rudolphine?»

Det var, som et lille Stød gik gennem Obersten. Ganske rigtigt; i dette Kontor skulde der altsaa aldrig tales om andet end hende; dette Kontor var bestemt til at være hans Pinested — og nu, efter et Mellemrum af ti Aar! «Husker?!» sagde han, og i Stemmen var der noget bønligt, noget bebrejdende.

B.: «Der er gaaet ti Aar siden hendes Død, og først nu har jeg faaet fuld Orden paa hendes Efterladenskaber.»

G.: «Ja saa. — Var der maaske noget Krav? noget yderligere —? eller nogen — Bøn — eller . . .?»

Der var noget i Oberstens bløde tilgivende Tone, der irriterede Prokuratoren overordentlig. «Krav, sagde De? Bøn, hvad? — Efter at hun i femten lange Aar har forbitret Deres Liv, berøvet Dem Deres Penge, hindret Dem i at gifte Dem, formørket Forholdet til Deres Moder . . . Eller vil De maaske benægte — jeg taler som Deres Ven — at De var et af de taabeligste unge Mennesker i hele Etaten — hvad De for Resten er endnu trods Deres treds Aar — eller at Forældrene — Stop!»

Han sprang pludselig op og kiggede ud i det ydre Kontor, kom derpaa beroliget tilbage efter at have lukket Døren af efter sig og til yderligere Sikkerhed trukket den tykke Portiære for.

«Bøn, sagde De? — Du godeste Gud! — Jeg skal nu tillade mig at tale ganske sindigt og ikke bruge stærke Ord: hendes Forældre vare de lumpneste Koblere og Pengetrækkere i hele Viborg, som Gud og hver Mand vidste, undtagen De; og Tøsen var med Deres Tilladelse et samvittighedsløst, ødselt, liderligt Fruentimmer, som baade før og efter havde alleslags smudsige Geschichten —»

Hans Bryn laa truende paa hans Næse; Pegefingeren bevægede sig taktvis frem og tilbage i Luften foran det højre Brilleglas. Men Obersten var faret op, bleg og forbitret; han vilde sige noget, men kunde ikke — han vidste jo, det var sandt alt sammen. Tilsidst satte han sig igen og skjulte sit Ansigt i sine Hænder. «Hun er død, skaan hende», mumlede han.

Borring betragtede ham med en Blanding af Vrede og Deltagelse.

«Død? — Død? ja jeg véd skam ikke, hvad man skal kalde det — det er ligesom man tager det.»

Den stakkels Oberst kastedes fra en Sindsbevægelse ind i en anden.

«Er hun ikke død da?» stammede han.

«Jo for saa vidt er hun død nok; i alt Fald er hun begravet for ti Aar siden.»

«Naa hvad vil De mig da, Menneske; hvorfor har De sendt Bud efter mig?»

Atter gik Borring nervøst hen til Døren og kiggede ind. Derpaa hen til Vinduet: «Smukt Vejr i Dag», sagde han (det skylregnede). Nu vendte han sig pludselig om mod Obersten:

«Oberst Güllich. Jeg opfordrer Dem til at gøre et Tankeexperiment. Tænk Dem en eller anden Person, en Mand. Har De tænkt Dem en Mand? — Vel. Videre. Forestil Dem nu, at denne Mand er rig, men ensom, barnløs, allerede til Aars. Han har et blødt, længselsfuldt Hjærte. Er stolt, naragtig, gammeldags. Ønsker at se sit Navn forplantet, men har nu af en eller anden Grund ikke giftet sig, og nu er han som sagt over treds — nu vel, kære Ven, anser De en saadan Mand for hvad man kalder — e — lykkelig? ja eller nej?»

«G.: «I det Haab, at Deres unødige Pinerier snart faar en Ende, skal jeg svare Dem: For Pokker nej; han er ikke lykkelig. — Borring, De véd, jeg er ikke lykkelig»

B. (efter at have tiet en Stund, dæmpet:) «Naar den Mand nu alligevel havde et Barn.»

G.: «Hvem? den barnløse?» Han tav pludselig; Borring tav ogsaa. De saa' paa hinanden; Oberstens

Ansigtstræk syntes at stivne i lagttagelsen af den andens.

«Der var en Tid», fortsatte Borring, «da De tænkte paa — kort sagt efter Deres Svoger Lemvigs Død — Deres Søster Amalie havde en Søn, De vilde have adopteret ham. De gjorde det ikke, Grunden er her ligegyldig. Det har imidlertid vist sig heldigt, at De ikke — — ti nu stille Oberst. Sæt at Rudolphine Petersen havde født Dem, lad os sige for Exempel et Barn. En Søn. Ikke et Ord, rolig. Sæt det. Kan De sætte det? Har De sat det? — Videre. Hvad vilde De saa have gjort? — Ved den levende Gud» — fortsatte Manden med usædvanlig Ild — «ved den levende Gud, jeg siger ikke et Ord, før De har svaret mig: hvad — vilde — De saa — have gjort?»

Efter denne Tiltale lagde Borring sit Hoved tilbage i Stolen og betragtede Güllich endnu skarpere end før. Øjenbrynene vare sænkede saa dybt, at de halvt laa under Brillerne.

«Gjort?» stønnede Obersten — gjort?»

«Ja, med hende, Rudolphine Petersen. Phine Petersen, netop Phine Petersen.» Ordene ledsagedes af en Række smaa energiske Nik. Svar, Mand. Vilde De maaske have giftet Dem med hende?»

«Ja, ved Gud i Himlen.»

Borring løftede Armene lidt i Vejret. Ogsaa Øjenbrynene gik tilvejs; Ansigtet fik et Udtryk af Lettelse. Han røbede den Glæde, som En føler, der længe har næret Tvivl om sin Handlemaades Berettigelse, men nu ser denne Tvivl fuldstændig hævet.

«De vilde have giftet Dem med hende. Ser man

det. Ja nu har jeg Deres egne Ord, skønt jeg saamæn ingen Tvivl egentlig nærede. Giftet Dem med Phine Petersen, du forbarmende Gud, hvor det ligner Dem. — Det var netop det, jeg fik forpurret!»

Obersten var imidlertid sprungen op. «Vil De med alt det sige, at De har bedraget mig — i alle de Aar — aa Gud, hun fødte et Barn! — Barnet! Drengen! min Søn! — — Gode Ven, Borring, Borring, for Guds Skyld — døde han? — er han . . . ? lever han? — hvor?»

Borring skød sine sorte Øjenbryn saa højt op, som de rimeligvis aldrig før havde været eller nogensinde siden vilde komme.

«Drengen? Han er nu en ung Mand, flink, hæderlig, vakker (vakker, det tror jeg var Ordet?) — i en god Stilling, som han med egne Kræfter har kæmpet sig frem til — og, Güllich, lige saa længselsfuld efter at finde en Fader, som De, min kære bedste Ven, er efter —»

«Hvor er han; i Himlens Navn, hvor?»

Prokuratoren gik et Par hurtige Slag frem og tilbage paa Gulvet, idet han stadig passede ikke at lade Ansigtet til Syne; Brillerne tog han af, tørrede dem og satte dem paa igen; derpaa lagde han Hænderne paa Ryggen, og Fingrene spillede uroligt. Saa pudsede han pludseligt sin Næse, og det med et saadant Rabalder, at han forskrækkede baade sig selv og Obersten.

«Borring, De maa —»

«Stille Mand. Hensynet til den anden; kun delvis Forberedelse nemlig; jeg maatte jo først vide, hvordan De — — han véd endnu ingenting. Imorgen. Jeg beder Dem derfor gaa. Imorgen ved samme Tid, her.

— Gaa nu, kære Ven, gaa.» Og han næsten trængte Obersten hen mod Døren.

Men i det samme han aabnede den, foer han tilbage som stukken af en Bi.

«De her igen, Mollerup? Sagde jeg ikke, hvad? sagde jeg eller sagde jeg ikke?» Han var virkelig vred, saa vred, at han knap kunde faa Ordene frem.

Mollerup havde rejst sig og sagde, ikke uden en vis beskeden Værdighed:

«Jeg maa altsaa bede Dem undskylde, siden De lægger saa megen Vægt just paa min Fraværelse, skønt jeg ikke forstaar — Prokuratoren véd selv, at man ikke her kan høre, hvad der bliver talt inde hos»

«Høre, høre? ser man det! — Er De da groet fast her paa Kontoret? — Ja nu kan De min Sæl og Skam gerne blive — kom nu Oberst, kom nu.»

Mollerup var bleven rød. «Hvorfor jeg kom igen, det var fordi den Afskrift skulde være færdig; og hjemme — naa ja, hjemme var der noget — noget koldt.» Han saa' ned.

Ved Ordene «hjemme var der koldt» havde Borring tilkastet Obersten et ubeskriveligt lille Blik, men denne saa' kun paa den unge Mand. Og en vakrere ung Mand skulde man ogsaa vanskeligt finde at se paa, som han stod der, lidt krænkert, en Del forundret, ogsaa be-
drøvet og skamfuld.

Oberstens Blik syntes rent ud at være fanget af den unge Mand, og han ænsede ikke, at Prokuratoren drog i ham for at faa ham afsted. Blikket dvælede ved Trækkene, ved Øjnene, ved Haaret —

Obersten vendte sig til Prokuratoren — han var

bleven ganske bleg; de vare begge blege — og derfra igen til Mollerup.

«Hvor gammel er De?» spurgte han; Stemmen var utydelig.

«Gaa nu, min Sæl og Skam, De skal!»

«Fire og tyve Aar», svarede Mollerup ganske betuttet. «Au!» sagde Prokuratoren umiddelbart efter.

Men Obersten vendte sig atter til Prokuratoren ligesom for at kalde ham til Vidne. «Stemmen, Stemmen», sagde han.

Der var endnu en Kontorist derinde; denne løb efter et Glas Vand til Obersten, der syntes daanfærdig.

«Din — Deres Moder hed?» — Og, inden Svaret kom, til Prokuratoren: «Er det?»

Borring: «Sæt Dem paa denne Stol, saadan — Mollerup; nej Oberst; nej Mollerup — Du godeste Gud — hvorfor blev De ikke borte i Dag, som jeg sagde. Naa fat Dem nu; De ser jo, hvor rolig Deres Fader — Au. Ja nu nytter det jo ikke. Oberst Güllich, dette er Deres Søn, saa sandt hjælpe mig Gud. — Saa. Gud være lovet, det er sagt. — (Til Kontoristen, der kommer ind med Vand) «Hvad er det?»

«Vand.»

«Vand? Ser man det? smid det væk og gaa øjeblikkelig hen til Christensen og køb en Champagne, ikke den fordømte Wachenhejmer, men — — Afsted med Dem, Johansen. Og Glas, to, nej tre, nej fire.

Saa. Aa Gud være lovet.»

— Men Obersten laa, ufordulgt grædende, paa Knæ foran sin Søn og bad ham med hviskende Stemme om Tilgivelse, ydmyg og lykkelig. Sønnen, endnu mindre

forberedt, afgav et Billede af den største Forlegenhed, men ogsaa af gryende Lykke.

Prokuratoren havde trukket sig tilbage til sit indre Kontor, afventende Johansens Komme.

Femtende Kapitel.

Examenslæsning og Drømme.

Tymme sad i sit Værelse i Admiralgade og «læste til Examen». Værelset var ham modbydeligt, Huset, Beboerne, Gaden, Byen var ham modbydelig. Ogsaa Bøgerne, de statsvidenskabelige, især de statistiske, vare ham imod; han kunde ikke beholde Tallene i Hukommelsen. Derimod var det rart at sætte sig hen i Gyngestolen ved Vinduet og drømme lidt om Marker, Skov og Have derovre paa Rosgaard. Men det gik jo ikke, man skulde jo have den skidt Examen. Saa, der gik den ulidelige «Fru» Winther derude paa Trappegangen. Og Datteren, hvor hun irriterede ham.

Det var ellers Synd at sige, at ret mange forstyrrede ham. Han var snart et af de mest ensomme Mennesker i Hovedstaden. «Lucifer» var han ganske færdig med. Nattekommers og den Slags havde han ogsaa frasagt sig; det faldt ham ikke synderlig svært: enten var hans Natur ikke videre sanselig, eller ogsaa var det Bramsens Kynisme, og endnu mere Tanken paa Holmer og Søsteren, der havde givet ham en inderlig

Væmmelse i Blodet. Hos Søster Frederikke kom han ikke, af Had til Holmer; han følte sig ogsaa lille og tilovers i det Hus. Den gamle Kreds af Bondestuderende fra «Ungdomsly» var han forlængst kommen bort fra. Afvexlingerne i den daglige Ensformighed vare Maaltiderne ude, Timerne paa Universitetet og Timerne paa hans Skole — dog disse sidste vare nu næsten bortfaldne; alle de danske Timer vare tagne fra ham: Bestyreren var «ikke tilfreds med hans Orthografi»! Naa han forstod nok: det var jo en Ven af Holmer. Og for Resten fik han paa den Maade mere Tid til sin Studering; Lærervejen vilde han dog aldrig gaa.

En sjælden Gang saa' han Onkel Leonard, endnu sjældnere Tante Erica — de understøttede ham med Penge, og saa maatte han jo — aa gid, gid han dog havde den Examen; saa — ja hvad saa egentlig? U ha! hvor var Livet graat i graat — —

Der skulde dog ikke meget til at ændre hans Stemning. En Fugl, der strøg forbi Vinduet, et Sælger-Raab op fra Gaden med noget, der mindede om Sommer og Land, en Nævnelse i en statistisk Bog af Skove eller Hartkorn — det var nok til at sætte en Strøm af bløde drømmende Længsler i Bevægelse.

Om Dagen er det mest Længsler efter Land og Sommer og Solskin og Frihed; Duft af Høstakke og af Muld; kraftigt legemligt Røre og Arbejde — blot i fri Luft og langt ude paa Landet. Altid paa Rosgaard. Barndom! Sommerferie!

Men om Aftenen plejer det at komme tungere og tristere. Da stiller den sidste spildte Dag sig for hans indre Øje i Række med de andre utallige spildte Dage; han vejer sit Liv, saadan som den Slags Drømmere

pleje at veje det, stærke i Beklagelsen over Fortiden, svage i Viljen til Fremtiden; en veg Resignation, en daadløs Anger. Dog selv i denne Sænkning af Modet, Opgiven af Viljen, Indlullen af Ansvarsfølelsen finder han en Slags Sødme. Der er en rhythmisk Bølgen i hans Sjæl af disse Stemninger. Digte? Aa, han har ikke skrevet et Vers i mange Aar.

Han er «en Kunstnernatur» (og saa endda ikke af den glade Slags!), uden at være Kunstner. Saadanne Folk plejer det sjældent at gaa godt i Verden. Hvorfor skulde det ogsaa det? «Væk med eder», siger Verden, «gaa andetsteds hen. Kom I dygtige; I kan gøre mig Gavn. Velkommen I glade; I kan more mig. Og I frække, se, den bedste Plads er reserve-ret eder ved mit Bord. Men I, som hverken gør mig Gavn eller morer mig eller en Gang gør mig bange — ud med Eder, I kunne tigge ude i Køkkenet hos Folkene. Men selv Folkene jage dem ud i Gaarden, hvor til Slut Køterne snappe efter dem.

— Tymme tænder Lampen og «læser til Examen» indtil Aftensmadstid; hjemkommen læser han igen, indtil han synes, han ikke kan holde det ud længer (og det varer ikke saa længe); derpaa tager han en Morskabs-bog, han just har liggende, det er Tolstojs «Kreutzer-sonaten». Klokken bliver ti.

«Kom ind.»

Det er Rosalia, «den fyldige». Hun er nu for Resten i den sidste Tid bleven noget magrere, hun har skæmmet sig og er for det meste i grædefærdigt Humør. Bramsen er enorm troløs; han har ikke besøgt hende snart i et halvt Aar.

«Jæ sku spørre, om Hr. Studenten ikke vil ha Deres varme Vand til Toddien i Aften?»

«Hvad behager?» Han ser op, og den gamle Lede ved hende er forstærket ved Læsningen af Kreutzer-sonaten.

«Ja for Moder siger, vi kan ikke holde varmt Vand hele Natten, for det Herren behager at fløjte.»

«Jeg forstaar ikke. Jeg har travlt.»

«Det var mærkeligt. Jeg spør: Vil De ha Deres Toddi nu, ellers faar De den slet ikke.»

«Tak; jeg vil slet ikke have Toddy, hverken i Aften eller nogensinde.» (Denne Beslutning var opstaaet i Øjeblikket, under Indflydelse af Tolstojs Bog).

«Det var mærkeligt.» Hun ser paa ham, sætter sig uanmodet paa en Stol og fortsætter:

«De er maaske ogsaa be'en ulykkelig?» Der er Deltagelse i hendes Stemme. Derefter sukker hun og laver sig til at græde. «Har no'en maaske sla'et op med Dem ogsaa? Jo jeg kender det. Aa ja, aa ja, den Falskhed; jo jeg har saamæn længe set, hvor De er be'en afpillet, ja det kan nok tage paa Folk. Ja I Mandfolk, I kan endda trøste jer, men en anden En som jeg» Nu græder hun virkelig.

Tym, hvis Hjærte strax røres (for Resten har han jo hørt den Jammersang nogle Gange), siger:

«Hør véd De hvad, vær De glad ved at De er sluppen ud af det stygge nedværdigende Forhold; begynd nu paa et rent og ærbart, sundt og naturligt Liv, saa skal De se — har De ikke selv følt det nedværdigende»

Hun tier lidt til den Salve og véd aabenbart ikke,

om hun skal blive vred eller taknemlig eller blot koket i al Almindelighed.

«Aa Gud ja. Ja det er saamæn baade vist og sandt. Aa De; De kunde vist være be'en min Frelasers Engel —» og hun ser paa ham gennem Taarer — Koketteriet har Overhaand. Tymme mærker det ikke, men vedbliver (det er stadig Tolstojs Aand, der taler ud af ham):

«Dette dyriske, dette svinske, dette — naa ja»

«Aa Guj ja, det er desværre altfor sandt, en stakels Pige som jeg»

«Og saa med saadan en Kyniker som Bramsen.»

Men nu faar Vreden Overhaand hos hende. «Det er ellers none pæne Ord, De bruger, jo De er den rette til at holde Prækener. Han er storartet! Jo jeg kender Jer; De vil naturligvis have fat i mig og løse ham af; det er derfor, De rakker ham til for mig. Men jeg vil sige Dem, jeg blæser af Dem, for jeg skal sige Dem, naar man har væt Kæreste med en rigtig kulant Herre, saa kimser man af saadan et — Fjols; ja, for De fusede mig over og sagde «svinsk» og «dyrisk», det har jeg Vidner paa i Deres beskidte Mund.»

«Jeg mente det jo ikke saadan», sagde Tymme, altfor forbløffet over hendes pludselige Svingning til at faa Tid til at blive forbitret.

«Naa, nu vil De nok spille den søde — næ tak for mig — Adiøs med Dem» — og hun sejlede stolt ud af Stuen. Da han gjorde en ufrivillig Bevægelse som for at give hende Plads, raabte hun:

«Rør mig ikke, eller jeg skriger paa Mor!»

Han slog i Bordet af Vrede, men da var Damen allerede ude.

«Nej — her kan jo ingen holde ud at bo», mumlede han, idet han flyttede Lampen hen til Bordet ved Sengen og begyndte Afklædningen. Han glædede sig til at fortsætte Læsningen i Sengen.

Det gjorde han da ogsaa, indtil Bogen med samt Efterordet var læst ud. Saa slukkede han Lampen, men kunde ikke falde i Søvn.

— «Det bedste, jeg kunde blive — det eneste, der passer sig for mig — ja jeg vil skrive til Onkel Johannes — dette her maa have en Ende — det er ikke for sent endnu, naar jeg tager fat med voldsom Iver —»

Og saa tænkte han paa Landmandens lykkelige Lod, paa det haarde, sunde Arbejde i fri Luft, «ikke mere Næring end det, der gaar til de fysiske Kræfters Vedligeholdelse og Forøgelse»; paa Nøjsomhedens og Askesens Velsignelse (han gjorde sig en hel Sport ud deraf) aa den velsignede Mark, og Duften af Muld og vaadt Græs, og Skoven derhenne og de solbeskinnede Længer — — nu er han paa Rosgaard igen!

Sommerferien er kommen; han er Dreng, dog med Følelsen af alt det i den voxne Alder oplevede; han har noget at skamme sig over; Ingeborg ser paa ham. Nej det er ikke Ingeborg; hvis Øjne er det? Det er — det er endnu før den Tid, endnu længere tilbage — — Aa Moder! er det dig? — Valnøddetræet suser blidt udenfor Ruden, hans Seng er den lille, den gamle, hjemme i det store Sovekammer hos Fader og Moder — aa hvor hun ser bedrøvet ud —

«Moder!»

Og han vaagner ved sin egen Stemme, vaagner under barnlige Taarer.

I Nattens dybe Stilhed, mens Hjærtet endnu banker af Drømmens Slutning, mens Følelser have Magten, som man om Dagen enten ikke kan huse eller ogsaa maaske ikke vil vedkende sig; i Sjælens absolute Ensomhed med sig selv eller ogsaa med (saligt eller frygteligt, alt eftersom man selv er!) med det højeste Væsen; i Nattens dybe Stilhed er det, at Tymme hvisker sagte frygt-somme Ord, udsendte paa det uvisse: «Aa Gud, hvem jeg har tvivlet om, men du er til; mon du kunde give mig min Uskyldighed tilbage; mon jeg kunde blive et lille Barn og alt det andet være en Drøm»; — i Nattens dybe Stilhed længes han, saa bitterligt og vemodigt, længes hjem, tilbage og hjem til sit Udspring, til Hvile, til Beskyttelse; i Nattens dybe Stilhed føler han, at hans Sjæl er mørkerød, er livsrød, at den ikke kan gaa paa egen Haand.

— Der er en anden Tid paa Natten, hen ad Morgen, da Ens Drømme begynde ligesom at farves af Virkelighedens Skær eller af det graanende Daglys; de kunne da antage et saare sælsomt og levende Farvespil, fremtræde saa livagtigt og dog saa fantastisk, at den drømmende (paa en vis Maade forenende Tro og Viden i samtidig Bevidsthed) véd, at det maa være Drøm, men ligesom fuldt tror, det er Virkelighed! Da er det, at vidunderlige Ting ses eller opleves af den forbavsede (ofte glad forbavsede) Drømmer, at Usandsynligheder blive naturlige, at afdøde eller fjærne Personer vise sig (uden Gru og Rædsel, men tit med sød Genkendelse), at betydningsfulde Ord høres —: det var de Drømme, der

drømtes sidst paa Natten, som de gamle især tillagde Spaadomskraft.

Tymme syntes, han gik i et Landskab, saa dejligt, saa guddommelig dejligt, og tilmed saa kendt og hjemligt: han vidste, det var ikke til i det vaagne Liv, men dog havde han været der mange Gange; det maatte altsaa være til — — dér gik han nu, glad og rørt i Sind. Han var Landmand, førte en Plov; Ploven skar let gennem Mulden, næppe behøvede han at berøre Grebene; selv mere svævede end gik han: en lykkelig, frigjort Fornemmelse — tilvant ellers og vel kendt, syntes han. En ældre Mand nærmer sig, fremmedartet, anselig, alvorlig, i Arbejdskittel; det er Leo Tolstoj. «De har skrevet den Bog?» siger Tolstoj, pegende paa et lidet Bind, han bærer i Kittelens Brystlomme, det er Kreutzersonaten. «Ja», svarer Tymme, thi han er nu selv Leo Tolstoj. «Uorthografisk», siger med Alvor den anden Tolstoj, «gaa hen og lær at skrive rigtigt, og bliv saa Digter.» «Digter?» siger Tymme; «jeg vil være Landmand.» «Digter» siger Tolstoj højtideligt, og i det samme fyldes Tymmes Sjæl med de ubeskriveligste Følelser, stærke, inderlige; alle Reminiscenser, klarthuskede, fra Barndommen, nej fra en endnu tidligere Tilværelse — Tymme véd godt, han ligger i sin Seng i Admiralgade; han ser endog Vinduet med det graa gryende Dagskær; men desuagtet fortsættes Drømmen, og med uendeligt Behag mærker han det strømme fra hans Følelsers Kilde som Ord — tavse Ord — dejligt, dejligt! og i fuldkomment metrisk Klædebon, finder han. Han smiler saligt, vil ikke vaagne: thi Stemningerne finde selv deres Udtryk, uden Anstrængelse fra hans Side. Han prøver paa

at udtale noget af det højt, men i det samme vaagner han helt.

«Hvad sagde jeg?» — Han søger at huske noget af den skønne Poesi; ak — det er alt forsvundet; kun en hendøende Genlyd af den indre Musik fornemmer han endnu.

— Han klæder sig paa i en glad Stemning. «Det var da som Pokker; skulde jeg virkelig være Poet?»

«Nej Landmand», siger han senere, da han drikker sin The, «det andet var bare noget Vrøvl.»

«God Dag Onkel Leonard. Jeg kommer for at takke dig og Tante Erica og Onkel Johannes for Jeres Understøttelse, men jeg vil ikke have den mere; jeg vil opgive den Examen og den Vej, som jeg dog ikke egner mig til; jeg vil lære Landvæsenet, hvis da Onkel Johannes vil have mig hos sig som Elev. Se det har jeg altsammen besluttet.»

«Halløj», siger Onkel Leonard; han var ved at drikke sin Morgenkaffe, men standsede nu med Koppen midtvejs til Munden.

Tymme havde ventet Skænd, Bebrejdelser, Opfordringer til Stadighed — intet af den Slags kom; Onkelens Ansigt udtrykte kun Overraskelse, der afløstes af almindelig Distraktion.

Tymme giver med mange Ord den samme Forklaring om igen.

«Før vi nu gaar videre», sagde Obersten, idet han førte den svævende Kaffekop helt op til Læberne, «— for

hvorvel det, du siger, interesserer mig — men hvad var det nu, jeg vilde have sagt —»

«Der er noget løjerligt ved dig i Dag, Onkel; jeg synes . . .»

Obersten tørrede med sin Underlæbe en Kaffedraabe af det nedhængende Overskæg. Saa vilde han sige noget, men standsede i det; rejste sig op, gik højtideligt og med et Udtryk af dyb Glæde i sit Ansigt hen til Tymme, tog ham om Halsen og kyssede ham.

«Det er rart, du er saa glad over min Beslutning», sagde Tymme, yderlig forbavset.

«Det er ikke det. Min Dreng, hør, jeg skal holde lige meget af dig for det, eller snarere mere end før, og dine Sager er ogsaa mine Sager, ogsaa det med Landvæsenet; ja jeg haaber det er rigtigt; vi vil tale med Onkel Johannes om det — — men jeg kan, for Pokker, jeg kan nu for Tiden kun tænke paa en Ting ad Gangen — og du er det første Menneske, der faar det at vide»

Og, stadig holdende sin Søstersøn omslynget, fortalte han ham, hvad han havde oplevet den Dag igaar paa Prokurator Borrings Kontor.

«Halløj!» sagde nu Tymme.

Sextende Kapitel.

Breve.

Rosgaard, den

Kære Onkel Leonard!

Fordi Fader og Moder gaar og véd hverken ud eller ind, om de skal være fornøjede eller ikke ved den store Meddelelse fra dig, skal du derfor ikke savne et øjeblikkeligt Svar herfra, om det end kun bliver fra mig. Jeg siger altsaa, kære gode Onkel, at du naturligvis har handlet lige saa ædelt og højhjærtet som du altid gør. Jeg maatte ikke faa dit Brev at læse, Gud véd hvorfor, men Fader regner mig altid for Barnet trods mine to og tyve Aar. Hvor har du stiftet Bekendtskab med den unge Mand, som snart skal være min Fætter? Hils ham fra mig. At han er en Perle, anser jeg for givet, siden du saadan holder af ham. Hvor jeg er glad over, at du paa dine ældre Dage faar en Støtte og Ven! Jeg véd jo, du vil ikke holde mindre af mig for det, for saa vilde jeg rigtignok ikke være saa glad som jeg er. Det gaar vel Tym paa samme Maade, hvad siger han til den Historie. Jeg hører, han tænker nu paa Landvæsenet og maaske kommer herover, Fader siger det er lidt sent taget og han mangler Stadighed; jeg holder dog meget af ham. Gid han maa finde hvad han egner sig til. Du og den nye Fætter kommer vel med det allerførste? jeg længes uhyre meget efter eder begge.

Saa nu maa jeg slutte, for Brevet skal med
denne Post. Endnu en Gang til Lykke, til Lykke!
Din hengivne Broderdatter
Ingeborg.

Rosgaard, den

Min rare Brorlil!

Ja Du maa virkelig have mig og min Kone undskyldt, om vi maatte sunde os lidt først, og rent ud sagt er vi ikke helt færdige dermed endnu. Sagen har jo to Sider, og jeg skal villig indrømme, at Du selvfølgelig er nærmest til at se den fra Din Side, og det er jo meget godt, og vi glæder os oprigtig paa Dine Vegne, hvis Fyren er saadan som Du siger. Strængt taget, naar bare Du selv bliver glad og fornøjet, som sagt, saa er det jo ogsaa Familiens Pligt at være glade og fornøjede. Jeg skal derfor ikke komme videre ind derpaa, andet end sige i Elines og mit eget Navn: Lad os see Fyren, han er velkommen til Rosgaard. Naar Du skriver, at Erica blev saa forskrækkelig glad, saa har jeg dertil at bemærke, at hun selv har skrevet til os derom, naturligvis hun seer det jo som en god Søster fra Din Side, men hun har ligesom Du den Fejl efter Fader, at I er sentimentale. Jeg har altid, med Moder, seet helt anderledes (mildest talt) paa Din Opoffrelse overfor Damen i Viborg. Imidlertid, har den Sag alligevel nu taget en for Dig glædelig Vending, saa er det jo Familiens Skyldighed at være glade med de Glade. Hvad Du derimod sigter til i Efterskriften, saa er

det jo ikke videre at svare paa, det véd man jo nok, naar en ugift Slægtning gifter sig eller paa anden Maade faar Arving (Du er jo fast bestemt paa at adoptere ham), saa gaar Pengene ud af Familien, det er der jo ikke noget at sige til. Margrethe, saa godt gift hun desuden er, vil jo aldrig komme til at savne, Ingeborg med Guds Hjælp heller ikke, derimod er det jo for stakkels Amalies Børn en slem Streg.

Naa kjære gode Broder, saa vil vi altsaa ønske Dig ret hjærteligt til Lykke og Velsignelse, og om Du mulig ikke finder dette Brev accurat som Du havde ønsket det, saa er det jo som sagt, fordi vi ikke har sundet os rigtig endnu, vi Gamle kan ikke saadan paa en Studs krybe ud af vort Skind og ind i Dit (og det er det, Du vil have) saadan som for Exempel Ingeborg, hun er lutter Begeistring paa Dine Vegne, naa, hun er jo selvfølgelig ikke med paa det hele fra Begyndelsen af.

E. S.

Dette Brev har ligget nogle Dage, og imidlertid havde vi i Gaar Eftermiddags den Fornøjelse at modtage et yderst vakkert og velskrevet Brev fra Fyren selv, der taler i høj Grad til hans Fordel. Efter dette er Pokker faret i Eline, hun er blevet meget rørt over det han fortæller om sin Ungdom og det han siger om Dig, kort sagt hun er gaaet over til de Sentimentale (ligesom Ingeborg hele Tiden), og er ikke tilfreds med mit Brev, det er saa koldt, siger hun.

Apropos, jeg opdager, at jeg helt har glemt den anden Sag, der staar paa Dagsordenen, det med

Tymme. Ja det er nu heller ikke saa lige at løbe til, I er noget pludselige i Vendingen ovre i København, og saa troer I, naar en ung Mand ikke duer til noget andet, saa duer han immer til Landmand. Hvad Tym angaar, saa holder vi meget af ham her og beklager kun, at han aldrig kan blive ved det, han er ved. Amalies Børn er i det hele ikke faldet heldigt ud, og jeg veed saagu ikke hvad den Dreng egentlig egner sig til naar han ikke vil studere. Det her er for sent taget, og naar det endelig skal være, saa har han efter min Mening bedre af at tage til Fremmede end til Slægtninge. Imidlertid, jeg fik ogsaa selv Brev fra ham, og som sagt vi kan godt lide ham. Han kan altsaa komme til Marts; gaar det, saa sender vi ham senere til Landbohøjskolen, naar han skal have sin Theori, ja vi skal gøre vort Bedste, men noget Ansvar paatager vi os foreløbig ikke.

Med de oprigtigste Hilsener fra os alle
 Din hengivne Broder
 Johannes Güllich.

Amaliegade, den

Kjære Broder!

Jo jeg har seet ham flere Gange. Jeg plejer at sidde i Vinduet og passe paa, naar de kommer, og det er næsten altid Kl. ni, saa har de været deres Morgentour paa Langelinie, hvor de drikke deres Morgencaffe sammen. Han er meget smuk, og minder jo ogsaa en Del om Leonard, skjøndt ellers er det

vel Moderen. Ak Gud, om Moder havde oplevet dette, nej hun havde jeg veed ikke hvad! Han har endnu ikke præsenteret ham her eller nogetsteds, hvad der jo er meget taktfuldt. Men jeg veed, han fremskynder Adoptionen, og imens seer han paa Lejlighed, akkurat som et Par unge Forlovede! Den kjære Leonard, Lykken har rigtignok ikke tilsmilet ham før, det er saa yndigt at see ham glad! Naar de saadan gaar deres daglige Tour sammen, Gud veed hvad de saa tale om? Hvordan mon de tale om hende, eller mon de gaae udenom, det er jo dog hans Moder! Hvor det er underligt at tænke paa!

Ak kjære Johannes, nu blive vi jo gamle Mennesker, og der er meget her i Verden, der ikke er som det var i vor Ungdom. Gud vende Alt til det Bedste! Jeg kan ikke lade være at tænke paa, og Leonard den gode Sjæl har ogsaa slaaet derpaa, hvordan skal det nu gaa den stakkels Amalies Børn? Derfor er det hans højeste Ønske, ja bliv nu ikke vred, men han synes ogsaa, han har gjort Uret mod Dine Børn, og jeg har paataget mig at berøre dette Punkt for Dig, men vilde Gud føje det saadan, at de Unges Hjærter bøjede sig mod hinanden, saadan at med Tiden Christian forenedes med Eders Ingeborg! Ja Ingen kan skue ind i Fremtiden! Saa vilde Amalies Børn faa alt Mit efter min Død. Aa det er min stadige Hjærtesorg, hende vi ikke nævner mere! Men ogsaa Caroline har det daarligt i alle Henseender, hendes Mand er en yderst simpel Personage, tænk han prygl hende og drikker! Og hver Maanedsdag sender jeg Penge derned, flere og flere, aa det er

forfærdeligt! Nej Livet er ikke saadan som vi tænkte os det.

Jeg hører, at Tym skal over til Eder og lære Landvæsenet, ja gid det maa gaae!

Tænk Christian er den Dreng, som var Tymmes Skolekammerat! Ja det veed Du vel ikke Noget om, men Leonard var altid saa begejstret for ham og fortalte noget om ham, som jeg ikke rigtig kan huske mere. Men paa den Maade blive de jo gamle Skolekammerater, er det ikke et underligt Træf! De spadserer ogsaa noget sammen, men jeg kan desværre forstaae paa Tym, at hvormeget han end beundrer ham og holder af ham, saa er han i sit stille Sind jaloux, ikke for Pengene (for Tym har i Grunden en nobel Tænkemaade), men han sætter sig selv saa langt under ham, og det piner ham!

Ja Du veed jo, han fik Udmærkelse, og Borring sætter ham meget højt.

Ak ja, jeg seer saa tidt i denne Tid paa Moders Billede, hvad mon hun vilde have sagt!

Nu bringe Du min bedste Hilsen til Eline og til den søde Ingeborg, og selv være Du hilset med de bedste Ønsker

fra Din

trofaste Søster

Erica Güllich.

Syttende Kapitel.

Adoptionen.

Dagen nærmede sig, da Güllichernes berømmelige Stamme, truet med Undergang, skulde indpodes med et stærkt og frisk Skud, der, naar alt kom til alt, dog var af samme Rod. Dagen skulde snart oprinde, da de gamle Sehesteder og Güllicher, der hang paa Tante Ericas Spisestuevæg, skulde skue ned paa Sønnen af Rudolphine Petersen i Viborg som paa en Slægtning.

Jomfru Jutta skotter op til Billederne og ryster paa Hovedet. «Om Konferentsraadinden havde levet!» sukker hun.

Tjeneren Anders: «Det er en stor Fejler af Dem, Frøken Jutta, at De altid paaberaaber Dem Fru Konferentsraadinden. Fru Konferentsraadinden var en fornem Dame, det har jeg ikke noget imod, men Fru Konferentsraadinden respekterede ikke hvad man kalder Bldets Røst med meget mere.»

Jutta: «Ja men der er dog ved Gud Grænser, Hr. Anders! Sønnen af saadan en»

A.: «Pardon mig. Uregelmæssigheder vil De finde overalt, overalt, selv i de mest velordnede Familier. Mellem disse herre gamle Billeder er der en eller to, hvis Stamtræ — saadan for det mere undersøgende Øje — fuldstændig maa vige, fuldstændig. Tag par Exempel ham der, den gamle Kammerjunker Sehested, Gud døde, hvem var saa hans Fader, naar alt kommer til alt? Kusken, mon Dieu!»

J.: «Jeg har nok hørt det. Men det er nu saa længe siden»

A.: «— hvorimod hans Moder var en ren Göllich, derom hersker der ikke den ringeste Tvivl. Hvad jeg deraf uddrager, er følgende: Blod, Frøken Jutta, Blod paa den ene Side gør fuldstændig Fyldest.»

J.: «Jeg vil saamæn gerne tro det.»

A.: «Nu vel, det er det, jeg forstaar ved Blodets Røst, blandt andet. Men afdøde Fru Konferentsraadinden var totalt blind herfor, som før bemærket.»

J.: «Har De set den unge Hr. Kristian, nærved?»

A.: «Jeg er i det Tilfælde, ja; og jeg tør overfor Verden ganske garantere. En lille Smule Plid og hvad vi kalder Savoir — og han vil med Tidens Tand blive som En af vore. Og hvorfor? Simpelt hen fordi Faderen er en Gentlemand, ganske bortset fra Moderen. Blodet, Frøken Jutta, Blodet trænger til enhver Tid igennem!»

Dagen er meget nær. — Onkel Leonard har stiftet Bekendtskab med Familien Mollerup. De have afstaaet Kristian; hvilke have deres Følelser været? Ak ja, Maalet er jo naaet med ham, og mere end Maalet; deres Gerning med ham er gjort, Sliddet og Ansaret forbi; men det lille Værelse vil dog staa tomt —

«Mine kære gamle Plejeforældre, jeg skal aldrig glemme eders Godhed mod mig. Jeg skal tit besøge eder, naturligvis. Og du kære Plejesøster — — Farvel og tak for alt — —» og den unges Stemme forstummer i inderlig Bevægelse.

«Aa ja, aa ja, det er Livets Gang. — Farvel Kristian, du vil nu komme til Ære og Rigdom — bliv bare ved at være retskaffen.»

Kristian ser sig om i de smaa Værelser; Uhrenes Dikken ude i Boden synes ham at være Røster af utallige smaa Minder, — smaa, smaa; men dog Minder!

Dagen er kommen. Til Middag ville et Par Pennestrøg gøre Kandidat Møllerup til Kandidat Güllich.

Men underlig var Oberstens Færd fra om Morgenens af. Han stillede paa sædvanligt Klokkeslet ved «Hesten» til den sædvanlige Morgentur, men i fuld Officersgalla; han var tavs og stille af sig, og noget højtidelig. Da de sad ved Frokosten i Langeliniepavillonen, nød han intet og svarede undvigende paa Spørgsmaal herom. De lagde Hjemvejen om ad Amagertorv; dér stod Obersten pludselig stille, han syntes at være forlegen, trykkede Kristians Haand og lod flere Gange til at ville sige noget — men endte med blot at bede Kristian skilles fra ham her: «gaa nu, jeg træffer dig siden paa Kontoret, gaa nu min Dreng.»

Men Kristian vendte sig strax efter; han saa' sin Fader bevæge sig hen imod Slotskirken. Små Grupper af Mennesker gik op ad dens Trapper; iblandt dem Obersten, let kendelig ved sin Uniform. — Det var Fredag; Altergang!

Og ofte mindedes Kristian senere hen i sit Liv, da der mellem ham og Faderen forlængst var indtraadt Fortrolighed paa det Omraade, hvor Fortrolighed maaske vanskeligst indtræder, ofte mindedes han den ejendomme-

lige Rørelse, der da havde grebet ham ved dette lille Træk; Udslaget af en dyb og ydmyg Religiositet, men ufri og undselig, som den kan findes hos Folk, der ere komne ud af Vane med at gaa i Kirke og tale om religiøse Ting.

Kort før Middag kom Obersten op paa Kontoret til sin Søn. Gallatøjet havde han aflagt, men til Gengæld var der saa at sige Galla over det milde kærlige Ansigt. Kristian hilsende ham allerede paa Trappegangen med den efter Altergang brugelige Hilsen «til Lykke og Velsignelse» — Faderen betragtede ham et Øjeblik med Overraskelse, derpaa hviskede han, idet han omfavnede ham:

«Ja nu har jeg jo Vor Herres Tilgivelse — — din skal jeg først fortjene —»

«Du — min Tilgivelse!! — Fader, du maa aldrig, den Tone maa du aldrig anslaa, jeg kan ikke finde mig deri» — men, hurtigt skiftende sit stærkt bevægede Ansigtsudtryk med et lyst Smil, tilføjede han: «Ellers vil jeg ikke erkende dig for Fader!»

«Dreng! — for Pokker — nej jeg mener mon Dieu — nej det er nok ogsaa galt; naa ligemeget — om Forladelse skulde jeg have sagt — — naa lad os nu gaa hen og gøre det færdigt.»

Dagen er forbi. Efter Pennestrøgene har fulgt den allersidste Akt: de gamle Güllicher i Tante Ericas Stue have skuet ham, og det uden at forandre deres Udtryk i nogen kendelig Grad; Tante Erica har omfavnet ham og derpaa grædt lidt; siden har Anders bemærket

til Jutta, at «Adoption som bekendt var et helligt Akt, der bragte al Fortid til at forsvinde», og selve Jutta har indrømmet, at Kristian lignede sin Tipoldefader Ulrich von Güllich, der hang afbildet i Hofdragt, som den brugtes paa Frederik den Femtes Tid — og dermed vare enhver Familie-Anerkendelse given.

Attende Kapitel,

hvori Oberst Güllich ryger en stærk Cigar.

Paa Borrings Kontor befinde sig Prokuratoren og Obersten; denne med en vægtig aaben Tegnebog i Haanden.

«Dette Salær kan jeg ikke modtage, det nærmer sig til det vanvittige.»

«For Pokker, vist saa.»

«Nej Oberst, det er mit sidste Ord.»

«Meget vel. Disse Penge har jeg bestemt som en Slags Sonebod for min lange — — kort sagt jeg har henlagt dem til noget juridisk.»

«Men hvad er det for en kuriøs Forestilling, De flere Gange har ladet Dem forstaa med — Sonebod?»

«Omgaaelse af Loven i mange Aar. De véd det bedst.»

«Du godeste Gud, der er jo ingen Mening»

«Omgaaelse af juridiske Forpligtelser. Jeg føler mig kort sagt i Gæld, bundløs, til det juridiske.»

Borring stirrede paa ham.

«Og vil De ikke have den, som er den nærmeste

i det juridiske, saa gaar jeg nu op med dem til — — Skifteretten, eller til — Sø- og Handelsretten — ja lé De kun, men jeg gaar saa sándt hjælpe mig Gud herfra lige op til Hof- og Sta»

«Værsgo, værsgo, hvis De bare kan finde, hvor den bor.»

«Meget vel, Hr. Prokurator Borring. Jeg har nu besluttet mig. Hvor bor den nærmeste Sagfører her i Gaden? Gud døde mig, om jeg ikke» og virkelig saa' Obersten meget bestemt og forbitret ud.

«For Himlens Skyld», fo'r den lille Prokurator nervøst op, «gør ikke noget saa taabeligt — — Hør, stop, bi lidt, lad Deres Neveu Lemvig faa dem; han kan nok trænge til dem, mener jeg.»

«Jeg har tænkt paa min Neveu og paa hans Søster, begge hans stakkels Søstre», siger Obersten, idet hans Ansigt formørkes.

«Føj da disse Penge til.»

«Vel», siger Obersten efter nogen Betænkning, «jeg skal gøre det.»

«Deri gør De Ret. — Men hør, et Ord, inden De gaar. Jeg har ikke kunnet undlade at lægge Mærke til, at Deres Stemning overfor mig i det hele taget i denne sidste Tid ikke har været saa — venlig, vil jeg kalde det, som jeg kunde ønske. Kort sagt, De kan ikke tilgive mig, at jeg den Gang har ligesom — ligesom —»

«Ja find selv Ordet.»

«Men betænk, De vilde ellers have giftet Dem med hende — De, en Güllich —»

«Alligevel: fuldkommen Ærlighed, fuldkommen, er dog det bedste, Hr. Prokurator Borring.»

«Ingenlunde, ingenlunde», udbryder denne med et Liv og en Frejdighed, der forbløffer.

«De har», siger Obersten efter at have sundet sig lidt, «De har, det indrømmer jeg, vist mig stort Ven-skab og —»

«Ja det har jeg, ganske rigtigt. Jeg har med andre Ord raadet Dem bedre end De vilde have gjort selv. Det har jeg, Hr. Oberst Güllich.»

«Og saa har De ved at true hende fra at melde mig, først, at hun . . . og saa, kort sagt, Fødselen af min Søn, sigende —»

«Sigende — ser man det. De var narret, bedraget, overlistet, fordi De var en Taabe. Forøvrigt var Deres saakaldte «Løfte» ganske ujuridisk, ugyldigt. — Jo det var.» Prokuratoren begyndte truende at sænke sine Øjenbryn.

«At jeg skulde tænke paa at fragaa, jeg, en Güllich?»

«Des mere nødvendigt var det jo, at jeg fragik paa Deres Vegne.»

«Alt det stemmer ikke med mine moralske Begreber, vil jeg sige Dem, Hr. Overretsprokurator Borring.»

«Moralske Begreber? Naa Himlen være lovet, jeg har ingenting at skaffe med moralske Begreber. Var der ti Mænd her i København med Deres moralske Begreber, saa vilde vi nu leve i en Røverkule; jeg kan fortælle Dem, at hver Person som De uvilkaarlig frembringer mindst hundrede Kæltringer, det kan statistisk godtgøres — et uhyre Ansvar, De! — — — Her i denne Bog (han slog et voldsomt Slag paa en Protokol, der laa paa Skrivebordet, hvilket Slag overdøvede en Indvending, Obersten stod i Begreb med at fremføre) her i

denne Bog, om De vil tillade mig, staar opskrevet med de uimodsigeligste Tal alle de Pengesummer, hun efterhaanden har frasnydt Dem (nok et Slag, da Obersten atter lod til at ville sige noget); jeg vil med et Øjeblikks Varsel kunne nævne Dem den samlede Sum med Renter og Rentes Renter — en fabelagtig Sum, og hvad har hun brugt deraf til Drengen? hvordan har hun behandlet ham? Har hun ikke solgt ham? smidt ham for Penge hen til Almuesfolk, som imidlertid Gud og Tilfældet vilde var retskafne Folk, hvad?

Du godeste Gud, og saa kommer De til mig med moralske Begreber? Véd De, min gode Mand, hvorfor jeg den Gang, hvorfor jeg kort sagt hindrede Dem i dette afskyelige Parti, véd De det eller véd De det ikke?»

Obersten ledte efter Ord.

«Fordi jeg havde den Forstand, Vor Herre i sin Visdom har nægtet Dem; derfor var det. — «Moralske Begreber!» Jeg skal give Dem et Kursus i sund Moral, og det strax paa Stedet: der er mere moralsk Begreb i en lille Løgn (og i en stor med somme-tider) end der er i hele Deres Person, Oberst Güllich, og i hele den Güllichske Familie med. Og maaske vil De saa for Fremtiden blive mig fra Livet med Deres moralske Begreber; ellers, min Sæl og Skam, jeg kaster Dem hele det Salær, De er mig skyldig, tilbage i Ansigtet — har De noget at bemærke?»

«Jeg vilde blot sige» stammede Obersten aldeles overvældet.

«Ser man det? Naa hvad vilde De blot sige?» udbrød Prokuratoren med usvækket Kraft; han rev sine Brillen af og stirrede Obersten lige ind i Ansigtet. «Naa; hvad?»

«Nu vel da», sagde Obersten, idet han drog et dybt Suk, «dette, at jeg maaske ikke har hel Ret. I alt Fald skylder jeg Dem evig Taknemlighed, det véd jeg jo godt.»

Borring kastede Brillerne paa, for nemlig at skjule det Smil, der hele Tiden havde luret i hans brune Øjne, men nu truede med at bryde frem. «Ja se det var noget helt andet. — Cigar?»

«Mon Dieu, ja, men en stærk, ovenpaa den Salve.»

Prokuratorens Øjenbryn skødes pludselig i Vejret i en svimlende Højde, og han brød samtidig ud i en saa overraskende og lydelig Latter, som man kun sjældent hører den i en Prokurators Værelse. Lidt efter istemte Obersten den, og de rystede hinandens Hænder.

— Obersten havde kun gjort et Par Trin ned ad Trappen, da han atter standsede og gik tilbage til Borrings indre Kontor.

«Borring», sagde han alvorligt og blødt, idet han lagde Armen om sin gamle og prøvede Vens Skulder.

«Hvad nu?» svarede denne lidt forundret.

«Borring.» (Han hviskede næsten Ordene frem.) «De har alligevel gjort Uret mod ham. Tænk paa den Ungdom, han har haft!»

Prokuratoren var ogsaa bleven meget alvorlig.

«Güllich; dér kom det. Det andet var idel Forfængelighed. — Ja. Jeg gjorde det for Deres Skyld. Maaske har jeg handlet urigtigt. Gud har vendt det til det gode.»

Ende paa tredje Del.

FJERDE DEL

FJERDE DEL

Første Kapitel.

Samtaler.

Tymme: Jeg har kun et lille Øjeblik, Onkel Leonard, for jeg skal hen paa min Skole, men jeg vilde dog først løbe om til dig for at bede dig om Forladelse, fordi jeg forstyrrede din Fest iaftes, Onkel.

Onkel Leonard: Godt. Det er meget pænt af dig, at du kommer saadan: der er min Haand.

T.: Jeg havde drukket for megen Vin ligesom den Gang, du véd; jeg er meget ked over det.

O. L.: Det er ikke saa meget det, skønt det unægtelig klæder en Gentleman forbandet, — men hvad der bedrøvede mig mest, det var e

T.: Jeg véd det nok. — Hvor er han nu?

O. L.: Gaaet paa sit Kontor.

T.: Saa vil jeg strax gaa hen til ham.

O. L.: Ja gør det, gør det, det vil glæde ham.
— Hør Tymme, der er ingenting i denne Verden, der nu kunde tage min Glæde rent fra mig uden ét: og det er, hvis du og han ikke kunde lide hinanden.

T.: Jo det ved Gud jeg kan, det maa du tro.
Han var min bedste Ven i Skoletiden, og jeg beundrer

ham endnu, baade hans Karakter og hans Dygtighed og alt sammen; det er jeg jo nødt til.

O. L.: Husk paa, hvad for et Liv han har haft. Du kan tro, han trænger meget mere til dit Venskab end du til hans.

T.: Han — trænger til mit Venskab?!

O. L.: Saa! — nu har du igen den Tone, som gjorde os saa bedrøvede igaar.

T.: Da sagde jeg dog ikke et eneste bittert Ord til ham saadan direkte; det kan jeg godt huske. Det var bare om mig selv.

O. L.: Bare om dig selv. Ja ser du — men der er noget — noget — e — simpelt i saadan noget, Knægt. Ja bliv nu ikke vred, men Gud døde mig er der saa. Naar en Mand har en Sorg, jeg mener af den Slags — du forstaar — saadan at han rigtig ser ind i sig selv og har noget at — at — e — fortryde, eller at han kort sagt ikke er som han han skulde være, eller at det ikke gaar for ham, eller ogsaa en Hjærtesorg eller hvordan det nu er, ja jeg kan maaske ikke rigtig udtrykke mig — men véd du hvad han saa gør, nej hvad han ikke gør?

T. tier.

O. L.: han fortæller det min Sæl ikke ud, han staar ikke og hyler over sig selv det, det er umandigt, det er simpelt, det passer sig ikke. — Mon Dieu, jeg er ikke begavet, som Kristian er; mit Hovede er maadeligt, ligesom Ericas og de fleste af Familien (Moder undtagen); omtrent ligesom dit, min Knøs, eller knap saa godt; men saa til Gengæld ligger der noget i mit Blod: jeg véd paa en Prik, hvad der hører til en Gentleman — — —

naa, og der har jeg adskilligt at indvende — — —
 For Pokker Dreng, du er jo ung —; tænk fremad,
 bliv en flink Landmand !

Skolebestyrer Blom: Hm. Jeg har bedt Dem
 konferere med mig, Hr. Lemvig. Egentlig talt — men
 værsgo og sid ned —

Tymme: Tak.

B.: Jeg be'r. Det var nærmest om Deres Honorar,
 jeg ønskede at Deres Honorar er ? (blader
 i en Regnskabsbog).

T.: 50 Øre Timen.

B. (finder det i Bogen): Ganske rigtigt, her. —
 50 Øre, det er vor Begyndelsestaxt, ganske rigtigt.
 Det var nærmest herom, jeg ønskede at konferere

T. (tror det er Forhøjelse): Tak.

B. (gør en tyggende Bevægelse): Jeg be'r.

Kort Pavse.

B.: Egentlig talt Hr. Lemvig, er De tilfreds med
 Deres Honorar?

T.: Aa —

B. (hurtigt): Ja for hvis De ikke er det, saa —
 Pavse.

B.: Jeg har nemlig Tilbud fra — e — anden
 Side — en Fagmand i Historie og Geografi — Ved-
 kommende er villig for samme Honorar. En Fagmand,
 Hr. Lemvig.

T.: Fagmand? 50 Øre?

B.: Tiderne, Tiderne, Hr. Lemvig; tror De maaske,
 vi Bestyrere ikke selv mærke Tiderne? Ingen er

villigere end vi Bestyrere til at give høje Lønninger, men —

T.: Jeg forlanger jo ikke mere end de 50, Hr. Blom.

B.: Hm. De er næppe Fagmand, Hr. Lemvig.

T.: Jeg er dog Student, cand. philos. Hvem er den anden?

B. (med et værdigt Smil): Det ligger udenfor Sagen, Hr. Lemvig.

Pavse.

T. (der er bleven rød i Hovedet): Er De utilfreds med mig, Hr. Blom?

B.: Hm. De er næppe vel funderet i Danmarks-historien. Drengene siger, De konfererer med Bogen — tja — Drengene, Hr. Lemvig, ere fine lagttagere! Forleden oplevede vi, at De ikke havde Harald Heins Aarstal paa rede Haand — tja — Drengene opdagede det!

T.: Jamen det var jo en aldeles ligegyldig Bagatel.

B.: Ligegyldig?! En Fyrste som Harald Hein! — Efter dette frygter jeg for, at vi — ja jeg maa rigtignok sige — Harald Hein!

T. (efter et Ophold, tilkæmpet): Hr. Blom tillader vel i det mindste, at jeg bliver til Marts. Jeg er ganske uden Erhverv ellers.

B. (ler og klapper ham paa Skulderen): Aa, naar man har saa rig en Familie som De — —! Deres Eftermand kan tiltræde naarsomhelst, t. Ex. ved Maanedens Udgang.

T.: De er hensynsfuld.

B. (gør en tyggende Bevægelse): Jeg be'r.

Da Tymme gør en brat Bevægelse for at gaa, stand-

ser Blom ham med en forekommende Haandbevægelse og siger med forandret Stemme, der tilsigter Aaben-
højertighed, saaledes som den vises fra oven og nedefter:

«Blot et Øjeblik, Hr. Lemvig. Jeg vilde nødig misforstaas af Dem. Paa en Maade sætter jeg Pris paa Deres Undervisning, den er ikke uden Liv; hm — et vist poetisk Sving (han efterlignede dette med Haanden), som Drengene godt kan lide; og med et strængere Selvstudium hjemme vil De med Tiden — egentlig talt, det strider mod min Følelse at kaste nogen Lærer fra mig, naar han er uden Erhverv.

T. (vakler): Naa hvad skal jeg da?

B.: men Honoraret maa selvfølgelig rette sig efter Kapaciteten. Jeg tilbyder Dem 40 Øre.

Tymmes indeklemte Forbitrelse bryder pludselig ud; han gaar hen imod Blom og siger hidsigt:

«De er en simpel Person, en rigtig lumsk og simpel Karakter» Derpaa fatter han sig: «De kan lade min Eftermand komme naarsomhelst. Farvel.»

«Saa suger vi paa Labben til Marts», mumler Tym for sig selv, ikke uden en vis Galgenhumor.

Og fra nu af tænkte han kun paa Marts og Rosgaard.

Andet Kapitel.

Tymme begynder igen at digte.

Oberst Güllich var ikke den Mand, der nogen Tid hemmeligholdt sine Planer eller Ønsker. Hans Projekt med at faa Kristian gift med Ingeborg var derfor ingen Hemmelighed for hans Slægtninge (dog tav han endnu for Kristian), og en Dag busede han da ogsaa ud med det for Tymme.

«Naturligvis», sagde denne.

«Ja ikke sandt?» svarede Onkelen glad.

— «Det manglede altsaa bare», tænkte Tymme, idet en ny og paafaldende bitter Følelse kom op i ham. «Ja naturligvis. Nu kommer han til Sommer over til dem, og saa forelsker de sig naturligvis alle sammen i ham, og Ingeborg mest. Og hvem er jeg, at jeg skulde tænke paa»

Og det var ham nu for første Gang klart, at han, Tymme, var forelsket i Ingeborg.

Og hvor kunde det være, at det ikke havde været ham klart før?

Før netop nu, da Haabløsheden var iøjnefaldende? Aldrig havde han været hende værdig, men nu, i Sammenligning med en saadan Rival — han selv en ikke reusseret, en doven, en udygtig — og Tymme serverede sig en Række ubehagelige Tillægsord og udmaledede sig sin beklagelige Stilling.

Bitterheden blev til Stemning, og Stemning er sød. Disse lyriske Personer, hvem Verden nægter Adgang til

sit Taffel, have til Gengæld faaet den Gave at nyde deres egne bitre Stemninger, at fraadse i Selvbeklagelser; endog Angerens Følelse bliver dem et Slags Kryderi.

«Saa vil jeg da begrave denne Kærlighed i mit Bryst; aldrig skal hun ane — —, og naar de saa om føje Tid knytttes til hinanden, — — saa vil jeg, med smilende Ansigt og Fortvivlelse i Hjærtet, være den første, der ønsker dem til Lykke»

Jo, den Bitterhed er sød!

Den bliver til Rhythmer i Tymmets Sjæl, og til en stærk Trang efter at se dem med Øjet, høre dem med Øret.

— Ved de samme Tider kom han over en lille Bog: nogle af hine russiske Folkesange, der med en saa ejendommelig og fin Stemning ere gengivne paa Dansk af Thor Lange.

«Ak du Birketræ, hvide Birketræ! — Er det tungt at staa paa den øde Mark — og se stedse hen til den grønne Skov — til den grønne Skov, du kan aldrig naa?»

«Ingen Stjerne staar over Marken hist — men paa Marken hist er der tændt et Baal — og en ung Kosak er ved Baalet strakt —»

En Dag lukkede Tymme sig inde paa sit Værelse og digtede. Digtede uden Hensyn til Publikum, ikke for at udgive — kun givende sig de indre Rhythmers vemodige og blide Bølgeslag i Vold.

Unge Dimitri.

Over Steppen flyver Vinden som en Fugl,
Basker med sin Vinge, piber af sit Næb,

Finder aldrig Hvile, søger aldrig Sted,
Kommer fra det Øde, gaar til Ødet hen.

Lejrens Mænd og Kvinder floktes til den store Samlings-
plads,
Stammens Ældste skrede sindigt under Fædres Dommer-Eg
Aarets unge Mænd at prøve — dem, som kom til
Mands-Aar nu,
Om de værdigt kunde føre Kriger-Navn og Bue, Spyd.
Hvo som Idræt havde øvet, mandig Daad til Stammens
Gavn,
Ham blev Stammens Vaaben givet, Kriger-Navn og
Kriger-Ret,
Og han krummed slanke Legem, skød en Pil i Skyen op,
«Eja», skreg han, «eja, eja»; Mænd og Kvinder jubled
med.
Men hvo intet kunde nævne, traadte tavs af Rækken ud,
Grubled dog i stolte Hjærte alt paa Daad til næste Aar.

«Dímitri, min Ven,
Unge Dímitri!
Du, som tredje Gang
Staar til Prøve her,
Mand forlængst af Aar,
Men af Ære Dreng,

Sig, hvor mange vog
Fjender du i Strid?
Eller Fanger tog?
Eller Bytte drev?
Eller fried ud
Mænd af Fjendens Haand?»

«Ingen, ingen, gamle Høvding», svared Dímítri, og tav.
Tavse stode Mænd og Kvinder, sænkede Blikket ned
mod Jord.

«Dímítri, min Ven,
Unge Dímítri!
Gav du snilde Raad?
Talte gode Ord?
Viste Vej til Sejr?
Fremmed Stammens Tarv?»

Dímítri med Øjet glipped; «aldrig», svared han, og tav.
Tavse stode Mænd og Kvinder, løftede Blikket ej fra Jord.

«Fandt maaske i Ørk
Du en Kilde sval?
Planted du et Træ
Ved alfare Vej?
Eller mætted du
Hungrig af dit Brød?
Klædte nøgent Barn?
Plejed Broder syg?
— Eller løfted blot
I den sorte Nat
Faklens Lys én Gang
Over Steppen hen,
At vildfaren Gæst
Kunde finde hid?

Dímítri min Ven,
Unge Dímítri,
Mand forlængst af Aar —
Har du intet gjort?»

Dímitri paa alle Lemmer skælved som i Febergys,
Saa' sig bange om i Kredsen; «intet», hvisked han, og
tav.

Men da lyned ham imøde Mænds og Kvinders Vredesblik,
Hundredstemmet Raab som Torden gjalded over Lejren
hen.

Og den gamle Høvding taled sidste Gang til Dímitri:

«Unge Dímitri!
Stammens Lov du véd:
Hvo som prøves her
Og for tredje Gang
Findes uden Gavn,
Hel unyttig Mand:
Han imellem os
Brød ej bryde bør
Drik ej drikke tør
Eller uden Gavn
Længe leve Liv!

Dímitri du hed,
Unge Dímitri —
Men dit Navn er dødt,
Nævnes aldrig mer!»

Flux han brød Dímitris Bue, hældte Kogrets Pile ud
Som om Vand han gød paa Jorden, og det stærke
slanke Spyd
Jog han i det bløde Jordsmon som i Hjærtet paa en
Mand.

Omgang — alt det bliver til Stemning, akkurat som da han var Soldat.

Forvalteren, hans nærmeste Foresatte, er imidlertid betænkelig:

«Det gaar aldrig i Længden», siger han. «Hvorfor skulde det ikke det, lille Hermansen?» siger Tante Eline. «Det skal jeg saamæn sige Fru Jægermesterinden: for det holder ikke ved udi Længden.» «Vil det sige, at hans Kræfter . . . ?» «Aark nej, for han bliver sgu stærkere og stærkere.» «Men Haandelaget da?» «Kan heller ikke klage; nu hører der sgu heller ikke meget Haandelav til saadan noget som at vende Møget, om Forladelse Frue, men vi bruger nu formelt det Udtryk hos os.» «Sporer De da mindre Interesse?» «Aark nej, han har sgu alt for megen af den Slags, det er Ulykken.» «Ja det forstaar jeg virkelig ikke, Hermansen.» «Jo for han regner det nemlig ikke for hans Arbejde; men for hans Plasér, det er ligesom med de her Studenter, naar de tjener a' deres Værnepligt.» «Ja men naar» «Gud vel signe Fru Jægermesterinden, men jeg har selv været Soldat og blev taget til saakaldt Underkorporal. Men tror De ikke, da jeg i Fjor saa' den unge Herre i Soldatertøjet, og hvordan han fortalte hvor «gyselig muntert» det var med denne herre Friluft og Solskin og alt det Sludder og Vrævl, naar Studenterne de tager og skriver det op i en Bog, saa sagde jeg til mig selv: «han bliver sgu'nte taget til Underkorporal.» Om Forladelse Frue, men han blev det heller ikke.»

Fru E. «Ja ja lille Hermansen. Ja farvel, nu skal jeg ind —»

H. (sætter sig). «Jeg skal sige Fru Jægermester-

inden. Naar Talen er om de saakaldte praktiske Stillinger, som nu eksempelvis dette her Landvæsen, saa siger jeg: Studenter er forkerte, det er mit sidste Maximum.»

Fru E. «Saa? Ja nu maa jeg nok»

H. «Jeg gør nemlig Regning paa, at der er to Slags Studenter, og de er begge lige forkerte. Se nogle taber Modet og klynker; de bliver nu ikke til noget, begriber De. Men De andre, det er dem, der har for megen saakaldet Sprit til det; de bliver sgu heller ikke til noget —»

Fru E. vil afbryde.

H. «Hvis at Fruen blot vil værdiges at tage i Øjesyn en rigtig Landmand, saadan som mig og mine Lige, saa skal De aldrig i Deres levende Live høre en af os sige «Gud hvor Høet dufter», eller: «det er rigtignok dejligt frisk paa Morgenstunden», eller: «Nej hvor Udsigten er mageløs herfra», for naar jeg hører den Sort Flovser, saa siger jeg: «Du er en Student min Ven.»

— Da Tante Eline siden gengav Hermansens Betragtninger for sin Mand, sagde denne (efter den sædvanlige Latter, han altid tog sig over sin Forvalters Rhetorik):

«Hermansen har alligevel ikke saa lidt Ret. Knægten er kommen for sent ind paa det; Landmanden er ham ikke i Blodet, hvor lystig han end tager fat. Hermansen har Ret.»

«Ja men hvad skal den stakkels Dreng da blive til?»

«Det er netop Knuden. Alt det, der skal gøres med Hovedet, det er han for doven til, det har han

jo vist. Og det derimod, der skal gøres med Næverne, det er han alligevel for fin til. Elendig Opdragelse.»

«Da synes jeg dog ikke, han gør sig for fin til noget.»

«Det er ganske rigtigt, men . . . men . . . jo Gu har Hermansen Ret.»

«Saa er der jo», siger Tante Eline nølende, «saa er der jo Digtervejen.»

«Digter?»

«Han digter i sin Fritid, og Ingeborg har læst noget af det, hun er ganske begejstret.»

«Det er godt nok, men har han lært noget, til det ogsaa?»

«Lært? I Poesien er det jo Hjærtet og Følelsen, det kommer an paa.»

«Nej Gu er det ikke nej. — Ja det vil sige, det er det jo nok, saadan, men der hører minsæl ogsaa Kundskaber til, nu for Tiden.»

«Men Ingeborg siger dog»

«Aa du og Ingeborg er jo sentimentale, det véd vi jo nok.»

En Dag kom Hermansen til Onkel Johannes med en temmelig fortrædelig Mine.

«Om Forladelse, Hr. Jægermester, men nu er det gaaet akkurat, som jeg den Gang opponerede.»

«Hvad er der da, Hermansen.»

«Jægermesteren véd, at jeg ikke er saakaldt inhuman af mig, men dette herre er det ligefrem min Pligt at gribe ind.»

«Frem med det, Hermansen.»

«Ja for Deres meget ærede Hr. Neveu»

«Naa?» Onkel Johannes rynkede Brynene.

«Nej ikke saadan. Der er ingen, der skal føre Klage, han er baade villig og hænger i. Men»

«Men?»

«Ja for det gaar sgu'nte i Længden. Vil De tænke Dem til, han har begyndt at skrive det op.»

«Skrive det op?»

«Jo det gik saadan til. Jeg havde nok i længere Tid gjort Regning paa en saakaldet Noterbog, han altid gaar med i Brystlommen. Saa kommer jeg jo over ham, saadan pludselig post festum. Folkene holdt Hvil ude ved Høet, og han laa saadan for sig selv. Jeg kommer frem bag Stakken. «Hvad er det, De skriver op, Lemvig, om jeg maa være saa fri?» siger jeg. Og lissom en Mis smækker han Bogen i, og Bladene ryger ud, og han rabber op, og jeg rabber op, og dér stod han, lissaa rød i Hovedet som Marthe Tøs, da jeg attraperede hende i Høloftet med Mads Røgter in flagrantum som de kalder det —»

«Ha ha ha — og saa?»

«Ja han vilde jo have det igen, men jeg mente jo som Forvalter paa Gaarden at være manderet til at kigge paa den Skrivning, og jeg maa sige, det sortnede for mig, for om der ikke stod strixe om lutter Hø og Gaaseurter og Sol og Skyer, og hvad som værre var, om Barndom og Uskyldighed og vilde Roser. «Det er jo Digt», sagde jeg, for jeg nægter jo ikke, jeg var vred. «Giv mig det, det er mit», siger han. «Det maa Hr. Jægermesteren afgøre, for nu gaar jeg op til ham med selve corpus.» «Giv mig det, det er bare et

Udkast», siger han. «Gu er det ikke nej, for det er det ramme Digt», siger jeg, «forresten er Hr. Jægermesteren nominelt Manden, der paa en Prik kan sige, om det er Digt eller — det andet. — Og værsgod, her er det.»

Onkel Johannes lo, lagde Bladene ulæste i et Omslag, rakte det til Hermansen og sagde: «Nej Hermansen, gaa nu bare hen og levér ham det pænt tilbage; det er noget, vi ikke har Lov til at tage fra ham.»

«Skal jeg da ikke sige ham, at saadan noget hører ikke Tjenesten til?»

«Nej De skal nu bare give ham det.»

«Gud bevares, Hr. Jægermester. Jeg mener bare, at dette her er noget nyt, for saa længe jeg har haft den Ære at være Forvalter hos Hr. Jægermesteren, er der ikke sluppet nogen Digter ind paa Gaarden før nu.»

«Hør du», sagde Onkel Johannes endnu samme Aften til Tymme, da de vare ene. «Hvor kan du egentlig overkomme baade at være Landmand og saa ogsaa være Digter.»

«Digter maa du ikke kalde mig, Onkel. Jeg laver bare et og andet sammen i min Fritid. Men du maa ikke tale derom til nogen.»

«Nej. Spredet det Digteri dog ikke dine Tanker fra dit egentlige Arbejde?»

«Nej tværtimod, det ene hjælper paa det andet. Det er ligesom Leo Tolstoj, du véd.»

«Naa ham Russeren. Ja jeg forstaar mig jo ikke meget paa Jer lærde Folk, men jeg synes, et almindeligt Menneske kan ikke være mer end én Ting tilgavns.»

Fjerde Kapitel.

Parturiunt —

Det, Hermansen havde attraperet Tymme i, var intet af de smaa Stemningsdigte, han under sit Ophold paa Rosgaard havde udarbejdet nu og da, til Lise og Lindring for sig selv og stundom med Ingeborg som fortrolig. Nej, han havde begyndt paa noget stort — og Beslutningen derom var i Grunden kommen paa én Gang.

«Til Sommer kommer Onkel Leonard med den ny Fætter», havde Ingeborg en Dag sagt.

«Ja jeg kan nok tænke det», havde Tymme svaret, hvorpaa han havde vendt sig og gaaet sin Vej, efterladende Ingeborg i Forundring over denne Opførsel.

Men under denne Dags Arbejde i Mark og Gaard, denne Dags og den næste Dags og den næste Dags igen, grundede Tymme blot paa, hvad og hvorledes den store Digtning skulde være; thi han vilde nu gøre noget stort, vilde vise dem alle sammen, at ogsaa han var noget og kunde noget! Et stort Digt! og det skulde udgives og gøre sin Forfatter berømt!

Og den tredje Dags Aften var han allerede et godt

Stykke inde i første Sang, og det, han blev attraperet i den fjerde Dags Middag, var allerede Udkast eller Klade til den anden Sang.

Hvad er det taagede store, der bølger i hans Fantasi og har hverken Kontur eller Kærne endnu?

Ofte standser Tymme Riven eller Leen og stirrer ud for sig, mens Hermansen brummer; og i Middags-hvilen, naar de andre Folk sove, ligger han bag Høstakken og skriver, mens Ingeborg fjærner sig, skuffet over at han ikke længer værdiger hende sin Fortrolighed; ved Familiemaaltidet glemmer han undertiden at føre Gaffelen til Munden og tager sig istedenfor til Panden, saa at Tante Eline spørger, om han har Hovedpine; endelig, naar Dagsarbejdet er endt, og den lange Friaften kommer, da lukker han sig inde paa sit Værelse og tænker og skriver, istedenfor som før at være sammen med Familien.

Men det taagede store, der bølger i hans Fantasi, begynder at faa Kontur og Kærne. O Tymme! er din Aand stærk nok til at svæve over Vandene i dette Kaos? Vil der paa dit Bud blive Lys? Kan du skille Himmel og Jord, Land og Vand; og formaar du saa at sætte levende Væsener derpaa og tilsidst et sandt Menneske som dets Behersker?

Det skal blive en stor symbolsk Digt-Cyclus, episk-lyrisk: Historien om Edens Have om igen i et Menneskes Liv: Uskyldigheden, Syndefaldet, Forstødelsen, Angeren og Længselen!

Bind op om dine Lænder, Tymme Styrbjørn Frode Lemvig, til den store Bedrift! ifør Manddoms Aand!

Thi til Sommer kommer den nye Fætter.

«Hvad? snakker I om Middelthun, ham, Nordmanden?» siger Onkel Johannes. «Billedhugger, tror jeg, og flink.»

«Nej Fader, det var Milton, vi talte om», siger Ingeborg. «Jeg kom til at læse noget om ham, og saa spurgte jeg Tymme, naar han levede, for det har jeg glemt.»

«Naa Milton», siger Onkel Johannes, «ja jeg véd sgu ikke. Lad høre, Tymme, du er jo Student. Naar var det?»

«Digteren Milton?» svarer Tymme lidt forlegen. «Den store Digter?»

«Justement ham.»

«Han — e — han levede vist i det attende Aarhundrede, tror jeg.»

«Vist», gentog Onkel Johannes med lidt Haan.

Ingeborg syntes, det var før, men sagde ingenting. Hun fortrød den Forlegenhed, hvori hun havde sat Tymme.

«Næ», sagde Onkel Johannes, der aldrig nøjedes med halvt Arbejde i nogetsomhelst Fag, «næ, lad os se efter i Konversationslexikonnet; jeg stoler sgu ikke meget paa de Herrer Studenter nutildags — — Men hvor Pokker er — — hvem har taget det fra sin Plads?»

«Det har jeg, Onkel», sagde Tymme noget rød i Hovedet, «nu skal jeg strax —» og gik hurtigt ud af Stuen.

«En løjerlig Fyr», sagde Onkelen og saa' efter ham.

— Tymme havde nemlig i den Tid saa tit Brug for Konversationslexikonnet, at han havde taget det ind i sit Værelse og nu glemt at sætte det tilbage.

Sagen var, at han under Udarbejdelsen af sit store Værk meget hyppigt følte sig standset af en Omstændighed, der ikke havde generet ham ved hans tidligere smaa lyriske Digte: han vidste hvert Øjeblik ikke, hvad det eller det egentlig hed, som han netop skulde bruge, og her kunde han ikke saa let bøje af og gaa udenom som i Smaadigtene, hvor Emnet jo kunde omskiftes efter Behag. Snart var det noget historisk, snart noget fra Litteraturhistorien, eller noget sprogligt — et græsk eller latinsk Udtryk, der netop vilde passe saa udmærket her, og hed saadan noget som — ja hvad var det nu? og saadan gik det paa alle Kundskabens Omraader.

«Orthografien», der havde været hans Skoledages Plage, generede ham ikke videre. «Alting med smaat undtagen efter Punktum; ingen stumme e'er, og for Resten er det hele en betydningsløs Ting.» I en snæver Vending tog han en eller anden Ordbog.

Heller ikke Versemaalene trykkede ham meget. I Familiens Bibliothek var der lyriske Digtsamlinger nok; han havde let ved at finde den Rhythme, der passede til Stemningen; saa var den hellige Grav vel forvaret. Syv—otte forskellige Versemaal kunde vel gøre det gennem hele Værket, antog han. Hexametret vilde han ikke bruge, han kunde ikke lide det fra sin Skoletid. — Men nu kom Ingeborg en Dag og fortalte ved Bordet — ganske tilfældigt kom Talen paa sligt —, at en yngre grundig Forfatter havde skrevet en Metrik, hvori Lovene for alle mulige Versemaal stod. Det kunde alligevel være rart, tænkte Tym, og ganske hemmeligt fik han skrevet efter Metriken fra et Bibliothek i Odense; han læste forfra og fik ud, at det efter

den Bog at dømme maatte være ganske umuligt at skrive rigtige Vers; og da han tilmed ikke forstod Kunstordene, blev han meget forknytt og sendte Bogen tilbage.

Saa stagnerede hans Digting et Par Dage, men derpaa fik atter Stemningerne Magten — og saa den Bevidsthed, at Fætteren kom til Sommerferien. Han skrev da videre med den faste Beslutning aldrig i sit Liv mere at se i en Metrik, «det hæmmede blot Flugten.» Skrev videre, trodsende Historie og Latin og Forfatterlæsning og Metrik. Skrev videre, støttende sig til Konversationslexikonnet og Ordbogen. Skrev videre, baaren af Stemningernes Rhythmer, der vuggede sig i hans Sjæl.

Femte Kapitel.

Landvæsen og Digteri m. m.

Flaget vajer paa Toppen af Rosgaards skyhøje Flagstang. Ingeborg, efterfulgt af Diana, kommer fra Hjørnehøjen i Haven, den Høj, der vender til Nyborg-Landevejen — : «Der er de, Moder!» siger hun, hvorpaa alle begive sig ud i Forstuen. Gaardhunden løber ud af sit Hus, giver Hals og slider i Lænken. Vognrummel høres. Onkel Johannes kommer fra sit Kontor. — Piskesmæld. Jens svinger op for Trappen med den lille

Charabanc, hvori de to ventede Gæster. Svingning med Hatte og Lommetørklæder. «Velkommen til Rosgaard!»

— «Der har I ham!» siger Onkel Leonard i en Blanding af stolt Forevisertone og ydmyg Bøn, som om han paa en Gang sagde: «Er han ikke mageløs!» og «Vær gode imod ham for min Skyld.»

Onkel Johannes har taget Kristian fast i Haanden, fast og længe; tavs og alvorlig ser han ind i den unges Ansigt, mens han stadig holder hans Haand. Onkel Leonard betragter de to, ængstelig og med tilbageholdt Aandedræt; alle betragte de to. Da kommer et godt Smil frem i Onkel Johannes' blaa Øjne; han mumler: «Ved Gud, du skal være mig en kær Dreng», og i samme Nu lægger Onkel Leonard sin Arm om Broderens Skulder og hvisker: «Tak.» «Naa naa», siger Onkel Johannes og visker noget bort af sin vejrbidte Kind, der hvor Onkel Leonards Moustache havde berørt den. — «Dem var jeg ganske sikker paa, kære Svigerinde», siger siden Onkel Leonard til Tante Eline, der endnu tørrer sine Øjne; «og dig, min prægtige Ingeborg!»

«Sentimentale allesammen», siger Onkel Johannes til sig selv; han er paa Vejen til Kælderen. Han har nemlig dernede, i Dybdernes Dyb, en gammel, meget gammel og ædel Rhinskvind. Den henter han selv op fra det mystiske Mørke ved meget højtidelige Lejligheder.

Ogsaa Diana har løsrevet sig fra Selskabet, den løber Tym imøde, som underlig sky og forlegen kommer drøssende over Gaarden for ogsaa at sige Goddag til sin Onkel og Fætter.

(Brudstykker af et Brev fra Onkel Johannes til hans Søster Erica:)

« Paa Dit Spørgsmaal om Kristian skal jeg svare Følgende: Jo han gør et udmærket Indtryk. Jeg vil ikke tale om Leonard, der jo altid er forrykt, men ogsaa begge Fruentimmerne ere indtagne i ham, ligesom Du. Imidlertid, med min jævne Landmandsforstand maa jeg sige — ja jeg kan nu ikke lade være med at sammenligne de to, nemlig Tymme og saa den nye glimrende Fremtoning! Det bæres mig for, at mens den Ene har faaet for lidt af det, har den Anden faaet for meget, og det spores! Jeg mener Tugt fra Begyndelsen af, og den Slags. De smaa Kaar og denne komplette Mangel paa Fornøjelser og alt det triste i hans Opvæxt har sat Mærker i hans Væsen, Du forstaar, og det vil han sent komme ud over. Jeg har Synd af ham, men det siger jeg naturligvis ikke til Leonard. Paa den anden Side er hans Karakter, Dygtighed og Kundskaber jo uovertræffelige, og der er saadan en Drift over ham! Han bliver til noget; men det kan gerne vare længe, inden han bliver rigtig glad, Fortiden har været ham for svær. Men det snakker jeg jo ikke om til Leonard »

« Det andet undseer jeg mig ved at spille Ord paa, det er jo det bare Pjank, Leonard er i det Stykke aldeles utilregnelig, men naar Du ogsaa tager fat, saa siger jeg: Bliv mig fra Livet. Ingen af os raader desuden for Fremtiden, og lad de Unge om den Ting . . . »

— Thi Obersten driver paa en Plan, der er altfor ufordulgt i Anlægget og altfor naiv-ligefrem i Fremgangsmaaden til at have gode Chancer for sig, skulde man

tro. Strax den første Aften, da Fader og Søn ere ene i deres Gæsteværelse, siger Obersten: «Du. Synes du saa ikke udmærket godt om Ingeborg?» Og sidenefter, hundrede Gange, i Tide og Utide, slaar Obersten paa den Streng. Kristian siger imidlertid ikke meget dertil; men saadan er den menneskelige Natur, at hvis noget i Verden kunde tænkes at bringe ham fra at synes udmærket godt om Ingeborg, saa maatte det være disse idelige Æskninger.

Dernæst roser Obersten Kristian for Broderen og Svigerinden. Han gør det saa tit, at Onkel Johannes tilsidst siger: «Du er gal, Leonard»; — og hvis noget kunde bringe dem til at synes mindre godt om Kristian, saa maatte det være Oberstens Fremgangsmaade.

Endelig gaar denne Vovehals til selve Ingeborg og roser Fætteren med Begejstring. «Ja han er vist meget rar», siger Ingeborg ikke uden en Smule Drilleri. «Rar?» svarer Obersten fortørnet. «Ja det synes jeg i alt Fald», vedbliver Ingeborg. Naar denne unge Dame vil drille, kan hun det godt. Men hvis noget i Verden o. s. v.

— Tymme, der i disse Dage ikke er i Stemning til at digte og ellers ikke har noget videre at varetage før Høsten, gaar mest ene og passer sig selv; det er ikke de andre, der udelukker ham, men ham, der skyr Selskabet. Han har sluttet Pagt med Diana, og naar han i sin Ensomhed klapper Hunden, saa vil hans Kærtegn sige saa meget som: «Du er den eneste, som holder af mig.» Og Tymme er meget rørt over sig selv.

Ingeborg opsøger ham og bebrejder ham hans inde-

sluttede Væsen. Tymme, der regner sig for Helten i en rørende Roman (den ulykkelige Elsker, der af lutter Ædelhed fordølgler sin Kærlighed), Tymme driver dog ikke Ædelheden saa vidt, at den afholder ham fra at sige:

«Aa, I kan vist brillant undvære mig; I har jo den anden» («den anden» er Kristian).

Ingeborg: «Du er bitter imod ham, det er uretfærdigt, og det ligner dig ikke. Jeg kan heller ikke begribe hvorfor.»

T.: «Jeg véd ikke af, at jeg er «bitter» imod ham. Men han er for Resten vigtig, og — — i det hele taget — ja, vigtig. I forguder ham allesammen, saa maa han jo blive vigtig.»

I.: «Han er aldeles ikke «vigtig». Han er tværtimod vakker og beskeden, lige saa beskeden, som han er dygtig og elskværdig.» Hun taler sig varm, thi hendes Retfærdighedsfølelse oprøres ved den mindste Uret.

T. (meget bitter): «Ja i Forhold til mig tager han sig rigtignok ud til sin Fordel. Jeg véd for Resten godt, at jeg er en Stymper og Døgenigt, der ikke har drevet det til noget i Verden («hidtil», tilføjer han ved sig selv) —, saa det behøver du ikke at bebrejde mig.»

I.: «Jeg har ikke bebrejdet dig noget, men siden du selv siger det, Tymme, saa passer det sig rigtignok ikke for dig, der selv — der selv endnu ikke har — — har vist saa megen — saadan — Dygtighed, at dømme saa haardt over en anden, som»

T. (farer op): «. . . . over en anden, som du er forelsket i, vilde du sige.»

Men da mærkede Tymme, at han har sagt et ube-

sindigt Ord. Hun ser paa ham med et Blik, der viser først Forundring, siden Vrede, men tilsidst inderlig Bedrøvelse. Hendes Læber dirre; hun vender sig kort om og fjærner sig.

«Om Forladelse», siger Tymme efter hende, forbløffet og urolig.

— Men en halv Time efter havde Ingeborg den Glæde at se de to Fætre spadsere sammen i venlig og fortrolig Samtale. Det var Tymme, der paa den Maade søgte at gøre sin Uret god igen, og han magede det saaledes, at Ingeborg fik det at se. Ogsaa Onkel Leonard saa' det og glædede sig.

Om Aftenen kom han hen til Tymme og sagde pludselig og umotiveret:

«Hør Knægt, nu da ingen kan høre os, vilde jeg gerne — hm. For Pokker, en ung Mand i din Alder — er du i Bekneb for — e — det man kalder — hm — saadan — Penge? Jeg mener —»

«Tak, Onkel», svarede Tymme rødmende, «jeg kan ikke sige, jeg trænger; du og Tante Erica giver mig rigeligt, og jeg vilde blot ønske, at jeg snart Og her bruger jeg jo ikke meget hos Onkel Johannes.»

«Meningen var, jeg vilde gøre dig en lille — saadan en lille Extrafornejelse. Saa, saa, tag nu den her (han rakte ham en Hundredkroneseddel), mon Dieu, er jeg ikke din Onkel? Har jeg ikke nok alligevel baade til mig og Kristian? — Saa. Snak nu ikke mer om det. — Dejlig Sommeraften, ah!»

Gæsterne vare hjemdragne, Høsten forbi og Efteraaret kommet. Meget kunde Onkel Johannes endnu have givet Tymme at bestille paa Gaard og i Mark, men da dennes Iver øjensynlig ikke var den samme som forhen, saa lempede Onkelen det mere og mere for ham, og Tymme tog stiltiende derimod.

Thi Stemningerne vare atter over ham til Digterværket, og paa dette arbejdede han med større Udholdenhed, end han nogensinde forhen havde vist. Det var vitterligt for alle, at Tymme havde noget Forfatterskab for, om man end overfor ham lod som ingenting, saa længe han ikke talte derom. Imidlertid vidste Tymme meget godt, at de andre vidste det, men tav alligevel og arbejdede. Konversationslexikonnet m. m. er atter flyttet ind paa hans Værelse, og denne Gang uden Protest.

Men hvor han trænger til en fortrolig! Hvad vilde han ikke give for at kunne læse op alt det smukke, han mener at have skrevet, for Ingeborg for Exempel! — Men det skal komme paa en Gang, forbløffende som en Bombe, over dem alle sammen! Han tænker sig den lykkelige Dag, da Hovedstadsaviserne ville bringe de første Anmeldelser — — —

«Fru Ideas Have, Eventyrdigt i ni Sange af Tymme Lemvig. Vi lykønske den debuterende Forfatter til dette virkelig betydelige Arbejde. Endelig en Gang et ægte Digterværk rørende i sit Indhold, gribende i sine Enkeltheder Maatte vi snart se et nyt Arbejde fra samme Haand Efter Forlydende er det første Oplag allerede udsolgt»
O. S. V.

Foraaret kommer, og med det en Del Friluftsarbejde — netop saa meget, som Onkel Johannes anser for gavnligt for Tymmets Helbred, og ikke mere —, men Vaarluften gør Tymme nervøs. Alt længe har hans robuste Sundhed tabt sig; han er bleven blegere og magrere. Og tit er han pirrelig mod sine Omgivelser, mest mod Ingeborg.

Onkel Johannes taler fornuftigt til ham:

«Min Dreng, vi véd jo godt alle sammen, hvordan det har sig med dig. Landvæsenet kommer vi sagtens til at opgive, jeg mener det, der skal blive til noget, du forstaar nok —; vi har jo i Grunden for længe siden opgivet det. Ikke?»

Tymme vil protestere, men tier.

Onkelens fortsætter: «Naa saa er der jo det andet, der ligger dig paa Sinde — for Tiden» (tilføjer han med en lidt misfornøjet Betoning).

«For Tiden? hvad mener du med «for Tiden»?» siger Tymme opfarende, men overfor det lille Udtryk af Satire, der viser sig i Onkelens Blik, tier han igen.

«Naa godt Ord igen. — Du har jo nu sat al din Kraft ind paa det andet, hvad det nu er; jeg har sagtens ingen Forstand paa det; du har jo ingen Fortrolighed haft til nogen af os; men jeg vil haabe, oprigtig haabe, at den Vej —» han standser og klør sig bag Øret. Hans Øjne sige saa levende, hvad han ikke nænner at udtale højt.

«Var det nu ikke bedst», fortsætter han, «inden du kommer saa vidt, at du skal søge Forlægger — det er jo Maaden, ikke? — at du saa alligevel raadførte dig med en eller anden, om der skulde være noget saadan — e — at gøre om?»

Tymme ser op, og Onkel Johannes, der tror at se Pirrelighed i hans Blik, mildner sine Ord:

«Jeg mener naturligvis ikke egentlig gøre om, men bare saadan maaske pille lidt for Exempel ved Kommaerne — ja jeg forstaar mig sgu ikke derpaa», vedbliver han, «men jeg skal sige dig noget: til Sommerferien kommer blandt andre ogsaa Overlærer Nielsen fra Odense, en god Bekendt af os —»

«Ja kunde man faa ham til at læse det igennem», siger Tymme med uventet Redebonhed. (Overlærer, Dr. phil. Nielsens Navn var vel kendt, ikke blot som Dansk-Lærer, men ogsaa som kyndig Æsthetiker).

«Ser du det», siger Onkel Johannes. — «Ja det haaber jeg, han gør gerne, for min Skyld.» (Dette «for min Skyld» støder igen Tymme); «og saa vil jeg foreslaa, at du indtil da hviler lidt ud. Du kunde jo muntre dig med Høhøsten, til Exempel.»

— Til sin Familie siger Onkel Johannes:

«Han tog sgu dog imod Ræson den Gang. Men hvad skal det blive til alligevel med det Digteri? I bedste Tilfælde er det en smal Vej. Og han» (gaar ærgerlig op og ned ad Gulvet) «... ingen Kundskaber, ingen Vilje, ingen ...» (standser og siger med Eftertryk:) «ingen Tugt, ingen Opdragelse, forkuldret fra Begyndelsen af, ligesom den stakkels Søster — begge de stakkels Søstre» (tier og gaar igen op og ned).

«Eline, har du faaet læst Tølløses sidste Brev og saa revet det i Stykker? ... og pakket Tingene ind? ... Aa den Fader, det er ham, de kan takke — ja og saa det lille rebelske Fruentimmer hvad hun nu hed, hende, Ericas Rædsel — —

Og nu dette herre Digt eller hvad det er — det bliver sgu til Vindæg ogsaa!»

«Det skal du ikke sige, Fader», mener Ingeborg.

Sjette Kapitel.

Nascetur —

Sommerferien er kommen. — Flaget vajer atter paa sin skyhøje Stang: der ventes flere Gæster i Dag. Naturligvis Onkel Leonard og Fætter Kristian; de kan være her saadan ved Aftenstid, gaaende fra nærmeste Jærnbanestation; de havde glædet sig til denne Fodtur sammen. — Desuden Overlærer Nielsen med Familie fra Odense; Jens var allerede afgaaet med Landaueren for at afhente dem.

Men uventet kom Overlæreren selv ansættende paa sin Cycle i fuld Fart ind i Gaarden.

«Jeg kunde min Sandten ikke bie saa længe — God Dag alle sammen — Herren forbarme sig, sikken Varme, pu ha! Bi lidt — aa kære gode Fru Jægermesterinde, en lille Smule Øl eller Vand eller Mælk eller — ah, tak! — Sikken dejlig Tur, Jægermester, De skulde min Sandten anskaffe Dem en Cycle — Naa Goddag, og tak for det De vil have os. — Ja Bøgerne og Konen og Børnene kommer bag efter i Deres Vogn —»

Det var en Overlærer aldeles forskellig fra den Race Overlærere, der grasserer i Romanerne. En lille ilter, adret Mand; midaldrende, tyndhaaret, Lorgnet. De smaa kloge Øjne vandrede vide om, iltre efter Kundskab, iltre efter Liv og Glæde. — Hos Tymme vaktes en ubestemt Erindring om tidligere Dage, men han var altfor urolig i Hu til at besinde sig paa noget bestemt.

— Da Onkel Johannes senere under fire Øjne fremkom med sin Anmodning betræffende «en ung Slægtning, de havde i Huset, og som nok havde digtet noget sammen», gjorde Nielsen en fæl Grimace.

«Den Slags, De der sætter mig til, kære Jægmester, er i ni Tilfælde af ti den rene Bøddelgerning, pinlig for begge Parter.»

«Naa saa vil vi ikke tale mere derom, bedste Doktor Nielsen.»

Nielsen betænkte sig lidt. «Vist saa, vist saa. Det kunde jo være, det duede, man har set saa galt før. Er det Deres Slægtning?»

«Søstersøn.»

«Hm. — Ja lad os saa faa det fra Haanden. Hvor er Delinkventen?»

«Herre Gud, lad os dog spise først.»

«Begynd!» sagde Overlærer Nielsen næsten i samme Øjeblik, Tymme efter Bordet viste sig i hans Værelse med Manuskriptet i Haanden. Tymme forstod, at

Nielsen vilde have ham til at læse højt; det passede ogsaa ham selv bedst. Han samlede alt sit Mod, saa' ikke paa Tilhøreren, men tog fat fra Begyndelsen af Digtet.

«Stop!» sagde Overlæreren, da Tymme ikke var kommen videre end en halv Snes Verslinier. «Det gaar ikke, om igen, tydeligere.»

Tymme læste det om, og kom lidt længere.

«Stop igen», afbrød Nielsen ham atter, «jeg maa sige Dem, De læser forbandet op, helt ukultiveret. De er vel ikke vant til at læse højt? — — Naa, naa, godt, godt. Frisk Mod, det kan godt være, det er bedre, end man skulde tro. Videre.»

Strax efter:

«Hør min Ven, nu skal jeg sige Dem noget. Lad De mig læse det for mig selv — om jeg da kan det. Saa kan De komme her igen om — pu ha, sikken Masse Blade; er de numererede? — naa ja, kom saa om en Time.»

Ret en pinefuld Time for Tymme; han var helt syg — de vare alle ængstelige. Ingeborg kom og vilde berolige ham, men blev afvist.

— — — «Naa er De der igen. Ja jeg er kun naaet gennem Halvparten. Men man kan jo strax se, hvorhen De stiler. Ideen i sin Helhed er ikke meget original, er den vel?»

«Jeg har ikke læst noget Forbillede.»

«Hm nej; De har nok i det hele ikke læst meget, — for Resten, naar Udførelsen og Enkelthederne er originale, saa — og der er noget her, ja der er noget. Men — men» Han standsede og saa' aandsfraværende og ligesom ærgerligt paa Tymme.

«Vil De ikke sige mig Deres Dom?» spurgte Tymme; han kunde knap faa Ordene frem.

Hr. Nielsen begyndte at gnide sig med Haanden i det tynde Haar, stærkt og længe, som t. Ex. en Lærer kan gøre det, naar han er i Forlegenhed med sin Karaktergivning. (Her mindedes Tymme atter nogen eller noget fra sit tidligere Liv, men var for kraftløs til at forfølge sin Hukommelse).

«Dom? Ja det er sgu godt nok. Jeg er jo ikke kommen igennem det en Gang. — Hør, véd De hvad: det er mange Steder overraskende godt, jeg mener Stemningerne; De føler fortræffeligt, ja overordentligt! Men Herren forbarme sig naadig over os alle sammen, sikke Versemaal!! og sikken Orthografi!»

«Hvad siger De?» mumlede Tymme.

«Jeg mener», sagde Hr. Nielsen, der i en vis Distraktion følte sig som Dansklæreren med en rettet Stilebog for sig, «Indholdet tegner udmærket, ligefrem til ug?, men Fejlene er rædsomme, haabløs utilgivelige! til maadel — om Forladelse —; men hvor gammel er De dog? sex og tyve Aar? Det er skam uhyggeligt!

Ser De, selv under disse forbandede ministerielle Sprogskripter er der dog endnu noget, som er rigtigt, og noget, som er galt — se her, hvad kalder De det, Tredækker, hvad? Og se nu her —»

Men Tymme saa' ikke; han kunde ikke rejse sig fra Stolen.

«Og saa Versene. Ja fordi De føler udmærket, har De sluppet til at faa nogle af Versene rigtig formede, og kønt, som det her og det her. Men se nu her: aldeles ravruskende pinegalt; har De aldrig set en Metrik? Hvad?

Og saa gaar der gennem det hele — — hør en Gang, De er jo Student, men Deres Kundskaber er minsæl — — naa ja, det er slemt altsammen, men det værste er dog, at De ikke kan skrive dansk, Herren forbarme sig naadig over os allesammen, hvem har været Deres danske Lærer i Skolen, hvad hed dog den grændseløse Klodrian, hvad?»

Tymme fremstammede med Opbydelse af sine sidste Kræfter:

«Det var Kyklo- —, det var en Hr. Nielsen i Professor Løwes Skole i København.»

«En Hr. Nielsen i Professor Løwes Skole? Hvad behager, det var jo mig selv? — Og De hedder? — naa der staar det jo: Tymme Lemvig, ham, de kaldte «Saul», naa, lad mig saa se paa Dem —

Men hvad er nu det for en Historie! besvimet eller saadan noget? Men kære Menneske: Indholdet var jo udmærket, fortræffeligt; endog paa sine Steder — — Herre Gud dog, besvimet?»

— Imellem sine mange udmærkede Læreregenskaber havde Doktor Nielsen fra gammel Tid den uheldige Vane altid at bevæge sig i Superlativer i sine Domme overfor Eleverne. I sin litterære æsthetiserende Virksomhed undgik han denne store Fejl, for da sundede han sig først.

Det var inde i Dagligstuen et Par Timer senere. Dr. Nielsen havde gengivet sin Dom i mere beherskede Udtryk for Familie kredsen; denne var imidlertid bleven

forøget med Onkel Leonard og Fætter Kristian, der ganske rigtigt vare komne gaaende fra Stationen.

Dommen opfattedes paa forskellig Vis af de fem forskellige, men alle meget interesserede, Tilhørere.

Onkel Johannes sagde: «Ja saa er han jo altsaa færdig. — Stakkels Dreng, forkludret fra Begyndelsen af, have sin Frihed, ingen Opdragelse, planløst svingende; Gud bevares, men saadan er jo Tiden — men det er Faderens Skyld — aa den forbandede Frihed!»

Ingeborg sagde, ikke uden Hæftighed: «Ja men jeg kan slet ikke se det saadan, Fader, slet ikke. Hvorfor vil du altid glemme det gode, Doktor Nielsen siger? Er der ikke i hans Digt mange Skønheder og dejlige Stemninger, sagde De ikke «dejlige Stemninger», Doktor Nielsen?»

«Jo unægtelig, i allerhøjeste Grad —»

«Ja men saa har han jo det vigtigste, saa er han jo Digter? ikke, Doktor Nielsen?»

Tante Eline gik midt imellem: naar det ene var rigtig godt, og det andet rigtig daarligt, saa blev Resultatet: jævnt graat i graat — og det kunde blive til hvad det skulde være.

Onkel Leonard: «Jeg har haft den Dreng kær en Gang — Gud døde mig, jeg har det endnu, og saa længe jeg lever, skal han ikke savne —»

Fætter Kristian spurgte, om Digtets Ufuldkommenheder vare saadanne, at de ikke kunde rettes af Digteren selv — med en andens Hjælp?

«Gud velsigne Dem, unge Mand. Det Digt? Hør nu: Ideen, Gangen, kan nok staa. Følelsen, Stemningerne, der bærer Helheden og Enkelthederne, ogsaa; de er superbe. Men selve Enkelthederne er kassable —»

«Saa bliver der sgu'nte meget staaende», indskød Onkel Johannes.

«— undtagen nogle Sange hist og her, som er ulastelig formede. Men Fyren er en sand Digternatur, ulykkeligvis, for saa — Hør en Gang. Han maa gaa i Skole og lære helt forfra, og det vil han ikke, jeg kender de Folk for godt. — Herren forbarme sig, hvad har han egentlig bestilt hele sit Liv igennem?»

«Drevet», sagde Onkel Johannes. — En trykkende Pavse paafulgte.

«De sagde før», tog omsider Ingeborg til Orde, «at der var nogle Dele deraf, som var «ulastelige», kaldte De det. Kunde de Steder da ikke — ligesom — danne Grundlaget for et helt nyt — nej for samme Digtning, for De tilstod jo før, at Gangen i det hele var smuk?»

«Rare lille Frøken. Jo. Spær ham inde i tre Aar med alle de Skolebøger, han skulde have lært, og saa med tre Lispund god Litteratur, gammel og moderne, i Dansk, Svensk, Fransk, Engelsk, Tysk, Latin og Græsk; glem heller ikke en dansk Grammatik; send ham ingen Mad ind, før han kan det alt sammen; slip ham saa løs paa sit Digterværk. Saa er der Haab, før ikke.»

«De overdriver hans Mangler, Doktor Nielsen», svarede Ingeborg.

«Overdriver? — Naa ja, det gør jeg altid, undtagen naar jeg skriver. Jeg mener for Resten bare, at han er en Digter, til Ulykke for ham; — jeg vil sige Dem: i den Bunke Umuligheder, jeg har læst i Eftermiddag, findes der hele Vejen Stemninger saa særegne, saa sarte — jeg skyer ikke at bruge Udtrykket gripende — hør jeg skal læse noget af det for Dem i

Morgen — naar bare han vilde lære noget, men det vil han ikke —»

«Nej det vil han sgu ikke», sagde Onkel Johannes.

«Aa det véd du jo slet ikke», udbrød Ingeborg temmelig hæftigt.

Saa sagde Tante Eline: «Hvordan tog han det? — og hvor er han egentlig?»

«Ja», svarede Hr. Nielsen lidt forlegen, «han tog det egentlig talt — underligt; han — e — sad lidt, og saa — e — gik han sin Vej. Og dér er han», tilføjede han, thi Tymme traadte ind i det samme.

Der var ikke noget videre at mærke paa ham; lidt forceret Ligegyldighed maaske. Han gik, uden tilsyneladende at bemærke Onkel Leonards og Fætterens Nærværelse, ind i den anden Stue «for at se, om Aftenbordet var dækket», sagde han.

Ingeborg gik efter ham. Hun hviskede: «Det gik jo ikke saa galt; han roste dig jo ogsaa.»

«Synes du», sagde han, aldeles uden Udtryk. «Aa sig til de andre, at jeg kommer ikke til Thebordet; jeg har nylig spist med Folkene.» Og saa gik han ud gennem Spisestuen.

Syvende Kapitel.

En Kærlighedserklæring.

Det var mørkt, og længe efter Thetid.

«Naa Gud ske Lov, her er du», sagde Ingeborg; hun fandt Tymme siddende ganske uvirksom paa en Bænk i Havens fjærreste Del. «Hvorfor svarede du ikke? vi har kaldt paa dig længe. — Jeg vil gerne tale alene med dig, men vent lidt paa mig, jeg maa først op og sige til de andre, at du er her.»

Mens hun var borte, syntes Tymme, det kunde være rart at undgaa hende ved at begive sig et andet Sted hen, men han var for nedtrykt til at udføre endog det.

«Kunde du ikke begribe, jeg helst vilde være alene», sagde han, da hun kom tilbage.

«Hør Tymme, det staar jo slet ikke saa galt. Du hørte ikke, hvad han sagde om —»

«Jeg hørte nok til at forstaa, at det — at det — nu — er ude med mig.» Hans Stemme var hviskende, men der var en egen Explosion i de sidste Ord, der meget forskrækkede hende.

«Nej tværtimod», skyndte hun sig. «Han sagde, at der var mange dejlige Steder, «gribende» sagde han, og sarte, særegne Stemninger. Saadan sagde han; det er virkelig sandt.»

«Pin mig ikke, Ingeborg. Summa summarum er dog, at det er ubrugeligt. Spildt. Spildt. Hele mit Liv er spildt.»

«Det er ikke sandt. Vi maa — du maa kunne rette paa Digtet.»

«Jeg kan ikke.»

«Hør nu; nu skal du høre paa mig. Du skal foreløbig lægge det hen, og saa skal du læse en hel Del af de Bøger, som andre dannede Mænd kan. Du skal ligefrem lære noget mere, ja for du har vist glemt meget siden den Tid du blev Student, og især sagde han, du burde lægge Vind paa dansk Verslære, og saa — ja, paa Orthografi.»

Han tav.

«Og naar der saa», vedblev hun, «er gaaet maaske et Par Aar, saa vilde jeg ønske og bede dig om at faa Lov til — nej om jeg maatte laane Digtet nu, jeg vilde saa forfærdelig gerne læse det — og naar der saa er gaaet den Tid, kunde vi saa ikke i Fællesskab, jeg mener du og jeg, og jeg tror for Exempel, at Kristian gerne vilde —»

«Kristian?!» Han foer op. «Om et Par Aar, sagde du?» — han syntes mere behersket — «naa det er jo ikke lang Tid for en lille Dreng paa syv og tyve Aar — lære at stave? ja hvorfor ikke? Og din Kristian være Lærer for mig?»

Og inden hun kunde sige eller gøre noget, havde han i ustyrlig Hidsighed revet sit Manuskript op af Lommen; hun hørte, hvorledes han flængede og sled i det; Stumperne faldt omkring ham til Jorden, de blinkede i det matte Maaneskin; han trampede paa dem og var som et vildt Dyr — — saa sank han tilbage paa Bænken og hulkede krampagtigt.

Hun sad hos ham og holdt hans Haand ret som en god Søster, der beroliger en lille Broder. Hans Graad blev roligere og naturligere.

«Men Tymme, hvordan er det dog, du har baaret dig ad.»

«Aa Ingeborg, jeg er saa ulykkelig.» Hvor kom det dog barnligt og hjælpeløst. «Du maa blive siddende lidt hos mig endnu», vedblev han. «Det gør mig godt. Det er ligesom jeg var lille igen, og du var min Moder.»

Ingeborg smilede slet ikke; i dette Øjeblik var hun den voxne, og hun følte, i hvor høj Grad han var et Barn, dette store stærke Menneske.

«Véd du hvad Ingeborg, du ligner Moder, og somme Tider, naar jeg ser paa dig — aa gid jeg kunde begynde Livet helt forfra, og du kunde altid være hos mig»

Maanen var nu kommen helt frem. Buske, Træer, hele Haven steg frem af Mørket som et Syn. Natten, den døde Nat, vaagnede under Maanens Straaler og fangede et Slags Liv; den lignede «en Dag, der er syg». Underligt greb denne Naturforandring Tymme; febrilsk og forstyrret, som han var, sagde han Ord, der kun kunde bringe ham ny Krænkelser, uoverlagte Ord af en Stemning, der brød frem; — — og under Taarer kom den særeste Kærlighedserklæring, nogen ung Mand nogensinde er kommen med til en ung Kvinde — der var ikke Elskov, der var ikke Mands Mod og Kraft i den — den lignede et Barns Kalden paa sin Moder, naar det søger Beskyttelse mod Ensomhed eller Drømme. Og dog begærede han hende til sin Hustru, han!

Hun havde rejst sig op og betragtede ham forbavset, uvillig, næsten harmfuld. Mat og veg sad han dér i det matte og vege Maaneskin, en Mand, og dog ulig en Mand — og omkring ham paa Jorden laa spredt

Vidnesbyrdene om — ja om Fortids Udygtighed og nu om feig Opgiven — og han —!

Men kun et Øjeblik, og hun saa' igen i ham sin Barndoms gode Legekammerat, den drømmende, dybt og fint følende poetiske Dreng, forskellig fra alle andre; den stakkels Fætter, der uden egen Skyld var bleven saadan, at han ikke passede i denne Verden; han, som hun havde holdt paa og forsvaret — og nu at han igen havde lidt denne sidste Skuffelse —

«Tymme», sagde hun, «vær nu god og fornuftig igen. Jeg regner ikke det, du nu har siddet og sagt, for du er syg nu, men du maa aldrig tale saadan til mig, husk det, hører du, aldrig, aldrig mere. Hvis du da bryder dig om, at jeg skal holde af dig som din gode Kusine eller Søster; det har jeg altid gjort og vil altid gøre, det lover jeg dig.»

Oppe fra Havestuedøren — langt borte mellem Løvet — faldt nu Lyset af en Lampe ned over Verandatrappen og ud over de nærmeste Gange; Maanens hvidere Skin syntes at vige tilbage, som om det skyede Berøring med hint jordiske, mindre rene Lys. Selskabet viste sig paa Verandaen, enten det nu var for at gaa en lille Aftentur eller for at finde de to.

Ingeborg søgte hen til de andre; Tymme gik ubemærket op til sit Værelse.

Ottende Kapitel.

Efter et „Selskab“.

Det er i Oktober førstkomende efter hin Sommerferiedag, da Tymme fik sin Dom.

Holmer har haft Selskab i sin Villa i Valby. Lamperne brænde endnu; Glas med Levninger af Vin, Desserttallerkener med Levninger af Kage og Frugt staa uordentligt rundt paa Borde og Konsoler i de smaa, men elegant udstyrede Værelser; en blaalig Taage af fin Cigarrøg svæver under Loftet. Husets Herre gaar frem og tilbage gennem Stuerne med lange Skridt; Selskabsdragt, en udbrændt Cigar mellem Læberne, Minen fortrædelig. Husets Dame hviler i en amerikansk Gyngestol i Dagligstuen; den elegante Dragt er stærkt nedringet og fremviser Halsens og Armenes dejlige Former; Ansigtets Udtryk er træt og ligegyldigt, men en tilbagetrængt Sindsbevægelse røber sig ved de smukke Fødders urolige Banker paa Gyngeskamlen.

Han bliver ved at gaa: i Dagligstuen paa Smyrna-tæppet lyder det listende og blødt; slæbende paa Herreværelsets Linoleum; trampende paa Spisestuens Fernisgulv; ensformig knirkende hele Tiden.

Hele Tiden. Saa, nu slæber det; om lidt vil det trampe (dér kommer det!) — og saa liste; det er ikke til at udholde. Frederikke bevæger nervøst Haanden op for Øret og siger: «Aa Holmer, kunde du ikke holde lidt op med den uafsladelige Vandring.»

Han standser. «Naa det glæder mig, at du dog

kan tale. Det turde omtrent være de første Ord, du har sagt hele Aftenen i vort Selskab.»

«I dit Selskab», retter Frederikke.

«Nu vel; ja; mit altsaa.» — Han drager et Suk som En, der har besluttet sig til noget ubehageligt, længe opsat det, men nu maa gøre det. «Ja», siger han som for sig selv, men dog ere Ordene bestemte til at kunne høres af hende, «ja, det maa jo komme en Gang. Lad da dette være Stunden.»

En let Rødme breder over hendes Kinder, hun standser sine Fødders bankende Bevægelse, men ser ikke op paa ham. Der er saa stille i Stuen, at man endog kan høre den svage knitrende Lyd af et stakkels Møl, der svides over Lampeglaset. Ved selve den pludselige Stilhed vaagner en Hund — en fin lille Mynde —, der har sovet under Bordet ved sin Herskerindes Fod. Den stikker Snuden frem under Bordtæppet og betragter de tvende.

Holmer tænder sin Cigar ved et af Lysene og siger halv bortvendt:

«Jeg har, som du kan vide, været utilfreds med dig i Aften — du sandsynligvis ogsaa med mig og mit Selskab, «mit» Selskab — det er ikke nyt, det.»

Han har nu tændt og gaar — undgaaende at se paa hende — hen i en Krog efter et Askebæger.

«Jeg har ikke sjældent, og i lang Tid, slaaet paa den Stræng, som jeg nu — men du har ikke villet — eller ikke kunnet — forstaa en halvkvædet Vise, skønt du ellers er klog nok. Jeg maa nu sige det rent ud, *Amica mia.*»

Nu skotter han til hende fra sin Krog. Hun har

rejst sig halvt op; Farven er vegen fra hendes Kinder, men hun ser stadig ikke paa ham og taler ikke.

«Jeg tilstaar — det er ikke mere end billigt — jeg tilstaar, at vi har oplevet mange gode Timer med hinanden, og jeg takker dig oprigtigt derfor.» Tonen er virkelig blød og blid. «Det er, lad mig se, fire Aar?»

Han venter, for om hun maaske vilde svare og rette ham. Han vilde gerne, hun skulde rette ham; det er nemlig fem Aar, ikke fire Aar, og han véd, at hun véd det lige saa godt som han. Netop i disse Dage af Oktober — maaske just samme Dato — for fem Aar siden var det, at hun flygtede bort fra Præstegaarden, og at han modtog hende paa Københavns Banegaard.

«Fire Aar altsaa.»

Og da hun fremdeles tier og fremdeles ikke retter ham, men dog øjensynlig hører spændt efter, bliver han ligesom en Smule benauet. Han fortsætter imidlertid i samme venlige Tone:

«Ja, jeg takker dig oprigtigt. Det var som et smukt Eventyr, Frederikke; det har varet sin Tid, men lad det en Gang være sluttet. Det samme Eventyr smager ikke i Længden; ikke sandt, vi har jo allerede begge en vis vammel Følelse»

«Hvis det skal være Spøg», afbryder hun uventet — han farer lidt sammen, skønt hun taler sagte nok — «hvis det skal være Spøg, Holmer, saa beder jeg dig holde op med den Spøg.»

Hun ser ud, som hun skulde faa ondt.

«Drik lidt Vand, Amica. — Nej, det er ikke Spøg, og det véd du. Prøv at være fornuftig. Jeg kunde let have afgjort det med dig pr. Distance, for» — henkaster han — «for jeg rejser om en Maanedes Tid til

Syden; men denne Maade, Ansigt til Ansigt, er mere aaben, passer mig bedre. Naa, jeg rejser altsaa bort, bliver borte lad os sige et halvt Aar; i den Tid er Huset fremdeles dit, hører du, og du har rigelig Tid til at — at — e — arrangere dig, du forstaar. Naar jeg saa kommer hjem, saa er du borte. Det er det hele. Med Hensyn til din Forsørgelse, i alt Fald midlertidige»

Han standser, da han ser, at hun har rejst sig helt op og staar paa Gulvet, men da hun ikke siger noget, men kun ligesom arbejder for det, skubber han roligt et Glas Vand hen til hende og fortsætter i en let, forretningsmæssig Tone:

«Med Hensyn altsaa til din Forsørgelse, saa erkender jeg, at der paahviler mig nogen midlertidig Forpligtelse; i alt Fald underkaster jeg mig det som en Forpligtelse. Den Sag skal blive ordnet saadan, at du ikke skal kunne beklage dig. Heldigvis er Mellemværendet ikke blevet vidtløftigere» — der kommer en ubetydelig Trækning ved Munden, der ligner et kortvarigt Smil.

«Lille Amica, nu nok herom. Vi har altsaa endnu en Maaned at være sammen i. Lad os gøre det meste ud af den Tid. Lad os være Venner.» Han rækker Haanden frem. «Ikke? naa ja ja da.» Han rynker Panden let. «God Nat», og idet han gaar, siger han ud i Køkkenet til et kvindeligt Tyende: «Aa, Margrethe, vil De se ind til Frøkenen; jeg tror, hun er ikke rigtig rask.»

— Margrethe gaar ind til Frøkenen, men finder intet usædvanligt der. Frøkenen staar blot stiv og ørkesløs midt paa Gulvet. Hunden har stukket sin Snude ind i hendes slapt nedhængende Haand.

«Hvad vil De, Margrethe?»

«Kandidaten sagde —»

«Naa. Gaa De blot til Ro. God Nat.»

«Skal jeg ikke først slukke Lysene?»

«Jo.»

Margrethe slukker Lys og Lamper i alle Stuer. Frederikke staar stiv som før, og hjælper hende ikke med en Haand. Margrethe lider ikke denne hovmodige sikre Dame, som desuden —

«Sluk ogsaa det Lys.»

«Ja men saa har Frøkenen jo ikke noget Lys at komme op med.»

«Sluk det.»

Margrethe brummer noget og gaar ud, medtagende det sidste Lys. Det er ganske mørkt i Stuen. Hunden snøfter, med sin Snude skjult i Frederikkens Haand. Hun mærker først nu den kolde klamme Berøring; hun gyser; Hunden var en Gave fra ham. Saa løfter hun Haanden og slaar til af al Magt. Hunden piber og trimler tilbage i Mørket.

Frederikke famler sig ud i Forstuen. Hun tager en Hat paa og aabner Døren ud til det frie, men mødende Oktobernattens raa Aande paa Hals og Arme viger hun igen tilbage og griber et Shawl eller Overstykke — det første det bedste —, som hun kaster om sig. Hendes Bevægelser ere ilsomme; nu staar hun udenfor.

Niende Kapitel.

Flugt.

Oktobernattens kolde Aande bringer for saa vidt Orden i hendes forvildede og hede Tanker, at hun staar stille og spørger: hvad, og hvorhen?

Jo, hun tager Vejen ind ad Byen. Lygterne brænde endnu. Ved Indgangen til Søndermarken prøver hun Laagen; den er tilfældigvis aaben — mod Reglement og Sædvane. Hun gaar lige ud ad den brede Allée; den er bælgmørk, men hun gaar lige ud. Foran lysner det; det er Bassinets Plads. Hun berører Jærngitteret; havde hun glemt, at der var Jærngitter om?

Atter gaar hun tilbage i Bælgmørket ad den brede Allée; lige ud. Ud ad Laagen igen. Derpaa tilvenstre, ind ad Byen til. Manden, der er ved at slukke Lygterne, ser efter hende; der maa være noget særligt ved hendes Paaklædning eller Væsen. En enlig spadserende Herre tiltaler hende; hun gyser og iler forbi. Halvt løbende, halvt gaaende naar hun til Admiralgade; dér bor jo Tym. Nej — nu først husker hun, at han er langt borte; hun standser fortvivlet og tænker efter.

Tante Erica? Nej nej nej.

Tilbage gennem Byen; ad Vesterkanten til. En Bande drukne Personer raver op af en Kælderhals; en Politibetjent staar og skælder ud paa Værten, der svarer dernedefra. Hun iler forbi.

Nu staar hun i Jærnbanens Perron. Toget sydpaa? «Gaaet for en Time siden.» Om der gaar flere Tog i Nat? «Nej.» Funktionæren betragter hende med nogen

Forundring. — Om hun maatte sidde i Ventesalen til imorgen tidlig?

Tog komme nordfra, vestfra, sydfra; Tog gaa nordpaa, vestpaa, men ikke sydpaa. Ventesalen fyldes og tømmes; hun mærker, at mange Folk i Forbigaaende betragte hende. Hun sidder alene tilbage. Funktionæren betragter hende. «Vil De virkelig sidde her hele Natten?» Flere Funktionærer komme af og til og se paa hende; de hviske til hverandre. Hun holder det ikke ud, men lister sig bort. «Hejda De der», hører hun En raabe efter sig. Hun løber, nogen er efter hende; «stop — stop hende!» raaber man. Anser man hende for en Tyv — eller hvad? Fortvivlet løber hun, indtil hun mærker, at hun er ene og uforfulgt.

Hvor er hun nu?

Den sorte Skovrand tilhøjre? det Hus dér? det Hus dér? — hun besinder sig og véd nu, hun atter er i Valby.

Forbi hendes egen Villa, forbi, forbi. Heller dø i en Grøft, end derind mere. Forbi, videre.

Et fjærnt Kirkeuhr slaar et Slag; hun véd ikke, om det er $12\frac{1}{2}$, 1 eller $1\frac{1}{2}$. — Videre, videre.

Vinden bliver mere raa; al By er forbi — Landevej altsaa, og mod Syd, det véd hun. Over hende drive Skyerne fantastisk; Vejen, hun gaar paa, kan akkurat skimtes som et graat Bælte mellem det sorte Terræn paa begge Sider. De afbladede Træer paa Vejkanten knage eller rasle; se dem kan hun kun, naar hun passerer dem.

En Gang læner hun sig til en Træstamme; det var

et Øjeblik, hvor hun syntes, at Kræfterne svigtede hende. En tynd Støvregn falder paa hendes Haar og Pande; Hatten maa være blæst af hende; men den kolde Fugtighed paa Hovedet gør hende godt. Videre!

Hun synes undertiden, at ligesom en lille Skygge af noget levende følger hende paa den anden Side af Vejen — videre altsaa, videre — videre!

Alt er endnu stille og sovende ude i Lundbyvester Præstegaard, thi det er før Solopgangstid. Jomfru Lemvig, der har sit Værelse i en Sidelænge, nær Karlekammer og Pigekammer, tror i Søvn at høre en puslende Lyd ved Laagen ud til Marken. Jomfru Lemvig sover let; da Lyden gentager sig, er hun allerede vaagen.

«Tyve», tænker hun, «eller noget Kommers med Tøserne», hun kaster i Skynding noget Tøj om sig, bevæbner sig med en Fejekost og lister behjærtet ud — aldrig værd at vække nogen for den Tings Skyld. Det er den første Morgendæmring; Regnen pisker skraat i hendes Ansigt, uha hvor koldt. Hun skynder sig at faa Laagen op; en Skikkelse staar udenfor; en Kvinde — — denne Kvinde vakler i det samme og vil falde om; Tante Gine griber hende i sine Arme.

Tante Gine har klædt hende af, givet hende en Uldstrømpe om Halsen og puttet hende ned i sin egen endnu varme Seng; saa har hun ilet over Gaarden, har

i en Fart faaet Ild paa og er kommen tilbage med en Kop skoldende hed The — og alt det uden endnu at vække nogen.

«Baahn, bette Baahn, vores egen Fiemor, aa Jøsses da, aa Jøsses da!»

Hun staar med den varme Kop ved Flygtningens Leje; denne synes at sove; Tante Gine sætter Koppen fra sig og sukker:

«Og Caroline, som ligger saa gruele syg. Og nu dæ. Og Gud i Himlen véd, hudden bette Tym har'et.»

En lille fin Myndehund er sluppen ind i Værelset; den er krøben sammen i en Krog og ryster stærkt; dens Snude er blodig, og Regnen driver ned ad dens gule Skind. «Du ogsaa, dit sølle Pjus», siger Tante Gine og lægger et Stykke Tøj over den. Men Frederikke har rejst sig i Sengen og raaber: «Jag den ud, slaa den ihjel, slaa den ihjel!» — Tante Gine mener, hun har Feber; hun tysser paa hende og lader hende drikke Theen. Snart sover hun ogsaa fredeligt ind.

Tiende Kapitel.

I gode Hænder.

Provst Fibiger laa godt og fast i sin Seng oppe i det store Sovekammer; en blid taktfast Snorken forkyndte god Samvittighed for Aandens Vedkommende og velnæret Tilstand for Legemets; den værdige Hage,

der laa fast og dog blødt over Dynens tunge Bølge, vidnede det samme.

Ved 8-Tiden kom Gine ind i Sovekammeret, pludselig og uden at banke paa først — saaledes som hun havde for Skik, naar hun var i Sindsbevægelse. Provst Fibiger slog Øjnene op. «Er det Dem, lille Lemvig? Men hvorfor vækker De mig paa saa usædvanlig Tid?»

«A sku tilmelde Pastoren, te hun er kommen.»

«Hvem, min gode?»

«Vor Datter, hun Frederikke, hvem ejsen?»

Provsten laa stille en Stund, indtil Sagen gik op for ham. Saa slog han pludselig med Armen ned i Dynen, derpaa laa han stille igen.

Tante Gine sagde derpaa: «Ja nu haar A tilmeldt hinner», og vilde gaa, men Provsten stoppede hende:

«Hvordan kom hun, og naar?»

«Hudden? Tilløwende.»

«Tilløbende? tilløbende? — naa.»

Atter vilde Tante Gine gaa, atter kaldte Provsten:

«Lemvig! — giv hende strax noget varmt at drikke, og nogen Mad.»

«Tøkkes Pastor Fiebjerg maaske, te A sku la Husets Datter sulte her i Huset? Aaller ska det spøres og sæjes, om der saa residerede hundrede nye Pastor Fiebjergere her i æ Præjstgoer, næ. Hun har faaet hinners Thevand.»

«Mm. — Men hvor skal hun bo, gode Lemvig, for saa vidt jeg véd, er alle»

«Frøkenen skal leg' i Frederikkens og Carolines Kammer herinde a Sihh ved, naturlig, derinde hvor nu Adolf ligger.»

«Ja men jeg ligger jo her; det kan aldrig gaa an.»

«Næ. Pastor Fiebjerg fløtter ned i den grønne Stow til Goeren, og Gusta og hinneres Muer de ska leg' i det runde Kammer, og A fløtter herop med de to Smaatøse, for saa er A ve æ Frøken, og Adolf faar mit Kammer, og Petersen ka leg' med hans Kuen i æ Mellemstow.»

«I Gardero—?»

«Ja i Mellemstowen; den er da stuer nok, og naar vi haar saa manne fremmede til ingen Nøtt', saa faar de ta'et, som det falder.»

Provsten sad ved det brede Frokostbord med alle sine Gæster; det var anden Dag efter.

«Lemvig; har De været ovenpaa hos — e —?»

«Jow, Pastor Fiebjerg, A haar væt hos Frøkenen.»

«Spørg hende, vor arme — e —, om ikke noget af dette gode Dobbeltøl»

«Frøkenen drak lidt før.»

«— Et Par Spejlæg?»

«Frøkenen har spist et.»

«Den Arme. Ja, hun har syndet groveligen. — Maaske lidt af denne henkogte Hummer kunde»

«Næ Frøkenen sæjer manne Tak.»

En af Gæsterne bemærkede: «Vor kære Provst er en Engel. Men tillad mig at sige, at Deres Godhed mod denne — e — næsten er»

«Ingenlunde», afbrød Provsten lidt strængt. «Og sig til vor arme — e —, at jeg atter i Dag kommer, at tale til hende om de aandelige Ting.»

«Næ Pastor Fiebjerg, for hun blev syg igaar etter 'et, og brækket sig.»

«Mm.»

«Kender du mig? jeg er din gamle Tante Erica.» Hendes Stemme var saa blid, hendes Væsen saa ømt og fint hensynsfuldt, at Frederikke med frembrydende Graad lagde sit Hoved til hendes Bryst, følede, at denne kun utydelig erindrede Dame var hendes Tante.

«Aa Tante Erica, gid jeg havde lært dig at kende tidligere» — og hun trak sig hurtigt bort fra hende og skjulte sit Ansigt i sine Hænder, men Tante Erica tog læmpelig Hænderne bort og kyssede hende paa Munden. Og hensynsfuld, for ikke at synes at iagttage hendes hæftige Graad, vendte Tante Erica sig til Gine, der stod ved Sengen med en Kop Hyldethe.

«Ja kære Jomfru Lemvig», sagde hun, «vi har nu ret lært at skatte Deres Trofasthed mod alle vor stakkels Amalies Børn» — og hun rakte Haanden til sin fordums Modstander.

Nølede og paa en egen kantet Maade gengældte Tante Gine Haandtrykket, idet hun svarede: «Aa, det er da lisaa wal salig Mathis Lemvigs Bøhn, som det er den aahns.»

Tante Erica overhørte Bemærkningen. «Og Caroline», sukkede hun. «Ja nu skal jeg ogsaa derhen. Aa lille Jomfru Lemvig, vil De ikke sige til Jutta, at hun holder sig færdig til at følge mig. Jeg kan ikke saa godt gaa ret langt alene», tilføjer hun med et vemodigt Smil, «jeg er bleven noget gammel i den sidste Tid. Det er vel slemt derhenne?»

«Caroline er gruele syg, og Tølløse er et Skaahn ved hinner. Han er da ogsaa bløwn Højermand, han, nutedaws. Der er nu sex Bøhn.»

Tante Erica rystede bedrøvet paa Hovedet og klappede Frederikke paa Kinden, medens denne sad oprejst i

Sengen og drak Hyldetheen. «Farvel lille Frederikke, jeg kommer igen, saa snart jeg har været hos din Søster.»

«Hils hende», sagde Frederikke.

— Senere paa Dagen rullede Tante Ericas Landauer ud fra Præstegaarden. I den lukkede Vogn sad Frederikke i en hvilende Stilling paa det ene Sæde; paa det andet sad Jomfru Jutta og Tante Erica, denne venligt nikkende ud af Vognvinduet til Provsten, der stod med blottet Hoved i Gaarden; Ansigtet røbede hans gode Hjertes Bevægelse. Tante Gine stod ved hans Side og saa' efter de bortkørende.

«Pastor Fiebjerg», sagde hun pludselig, og det kom fremstødt ligesom med Overvindelse: «De er en gue Mand alligevel, Pastor Fiebjerg.»

Da en saadan ydre Anerkendelse fra den Side var aldeles ny, og tilmed Stemmen lød haard og stræng, blev Provsten snarere forskrækket end smigret.

«Naa naa. — Hør lille Lemvig, gav De nu vor arme — e —, gav De hende nu ogsaa nogle gode bløde Puder med i Vognen?»

«A gav hinner Pastor Fiebjergs egen Edderdunshovedpude.»

«Mm.» — Hvormed Forholdet mellem de to atter var indtraadt i sit regelmæssige Leje.

Det var saaledes arrangeret med Doktor og alle Vedkommende, at Frederikke — der gik ind paa alt, hvad man sagde til hende — foreløbig skulde bo hos Tante Erica i København, men til Sommer skulde drage til Rosgaard — sagtens ogsaa foreløbig; men at i alt

Fald København ikke var udholdeligt som blivende Opholdsted for den dybt saarede Pige, det var man paa det rene med.

Men allerede under selve Køreturen fra Lundbyvester til København begyndte Frederikke at blive febrilsk. Denne samme Vej, hvor hun for en Uge siden paa sin natlige Flugt havde gennemgaaet saa store Lidelser — selve denne Vej syntes at genvække lignende hos hende. Da man nærmede sig Hovedstaden, kunde hun slet ikke beherske sig længer, men gebærdede sig ligefrem saa uhyggeligt, at Tante Erica, der selv var nervøs og sart af sig, ikke vidste, hvad hun skulde gøre. «Bare jeg ikke har taget mig mere paa, end jeg kan udføre», tænkte hun. Da de kørte gennem Valby, kom Frederikke til at se ud af Vinduet; hun udstødte et Skrig, holdt sig for Øjnene og raabte: «Jeg kan ikke, jeg kan ikke.» De troede, hun havde faaet ondt, og Jutta maatte lade Kudsken holde, men saa raabte Frederikke: «Kør, kør, kør!» Tante Erica saa' lidende og raadvild paa Jutta. Frederikke rev som fortvivlet Vognvinduet ned og raabte: «Kør! Kør!» Da de saa vare i Gang igen, blev hun paa en Gang roligere. Tante Erica rystede paa Hovedet og tørrede sig over Panden med sit Lommetørklæde.

«Tante Erica, du maa ikke blive vred; jeg kan ikke bo hos dig, jeg kan slet ikke; maa jeg ikke rejse til Rosgaard med det samme?»

Tante Erica sank tilbage i Vognpuderne — alle disse Arrangements og pludselige Bestemmelser — og nu igen noget helt nyt!

Da sagde Jutta, at det vist blev bedst at føje Frøken Lemvig: naar man havde et Par Dage til Frøkenens nødvendige Garderobe, og saa bare pakkede

Frøkenen godt ind, saa gik det vel nok. Men man maatte dog vel først spørge en Doktor; og saa maatte vel En følge hende over.

— I det følgende Par Dage blev Frederikke næsten fuldstændig legemlig rask. Hun kom ikke ud paa Gaden, men gik omkring i Tante Ericas Stuer og gjorde Nytte, saa godt hun kunde, og var blid og taknemmelig og føjelig i alt. Kun én Ting modsatte hun sig med ganske overordentlig Uvilje: Følgeskab over til Rosgaard. De forstode ikke hendes sygelige Hæftighed i det Punkt.

Det blev til Slut ordnet paa den Maade, at Onkel Leonard dog skulde følge hende til Korsør og dér anbringe hende paa Dampfærgen (med Anbefalinger til Kahytsoverfruen om at tage sig lidt af hende); i Nyborg vilde saa Vognen fra Rosgaard være efter hende.

Ellevte Kapitel.

Formodet Ulykkestilfælde.

Ad den kendte Vej over Storebælt skummer Dampfærgen, stor, sort og klodset; hedt pustende skærer den sin lige Bane. Men Bølgerne ile frie og leende deres egne vilde Veje.

I Færgens Bagstavn, højt tilvejs over Bølgerne, staar Frederikke og stirrer ned i det brusende Kølvand. Saaledes havde hun en Gang staaet med Tymme — hun tænkte paa det nu — det var paa en af deres

Barndoms Sommerture til Rosgaard — og set ned i Kølvandet; de havde sammenlignet det med Flødeskum, saadan som det, man fik hos Tante Eline. Tymme havde ogsaa sagt, at han troede, Bølgerne vare saa muntre og glade, fordi de kunde løbe til Fyn saa tit de vilde, og sprøjte op ad Nyborgs Bolværk og faa Øje paa Jens med Vognen fra Rosgaard. Det tænkte hun paa nu.

Et Par Maager strøjfede hende nær; hun kom til at huske paa, hvorledes hun og Tymme havde kastet Brødstumper op i Luften til Maagerne og moret sig over den Leg; naar de saa — hun og Tymme — havde opbrugt deres Brødforraad, saa havde de leende raabt til Fuglene: «Jeg har ikke mer.» Ogsaa nu saa' hun paa Fuglene og hviskede: «Jeg har ikke mer.» — Atter stirrede hun ned i Vandet, og Bølgerne lo op til hende, grønlige, vinterkolde; de frie Bølger, som gik deres egne vilde Veje. De tunge, kolde Bølger — vel skikkede til at skjule og udslette alting. Vel skikkede til Glemsel og drømmeløs Søvn; en god Vugge at hvile i.

Kahytsjomfruen nærmer sig og siger med Venlighed: «Vil den Dame ikke heller gaa ned i Kahytten; det er koldt, og alle Passagererne er nedenunder?»

Frederikke nikker mekanisk og følger efter hende. De gaa ned sammen, Frederikke først, Jomfruen bagefter.

I det Forhør, der siden optoges i Nyborg i Anledning af den sørgelige Begivenhed ombord paa Dampfærgen «Sjælland» den 5te November 188., afgav Kahytsjomfruen netop den Forklaring, at Damen var

gaaet ned først, hun selv bagefter; hun fastholdt udtrykkeligt, at Damen var gaaet ned først. Hun havde derpaa set Damen gaa tilvenstre ind i Damesalonen; selv var hun derimod gaaet tilhøjre, ind i Anretterlukaf'et; siden havde hun ikke set Damen.

Passagererne, der havde været i Damesalonen, bevidnede alle, at den forsvundne Dame paa omhandlede Tidspunkt var traadt ind i Salonen, og derpaa umiddelbart efter havde begivet sig ud igen og op ad Trappen. Et Par erklærede af egen Drift, at denne Adfærd nok havde vakt lidt Forundring hos dem, men, tænkte de, hun kunde have glemt noget ovenpaa, eller ogsaa pludselig have faaet ondt.

Jomfruen adspurgtes igen, hvorlænge hun havde opholdt sig i Anretterlukaf'et? — Vel en ti Minuters Tid. — Om Døren til Anretter-Lukaf'et havde staaet aaben? — Det troede hun nok; den plejede det. — Hvor det da kunde være, at hun ikke havde set, bemærket eller hørt Damen gaa tilbage igen? — Kunde selv ikke forstaa det; plejede derfra at se og høre alle, som kom op eller ned ad Trappen; Damen maatte have listet eller skyndt sig forbi.

Om ingen havde set Damen siden? ingen blandt Passagererne? ikke Kaptajnen? ikke Styrmanden? ingen af Mandskabet? — Nej ingen.

Om Skibet havde krænget stærkt? — Færgen krængede aldrig. Om det dog ikke havde blæst? — Blæste aldrig det, der kunde kaldes Blæst; om Hr. Dommeren vilde vide, hvad Blæst var, saa skulde han have været med ham (Styrmanden) i den spanske Sø . . . — Om det dog ikke havde blæst stærkt nok til at for Exempel en Dame lænet over Rælingen kunde være blæst overbord?

— Kom an paa, hvor langt en Dame lænede sig over Rælingen, for lænede hun sig længer end til Midten, saa behøvedes der ingen Blæst til.

Om nogen havde bemærket noget besynderligt i Damens Adfærd under Rejsen? — En af Passagererne havde hørt en anden af Passagererne bemærke, at det var en meget smuk Dame, og havde selv derefter gjort samme Bemærkning. — Ikke andet? — Ikke uden at hun saa' ud, som om hun ikke var rigtig rask. — Intet andet særligt? — Nej.

— Sagen blev derefter rubriceret som «formodet Ulykkestilfælde», og som saadant gik det Bladene rundt. Siden, efter indhentet Underretning, kom en Notits om Damens Navn, Alder og Familie.

Tolvte Kapitel,

det sidste i Bogen.

I tre Aar og længere have Storebælts Bølger ilet frem og tilbage over det Sted, hvor den unge Kvinde sank. Frem og tilbage, ustandseligt, ved Nat og ved Dag: her var det, just her! De fryde sig, de grønliges Bølger, tindre og bruse og skoggerle; thi det er en Fryd at vide, hvad ingen i hele Verden véd. Dampfærgen farer hen over Stedet; er der maaske nogen af de mange Mennesker deroppe, som aner det mindste? Nu er den borte. Maagen stryger forbi: du vilde Fugl

med de store blanke Øjne, saa' du maaske noget? véd du noget? Borte er den. — Det bliver Nat; en ensom Stjerne ser vemodigt ned: du Himlens fjærne Lys, monstro du skulde —? Men Skyen lukker sig over Stjernen, og Bølgerne juble i tryk Besiddelse af deres Kundskab. Ja stundom, især i sorte stormfulde Vinternætter, naar Ensomheden derude paa Bæltet er absolut og grænseløs, da forsamle Bølgerne sig over Stedet, toppe sig og opføre en vild Dans, hyle og brøle i fraadende Lyst: Vi kende det; her var det; her, her!

«Og dette er det første Brev, siger De, man har modtaget fra ham, Deres unge Slægtning, i halvfjerde Aar?»

«Jow, Hr. Pastor Fiebjerg. Den Tid da Uløkken kom, at hun Frederikke gik hen og — — og døde — —»

«Ganske vist», siger Provsten, og der bliver en kort Pavse. «Naa», vedbliver han, «fat Dem, gode Lemvig. Herrens Veje — —»

«Jow for da han saa var bløwn hel vild og havde rejst hen med det sam' og gjor de hæ ved ham Hulmer, Kandidatten —»

«Den beklagelige Skandale, ja. Dog det værste var», vedbliver han med voxende Harm, «at denne Rradikaler overlevede en saadan korporlig Tugtelse — nej det ville vi ikke sige, det være langt fra — men at han kort efter opnaaede at blive Folkethingsmand og nu sidder som en af Ordførerne for denne Rrradikalisme, der som en Kræftskade —»

«Pastor Fiebjerg har ett' nødde aa stirre sodden po mæ», siger Gine med noget af sin gamle Trods, «for det, Venstre vil, det er ett' Radikalisme, men Frihed og Lys over Folket.»

Provsten ser, hvor bedrøvet og medtagen Gine ser ud, og tier derfor godmodig. Hun vedbliver, i bedrøvet og sagtmodig Tone:

«Saa bløw han jo hel væk for os aahlsammen, og næste Gang skrøw han fra Ny York, te han hade det godt og gik og tørede Fugle og Dyr af, og ett' will' komme tebaws.»

«Tørrede —?»

«Jow det var sodden et Fuglemusium. Saa sendte Gullikens ham Penge over, te han sku komme hjem, men nu har vi tint ham død i halvfjer Oer, men nu er han i Lyw igen og skrywer de hæ — vil ett' Pastor Fiebjerg læs, A ka ett' tyd æ Adress.»

Provsten læser: «Min Adresse er: Mr. Lemwich, letter-carrier, West-Plains by Chicago, Illinois, United States of America. — Ja han er hvad vi kalder Brevbærer, gode Lemvig, Brevbærer eller Postbud i noget, der hedder Vest-Sletterne, en mindre Plads, formoder jeg, ved Chicago i Nordamerika. Tja. Værsgo, Lemvig.»

«Næ, vil ett' Pastoren læs det hel, for der er nowet deri, som gjør mæ saa angst og baang.» Og medens Provsten læser mumlende, iagttager hun ham ængsteligt.

«Hm . . . hm . . . overmaade kærligt skrevet . . . hm . . . megen Følelse . . . hm . . . naa saa han er tilfreds med sin Stilling, se se, det er kønt af Deres unge Slægtning . . . hm . . . og saa dette

kristelige Grundlag, saa sjældent hos Ungdommen nutil-
dags»

Men paa en Gang sporedes en vis Betænkkelighed i
Provstens Udtryk, og øjeblikkelig siger Gine:

«Jow der kommer 'et.»

Provsten ser et Øjeblik paa hende, sænker derpaa
Blikket igen og læser:

«. . . . ja kære gamle Tante Gine. Jeg kommer
nu til det, der har givet mig saadan velsignet Fred i
Sindet, skønt du sagtens ikke forstaa det. Jeg har i
de sidste Maaneder meget omgaaedes en vis Pater
Andreas, en særdeles klog og anset dansk Mand, og,
som du maaske kan forstaa af hans Navn, katholsk
Præst. (Her paa Egnen ere de fleste Skandinaver
Katholiker, og Pater Andreas alene skal have omvendt
de fleste). Skønt min sociale Stilling her er saa langt
under hans, blev han dog min Ven, jeg véd ikke ret
hvorledes, og jeg aabnede da mit Hjærte for ham, og
han blev min sande Skriftefader, endnu førend det af-
gørende kom. Aa hvor det er velsignet at have En,
til hvem man kan, ja skal, betro alting, alting! Hvor
jeg har trængt til en saadan hele mit Liv! — Denne
Pater Andreas forstod mig saa godt og sagde, at
det, jeg trængte til, var noget fast og sikkert, en
Ankerplads for Sjælen. En saadan Hvile, sagde
han, fandtes kun i den katholske Kirke; alt udenfor
var bølgende og usikkert.»

(Provsten, som havde ledsaget det forrige med en
stærkere og stærkere Panderynken, gjorde her et harm-
fuldt Ryk.)

— «Kast alt hen paa Kirken», sagde han, «ikke
blot Deres Synd, men ogsaa Deres Tvivl; Kirken

bærer Deres Ansvar for Dem», sagde han; og kort sagt, kære kære Tante Gine, du den eneste, som jeg véd bryder sig om mig, du der kender mig bedre end alle andre —; kort sagt, bliv nu ikke bedrøvet over mig, jeg maatte, jeg kunde ikke andet for dog en Gang at faa Fred i Sindet — — jeg er nu Katholik.»

(«Katholik!» raabte Provsten. «Fangen af disse, disse»)

«— Menigheden optog mig meget venligt. Jeg skriver smaa Vers for dem ved forskellige Lejligheder, især i medfølgende Avis. Jeg faar megen Ros derfor, ogsaa lidt Penge en Gang imellem» «har det godt, men længes, længes, længes!»

«Her er mier», siger Gine og fremtager grædefærdig (dog med et lille, ganske lille, Gran af Stolthed) en Avis, der var fulgt med Tymmes Brev, et lille og meget provinsagtigt Blad, daarligt Papir og grove Typer, Texten snart svensk, snart dansk, og blandet med engelske Udtryk: «Ugeblad for katholske Skandinavier i Chicago og Environs» — et gennemstunget Hjærte var Vignet-tegning. Strax paa første Side læstes:

«Vi have atter i Dag Glæden af bringende vore Troende Læsere et vakkert Poem af vor nysconverterede Landsmand, den danske Mr. T. Lemvich:

Sancta Ecclesia.

Paa en aaben Baad
Midt i det vilde Hav,
Skyggende med Haand for Øje,
Spejdede jeg efter Land, efter Land!
Roret var knækket,
Sejlet søndret,

Aaren reven af min Haand,
 Og jeg tørstede saare.
 Solen sved mit Aasyn
 Hver Dag, hver Dag.
 Og jeg tørstede saare.
 Kom den dæmrende Nat,
 Da laa jeg i Baadens Bund,
 Drømte om Vand, om Vand,
 Om kvægende Vand til min Mund.

Feberen greb mig;
 Jeg kaldte paa hver en Ven,
 Jeg fordum kendte,
 Kaldte paa min Fader,
 Som en Gang elskede mig,
 Og paa Moder, paa Moder
 Med de milde Øjne,
 De milde Øjne,
 Som vaagede over mig,
 Naar trygt jeg sov,
 Og smilede til mig,
 Naar sødt jeg vaagnede.
 — Men hver en Ven var borte
 De tusinde Mile,
 Og Fader var død,
 Og Moder, Moder var død,
 De milde Øjne lukte.

Og jeg drømte om Vand,
 Om kvægende Vand til min Mund —
 Feberen øgedes:

Da kaldte jeg paa Skyen,
 Paa den drivende Sky,
 Og paa de vilde Havfugle,
 Men de skrege til mig,
 Og saa forsvandt de.
 Og jeg kaldte paa den blege Stjerne,
 Jeg stirrede i dens Øje,
 Men den blinkede ondt,
 Og saa forsvandt den.

Da kom der en Dag:
 For mit matte Øje
 Hævede Skibet sig,
 Af Havet steg det
 Med hvide Sejl
 Større og større
 For mit matte Øje.
 Jeg hørte en Stemme,
 En Haand greb mig,
 Og min Læbe berørte
 Vand, kvægende Vand!

Nu hviler jeg her,
 Jeg arme Skibbrudne,
 Frelst paa det faste Dæk!
 Thi her er Frelsen,
 Og ingen foruden.
 Sancta Ecclesia
 Er Skibets Navn,
 Una catholica.
 Vel den, som er om Bord,

Ve den, som vil styre
 Sin egen Baad.
 Hil Dig, Sancta Ecclesia!

T. Lemvich.

«Det er meget katholsk», sagde Provsten mørk.

«A will' netop tilspørge Hr. Pastor Fiebjerg, om de a være katholsk er det sam' som den rene Ugudelighed, sodden som A har lært, og alle Minnisker lær?»

«Tilvisse», siger Provsten strængt.

Gine vedbliver i stor Angst, pressende Haanden mod Hjærtet:

«Pastor Fiebjerg, De er en gue Mand, og ka ett lyw for mæ: æ det saa møj wis, te det æ den rene Ugudelighed?»

«Tilvisse», svarer Provsten, men med mindre fast Stemme end før.

Gine tier en Stund, og siger endelig med fortvivlet Bestemthed:

«Da wil A, saa gammel A er, drage over æ Hav og omvende ham til hans Barnetro.»

Der bliver en lang Pavse. Omsider tager Provsten til Orde, mens hans gode blaa Øjne ere fyldte med Taarer:

«De er et ædelt Menneske, Jomfru Lemvig. Men dette lader sig ikke gøre. Hvad skulde der saa blive — jeg vil ikke sige af mig og mit Hus»

«A Dem!» siger Gine med en saa levende Tilkendegivelse af, at han for hende er en fuldkommen Biting, at han uvilkaarlig udbryder i sit: Mm.

«Men saa de arme Tølløses her, for hvem De i

Deres store Dygtighed ogsaa er en Moder, ja mere end Moder.»

«Jow det er rele nok. For den Tings Skyld maa A jo blyw, ja A maa.»

Derpaa gaar hun, nølende og dybt bedrøvet, med Tymmes aabne Brev i Haanden.

Provst Fibiger staar tilbage og grunder. Han gaar et Par Skridt efter hende, standser og grunder igen og gnider sig med Haanden over Panden. Saa gaar han efter hende, gennem alle Stuerne, hurtigere og hurtigere, ned ad Gaardtrappen, ud ad Laagen, der fører ind paa Kirkegaarden; først dér naar han hende.

«Hør Gine.»

Hun vender sig lidt forundret. Hvor ser hun forgræmmet ud.

«Hør Gine», siger Provsten forlegen. «I Anledning af hvad De før spurgte mig om, saa maa jeg sige, at ihvorvel Katholicismen — — ihvorvel jeg som protestantisk Theolog har maattet —, saa — desuagtet kunde man jo fra et almindeligere Synspunkt tage visse Forbehold, nej naturligvis ikke Forbehold, men —» han standser med større Forlegenhed og misfornøjet med sig selv. Da faar han en Indskydelse:

«Jeg mener, kære Gine, læs hvad der staar paa den gamle Præsts Gravsten; der er en Trøst for os alle.» Derpaa vender han sig og gaar ilsomt tilbage.

Gine kender nok Indskriften (hun har set den daglig i otte Aar), men er for træt til at tænke og tolke.

— Paa et fredeligt Sted ligge de to Gravrundinger ved Siden af hinanden, Pastor Lemvigs og hans Hustrus; et Asketræ luder over dem begge, blaa og hvide Vin-

kaer bedække Mulden. En fælles Marmortavle bærer de afdødes Navne, Fødsels- og Dødsaar samt Inskriptionen:

«I min Faders Hus ere mange Boliger. Joh. 14, 2.»

Gine pusler lidt ved Gravene, efter daglig Sædvane; hun vander dem fra den nære Brønd (først Præstens Grav, derpaa Fru Lemvigs, men tilsidst igen Præstens); saa sætter hun sig paa den lille Bænk under Asketræet og repeterer Tymmes Brev. «Mathís», hvisker hun, «de hæ bløw du dog spart for. — — Herregud den bette Tym. Han er dog saa gue og mild, lisom et Baahn», mumler hun, stadig læsende. «Han længes sodden, ka A mærk; han ber hils hans gammel Valnødtræ —» og uvilkaarlig ser hun ud mellem det grønne efter Præstegaardsgavlen. I det samme strejfer Blikket Marmortavlen med hin Indskrift; Munden repeterer den, og en begyndende Forstaaelse spreder sit Skær af Glæde over det gamle Ansigt.

— Nu maa hun hjem til sin Dont. Inden hun gaar, ser hun endnu en Gang paa Pastor Lemvigs Grav og mumler:

«Herregud Mathís, hudden ka det dog wær, te alle dine Bøhn fik 'et saa daalig her i Verden: de hade dog saa møj møj Frihed!»

Ende paa fjerde og sidste Del.

